

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรีและอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก

3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

3.1.1 กายภาพ

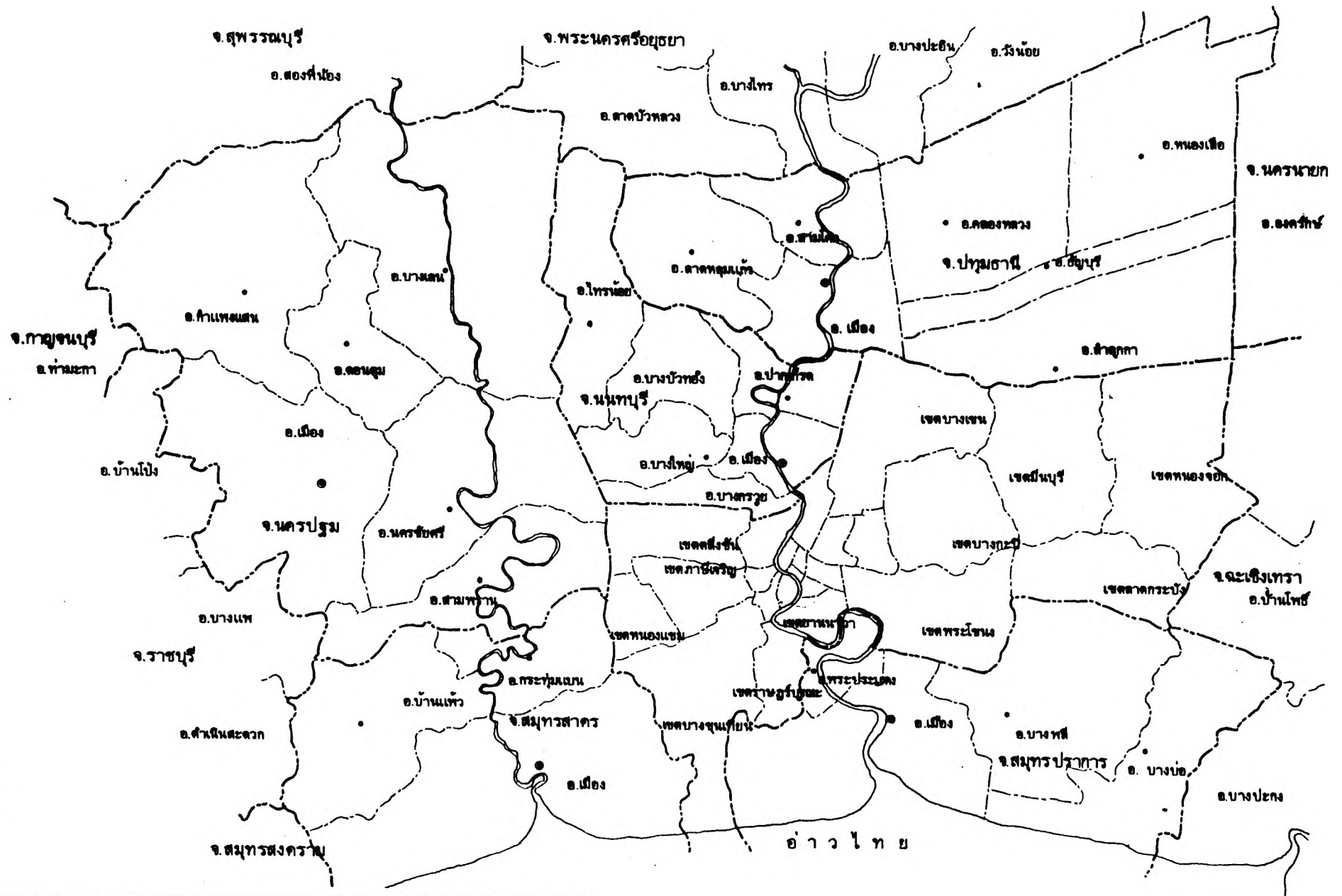
3.1.1.1 ที่ตั้ง จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของภาคกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาคร และปทุมธานี โดยเป็นจังหวัดที่มีชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดอยู่ใกล้เคียงกับศูนย์กลางชุมชนของกรุงเทพมหานครมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ

จังหวัดนนทบุรี มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 622.75 ตร.กม. (389,219 ไร่) นับเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีเนื้อที่เท่ากับร้อยละ 8.15 ของเนื้อที่ภาคฯ (สำนักผังเมือง จ.2528:16-19) ที่ตั้งของจังหวัดอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง ประมาณเส้นรุ้งที่ $13^{\circ} 47' - 14^{\circ} 18'$ เส้นแวงที่ $100^{\circ} 34' - 100^{\circ} 15'$ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อเขต จังหวัดปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อเขต กรุงเทพมหานคร
ทิศใต้	ติดต่อเขต กรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขต จังหวัดนครปฐม

3.1.1.2 เขตการปกครอง (ปี พ.ศ.2529)

3.1.1.2.1 การปกครองส่วนภูมิภาค จังหวัดนนทบุรีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง, ปากเกร็ด, บางกรวย, บางใหญ่, บางบัวทอง และ ไทรน้อย ประกอบด้วย 51 ตำบล และ 395 หมู่บ้าน

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองนันทบุรี		
แสดง ที่ตั้งและเขตการปกครอง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล		
มาตราส่วน 1:250,000	ที่มา: สำนักผังเมือง	แผนที่ 3.1

(ไม่รวมหมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาล 9 หมู่บ้าน)

	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน	เทศบาล	สุขาภิบาล	สภาตำบล
อ. เมืองนนทบุรี	76.87	9+1	68+9	41,494	1	1	9
ปากเกร็ด	80.85	11	75	24,359	-	1	7
บางกรวย	57.44	9	60	12,269	-	2	8
บางใหญ่	91.00	6	65	6,139	-	1	6
บางบัวทอง	102.59	8	67	7,091	1	-	6
ไทรน้อย	215.00	7	60	4,467	-	1	7
	623.75	51	395	95,819	2	6	43

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี

3.1.1.2.2 การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 เทศบาลเมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองนนทบุรี และเทศบาลเมืองบางบัวทอง 6 สุขาภิบาล และ 43 สภาตำบล

	เขตอำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	หมู่บ้าน
สุขาภิบาล			
บางศรีเมือง	เมืองนนทบุรี	6.36	1
ปากเกร็ด	ปากเกร็ด	34.54	24
บางกรวย	บางกรวย	1.53	6
วัดชลอ	บางกรวย	3.50	10
บางม่วง	บางใหญ่	1.67	8
ราษฎร์นิยม	ไทรน้อย	1.20	2
เทศบาลเมือง			
นนทบุรี	เมืองนนทบุรี	2.50	9
บางบัวทอง	บางบัวทอง	1.00	6

ที่มา : ผู้ตรวจราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี

3.1.1.3 ภูมิประเทศ จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน แบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน ในแนวเหนือ-ใต้ โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.23* หรือประมาณ 549.45 ตร.กม. อยู่ทางฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนที่เหลือ 73.30 ตร.กม. อยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา อย่างไรก็ตามลักษณะภูมิประเทศทั้ง 2 ฝั่ง ไม่มีความแตกต่างที่เด่นชัด กล่าวคือ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบ ไม่มีป่าไม้ และภูเขา มีคลองทั้งที่เป็นธรรมชาติ และ ขุดขึ้นใหม่ เป็นโครงข่ายกระจายเกือบเต็มทั้งพื้นที่ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก.

ระดับดินมีความสูงต่ำแตกต่างกันเล็กน้อย ประมาณ 1-5 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) โดยพื้นที่ส่วนใหญ่มีระดับประมาณ 1-2 เมตร (รทก.)

โดยทั่วไปชุมชนหนาแน่นจะ เห็นตามริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและตามริมคลองสายต่าง ๆ ส่วนห่างจากแม่น้ำและริมคลองก็จะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะมียุ้งข้าวอยู่เสมอ (ประวัติศาสตร์ไทยส่วนภูมิภาค นนทบุรี 2525:2) ในปัจจุบันพื้นที่ฝั่งตะวันออกและบางส่วนของฝั่งตะวันตก ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ได้เปลี่ยนแปลง เป็นพื้นที่ชุมชนรองรับการขยายตัวจากกรุงเทพมหานคร

3.1.1.4 ภูมิอากาศ จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะภูมิอากาศคล้ายคลึงกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ โดยทั่วไปในภาคกลาง กล่าวคือ เป็นแบบร้อนชื้นมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ มีฤดูกาลที่สำคัญ 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน และฤดูฝน ลักษณะอากาศร้อนแต่ไม่ร้อนจัด เกือบตลอดปี ในรอบปีมีฝนตกชุก 6 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงตุลาคม ปริมาณน้ำฝนมากที่สุดระหว่างเดือน สิงหาคมถึงตุลาคม จำนวนวันที่ฝนตกในรอบปีโดยเฉลี่ย 48 วัน

ข้อมูลในปี พ.ศ.2528 อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดเฉลี่ยเท่ากับ 32.7 และ 24.9 องศาเซลเซียส ตามลำดับ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 74.1 ปริมาณน้ำฝนรวม 1,368.4 มม. อาจกล่าวได้ว่าลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนนทบุรีใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของสถิติในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ซึ่งลักษณะภูมิอากาศเช่นนี้ทำให้พื้นที่โดยรวมเหมาะสมแก่การเกษตรกรรม (ตารางที่ ผ.3.1)

* คำนวณจากพื้นที่ระดับต่ำบล สำนักงานสถิติแห่งชาติ

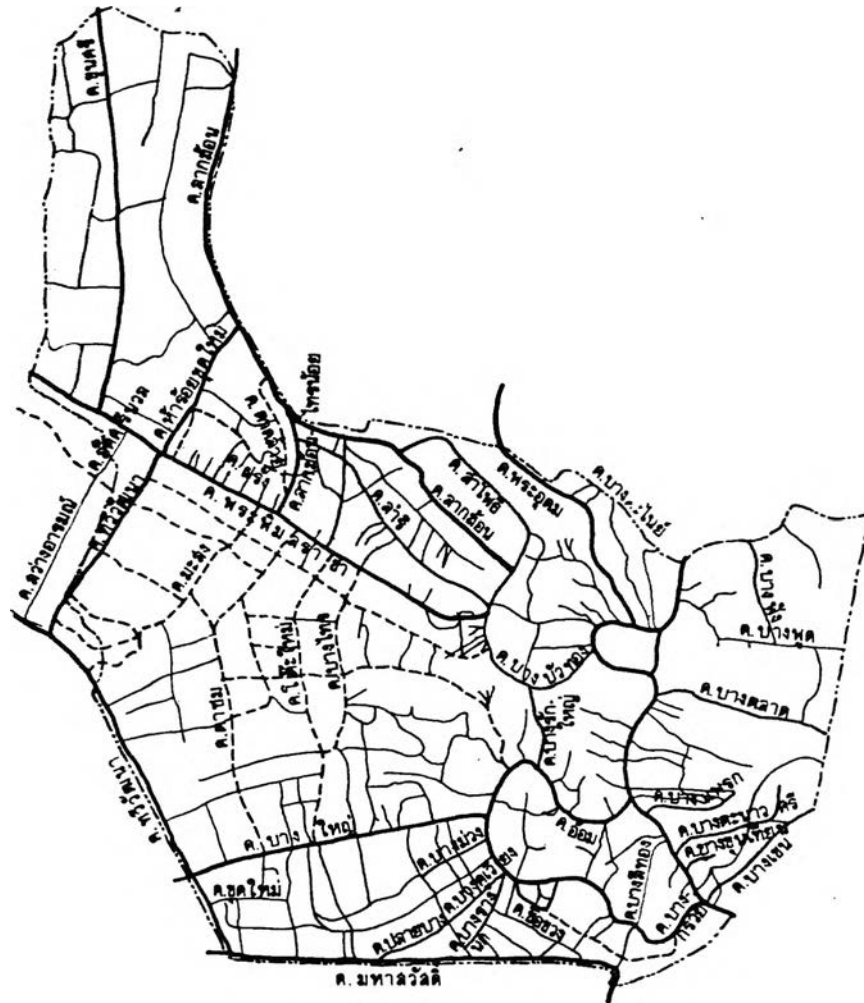
3.1.1.5 แหล่งน้ำ นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญแล้ว ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรียังมีคู-คลองอีกมากมายกว่า 100 สาย คู-คลองดังกล่าวมีทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและได้รับการขุดขึ้นใหม่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรมและการคมนาคมขนส่งมาตั้งแต่อดีต ปัจจุบันในพื้นที่ฝั่งตะวันตกทั้งหมดอยู่ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานเขต 7 ซึ่งมีเนื้อที่ชลประทานที่สร้างเสร็จถึงปี พ.ศ. 2526 ประมาณ 229,790 ไร่ (สำนักเศรษฐกิจการเกษตร 2528:187) คิดเป็นร้อยละ 66.9 ของพื้นที่ฝั่งตะวันตก ซึ่งมีอยู่ 343,406 ไร่

ภายในเขตพื้นที่ฝั่งตะวันตกดังกล่าว ได้รับน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ยังมีปริมาณน้ำบางส่วนที่ส่งตรงจากแม่น้ำน้อยผ่านคลองชลประทานในเขตจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง ส่งตรงลงมาในเขตจังหวัดนนทบุรี และมีบางส่วนซึ่งรับจาก คลอง โพงพาง ของจังหวัด นครปฐม สำหรับคลองขนาดเล็กจำนวนมากในเขตพื้นที่การเกษตรนั้นรับน้ำจากคลองสายใหญ่ต่าง ๆ ซึ่งในช่วงฤดูแล้งข้อมูลจากสำนักงานชลประทานนนทบุรี ระบุว่าจะใช้เครื่องสูบน้ำ สูบน้ำจากแม่น้ำท่าจีนและแม่น้ำเจ้าพระยาส่งให้กับคลองต่าง ๆ ด้วย

แหล่งน้ำธรรมชาติและคลองส่งน้ำสายสำคัญ นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว ก็ได้แก่ คลองอ้อม มหาสวัสดิ์ ทวีวัฒนา บางใหญ่ พระพิมล พระอุดม ขุดใหม่ ลากซื่อน ไทรน้อย-ลากซื่อน และ ชุนศรี เป็นต้น รายละเอียดได้แสดงในตารางที่ ผ.3.2

นอกเหนือจากแม่น้ำ-ลำคลองดังกล่าวมาแล้ว ยังมีแหล่งน้ำที่สำคัญ เพื่อใช้ในการเกษตรและอุปโภค-บริโภค ซึ่งได้แก่ น้ำฝน และน้ำบาดาล ซึ่งส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีใช้น้ำบาดาลจากชั้นเมืองนนท์ในระดับความลึก 170-200 เมตร ซึ่งมีปริมาณน้ำพอเพียงและมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี อย่างไรก็ตามการใช้ น้ำบาดาลไม่แพร่หลาย เนื่องจากโดยทั่วไปมีน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ พอเพียง ที่มีใช้บ้างก็ในกิจการประมง ได้แก่ สุขาภิบาล บางกรวย

3.1.1.6 ลักษณะและสมรรถนะของดิน ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีโดยทั่วไป เป็นดินที่เกิดจากตะกอนน้ำที่ถูกพัดพามาทับถมกันทุกปี จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดินพบว่าเกือบทั้งหมดเป็นดินสีมีการระบายน้ำเร็ว เป็นดินเนื้อละเอียดหรือดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางหรือสูง เหมาะสมแก่การปลูกข้าวในฤดูฝน ถ้ามีการชลประทานในฤดูแล้งสามารถทำนาปรังและใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่ต่าง ๆ ได้ สำหรับทางตอนเหนือของอำเภอไทรน้อยและอำเภอบางเกร็ด ดินจะมีลักษณะใกล้เคียงกันแต่ค่อนข้างมีกรดมาก

เหนือ

-----เขตจังหวัด

- แหล่งน้ำลำค้ำคู ทางเกษตร - คมนาคม
- คลองสายหลักทางเกษตร - คมนาคม
- คลองขนาดใหญ่
- คลองขนาดปานกลาง - ค่อนข้างเล็ก

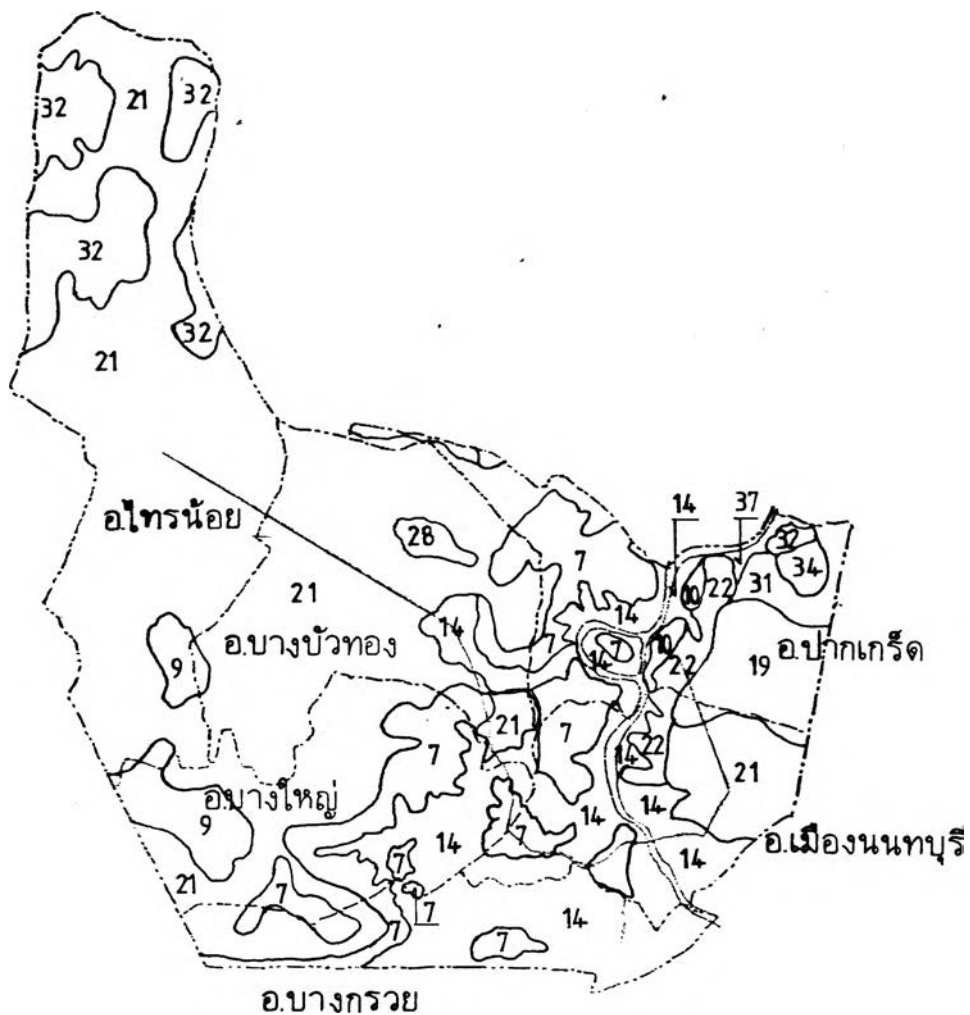
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง แม่น้ำ ลำคลอง ในเขต จ.นนทบุรี

มาตราส่วน 1:200,000

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร

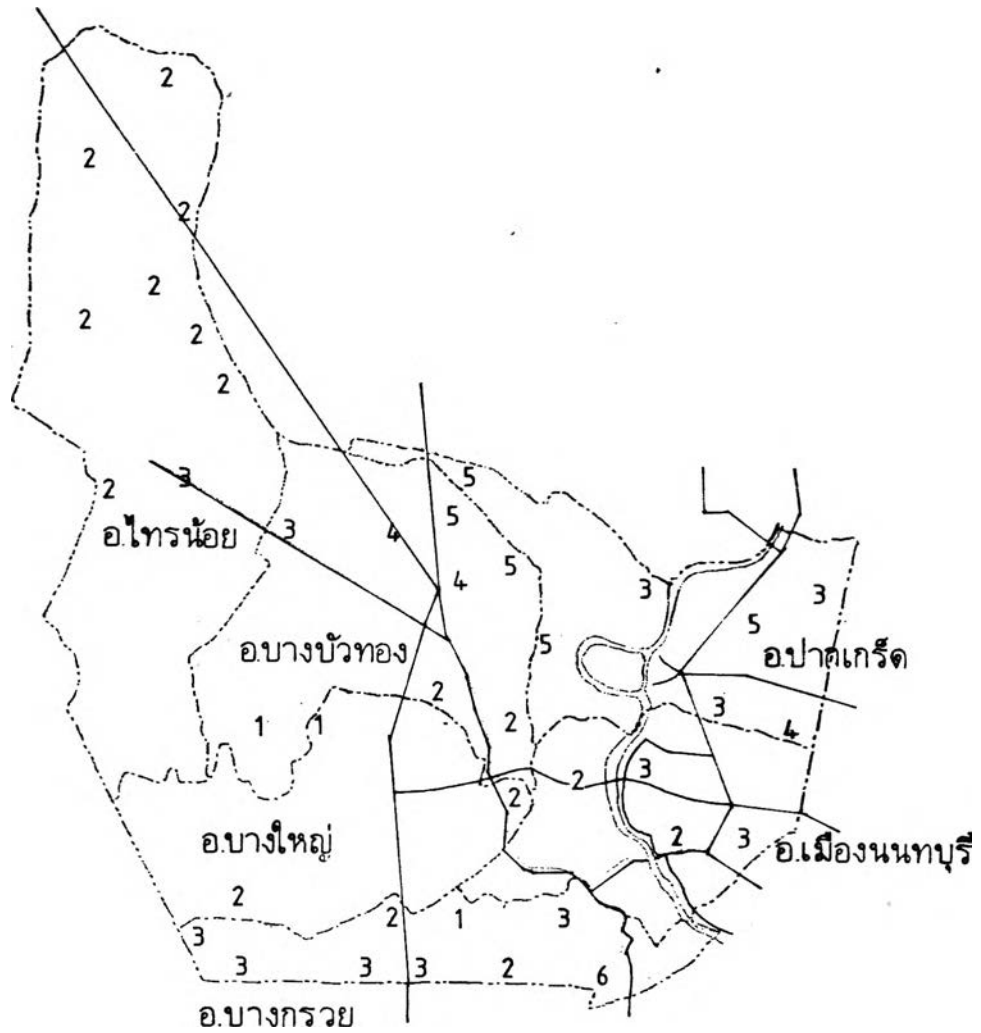
แผนที่ 3.3

-----เขตจังหวัด
 - - - - -เขตอำเภอ

7	ดินบางกอก	21	ดินบางเขน
9	ดินบางเลน	25	ดินอยุธยา
10	ดินบางเลน หน้าดินถูกชะ	28	ดินรังสิต
14	ดินธนบุรี	31	ดินธัญบุรี
19,20	ดินฉะเชิงเทรา	32	ดินเสนา
22	ดินบางเขน หน้าดินถูกชะ	34	ดินองครักษ์
37	ดินที่เป็นกรดซึ่งเป็นชั้นที่จำแนกไม่ได้		

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง ชุดดินในเขต จ.นนทบุรี		
มาตราส่วน 1:200,000	ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน	แผนที่ 3.4

หน่วยเป็นเมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง

- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง ระดับความสูงของพื้นที่ จ.นนทบุรี		
มาตราส่วน 1:200,000	ที่มา: กรมแผนที่ทหาร	แผ่นที่ 3.5

ดินชุดที่มีมากที่สุดได้แก่ ดินชุดบางเขน ซึ่งมีอยู่มากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เหมาะสมแก่การปลูกข้าวนาดี ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ เนื่องจากน้ำท่วมและการระบายน้ำของดินไม่ดี หากมีการยกร่องให้สูงขึ้นก็สามารถใช้ปลูกผักและพืชไร่ได้

ดินชุดธนบุรีมีมากรองลงมา ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางแต่เหมาะสมที่สุดสำหรับการทำสวนผลไม้และปลูกผัก แต่ควรยกร่องเพื่อช่วยในการระบายน้ำของดิน

ดินชุดบางกอก มีประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่จังหวัด เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูงถึงสูงสุด จัดเป็นดินชั้นหนึ่งสำหรับการปลูกข้าว ในกรณีที่น้ำเพียงพอก็สามารถปลูกข้าวนาปรังได้ นอกจากนี้ยังเหมาะแก่การปลูกพืชไร่จำพวก ถั่ว ข้าวโพด แตงโม แต่จำเป็นจะต้องแก้ปัญหาเกี่ยวกับการระบายน้ำ

ดินส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 15 เป็นดินชุดต่าง ๆ เช่น บางเลน รังสิต อองครักษ์ ฯลฯ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางเหมาะสมแก่การทำนาเป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาความเหมาะสมแก่การเกษตรกรรมในพื้นที่รายอำเภอ อันเนื่องมาจากลักษณะดินพบว่า

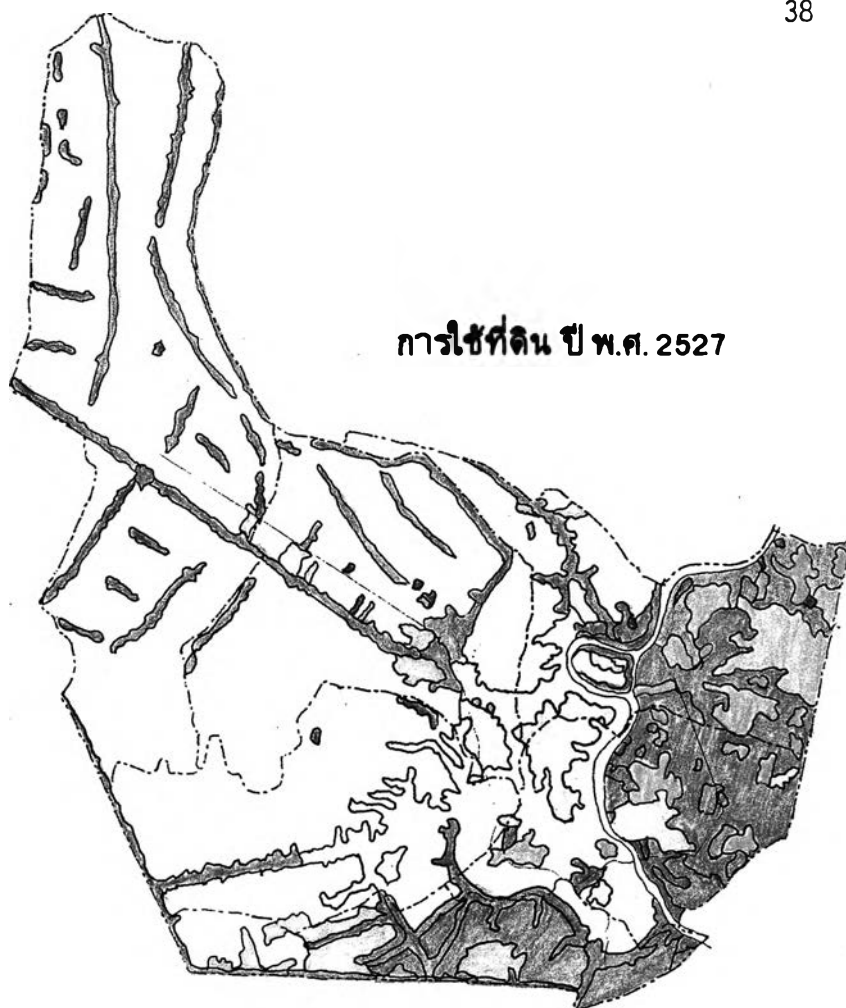
- อำเภอเมือง บางใหญ่ ปากเกร็ด และ บางกรวย ส่วนใหญ่เป็นดินชุดบางกอก และชุดธนบุรี จึงเหมาะสมแก่การทำนาและทำสวนผลไม้ พืชผัก รวมทั้งพืชไร่

- อำเภอบางบัวทอง ส่วนใหญ่เป็นดินชุดบางเขน รองลงมาได้แก่ชุดบางกอก และชุดธนบุรี จึงเหมาะสมแก่การทำนา รองลงมาได้แก่สวนผลไม้และพืชผักต่าง ๆ

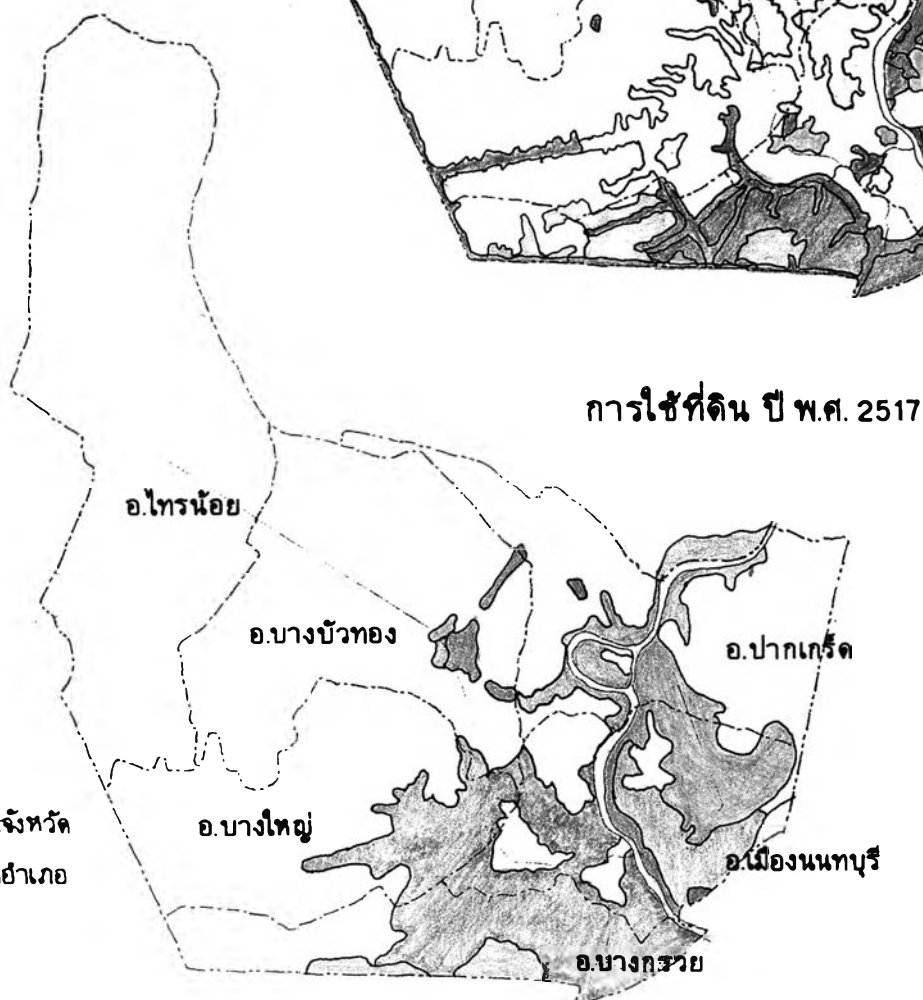
- อำเภอไทรน้อย ส่วนใหญ่เป็นดินชุดบางเขน จึงเหมาะสมแก่การทำนา

3.1.1.7 การใช้ที่ดิน จังหวัดนนทบุรี มีพื้นที่ประมาณ 622.75 ตร.กม. (389,219 ไร่) มีการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เพื่อการเกษตรกรรมมาตั้งแต่อดีต โดยมีการใช้พื้นที่มากกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่จังหวัดใช้ในการทำนา รองลงมาได้แก่การทำสวน พืชผัก และไม้ดอก

- เมือง/สถานที่ราชการ/โรงงาน
- หมู่บ้าน
- พืชผัก
- สวนผลไม้ผสม
- นาไร่ (น้ำฝน)
- นาข้าวหรือนาหวาน
(ในเขตชลประทาน 2 ครั้ง)
- สวนผลไม้ผสมและหมู่บ้าน
- นาข้าวและนาหวาน (ผสม)
(ในเขตชลประทาน 2 ครั้ง)

การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2527

การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2517

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การใช้ที่ดิน จ.นนทบุรี ปี พ.ศ. 2517 และ 2527

มาตราส่วน 1:200,000

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน

แผนที่ 3.6

ตารางที่ 3.1 การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2521/2522 และ 2528/2529

ลักษณะการใช้ที่ดิน	2521/2522 ⁽¹⁾		2528/2529 ⁽²⁾		การเปลี่ยนแปลง ปี 2521/2522 - 2528/2529			
	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	เฉลี่ยร้อยละ/ปี	ร้อยละกองยอดรวม
เพื่อการเกษตรกรรม(รวม)	361,053	92.76	279,590	71.83	-81,463	-22.56	-3.22	-100.00
ที่นา	261,063	67.07	197,455	50.73	-63,608	-24.37	-3.48	- 78.08
ไม้ผล-ไม้ยืนต้น	90,762	23.32	62,711	16.11	-28,051	-30.91	-4.42	- 34.43
พืชผัก-ไม้ดอก	9,228	2.37	19,424	4.99	10,196	110.49	15.78	12.51
เพื่อประโยชน์อื่น ๆ และ								
ไม่ได้จำแนก (รวม)	28,166	7.24	109,629	28.17	+81,463	289.22	41.32	
รวมทั้งสิ้น	389,219	100.00	389,219	100.00				

ที่มา (1) สำนักงานเกษตรจังหวัด อ่างในสำนักผังเมือง รายงานวิจัยเมืองนนทบุรี (ปี พ.ศ. 2527) หน้า 9

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด สถิติข้อมูลงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. 2529/2530 หน้า 6

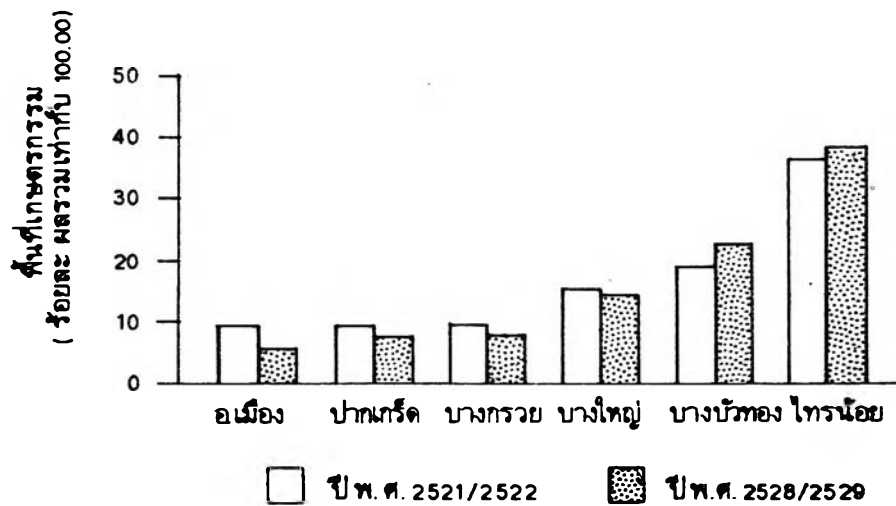
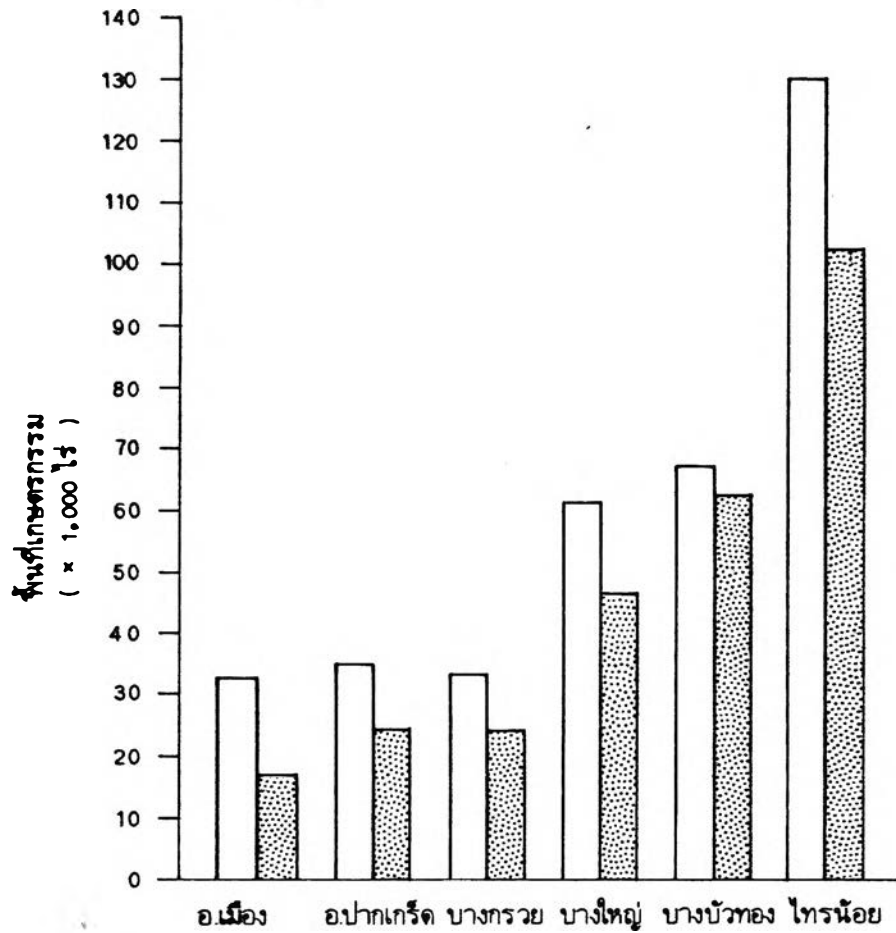

ตารางที่ 3.2 การใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2527

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
เมือง	23,625	6.08
หมู่บ้าน	46,506	11.96
สถานที่ราชการ	3,550	0.91
โรงงานอุตสาหกรรม	775	0.20
เกษตรกรรม(พืชน้ำ สวนผลไม้ผสม พืชผักต่างๆ)	294,834	75.80
ที่รกร้าง (นาหว่าน-น่าน้ำฝน)	15,911	4.09
แหล่งน้ำ	113	0.03
บ่อปลา	275	0.07
แม่น้ำเจ้าพระยา	3,350	0.86
รวม	388,939	100.00

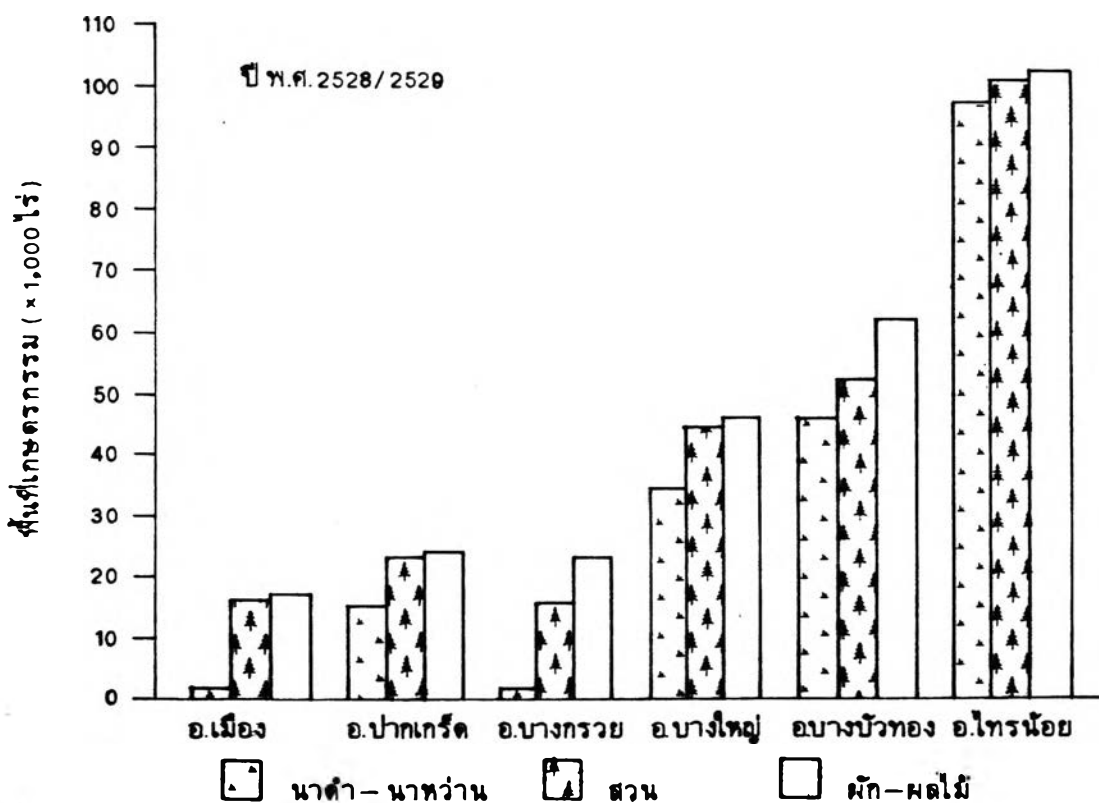
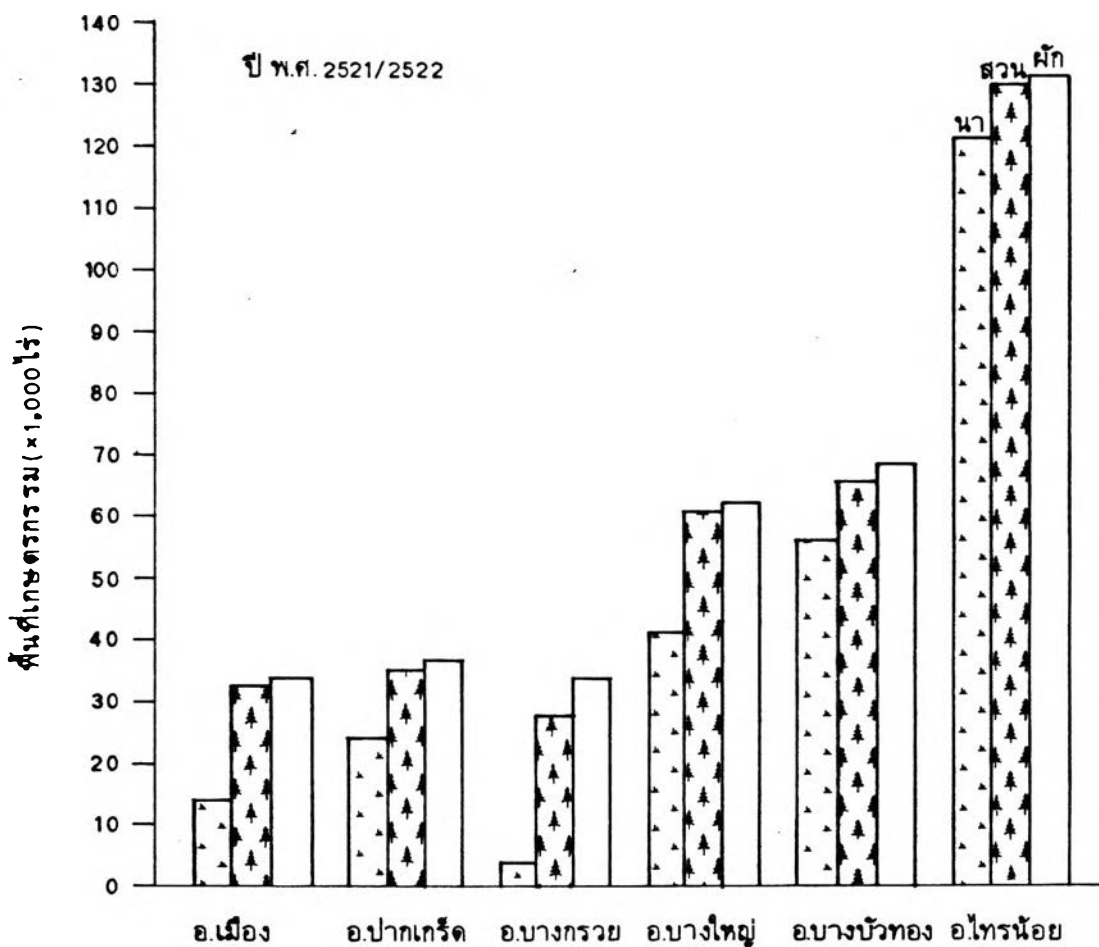
ที่มา : ฝ่ายสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

แผนภูมิ 3.1 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2521/2522 และ 2528/2529

ที่มา : ตารางที่ ผ.3.3

แผนภูมิ 3.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร จังหวัดนนทบุรี

ที่มา : ตารางที่ ผ.3.3

จากตารางที่ 3.1 ปรากฏว่า การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีในช่วง 7 ปีได้ลดลงมาจาก 361,053 ไร่ ลงมาเหลือ 279,590 ไร่ หรือจากร้อยละ 92.76 ของพื้นที่จังหวัด มาเป็นร้อยละ 71.83 ซึ่งคิดเป็นอัตราเฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.22 ต่อปี พื้นที่เกษตรกรรมที่ลดลงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นาซึ่งลดลงจากร้อยละ 67.07 ลงมาเหลือร้อยละ 50.73 รองลงมาได้แก่พื้นที่ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น ลดจากร้อยละ 23.32 ลงมาเหลือร้อยละ 16.11 ส่วนพื้นที่ปลูกพืชผัก-ไม้ดอก กลับเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 2.37 เป็นร้อยละ 4.99 สำหรับพื้นที่เพื่อประโยชน์อื่น ๆ และไม่ได้จำแนก ในช่วงเวลาดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจาก 28,166 ไร่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 7.24 มาเป็น 109,629 ไร่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 28.17 โดยคิดเป็นอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 41.32 ต่อปี

สำหรับการใช้ที่ดินในเขตเมืองของจังหวัดนนทบุรี จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน ในปี พ.ศ.2527 (แผนที่ 3.6 และตารางที่ 3.2) มีการใช้ที่ดินเป็นพื้นที่เมือง สถานที่ราชการ และ โรงงานอุตสาหกรรม รวมกันประมาณ 27,950 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 7.19 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่หมู่บ้าน 46,506 ไร่ (ร้อยละ 11.96) พื้นที่แหล่งน้ำ บ่อปลา แม่น้ำ รวมกันประมาณ 3,738 ไร่ (ร้อยละ 0.96) พื้นที่เกษตรกรรมซึ่งได้แก่ ที่นา สวนผลไม้ผสม และพืชผักต่าง ๆ รวมกันประมาณ 294,834 ไร่ (ร้อยละ 75.8) ส่วนที่เหลือ 15,911 ไร่ (ร้อยละ 4.09) เป็นพื้นที่นาที่ไม่ได้ทำประโยชน์ (นาว่าง)

3.1.2 ประชากรและสังคม (ระดับจังหวัดนนทบุรี)

3.1.2.1 ประวัติความเป็นมา (ประวัติมหาดไทย ส่วนภูมิภาค นนทบุรี 2525: 1-30) จังหวัดนนทบุรี เป็นเมืองเก่าแก่ มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ได้ยกฐานะบ้านตลาดขวัญขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ.2092 ตัวเมืองแต่เดิมตั้งอยู่ที่ ต.บางกระสอ ในปัจจุบัน (ระหว่างสี่แยกริมโรงพยาบาลนนทบุรีและวัดท้ายเมือง) ในปี พ.ศ.2179 พระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดตอนใต้วัดท้ายเมืองไปทะลุออกหน้าวัดเขมาภิถาราม ซึ่งต่อมา กระแสน้ำได้เปลี่ยนทางเดินจากคลองอ้อมมายังคลองลัด และกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาไปตั้งในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัยจากข้าศึก ในปี พ.ศ.2208 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชจึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการตรงปากแม่น้ำอ้อมและ เบริดให้ย้ายเมืองนนทบุรีมาอยู่บริเวณปากแม่น้ำอ้อมด้วย และ เมืองนนทบุรีได้เคยถูกพม่าเข้ายึดในช่วงเสียกรุงศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2307

ต่อมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ย้ายเมืองนนทบุรีไปตั้งที่คลองบางซื่อฝั่งใต้ซึ่งอยู่ระหว่าง โรงเรียนเทศบาลวัดท้ายเมืองกับวัดกลาง

ต.ตลาดขวัญ ในปัจจุบันนี้ และในปี พ.ศ.2471 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ย้าย ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีมาตั้งที่โรงเรียนราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นศาลากลางในปัจจุบัน

3.1.2.2 เชื้อสาย ประชากรของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยชนชาวไทยที่สืบเชื้อสายมาจากหลายเชื้อชาติ ได้แก่ ไทย จีน มอญ อิสลาม พม่า อินเดีย เป็นต้น เนื่องจากเมืองนนทบุรีเคยเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเคยทำศึกสงครามหลายครั้งเป็นเหตุให้มีการอพยพชนเชื้อสายต่างเข้ามาอยู่รวมกัน อย่างไรก็ตามไม่เคยปรากฏหลักฐานว่ามีปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนไทยเชื้อสายต่าง ๆ ด้วยกันเลย

ชนชาติไทยมีอยู่ทั่วไปในทุกอำเภอเป็นชนส่วนใหญ่ของจังหวัด รองลงไปเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งสันนิษฐานว่าเข้ามาอยู่ตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวไทยเชื้อสายมอญและเชื้อสายมลายู ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี ตลอดจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยชาวไทยเชื้อสายมอญอยู่มากที่ อ.ปากเกร็ด ตั้งแต่ปากคลองบางตลาดฝั่งเหนือลำแม่น้ำเจ้าพระยา (ทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก) ต.อ้อมเกร็ด และ ต.เกาะเกร็ด ชาวไทยอิสลาม ชาวไทยอิสลามที่มีเชื้อสายเป็นชาวปัตตานี มาอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ ต.บางกระสอบ และที่บ้านตลาดแก้ว ใน ต.บางตะนาวศรี ส่วนไทยอิสลามเชื้อสายชาวเมืองไทรบุรี เข้ามาอยู่ในรัชกาลที่ 3 ที่ ต.ท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด และสำหรับไทยชาวเมืองตะนาวศรี ได้อพยพเข้ามาประมาณปี พ.ศ.2302 ได้ตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่ ต.บางตะนาวศรี อ.เมืองนนทบุรี

3.1.2.3 ศาสนา (คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาฯ จังหวัดนนทบุรี 2530:19) ประชากรจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณร้อยละ 86.24 รองลงมาได้แก่ ศาสนาอิสลาม ซึ่งอิสลามิกชนได้ถือปฏิบัติระบอบหลักธรรมอย่างเคร่งครัด มีประมาณร้อยละ 8.81 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.18 ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 4.64 นับถือศาสนาอื่น ๆ

* 3.1.2.4 จำนวนประชากร (ระดับจังหวัด) ในปี พ.ศ.2528 จังหวัดนนทบุรี มีประชากรตามทะเบียนราษฎร รวมทั้งสิ้น 504,424 คน กระจายอยู่ในพื้นที่ 6 อำเภอ อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ อำเภอเมืองนนทบุรี 222,700 คน (ร้อยละ 44.15) รองลงมาได้แก่ อำเภอปากเกร็ด บางกรวย บางบัวทอง บางใหญ่ มีประชากร 107,161 คน, 64,454 คน, 43,304 คน, 35,681 คน ตามลำดับ สำหรับอำเภอไทรน้อยมีน้อยที่สุดเพียง 31,124 คน จะเห็นได้ว่าอำเภอเมืองนนทบุรีซึ่งมีประชากรมากที่สุดนั้น มีประชากรมากกว่าอำเภอไทร

น้อยถึงประมาณ 7.15 เท่า สำหรับประชากรในเขตเมือง (เทศบาลและสุขาภิบาล) รวมทั้งหมดมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 30.16 (ตารางที่ 3.3)

การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระหว่างปี พ.ศ. 2515 ถึงปี พ.ศ. 2528 พบว่า ในระดับจังหวัดได้มีขนาดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 67.1 คิดเป็นอัตราการเพิ่มต่อปี (Exponential) ประมาณร้อยละ 3.87 (แผนที่ 3.7 ตารางที่ 3.4) เมื่อพิจารณาในระดับอำเภอ ปรากฏว่ามีขนาดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในทุกอำเภอ โดยอำเภอเมืองนนทบุรี มีขนาดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดถึงร้อยละ 104.49 รองลงมาได้แก่ อำเภอปากเกร็ด บางกรวย บางบัวทอง ไทรน้อย และน้อยที่สุดคืออำเภอบางใหญ่ ตามลำดับ สำหรับอัตราการเพิ่มต่อปีของในแต่ละอำเภอนั้น ปรากฏว่า อำเภอปากเกร็ดมีอัตราการเพิ่มสูงสุดถึงร้อยละ 5.61 ต่อปี รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี (ร้อยละ 5.28) บางกรวย (ร้อยละ 2.85) บางบัวทอง (ร้อยละ 1.96) ไทรน้อย (ร้อยละ 1.36) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ตลอดระยะเวลาการศึกษา ปี พ.ศ. 2515-2528 ปรากฏว่า ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอไทรน้อย บางใหญ่ และบางบัวทอง มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ส่วนในพื้นที่อีก 3 อำเภอ ซึ่งต่อเนื่องกับพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้น มีอัตราการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างสูง โดยในช่วงแรก (ปี พ.ศ. 2515-2520) อำเภอเมืองนนทบุรี มีอัตราค่อนข้างสูง (ร้อยละ 6.15) อำเภอบางกรวย และปากเกร็ด มีอัตราต่ำ (ร้อยละ 1.86 และ 1.06) ในช่วงที่ 2 (ปี พ.ศ. 2521-2525) อำเภอปากเกร็ดมีอัตราเพิ่มสูง (ร้อยละ 5.19) ในขณะที่ อำเภอเมืองชลอด้ว (ร้อยละ 4.08) ในช่วงสุดท้าย (ปี พ.ศ. 2526-2528) อำเภอปากเกร็ด มีอัตราเพิ่มสูงสุด (ร้อยละ 10.62) อำเภอเมืองนนทบุรี มีอัตราค่อนข้างสูง (ร้อยละ 6.67) ในขณะที่อำเภอบางกรวย มีอัตราเพิ่มขึ้นจากช่วงที่ 2 เล็กน้อย จากร้อยละ 3.11 เป็นร้อยละ 4.20

สำหรับการเปลี่ยนแปลงสัดส่วน เนื่องจากขนาดของประชากรในพื้นที่สุขาภิบาลปากเกร็ด และเทศบาลเมืองนนทบุรี มีสัดส่วนที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับทั้งจังหวัด (ร้อยละ 13.82 และ 8.00 ในปี พ.ศ. 2528) ในขณะที่มีอัตราการเพิ่มประชากรค่อนข้างสูง ทำให้สัดส่วนการเพิ่มขึ้นของประชากรทั้งจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่มาจากจำนวนประชากรในเขตพื้นที่ทั้งสองดังกล่าว และมีส่วนทำให้สัดส่วนของประชากรเมืองในปี พ.ศ. 2528 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.16 ในขณะที่เท่ากับร้อยละ 25.46 ในปี พ.ศ. 2518

3.1.2.5 ความหนาแน่นของประชากร ในปี พ.ศ. 2528 จังหวัดนนทบุรี มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 810 คน ต่อตารางกิโลเมตร (1.3 คนต่อไร่) โดยมีอำเภอเมืองนนทบุรี มีความหนาแน่นมากที่สุด (2,897 คนต่อตารางกิโลเมตร)

ตารางที่ 3.3 สถิติประชากร จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2515-2528

	2515	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528
อ.เมืองนนทบุรี (รวมเทศบาลเมือง)	108,906 (36.08)	118,032	136,684	140,005	145,416	148,465 (41.73)	150,244	154,813	162,465	171,471	182,177 (43.13)	198,022	210,044	222,700 (44.15)
เทศบาลเมืองนนทบุรี	25,854 (8.50)	26,672	27,405	28,230	28,832	29,602 (8.35)	30,203	30,780	30,940	30,909	30,909 (7.32)	38,873	39,531	40,350 (8.00)
อ.ปากเกร็ด	56,785 (18.81)	58,885	61,002	62,806	57,408	59,868 (16.83)	61,800	64,857	68,272	73,098	77,703 (18.40)	93,249	99,286	107,161 (21.24)
สุขาภิบาลปากเกร็ด	21,166 (7.01)	33,620	34,667	34,796	33,827	32,858 (9.24)	32,858	36,196	39,535	42,892	47,284 (11.19)	62,222	67,776	69,711 (13.82)
อ.บางกรวย	44,291 (14.68)	45,181	45,607	46,488	47,601	48,615 (13.67)	49,898	51,781	53,329	55,129	56,814 (13.45)	59,273	61,731	64,454 (12.78)
สุขาภิบาลบางกรวย	9,368 (3.10)	9,474	9,611	9,752	9,543	9,614 (2.70)	10,156	11,198	12,865	13,296	14,418 (3.41)	15,109	15,109	15,157 (3.00)
สุขาภิบาลวัดชลอ	6,558 (2.17)	6,904	7,106	7,311	7,261	7,407 (2.08)	7,407	7,797	7,797	7,880	8,251 (1.95)	8,548	8,952	8,807 (1.75)
อ.ไทรน้อย	26,055 (8.63)	26,305	26,568	26,786	28,463	29,215 (8.21)	29,634	29,960	20,233	30,584	30,800 (7.29)	30,268	30,559	31,124 (6.17)
สุขาภิบาลราชบุรีนิคม	1,092 (0.36)	1,017	1,194	1,237	1,522	1,575 (0.44)	1,575	1,352	1,130	1,147	1,715 (0.41)	1,807	1,827	1,845 (0.37)
อ.บางใหญ่	32,264 (10.38)	32,628	30,649	30,814	31,385	31,761 (8.83)	32,006	32,431	32,901	33,279	33,762 (7.88)	34,289	34,552	35,681 (7.07)
สุขาภิบาลบางม่วง	3,614 (1.20)	3,759	3,976	4,691	5,928	4,870 (1.37)	4,870	4,849	4,828	4,807	4,799 (1.14)	4,799	7,179	7,227 (1.43)
อ.บางบัวทอง (รวมเทศบาลเมือง)	33,516 (11.11)	34,752	38,230	36,817	37,451	37,821 (10.63)	38,344	39,035	39,541	40,248	41,136 (8.74)	41,487	42,027	43,804 (8.58)
เทศบาลเมืองบางบัวทอง	9,408 (3.12)	9,505	9,646	7,806	7,959	7,909 (2.22)	7,935	8,075	8,213	8,323	8,416 (1.99)	8,556	8,698	9,021 (1.79)
รวมทั้งจังหวัดนนทบุรี	301,817 (100.00)	315,783	338,740	343,712	347,724	355,745 (100.00)	361,926	372,887	386,741	403,809	422,392 (100.00)	456,588	478,199	504,424 (100.00)

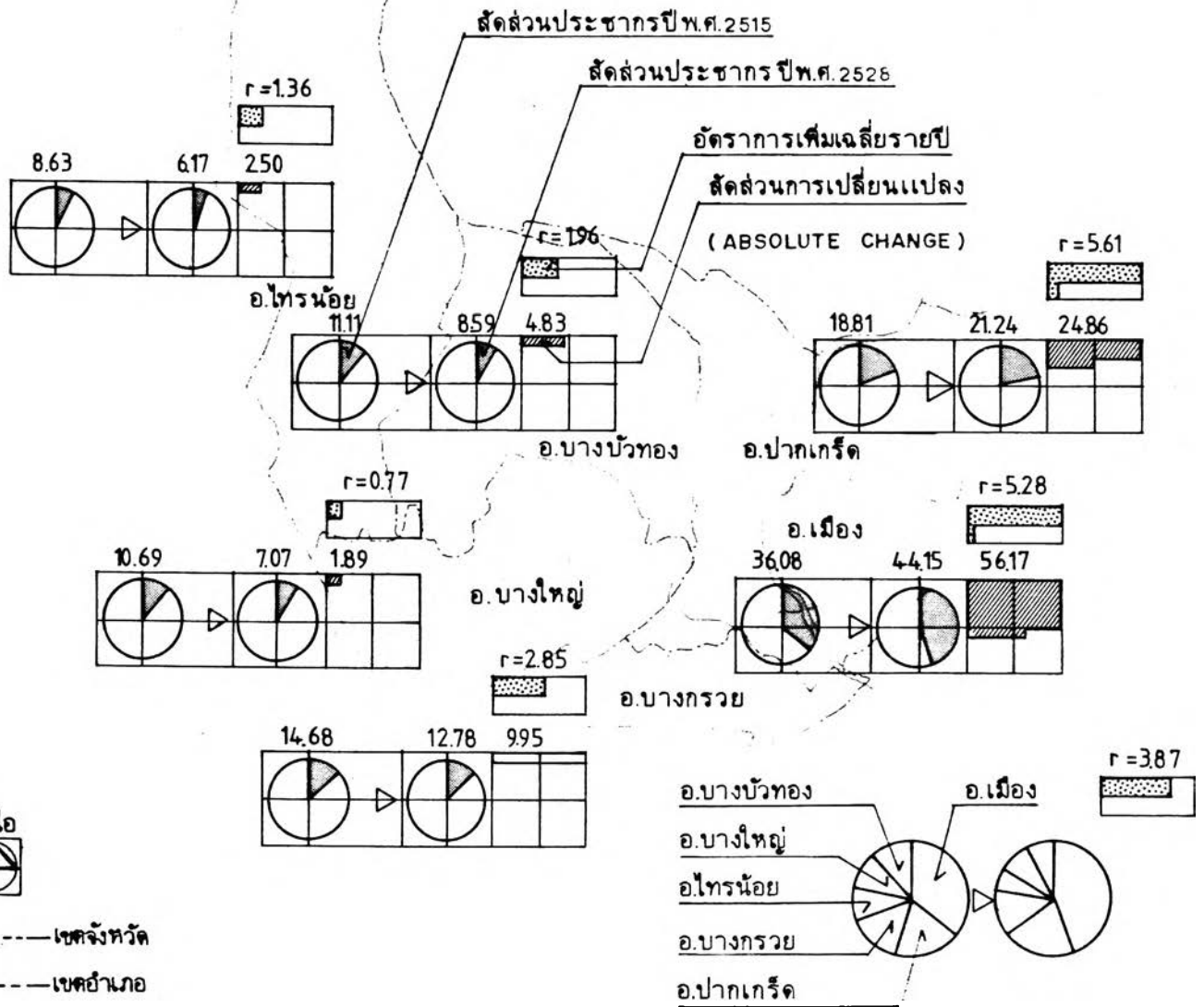
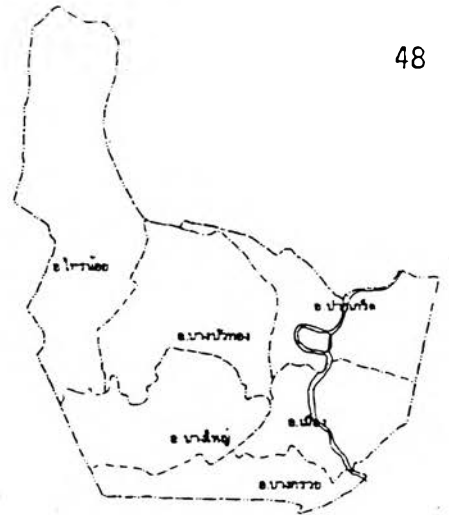
ที่มา : ผู้ตรวจราชการท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ 3.4 การเปลี่ยนแปลงจำนวนและความหนาแน่นประชากรจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2515-2526

	2515-2526			2515-2520			2520-2525			2525-2526			ความหนาแน่นประชากร/ตร.กม.		
	จำนวน	R	เฉลี่ย	จำนวน	R	เฉลี่ย	จำนวน	R	เฉลี่ย	จำนวน	R	เฉลี่ย	พื้นที่ (ตร.กม.)	2515	2526
อ. เมืองนนทบุรี (รวมเทศบาลเมือง)	113,794 (56.17)	104.40	5.28	30,659 (73.35)	36.32	6.15	33,712 (50.50)	22.71	4.08	40,523 (40.40)	22.24	6.67	76.87	1,417	2,897
เทศบาลเมืองนนทบุรี	14,696 (7.25)	57.29	3.43	4,038 (7.49)	15.74	2.82	1,217 (1.83)	4.10	0.00	8,441 (11.51)	30.84	8.83	2.50	10,262	16,140
อ. ปากเกร็ด	50,376 (24.86)	88.71	5.61	3,083 (5.72)	5.43	1.06	17,835 (28.76)	29.79	5.19	29,458 (35.91)	37.91	10.62	88.84	639	1,206
สุขาภิบาลปากเกร็ด	40,545 (23.96)	229.35	8.22	11,692 (21.68)	55.24	8.66	14,426 (21.65)	43.90	7.20	22,427 (27.34)	47.43	12.78	34.54	613	2,018
อ. บางกรวย	20,163 (9.95)	45.52	2.85	4,324 (8.02)	9.76	1.86	8,199 (12.30)	16.87	3.11	7,640 (9.31)	13.45	4.20	60.64	730	1,063
สุขาภิบาลบางกรวย	5,789 (2.86)	61.80	3.63	246 (0.46)	2.63	0.52	4,804 (7.21)	49.97	7.97	739 (0.90)	5.13	1.67	1.53	6,123	9,907
สุขาภิบาลวัดชลอ	2,249 (1.11)	34.29	2.25	849 (1.57)	12.95	2.43	844 (1.27)	11.39	2.16	556 (0.68)	6.74	2.17	3.50	1,874	2,516
อ. ไทน้อย	5,069 (2.50)	19.45	1.36	2,160 (5.86)	12.13	2.29	1,585 (2.38)	5.43	1.06	324 (0.40)	1.05	0.35	185.63	140	168
สุขาภิบาลราชธานีชัย	753 (0.37)	68.96	3.97	483 (0.90)	44.23	7.24	140 (0.21)	8.89	1.70	130 (0.16)	7.58	2.43	1.20	910	1,538
อ. บางใหญ่	3,417 (1.69)	10.00	0.77	-803 (-0.93)	-1.06	0.3	2,001 (3.00)	0.30	1.87	1,810 (2.34)	8.80	1.84	88.10	330	271
สุขาภิบาลบางม่วง	3,613 (1.70)	99.97	5.13	1,256 (2.33)	34.75	5.93	-71 (-0.11)	-1.46	0.29	2,428 (2.90)	50.59	13.46	1.67	2,164	4,328
อ. บางบัวทอง (รวมเทศบาลเมือง)	9,788 (4.83)	29.20	1.96	4,305 (7.98)	12.84	2.41	3,315 (4.98)	8.76	1.68	2,168 (2.64)	5.27	1.71	114.59	282	378
เทศบาลเมืองบางบัวทอง	-387 (-0.19)	-4.11	-0.32	-1,499 (-2.78)	-15.93	3.46	507 (0.76)	6.41	1.24	605 (0.74)	7.19	2.31	1.00	9,408	9,021
รวมทั้งจังหวัดนนทบุรี	202,607 (100.00)	67.12	3.87	53,928 (100.00)	17.87	3.28	66,647 (100.00)	18.73	3.43	82,032 (100.00)	19.42	5.90	622.75		

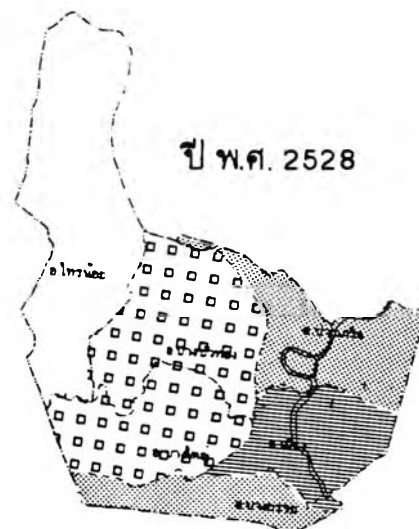
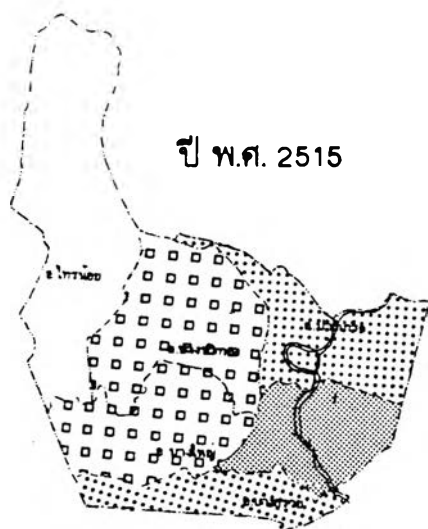
หมายเหตุ : R = ขนาดการเปลี่ยนแปลง (RELATIVE CHANGE)

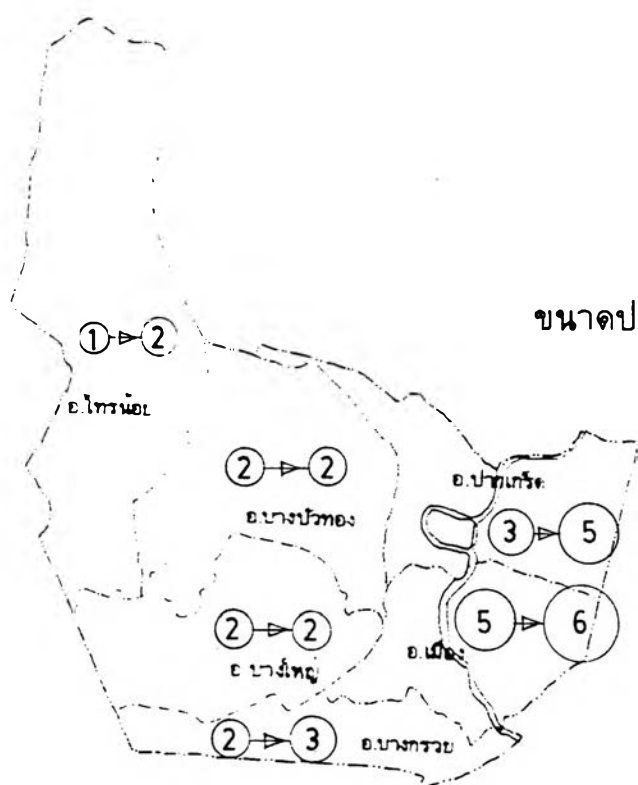
สัดส่วนประชากร ปี พ.ศ. 2515 > 2528

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี			
แสดง	สัดส่วนประชากร สัดส่วนการเปลี่ยนแปลง และอัตราการเพิ่มประชากร ระดับอำเภอ ปี พ.ศ. 2515-2528		
มาตราส่วน	1:200,000	ที่มา: ตารางที่ 3.3 และ 3.4	แผนที่ 3.7

ความหนาแน่นประชากร ปีพ.ศ.2515 และ 2528 (คน / ตร.กม.)

- 1- 250
- ◻ 251 - 500
- ◼ 501- 1,000
- ◐ 1,001-1,500
- ◑ 1,501 ขึ้นไป

ขนาดประชากร ปีพ.ศ. 2515 และ 2528 (คน)

- ① 1- 30,000
- ② 30,000- 50,000
- ③ 50,001-70,000
- ④ 70,001-90,000
- ⑤ 90,001-111,000
- ⑥ มากกว่า 111,000

-----เขตจังหวัด
 - - - - -เขตอำเภอ

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การเปลี่ยนแปลงขนาดและความหนาแน่นประชากรระดับอำเภอ ปี พ.ศ. 2515-2528

มาตราส่วน 1:250,000 1:400,000 ที่มา : ตารางที่ 3.3 และ 3.4 แผนที่ 3.8

รองลงมาได้แก่ อำเภอปากเกร็ด และบางกรวย (1,206 คน และ 1,063 คน) น้อยที่สุดคือ อำเภอไทรน้อย เท่ากับ 168 คนต่อตารางกิโลเมตร (แผนที่ 3.8 ตารางที่ 3.4)

เมื่อเปรียบเทียบความหนาแน่นของประชากร ในปี พ.ศ.2515 และ ปี พ.ศ.2528 จากการศึกษาโดยการจัดกลุ่มพบว่า ในพื้นที่ 3 อำเภอได้แก่ อำเภอไทรน้อย บางบัวทอง และบางใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นเพียงเล็กน้อย ส่วนอีก 3 อำเภอ ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครโดยตรง มีการเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นเพิ่มขึ้น ประมาณ 500 คน ต่อตารางกิโลเมตร ได้แก่ อำเภอเมือง ปากเกร็ด และบางกรวย

สำหรับความหนาแน่นในเขตชุมชนเมืองของจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ.2528 อยู่ในระหว่าง 1,538 ถึง 16,140 คนต่อตารางกิโลเมตร ชุมชนเมืองที่มีความหนาแน่นสูง มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากมีพื้นที่เขตชุมชนเล็ก เช่น เทศบาลเมืองนนทบุรี สุขาภิบาลบางกรวย และเทศบาลเมืองบางบัวทอง เป็นต้น ความหนาแน่นของประชากรต่อตารางกิโลเมตรในเขตชุมชนเมืองที่สำคัญได้แก่ เทศบาลเมืองนนทบุรี สุขาภิบาลบางกรวย และสุขาภิบาลปากเกร็ด เท่ากับ 16,140 คน, 9,907 คน และ 2,018 คน ตามลำดับ

3.1.2.6 การกระจายตัวของประชากร จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับประชากรของจังหวัดนนทบุรี ได้ใช้ข้อมูลจำนวนประชากรระดับอำเภอ ในปี พ.ศ.2515 และ 2528 โดยวิธี Lorenze Curve (ตารางที่ 3.5 และ 3.6 และแผนภูมิที่ 3.3) ผลการศึกษาพบว่า ค่าดัชนีการกระจายตัวของประชากรในพื้นที่ ในปี พ.ศ.2515 และ ปี พ.ศ.2528 มีค่าเท่ากับ 0.33220 และ 0.42040 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าประชากรมีการกระจุกตัวในบางพื้นที่เพิ่มขึ้น โดยร้อยละ 50 ของประชากร รวมตัวกันอยู่ในพื้นที่ประมาณร้อยละ 21.50 และ 16.50 ในปี พ.ศ.2515 และปี พ.ศ.2528 ตามลำดับ นอกจากนี้ ประชากร ประมาณร้อยละ 25.46 และ 30.16 ของประชากรจังหวัด ในปี พ.ศ.2515 และปี พ.ศ. 2528 รวมกันอยู่ในพื้นที่เขตเมือง 7 แห่ง (45.34 ตร.กม.) ซึ่งมีพื้นที่รวมกันประมาณร้อยละ 7.4 ของพื้นที่จังหวัด

3.1.2.7 ลักษณะการเปลี่ยนแปลง จำนวนและสัดส่วนประชากรระดับตำบลของจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระดับตำบลในด้านขนาด ประชากรและสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงประชากร ตลอดจนการหาข้อสรุปเบื้องต้นต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทางด้านการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร จึงได้ทำการศึกษาโดยพิจารณาจากการจัดกลุ่มและลำดับของตำบลตามขนาด และสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงประชากรในช่วงเวลาที่

ตารางที่ 3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และประชากรจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2515

อำเภอ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	พื้นที่			ประชากร (คน)	ประชากร	
		(ตร.กม.)	(ร้อยละ)	(ร้อยละสะสม)		(ร้อยละ)	(ร้อยละสะสม)
ไทรน้อย	140	185.63	29.81	29.81	26,055	8.63	8.63
บางบัวทอง	292	114.59	18.40	48.21	33,516	11.11	19.74
บางใหญ่	335	96.18	15.44	63.65	32,264	10.69	30.43
ปากเกร็ด	639	88.84	14.27	77.92	56,785	18.81	49.24
บางกรวย	730	60.64	9.74	87.66	44,291	14.68	63.92
เมืองนนทบุรี	1,417	76.87	12.34	100.00	108,906	36.08	100.00
รวม	485	622.75	100.00	407.25	301,817	100.00	271.96

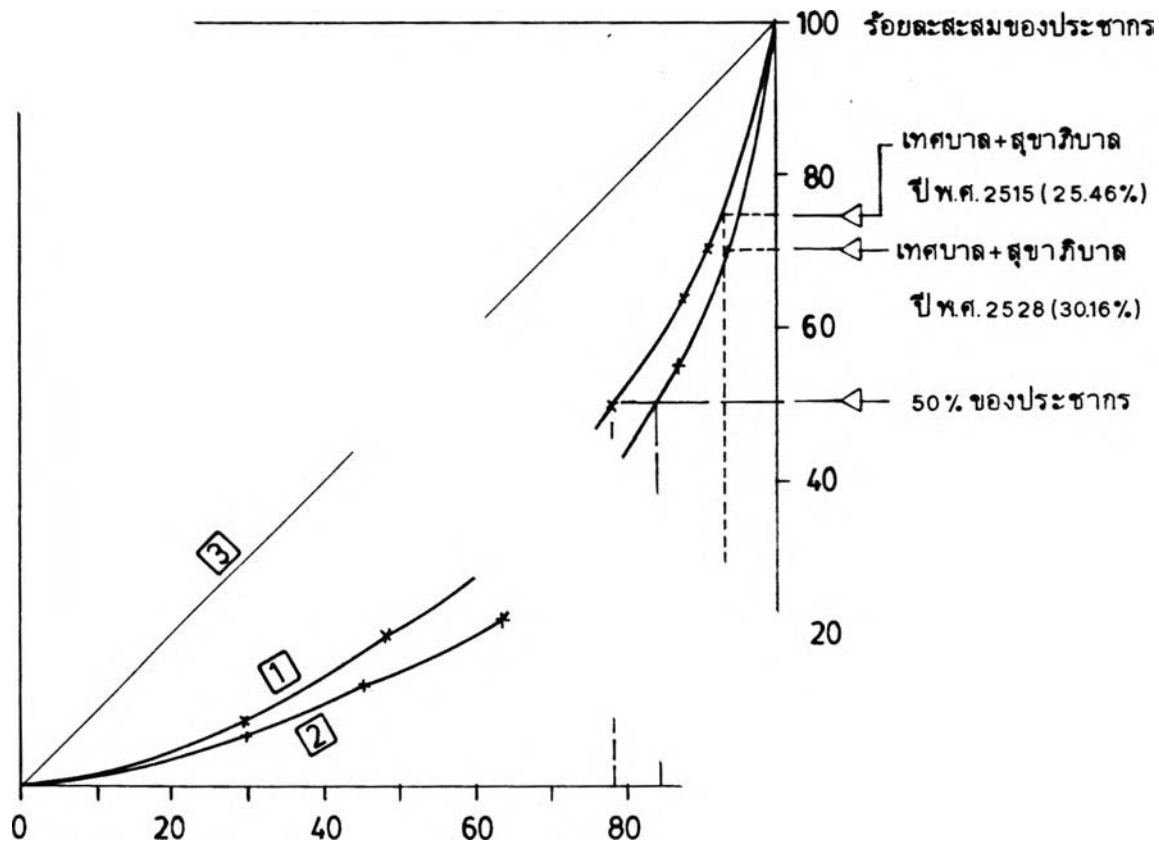
$$CI = \frac{407.25 - 271.96}{407.25} = 0.33220$$

ตารางที่ 3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่และประชากรจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2520

	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	พื้นที่			(คน)	ประชากร	
		(ตร.กม.)	(ร้อยละ)	(ร้อยละสะสม)		(ร้อยละ)	(ร้อยละสะสม)
ไทรน้อย	168	185.63	29.81	29.81	31,124	6.17	6.17
บางใหญ่	371	96.18	15.44	45.25	35,681	7.07	13.24
บางบัวทอง	378	114.59	18.40	63.65	43,304	8.59	21.83
บางกรวย	1,063	60.64	9.74	73.39	64,454	12.78	34.61
ปากเกร็ด	1,206	88.84	14.27	87.66	107,161	21.24	55.85
เมืองนนทบุรี	2,897	76.87	12.34	100.00	222,700	44.15	100.00
รวม	810	622.75	100.00	399.76	504,424	100.00	231.7

$$CI = \frac{399.76 - 231.7}{399.76} = 0.42040$$

* ๗ ประชากรในระดับอำเภอของจังหวัด-

ร้อยละสะสมของพื้นที่

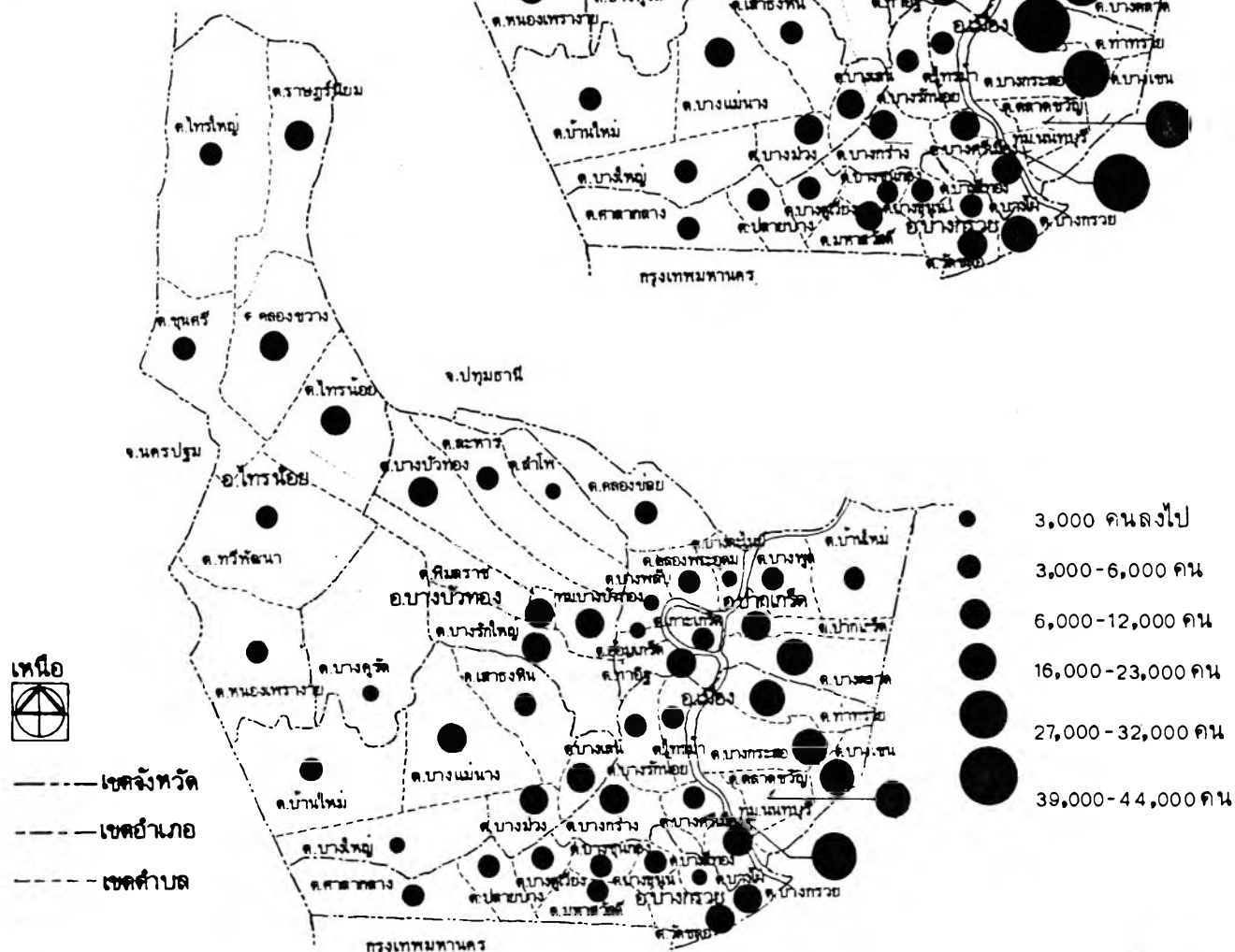
เส้นแสดงการกระจายตัวของประชากร

- ① ปี พ.ศ. 2515 ค่าดัชนี (CI) = 0.3320
- ② ปี พ.ศ. 2528 ค่าดัชนี (CI) = 0.42040
- ③ เส้นการกระจายตัวที่สมำเสมอ

ที่มา: ตารางที่ 3.5 และ 3.6

ปี พ.ศ. 2518

ปี พ.ศ. 2527

หมายเหตุ : ใช้ HISTOGRAM ในการจัดกลุ่ม

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง ขนาดประชากรระดับตำบล จ.นนทบุรี ปี พ.ศ. 2518 และ 2527

มาตราส่วน 1:200,000

ที่มา : ตารางที่ ผ.3.5

แผนที่ 3.9

สัดส่วนการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)

(ABSOLUTE CHANGE)

○ ต่ำกว่า 0 (ติดลบ)

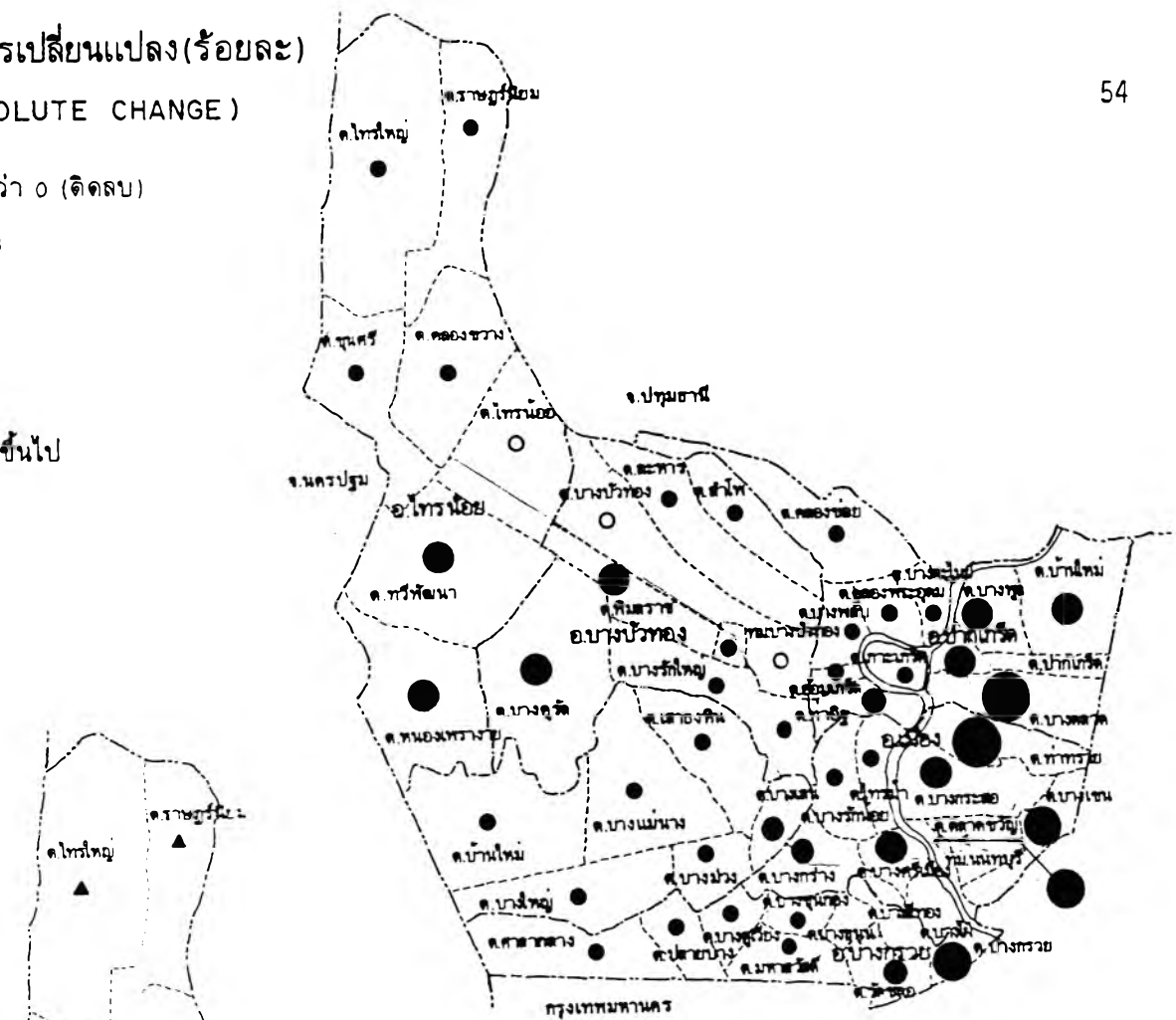
● 0 - 3

● 1 - 3

● 3 - 6

● 6 - 9

● 9 ขึ้นไป

ขนาดการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)

(RELATIVE CHANGE)

△ ต่ำกว่า 0 (ติดลบ)

▲ 0 - 50

▲ 25 - 50

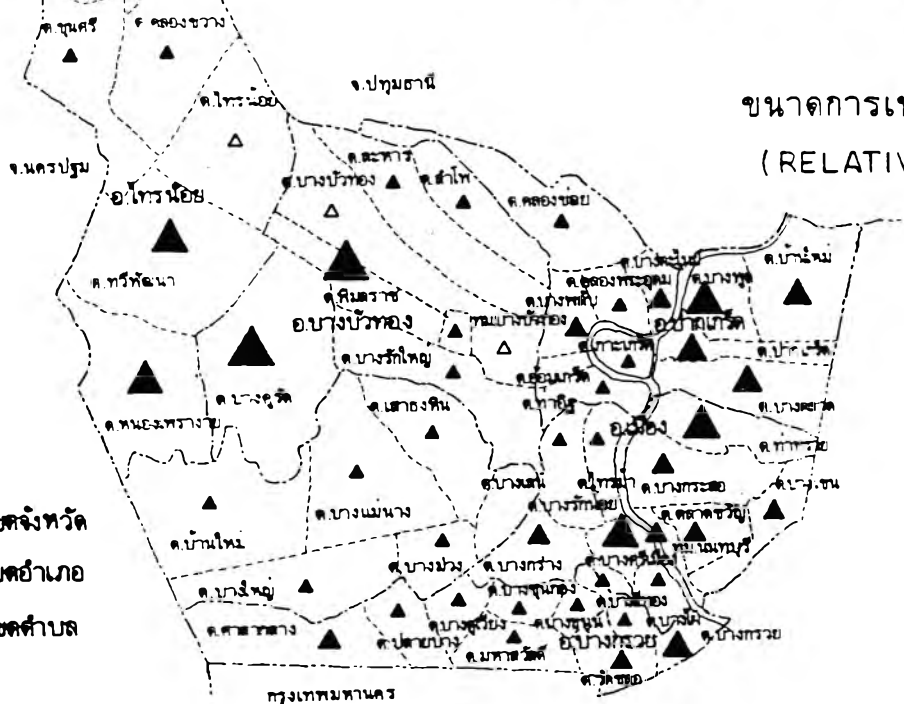
▲ 50 - 100

▲ 100 - 150

▲ 150 ขึ้นไป

- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล

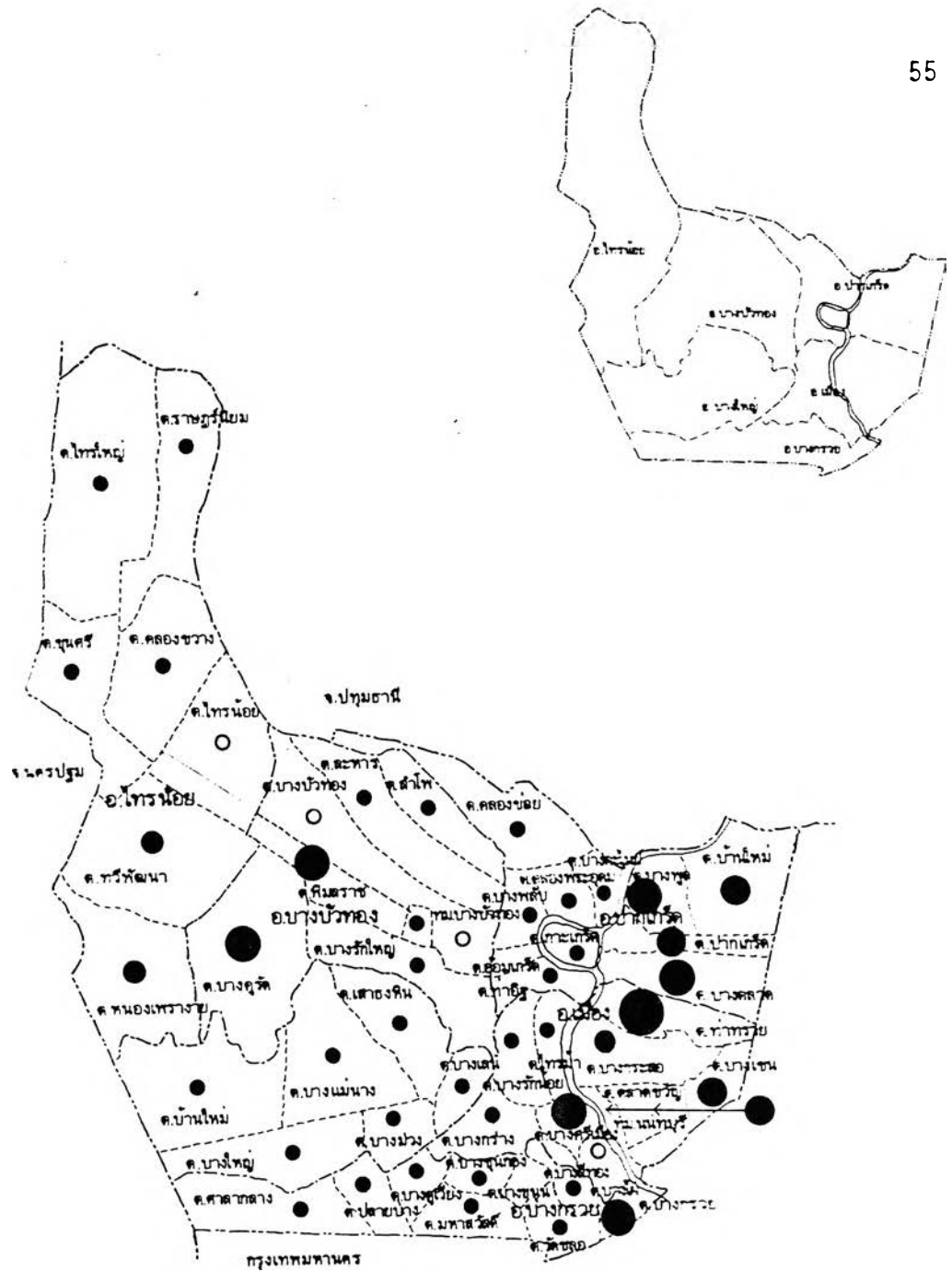
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การเปลี่ยนแปลงประชากรระดับตำบล จ. นนทบุรี ปี พ.ศ. 2518-2527

มาตราส่วน 1:200,000

ที่มา: ตารางที่ ผ.35

แผนที่ 3.10

เหนือ

- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล

ดัชนีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับตำบล

- 1
- 4 - 6
- 6
- 8 - 9
- 12 - 15
- 20

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนันทบุรี		
แสดง ดัชนีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับตำบล ปี พ.ศ. 2518-2527		
มาตราส่วน 1:200,000	ที่มา : ตารางที่ ผ.3.5 - 3.7	แผนที่ 3.11

ต่างกัน แล้วนำมาวิเคราะห์กำหนดลำดับความสำคัญในลักษณะของดัชนีค่าความสำคัญของแต่ละตำบลในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี สำหรับข้อมูลพื้นฐานจำนวนประชากรระดับตำบลได้ใช้ข้อมูลปี พ.ศ. 2518 และ ปี พ.ศ. 2527 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การศึกษาขนาดการเปลี่ยนแปลงประชากร (Relative Change) และสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงประชากร (Absolute Change) ระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ. 2518 และ 2517 ได้แสดงในแผนที่ 3.9, 3.10 และ ตารางที่ ผ.3.5 จากการศึกษาพบว่าในพื้นที่ตำบลส่วนใหญ่ของจังหวัดทั้งในปี พ.ศ. 2518 และ 2527 ซึ่งมีรวม 50 ตำบล (ฝั่งตะวันออก 9 ตำบล ฝั่งตะวันตก 41 ตำบล) มีขนาดประชากรอยู่ในลำดับค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 12,000 คนลงไป) ตำบลที่มีขนาดประชากรสูงกว่า 12,000 คน จะอยู่ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกเกือบทั้งหมด ในการเปลี่ยนแปลงขนาดประชากร (ร้อยละ) มีตำบลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (34 ตำบล) ที่มีขนาดการเปลี่ยนแปลงต่ำกว่า ร้อยละ 50.00 สำหรับสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงประชากร (ผลรวมทั้ง 50 ตำบลเท่ากับ 100) มี 35 ตำบล ที่ต่ำกว่าร้อยละ 3.00 มี 13 ตำบล อยู่ระหว่างร้อยละ 3.00-9.00 (อยู่ในฝั่งตะวันตก 5 ตำบล ฝั่งตะวันออก 8 ตำบล) และมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางตลาด (อำเภอปากเกร็ด) และตำบลท่าทราย (อำเภอเมืองนนทบุรี) ที่มีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูงเท่ากับร้อยละ 9.44 และ 17.92 ตามลำดับ

การศึกษาเพื่อหาข้อสรุปบ่งชี้ตำบลที่มีความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงประชากรในระดับตำบล ได้ใช้หลักการวิเคราะห์จากผลคูณของค่าคะแนนของแต่ละตำบลที่ได้รับจากการแบ่งกลุ่มและจัดลำดับ (1-5 โดย 5 มีค่าคะแนนสูงที่สุด) ในด้านขนาดการเปลี่ยนแปลงและสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงประชากร (ตารางที่ ผ.3.6) ผลการวิเคราะห์ได้แสดงไว้ในตารางที่ ผ.3.7 และแผนที่ 3.11 สรุปได้ว่า เกือบทุกตำบลในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของจังหวัดถือได้ว่ามีความสำคัญในด้านประชากรอยู่ในเกณฑ์น้อย ยกเว้นเพียง 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลบางคูรัด และพิมลราช (อำเภอบางบัวทอง) บางศรีเมือง (อำเภอเมืองนนทบุรี) และบางกรวย (อำเภอบางกรวย) ที่มีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มาก สำหรับตำบลอื่น ๆ ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกเกือบทั้งหมดมีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากและปานกลาง ยกเว้นตำบลท่าทราย (อำเภอเมืองนนทบุรี) มีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด และตำบลบางกระสอบ (อำเภอเมืองนนทบุรี) มีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์น้อย

3.1.3 เศรษฐกิจ

ในการศึกษาส่วนนี้ มุ่งที่จะพิจารณาโครงสร้างและมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งในระดับภาคกรุงเทพมหานคร-ปริมณฑลและในระดับจังหวัด เพื่อให้ทราบถึงสัดส่วนขนาดสาขาการ

ผลิตภัณฑ์สำคัญ แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา ตลอดจนเศรษฐกิจสาขาน้ำที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลโครงสร้าง และ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑล อีก 5 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสาคร และสมุทรปราการ ได้ใช้ข้อมูลปี พ.ศ.2520, 2524 และ 2528 (ประมาณการ) จากสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

3.1.3.1 โครงสร้างเศรษฐกิจในระดับภาค

3.1.3.1.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมและการเปลี่ยนแปลง

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ (ราคาคงที่ 2515) ในปี พ.ศ.2520 และ 2524 เท่ากับ 98,077.7 และ 135,717.7 ล้านบาท ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2528 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 167,374.5 ล้านบาท คิดเป็นขนาดการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น (Relative Change) ในช่วงปี พ.ศ.2520-2524, 2524-2528 เท่ากับร้อยละ 38.38 และ 23.33 ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่า อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีลดลง จากร้อยละ 9.60 เป็นร้อยละ 5.83 ในช่วงเวลาดังกล่าวตามลำดับ (ตารางที่ 3.7 และ 3.8)

สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ ส่วนใหญ่เป็น ผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานคร เพียงจังหวัดเดียวเท่ากับร้อยละ 81.11, 80.74 และ 80.32 ในปี พ.ศ.2520, 2524 และ 2528 ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบกับผลรวมของ 5 จังหวัดปริมณฑล ได้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเฉพาะ 5 จังหวัดปริมณฑลแล้ว ปรากฏว่ามีเพียงสมุทรปราการจังหวัดเดียวที่มีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ 7.87 ในปี พ.ศ.2520 เป็นร้อยละ 8.54 ในปี พ.ศ.2528 ส่วนอีก 4 จังหวัดที่เหลือล้วนแล้วแต่มีสัดส่วนลดลงทั้งสิ้น โดยในปี พ.ศ.2528 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ ซึ่งมีมูลค่ารวม 167,374.5 ล้านบาทนั้น เป็นสัดส่วนของกรุงเทพมหานครมากที่สุดเท่ากับ ร้อยละ 80.32 สมุทรปราการ ร้อยละ 8.54 ปทุมธานี ร้อยละ 4.19 นครปฐม ร้อยละ 2.98 สมุทรสาคร ร้อยละ 2.08 และนนทบุรี น้อยที่สุดเพียงเท่ากับร้อยละ 1.89 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 3.4 และแผนที่ 3.12)

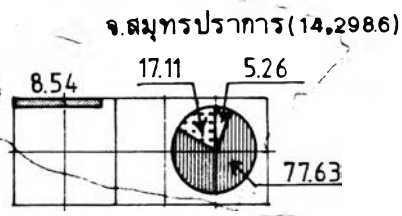
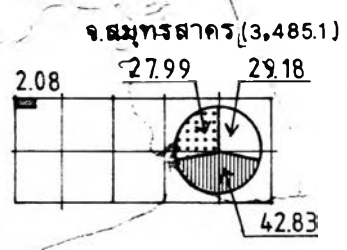
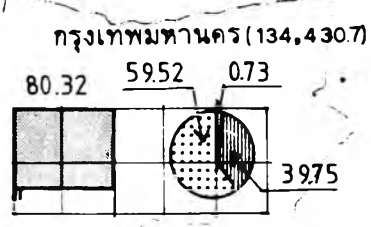
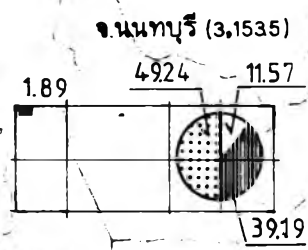
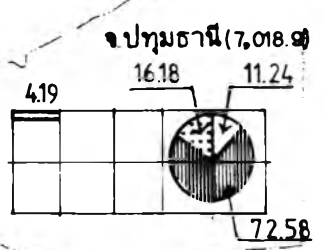
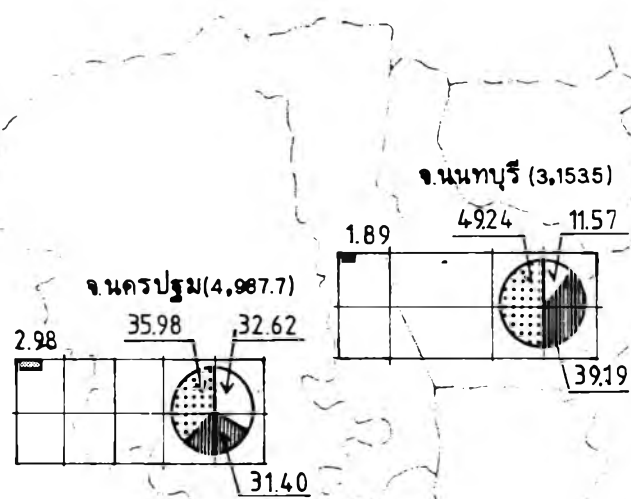
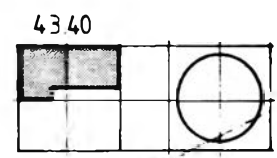
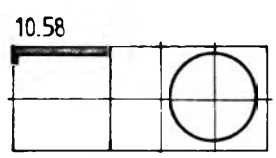
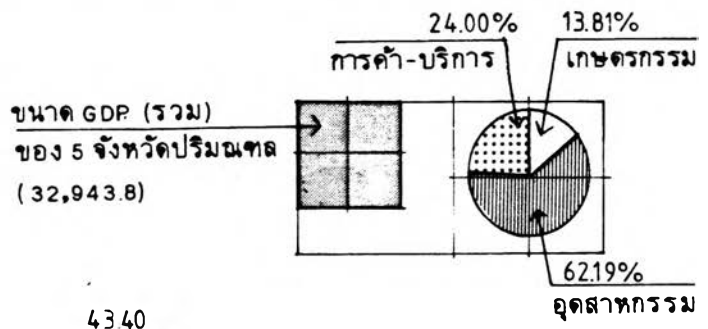
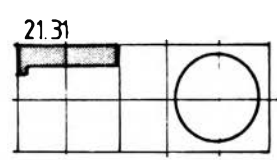
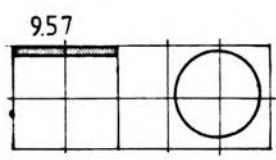
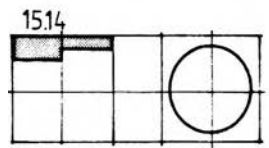
3.1.3.1.2 โครงสร้างการผลิต โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ ในปี พ.ศ.2528 (ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 167,374.5 ล้านบาท) ส่วนใหญ่เป็นภาคการค้าและบริการ รองลงมาเป็นภาคอุตสาหกรรม และน้อยที่สุดเป็นภาคเกษตรกรรม ซึ่งทั้ง 3 ภาคการผลิตมีมูลค่าเท่ากับ 87,910.6, 73,929.9 และ 5,534.0 ล้านบาท ตามลำดับ (ร้อยละ 52.52, 44.17 และ 3.31 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของทั้ง 3 ภาคการผลิตในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.2520-2524) แล้วจะพบว่า ในช่วง 4 ปีแรกนั้น การผลิตในภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากร้อยละ 44.37 เป็นร้อยละ 45.62 ในขณะที่ภาคการค้าและบริการมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 50.45 เป็นร้อยละ 50.10 ส่วนในช่วง 4 ปีหลังภาคการค้าและบริการกลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 50.10 เป็นร้อยละ 52.52 ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 45.62 เป็นร้อยละ 44.17 สำหรับในภาคเกษตรกรรมนั้น มีสัดส่วนลดลงโดยตลอดจากเดิมร้อยละ 5.18 ในปี พ.ศ.2520 เป็นร้อยละ 4.28 และร้อยละ 3.31 ในปี 2524 และ 2528 ตามลำดับ สรุปได้ว่า โครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่ของภาคฯ ขึ้นอยู่กับการผลิตภาคการค้าและบริการซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มชลอตัวลดความสำคัญลง ในขณะที่เดียวกับภาคเกษตรกรรมซึ่งมีสัดส่วนเพียงเล็กน้อยนั้นก็มีแนวโน้มลดลงโดยตลอด (แผนภูมิที่ 3.4) โดยเมื่อพิจารณาในระดับภาคฯ โดยรวมแล้วมีสัดส่วนเฉลี่ยผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรกรรม : อุตสาหกรรม : การค้าและบริการ ประมาณ 3:44:53

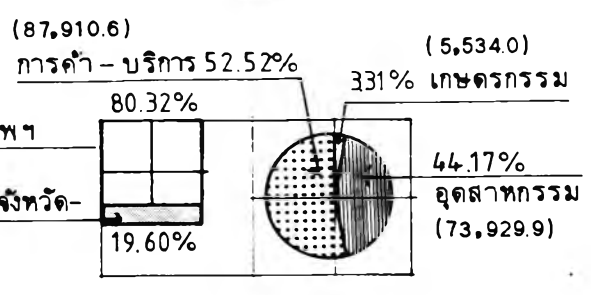
สำหรับลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2528 สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ตามความคล้ายคลึงกับของโครงสร้างการผลิต ดังนี้ (ตารางที่ 3.7 และแผนที่ 3.12)

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีโครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคการค้าและบริการเป็นส่วนใหญ่ ภาคอุตสาหกรรมอยู่ในลำดับรองลงมา โดยมีภาคเกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ สัดส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ย ภาคเกษตรกรรม : อุตสาหกรรม : การค้าและบริการ ประมาณ 6:40:54 จังหวัดในกลุ่มนี้ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

กลุ่มที่ 2 มีโครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาคอุตสาหกรรม โดยมีภาคการค้าและบริการอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และมีภาคเกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำ สัดส่วนเฉลี่ยประมาณ 8:75:17 ได้แก่ สมุทรปราการและปทุมธานี

-----เขตจังหวัด

(-) ตัวเลขในวงเล็บ มีหน่วย: ล้านบาท

สัดส่วน GDP ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง	มูลค่าและสัดส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัด ในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2528	
มาตราส่วน	ที่มา : ตารางที่ 3.7 และ 3.8	แผนที่ 3.12

ตารางที่ 3.7 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี พ.ศ.2520, 2524 และ 2528 ของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกรายจังหวัด (ราคาคงที่ ปี พ.ศ.2515)

จังหวัด	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม											
	รวม			เกษตรกรรม			อุตสาหกรรม			การค้าและบริการ		
	2520	2524	2528 ^(E)	2520	2524	2528 ^(E)	2520	2524	2528 ^(E)	2520	2524	2528 ^(E)
นนทบุรี	1,934.6 (100.00)	2,829.3 (100.00)	3,153.5 (100.00)	369.3 (19.09)	412.9 (15.70)	364.9 (11.57)	850.8 (43.98)	1,096.1 (41.69)	1,235.8 (39.19)	714.5 (36.93)	1,120.3 (42.61)	1,552.8 (49.24)
ปทุมธานี	3,247.6 (100.00)	4,284.5 (100.00)	7,018.9 (100.00)	640.1 (19.71)	559.6 (13.06)	788.7 (11.24)	2,070.8 (63.76)	2,935.5 (68.51)	5,094.5 (72.58)	536.7 (16.53)	789.4 (18.43)	1,135.7 (16.18)
นครปฐม	3,100.9 (100.00)	4,184.9 (100.00)	4,987.7 (100.00)	1,135.6 (36.62)	1,298.2 (31.02)	1,627.2 (32.62)	870.3 (28.07)	1,256.9 (30.03)	1,565.8 (31.40)	1,095.0 (35.31)	1,629.8 (38.95)	1,794.7 (35.98)
สมุทรสาคร	2,522.6 (100.00)	3,127.0 (100.00)	3,485.1 (100.00)	1,279.4 (50.72)	1,348.7 (43.13)	1,016.8 (29.18)	649.2 (25.73)	991.8 (31.72)	1,492.7 (42.83)	594.0 (23.55)	786.5 (25.15)	975.6 (27.99)
สมุทรปราการ	7,719.4 (100.00)	11,914.2 (100.00)	14,298.6 (100.00)	993.2 (12.87)	948.1 (7.96)	752.5 (5.26)	5,369.4 (69.56)	9,164.0 (76.92)	11,099.9 (77.63)	1,356.8 (17.57)	1,802.1 (15.12)	2,446.2 (17.11)
กรุงเทพฯ	79,552.6 (100.00)	109,577.8 (100.00)	134,430.7 (100.00)	667.9 (0.84)	1,240.6 (1.13)	983.9 (0.73)	33,706.1 (42.37)	46,470.9 (42.41)	53,441.2 (39.75)	45,178.6 (56.79)	61,866.3 (56.46)	80,005.6 (59.52)
ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล	98,077.7	135,717.7	167,374.5	5,085.5 (5.18)	5,808.1 (4.28)	5,534.0 (3.31)	43,516.6 (44.37)	61,915.2 (45.62)	73,929.9 (44.17)	49,475.6 (50.45)	67,984.4 (50.10)	87,910.6 (62.52)
ปริมณฑล (8 จังหวัด)	18,828.1	26,130.0	32,943.0	4,417.8 (23.85)	4,887.8 (17.47)	4,880.1 (13.81)	9,810.8 (52.98)	18,444.3 (58.08)	20,488.7 (62.19)	4,297 (23.19)	8,128.1 (23.48)	7,805.0 (24.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ (-) หมายถึงร้อยละ

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3.8 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมและการเปลี่ยนแปลง ปี พ.ศ. 2520-2524 และ 2528

ของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำแนกรายจังหวัด (ราคาคงที่ ปี พ.ศ. 2515)

จังหวัด	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม					
	2520		2524		2528 (E)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นนทบุรี 	1,934.6	1.98	2,629.3	1.94	3,153.5	1.89
ปทุมธานี 	3,247.6	3.31	4,284.5	3.16	7,018.9	4.19
นครปฐม 	3,100.9	3.16	4,184.9	3.08	4,987.7	2.98
สมุทรสาคร 	2,522.6	2.57	3,127.0	2.30	3,485.1	2.08
สมุทรปราการ 	7,719.4	7.87	11,914.2	8.78	14,298.6	8.54
กรุงเทพมหานคร 	78,862.8	81.11	109,577.8	80.74	134,430.7	80.32
ภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	98,077.7	100.00	135,717.7	100.00	167,374.5	100.00
ปริมณฑล (5 จังหวัด)	18,525.1	100.00	26,139.9	100.00	32,943.8	100.00

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3.7

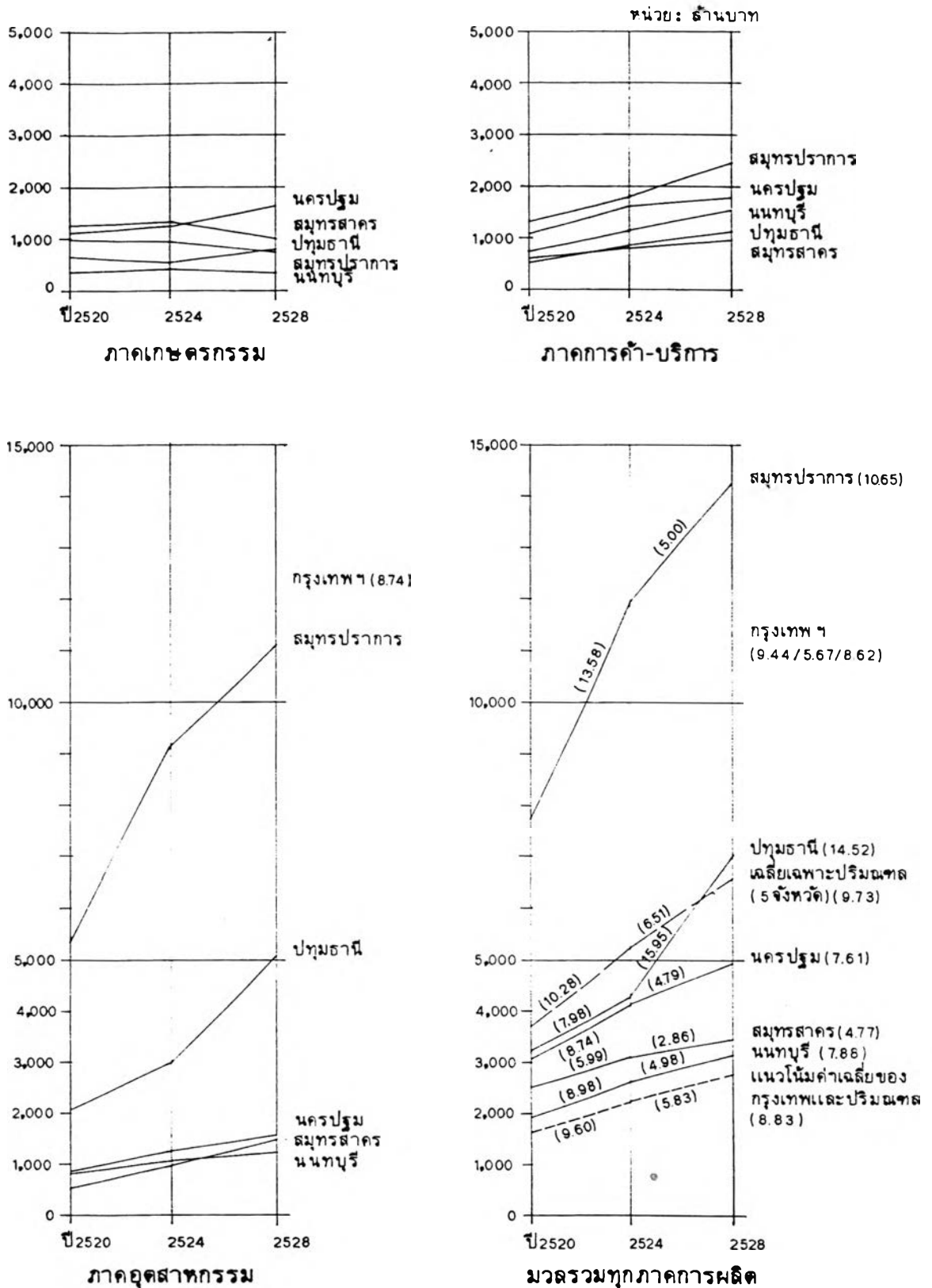
ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

หน่วย : พันบาท

จังหวัด	การเปลี่ยนแปลง 2520-2524				การเปลี่ยนแปลง 2524-2528				การเปลี่ยนแปลง 2520-2528			
	จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ		
		R RELATIVE CHANGE	เฉลี่ย/ปี	A ABSOLUTE CHANGE		R RELATIVE CHANGE	เฉลี่ย/ปี	A ABSOLUTE CHANGE		R RELATIVE CHANGE	เฉลี่ย/ปี	A ABSOLUTE CHANGE
นนทบุรี	694.7	35.91	8.98	1.85	524.2	19.94	4.98	1.65	1,218.9	63.01	7.88	1.76
ปทุมธานี	1,036.9	31.93	7.98	2.75	2,734.4	63.82	15.95	8.64	3,771.3	116.13	14.52	5.44
นครปฐม	1,084.0	34.96	8.74	2.88	802.8	19.18	4.79	2.54	1,886.80	60.85	7.61	2.72
สมุทรสาคร	604.4	23.96	5.99	1.61	358.1	11.45	2.86	1.13	962.5	38.16	4.77	1.39
สมุทรปราการ	4,184.8	84.24	13.68	11.14	2,384.4	20.01	5.00	7.63	6,578.2	86.23	10.65	9.60
กรุงเทพมหานคร	30,025.2	37.74	9.44	78.77	24,852.8	22.68	5.67	78.51	54,878.1	68.98	8.62	78.19
ภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	37,640.0	38.38	9.60	100.00	31,656.8	23.33	5.83	100.00	69,296.8	70.66	8.83	100.00
ปริมณฑล (5 จังหวัด)	7,814.8	41.10	10.28	100.00	8,803.8	28.03	6.51	100.00	14,418.7	77.83	9.73	100.00

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3.7

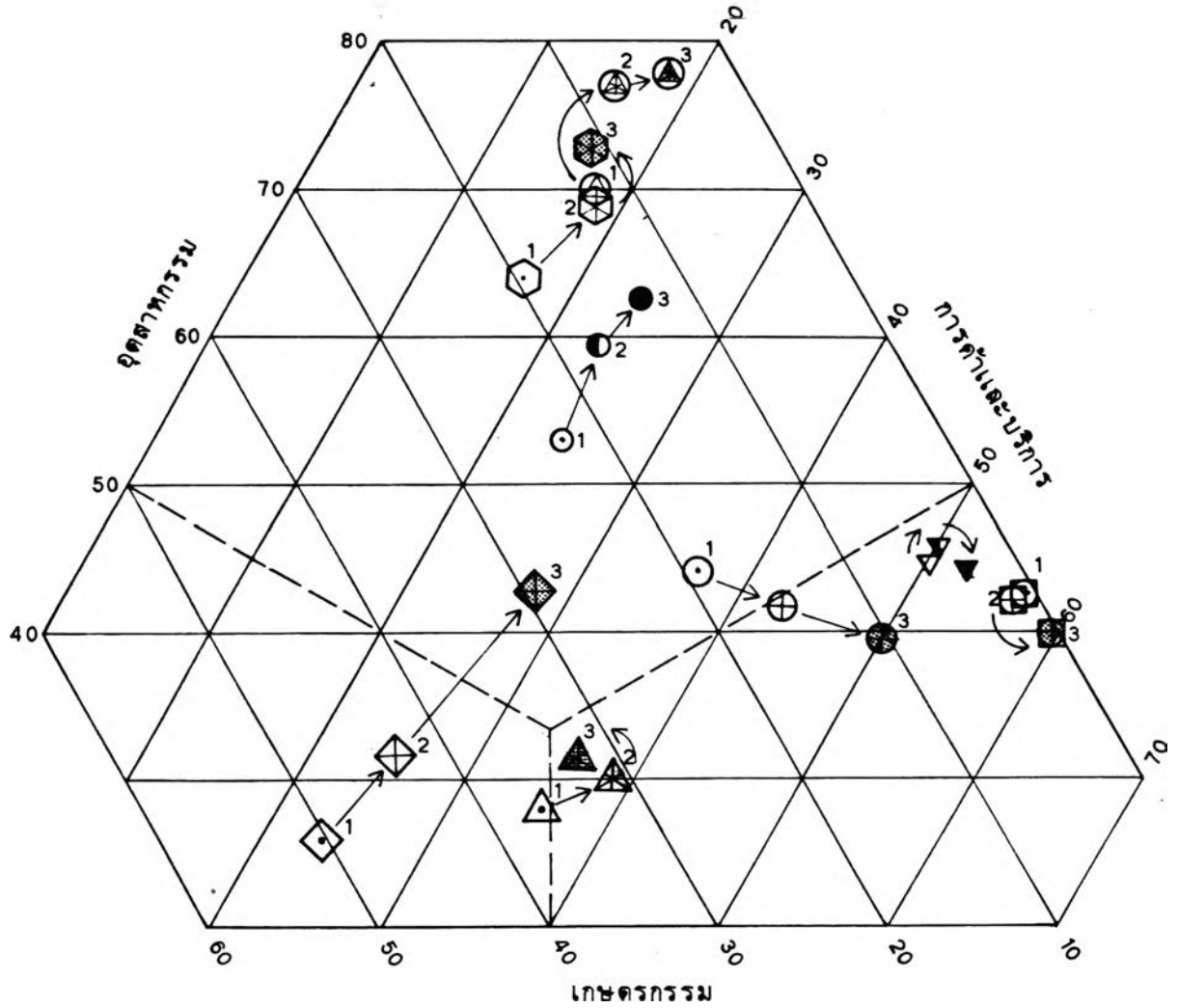
แผนภูมิ 3.4 มูลค่าผลิตภัณฑ์และการเปลี่ยนแปลงของภาคกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ (-) เป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี

แผนภูมิ 3.5 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตภาคกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล

ปี 2520	ปี 2524	ปี 2528	
			นนทบุรี
			ปทุมธานี
			นครปฐม
			สมุทรสาคร
			สมุทรปราการ
			กรุงเทพฯ
			กรุงเทพฯและปริมณฑล
			ปริมณฑล (5 จังหวัด)

ที่มา : ตารางที่ 3.8

กลุ่มที่ 3 มีโครงสร้างการผลิตทั้ง 3 ภาคการผลิตค่อนข้างใกล้เคียงกัน และมีสัดส่วนของภาคเกษตรกรรมอยู่ในระดับสูง (เมื่อเปรียบเทียบกับภายในภาคฯ) สัดส่วนเฉลี่ยประมาณ 31:37:31 ได้แก่ จังหวัดนครปฐมและสมุทรสาคร

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างการผลิตระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2520 2524 และ 2528 อาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (แผนภูมิที่ 3.5)

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ นนทบุรีและกรุงเทพมหานคร มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตไปสู่ภาคการค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น (โดยเฉพาะนนทบุรี) ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ สมุทรสาคร เปลี่ยนแปลงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่สูง พร้อมกับลดภาคเกษตรกรรมลง ในขณะที่ภาคการค้าและบริการมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ปทุมธานี และสมุทรปราการ เปลี่ยนแปลงไปสู่ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นในอัตราค่อนข้างสูง ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมลดลงสำหรับภาคการค้าและบริการมีสัดส่วนค่อนข้างคงที่เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 2

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ นครปฐม มีแนวโน้มค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมลดลงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน สำหรับภาคการค้าและบริการแนวโน้มค่อย ๆ ลดลง

เป็นที่สังเกตได้ว่าทุก ๆ จังหวัดในภาคฯ มีโครงสร้างการผลิตลดลงในภาคเกษตรกรรม ในขณะที่ 4 จังหวัด ได้แก่ สมุทรสาคร ปทุมธานี สมุทรปราการ และนครปฐม มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น สำหรับอีก 2 จังหวัด คือ นนทบุรีและกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มลดลงในภาคอุตสาหกรรมในขณะที่ภาคการค้าและบริการมีความสำคัญเพิ่มสูงขึ้น

3.1.3.1.3 ภาคอุตสาหกรรม ภาคอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของภาคกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลสาขาหนึ่ง โดยในปี พ.ศ. 2528 มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 44.17 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ

และมีอัตราการขยายตัวในช่วง 8 ปี (ปี พ.ศ.2520-2528) ประมาณร้อยละ 8.74 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคฯ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 8.83 ต่อปี เพียงเล็กน้อย

โครงสร้างการผลิตของภาคอุตสาหกรรมของภาคฯ ในปี พ.ศ.2529 เมื่อพิจารณาในด้านจำนวนในแต่ละประเภทของอุตสาหกรรมแล้ว ส่วนใหญ่ได้แก่หมวดโลหะอโลหะและอื่น ๆ หมวดการขนส่งเครื่องจักร เครื่องไฟฟ้าและหมวดกระดาษและเคมีภัณฑ์ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 29.32, 23.44 และ 17.04 ตามลำดับ โดยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้ง 6 จังหวัด ประมาณ 21,074 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม (ไม่รวมโรงสีข้าว) ประมาณร้อยละ 89.28 อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ ทั้งนี้ จังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมน้อยที่สุด เท่ากับร้อยละ 1.89 และจังหวัดนนทบุรี อยู่ในอันดับถัดมาเท่ากับร้อยละ 2.63 (553 แห่ง ไม่นับรวมโรงสีข้าวอีก 73 แห่ง) ดูตารางที่ ผ.3.8)

เมื่อพิจารณาโครงสร้างการผลิต (จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม) ในระดับจังหวัดภายในภาคฯ สามารถแบ่งกลุ่มจังหวัดตามลักษณะเด่นของโครงสร้าง โดยพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วน (ร้อยละ) ของหมวดอุตสาหกรรม ระหว่างจังหวัดกับค่าเฉลี่ยของภาคฯ ได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.9)

กลุ่มที่ 1 มีสัดส่วนของอุตสาหกรรมหมวดอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ และหมวดสิ่งทอ-เครื่องนุ่งห่ม สูงกว่าค่าเฉลี่ยในระดับภาคฯ เป็นจำนวนมาก จังหวัดในกลุ่มนี้ได้แก่ นครปฐมและสมุทรสาคร

กลุ่มที่ 2 มีสัดส่วนของหมวดอุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์ สูงกว่าค่าเฉลี่ยมาก ได้แก่ จังหวัดนนทบุรีและปทุมธานี

กลุ่มที่ 3 มีสัดส่วนของหมวดอุตสาหกรรมกระดาษ และเคมีภัณฑ์ หมวดการขนส่ง เครื่องจักร และเครื่องไฟฟ้า และหมวดโลหะอโลหะ และอื่น ๆ สูงกว่าค่าเฉลี่ยมาก ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว สำหรับจังหวัดนนทบุรีก็มีสัดส่วนอุตสาหกรรมสูงมากในหมวดการขนส่งฯ และจังหวัดสมุทรสาคร ก็มีสัดส่วนสูงมากในหมวดโลหะฯ

ตารางที่ 3.9 โครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรม ภาคกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปี พ.ศ. 2529

จำแนกสัดส่วนร้อยละของจำนวนโรงงานในแต่ละหมวดอุตสาหกรรม

หน่วย : ร้อยละ

หมวดอุตสาหกรรม	นนทบุรี	ปทุมธานี	นครปฐม	สมุทรสาคร	สมุทรปราการ	กรุงเทพฯ	ภาคฯ
1. อาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ	13.38 ●	13.08 ●	22.61 ●	17.76 ●	8.89 ○	6.11 ○	7.59
2. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	4.16 ○	11.03 ●	14.61 ●	12.30 ●	10.11 ●	11.68 ●	11.40
3. ไม้และผลิตภัณฑ์	28.03 ●	17.80 ●	9.56 ○	8.47 ○	9.15 ○	10.95 ○	11.21
4. กระดาษและเคมีภัณฑ์	9.58 ○	13.03 ○	11.83 ○	9.97 ○	18.26 ●	17.72 ●	17.04
5. การขนส่ง เครื่องจักร เครื่องไฟฟ้า	23.87 ●	17.54 ○	18.43 ○	21.99 ●	23.79 ●	23.75 ●	23.44
6. โลหะอโลหะและอื่น ๆ	20.98 ○	27.57 ●	22.96 ○	29.51 ●	29.80 ●	29.79 ●	29.32
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

สัดส่วนจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดกับภาคฯ

- สัดส่วนของจังหวัดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคฯเป็นอย่างมาก
- สัดส่วนของจังหวัดสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคฯปานกลาง
- สัดส่วนของจังหวัดใกล้เคียง/สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคฯเพียงเล็กน้อย

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ ม. 3.8

ตารางที่ 3.10 การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2529

- △ จำนวนโรงงาน เพิ่มขึ้น
 □ จำนวนโรงงานคงที่
 ○ จำนวนโรงงานลดลง

	นนทบุรี	ปทุมธานี	นครปฐม	สมุทรสาคร	สมุทรปราการ	กรุงเทพฯ	ภาคฯ
1. อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	○	△	△	△	△	○	○
2. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	□	△	○	△	○	○	○
3. ไม้และผลิตภัณฑ์	○	△	○	△	○	○	○
4. กระดาษและเคมีภัณฑ์	△	△	△	△	△	○	○
5. การขนส่ง เครื่องจักร เครื่องไฟฟ้า	○	○	○	△	△	○	○
6. โลหะ อโลหะและอื่น ๆ	△	○	△	△	△	○	○
รวม	△	△	△	△	△	○	○

ที่มา :: วิเคราะห์จากตารางที่ ผ.3.8 และตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.11 รายได้เฉลี่ยต่อประชากรของภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	2527		2528		2529		2530		2527-2529
	รายได้ ประชากร/ คน	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร (บาท/คน)	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร (บาท/คน)	จำนวน ประชากร (พันคน)	รายได้ ประชากร (บาท/คน)	จำนวน ประชากร (พันคน)	
กรุงเทพฯ	63,376	5,528	63,588	5,677	70,673	5,826	81,940	5,972	11.5
สมุทรปราการ	63,972	624	63,286	635	67,934	656	81,607	678	6.2
ปทุมธานี	47,895	358	47,482	365	51,452	382	60,129	387	7.4
สมุทรสาคร	27,061	295	27,727	300	37,758	312	42,473	313	39.5
นครปฐม	15,612	584	16,336	595	16,774	595	19,373	586	7.4
นนทบุรี	15,397	462	16,202	470	17,779	500	18,911	520	11.6

ที่มา : รายงานผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2525 ถึง 2529 ของการผลิตในภาคอุตสาหกรรมของภาคฯ พบว่าโดยส่วนรวมมีการหดตัวลง ร้อยละ 9.24 และมีการหดตัวสูงในทุกหมวดอุตสาหกรรม โดยเฉพาะใน 3 หมวดหลัง ซึ่งได้แก่ หมวดกระดาษฯ หมวดการขนส่ง และหมวดโลหะ โดยมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 39.89, 25.58 และ 18.55 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงการผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยรวมในระดับจังหวัดพบว่า กรุงเทพมหานครมีการหดตัวลงในทุกหมวดอุตสาหกรรม ซึ่งตรงข้ามกับจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทุกหมวดอุตสาหกรรม ส่วนอีก 4 จังหวัดที่เหลือในแต่ละจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงทั้ง 2 ลักษณะ กล่าวคือ ในด้านการขยายตัวนั้น จังหวัดสมุทรปราการมีการขยายตัวการผลิตในหมวดกระดาษฯ หมวดการขนส่งฯ และหมวดโลหะฯ จังหวัดปทุมธานีมีการขยายตัวในหมวดอาหาร หมวดสิ่งทอฯ และหมวดไม้ฯ จังหวัดนครปฐมมีการขยายตัวในหมวดอาหารฯ หมวดกระดาษฯ และหมวดโลหะฯ ส่วนจังหวัดนนทบุรีนั้นมีการขยายตัวในหมวดกระดาษฯ หมวดโลหะฯ และคงที่ในหมวดสิ่งทอฯ การผลิตในหมวดอื่น ๆ ของทั้ง 4 จังหวัด นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว มีการหดตัวในหลายหมวดการผลิต (ตารางที่ 3.10)

3.1.3.1.4 รายได้เฉลี่ยต่อประชากร เมื่อเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อประชากร ระหว่าง 6 จังหวัดในภาคฯ (ตารางที่ 3.11) ในปี พ.ศ. 2529 ปรากฏว่า กรุงเทพมหานครมีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรต่อปี สูงที่สุดเท่ากับ 70,673 บาท รองลงมาได้แก่ สมุทรปราการ ปทุมธานี สมุทรสาคร และนนทบุรี เท่ากับ 67,934, 51,452, 37,758 และ 17,179 บาท ตามลำดับ โดยมีนครปฐมต่ำที่สุดเท่ากับ 16,774 บาท

จากการพิจารณาขนาดการเปลี่ยนแปลง (Relative Change) จากปี พ.ศ. 2527-2529 ปรากฏว่า สมุทรสาคร มากที่สุดซึ่งเท่ากับร้อยละ 39.5 นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร มีขนาดการเปลี่ยนแปลงปานกลางเท่ากับร้อยละ 11.6 และ 11.5 ส่วนนครปฐมและสมุทรปราการ น้อยที่สุดเท่ากับร้อยละ 7.4 และ 6.2 ตามลำดับ

3.1.3.2 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี

3.1.3.2.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมและการเปลี่ยนแปลง มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนนทบุรี (ราคาคงที่ปี พ.ศ. 2515) ในปี พ.ศ. 2520 และ 2524 เท่ากับ 1,934.6, 2,629.3 ล้านบาท ได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,153.5 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2528 เมื่อพิจารณาขนาดการเปลี่ยนแปลง (Relative Change) แล้วพบว่าแนวโน้มชัดเจน

จากร้อยละ 35.91 ในช่วงปี พ.ศ.2520-2524 เป็นร้อยละ 19.94 ในช่วงปี พ.ศ. 2524-2528 ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนการเปลี่ยนแปลง (Absolute Change) ของจังหวัด นครบุรี ในระดับภาคฯ ก็มีแนวโน้มลดลงตัวเช่นกันจากร้อยละ 1.85 เป็นร้อยละ 1.65 ในช่วงเวลาเดียวกัน (ตารางที่ 3.12 และ ผ.3.9)

3.1.3.2.2 โครงสร้างการผลิต สัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครบุรี ในช่วงปี พ.ศ.2528 ส่วนใหญ่เป็นภาคการค้าและบริการมีมูลค่า 1,552.8 ล้านบาท ซึ่งเท่ากับร้อยละ 49.2 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมเท่ากับ 1,235.8 และ 364.9 ล้านบาท (ร้อยละ 39.2 และ 11.6) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเฉพาะ 3 ภาคการผลิตดังกล่าว ปรากฏว่า มีการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนผลิตภัณฑ์ โดยแต่เดิมในช่วงเวลาครั้งแรกของคาบเวลาที่ศึกษานั้น ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนมากที่สุด ต่อมาในช่วงเวลาครั้งหลัง ภาคการค้าและบริการจะมีสัดส่วนมากที่สุด ทั้งนี้ภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาขนาดการเปลี่ยนแปลง (Relative Change) ของสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมเปรียบเทียบใน 2 ช่วงเวลา คือปี พ.ศ.2520-2524 และปี พ.ศ.2524-2528 พบว่า ขนาดการเปลี่ยนแปลงได้ลดน้อยลงทั้ง 3 ภาคการผลิต โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมนั้น ขนาดการเปลี่ยนแปลงในช่วงหลังมีค่าติดลบเท่ากับร้อยละ -11.63 ในขณะที่ช่วงแรกมีค่าเท่ากับร้อยละ 11.81 คิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเท่ากับร้อยละ 2.95 ในช่วงเวลาและเท่ากับร้อยละ -2.91 ในช่วงหลัง ในทำนองเดียวกันสำหรับภาคอุตสาหกรรมขนาดการเปลี่ยนแปลงได้ลดลงจากร้อยละ 28.83 เป็นร้อยละ 12.75 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเท่ากับร้อยละ 7.21 และร้อยละ 3.19 ในช่วงแรกและช่วงหลัง ตามลำดับ ส่วนภาคการค้าและบริการขนาดการเปลี่ยนแปลงได้ลดลงจากร้อยละ 56.79 เป็นร้อยละ 38.61 คิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเท่ากับร้อยละ 14.20 และ 9.65 ในช่วงแรกและช่วงหลังตามลำดับ

สำหรับสัดส่วนการเปลี่ยนแปลง (Absolute Change) ในระยะ 8 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2520-2528 พบว่า ภาคการค้าและบริการมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 68.77 (เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14.67 ต่อปี) รองลงมาได้แก่ ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 31.59 (เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 5.66 ต่อปี) และมีค่าติดลบเท่ากับร้อยละ 0.36 (เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ -0.15 ต่อปี) ในภาคเกษตรกรรมตามลำดับ

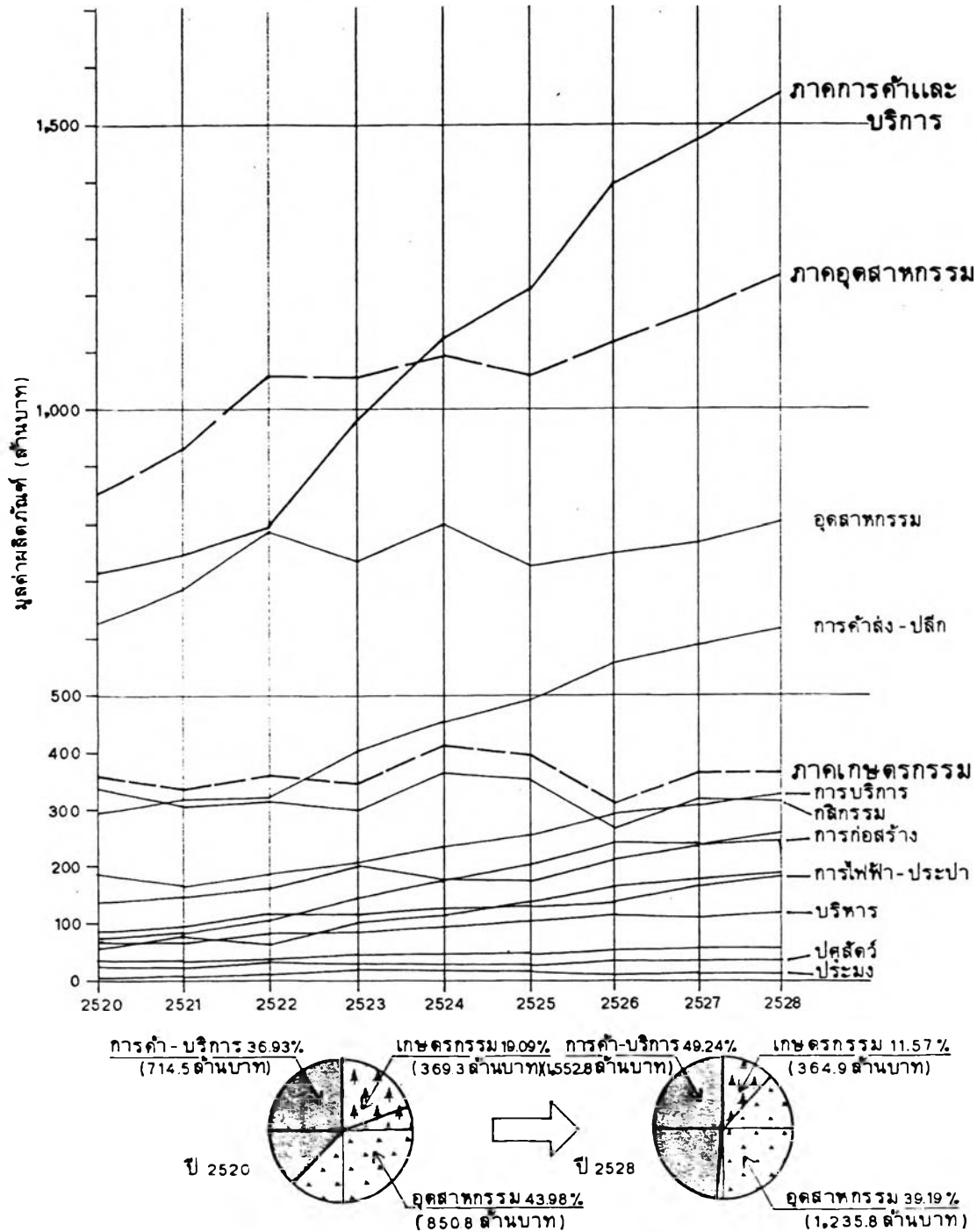

ตารางที่ 3.12 การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2520-2528 จำแนกรายสาขาการผลิต

ภาค	สาขาการผลิต	(ล้านบาท)	มูลค่าผลิตภัณฑ์	
			2520	2528
		100 200 300 400 500 600 700 800 900		
เกษตรกรรม	กสิกรรม		338.9	318.4
	ปศุสัตว์		26.8	36.9
	ประมง		3.6	9.6
	ป่าไม้		0.0	0.0
อุตสาหกรรม	เหมืองแร่และย่อยหิน		1.4	1.9
	อุตสาหกรรม		628.1	804.6
	การก่อสร้าง		137.1	248.7
	การไฟฟ้า-ประปา		84.2	180.6
การค้า-บริการ	การคมนาคม-ขนส่ง		58.0	187.1
	การค้าส่ง-ค้าปลีก		297.3	614.4
	การธนาคาร-ประกันภัย		73.7	257.4
	ที่อยู่อาศัย		33.5	57.0
	การบริหาร-ป้องกันประเทศ		66.5	115.9
	การบริการ		184.9	321.0
			1,934.6	3,153.5

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ ผ. 3.9

แผนภูมิ 3.6 มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี ปีพ.ศ. 2520 - 2528

ที่มา : ตารางที่ ผ.3.9

จากการพิจารณาขนาดการเปลี่ยนแปลงและสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงในระดับสาขาการผลิต ซึ่งอยู่ในภาคการผลิตทั้ง 3 แล้ว พบว่าสาขาที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุดได้แก่ สาขาการธนาคาร-ประกันภัย เท่ากับร้อยละ 249.25 รองลงมาได้แก่ การคมนาคม-ขนส่ง การประมง การไฟฟ้า-ประปา และการก่อสร้าง โดยมีสาขากสิกรรมหดตัวลง ส่วนในด้านสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงซึ่งหมายถึง การขยายตัวในเชิงขนาดภายในผลิตภัณฑ์มวลรวม สาขาการค้าส่ง-ปลีก ได้มีบทบาทที่สำคัญ โดยมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ซึ่งเท่ากับร้อยละ 25.97 รองลงมาได้แก่ สาขาการธนาคาร-ประกันภัย อุตสาหกรรม การบริการและการก่อสร้าง ซึ่งเท่ากับร้อยละ 15.07, 14.48, 11.16 และ 9.16 ตามลำดับ

3.1.3.2.3 โครงสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Structure) ในการวิเคราะห์เพื่อหาสาขาการผลิตหลักที่สำคัญ (Leading Sector) ซึ่งมีอิทธิพลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีโดยรวมนั้น ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองส่วนแบ่ง ส่วนโอนทางเศรษฐกิจ (Shift and Share Analysis) โดยเปรียบเทียบกับภาคกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (หลักการและวิธีการวิเคราะห์ได้กล่าวไว้ในส่วนที่ 2)

จากการพิจารณาค่า Shift ปรากฏว่า สาขาการธนาคาร-ประกันภัย เป็นสาขาการผลิตที่มีจำนวนมูลค่าเพิ่มในการผลิตสูงสุดเมื่อเทียบกับสาขาทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ของจังหวัดนนทบุรี และเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคซึ่งมีโครงสร้างแบบเดียวกันแล้วพบว่า เป็นสาขาที่มีการขยายตัวเร็วกว่าจังหวัดอื่น ๆ และในขณะเดียวกันก็มีการขยายตัวเร็วเมื่อเทียบกับสาขาอื่น ๆ ของจังหวัดนนทบุรี สาขาเศรษฐกิจที่มีค่า Shift รองลงมาได้แก่ สาขาการค้าส่ง-ปลีก การคมนาคมขนส่ง และการไฟฟ้า-ประปา ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาค่า FS. ปรากฏว่า สาขาการบริการ และการธนาคาร-ประกันภัย เป็นสาขาที่มีการขยายตัวเร็วกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ของจังหวัด รองลงมาได้แก่ สาขาการคมนาคม-ขนส่ง และอุตสาหกรรม และเมื่อพิจารณาค่า DS. ปรากฏว่า สาขาการค้าส่ง-ค้าปลีก มีการขยายตัวเร็วกว่าการขยายตัวของสาขาเศรษฐกิจดังกล่าวในจังหวัดอื่น ๆ ของภาคฯ ที่มีโครงสร้างแบบเดียวกัน รองลงมาได้แก่ สาขาการธนาคาร-ประกันภัย การคมนาคมขนส่ง การก่อสร้าง ตามลำดับ

โดยสรุป เมื่อเปรียบเทียบในระดับภาคฯ สาขาทางเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีโดยรวมนั้น ได้แก่ สาขาการธนาคาร-ประกันภัย การคมนาคมขนส่ง การไฟฟ้า-ประปา การบริการ และการค้าส่ง-ค้าปลีก ตามลำดับ สำหรับสาขาเศรษฐกิจ

ตารางที่ 3.13 มูลค่าผลิตภัณฑัฒวรวมการเปลี่ยนแปลงและค่า Shift and share (ปัจจัยนำ+การเติบโต/ได้เปรียบในภาค)

	จ.นนทบุรี				ภาคกรุงเทพฯและปริมณฑล				องค์ประกอบ การเปลี่ยนแปลง		องค์ประกอบ ของส่วนไหน	
	2520	2528 ^E	การเปลี่ยนแปลง	อัตราเพิ่ม เฉลี่ย/ปี	2520	2528 ^E	การเปลี่ยนแปลง	อัตราเพิ่ม เฉลี่ย/ปี	SHARE	SHIFT	PS	DS
1. เกษตรกรรม	389.3	364.9	-4.4		5,085.5	5,534.0	448.5		830.2	-265.3	-228.4	-38.9
กลีกรวม	338.9	318.4	-20.5		2,873.5	3,294.5	421.0		578.4	-260.0	-189.8	-70.2
ปศุสัตว์	26.8	36.9	10.1		488.9	812.8	323.9		45.7	-8.8	-1.1	-7.7
ประมง	3.6	9.6	6.0		1,723.1	1,426.7	-296.4		6.1	3.5	-3.2	6.7
ป่าไม้	0.0	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0		0.0	0.0	0.0	0.0
2. อุตสาหกรรม	850.8	1,235.8	385.0		43,516.6	73,929.9	30,413.3		1,452.0	-216.2	-6.6	-209.6
เหมืองแร่และข้อยก	1.4	1.9	0.5		82.4	282.5	200.1		2.4	-0.5	2.4	-2.9
อุตสาหกรรม	628.1	804.6	176.5		35,112.4	60,545.6	25,433.2		1,071.9	-267.3	11.2	278.5
การก่อสร้าง	137.1	248.7	111.6		5,774.1	8,510.0	2,735.9		234.0	14.7	-31.9	46.6
การไฟฟ้า-ประปา	84.2	180.6	96.4		2,547.7	4,591.8	2,044.1		143.7	36.9	8.1	28.8
3. การค้าและบริการ	714.5	1,552.8	838.3		49,475.6	87,910.6	38,435		1,219.4	333.4	50.2	283.2
การคมนาคมขนส่ง	58.0	187.1	129.1		7,119.9	14,321.4	7,201.5		99.0	88.1	17.7	70.4
การค้าส่ง-ค้าปลีก	297.9	614.4	316.5		16,717.5	21,449.0	4,731.5		508.4	106.0	-126.2	232.2
การธนาคาร-ประกันภัย	73.7	257.4	183.7		8,162.3	19,910.6	11,748.3		125.8	131.6	54	77.6
ที่อยู่อาศัย	33.5	57.0	23.5		1,135.6	2,029.5	893.9		57.2	-0.2	2.7	-2.9
การบริหาร-ท้องถิ่นประเทศ	86.8	116.9	49.4		3,651.9	4,825.6	1,173.7		113.5	2.4	-25.8	28.0
การบริหาร	184.9	321.0	136.1		12,688.4	25,374.6	12,686.1		315.5	5.5	54.3	-48.8
รวม	1,934.6	3,163.5	1,218.9		98,077.7	167,374.8	69,296.8		3,301.8	-148.1	-227.4	78.3

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3.12

กิจที่อ่อนแอเป็นอย่างมากในระบบเศรษฐกิจของจังหวัด ได้แก่ สาขาการบริการ บุคคลวิ ซึ่งมีการขยายตัวและเติบโตช้ามาก (ค่าเป็น -) เมื่อเปรียบเทียบทั้งในระดับจังหวัดและในระดับภาค รองลงมาได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมซึ่งมีการเติบโตช้ามากเมื่อเปรียบเทียบในระดับภาค และมีการขยายตัวเร็วกว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ในภาคเกษตรกรรมของจังหวัดเพียงเล็กน้อย

สำหรับโครงสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดนนทบุรี เมื่อพิจารณาจากค่า Shift, PS. และ DS. แล้ว สรุปได้ว่า มีอัตราการเติบโตต่ำกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในระดับภาค เนื่องจากสาขาเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของจังหวัดมีสัดส่วนการขยายตัวต่ำกว่าในระดับภาค

3.1.3.2.4 อุตสาหกรรมระดับจังหวัด ภาคอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีเป็นอันดับที่ 2 รองจากภาคการค้าและบริการ โดยมีมูลค่า 1,235.8 ล้านบาท เท่ากับร้อยละ 39.2 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม และมีอัตราการขยายตัวในช่วงปี พ.ศ.2525-2528 เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.19 (ตารางที่ ผ.3.9)

การศึกษาโครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรมในระดับจังหวัดและระดับอำเภอของจังหวัดนนทบุรี ได้ใช้ข้อมูลละเอียดปี พ.ศ.2528 จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยไม่นับรวมโรงงานอุตสาหกรรมที่ขาดการต่อใบอนุญาต

โรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2528 มีจำนวนรวม 448 แห่ง (ไม่นับรวมโรงสีประมาณ 73 แห่ง ในปี พ.ศ.2529) ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมหมวดไม้ฯ หมวดการขนส่ง และหมวดโลหะฯ เท่ากับร้อยละ 28.48, 21.52 และ 21.52 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือได้แก่หมวดเครื่องตีฯ หมวดกระดาษฯ และหมวดสิ่งทอฯ รวมกันเท่ากับร้อยละ 28.48 โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี ปากเกร็ด และบางกรวย เท่ากับร้อยละ 59.64, 22.65 และ 10.76 ตามลำดับ อีก 3 อำเภอที่เหลือได้แก่ อำเภอบางบัวทอง บางใหญ่ และไทรน้อย มีโรงงานรวมกันเพียงร้อยละ 6.95 (ตารางที่ 3.14)

เงินทุนจดทะเบียนในปี พ.ศ.2528 มีรวมกันประมาณ 3,592.671 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินทุนของโรงงานในอำเภopakเกร็ดและเมืองนนทบุรี เท่ากับร้อยละ 61.92 และ 34.31 ตามลำดับ ในขณะที่อำเภอปากเกร็ดมี 101 แห่ง และอำเภอเมือง มี 266 แห่ง ทำให้ค่าเฉลี่ยเงินลงทุนต่อโรงงานของอำเภอปากเกร็ด

ตารางที่ 3.14 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมของ จ.นนทบุรี ปี พ.ศ. 2525-2528 จำแนกรายอำเภอ/จำแนกประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน ปี 2525							จำนวนโรงงาน ปี 2528							จำนวนโรงงาน		สัดส่วนร้อยละ		การเปลี่ยนแปลง		
	เมือง	ปากเกร็ด	บางกรวย	บางใหญ่	บางบัวทอง	ไทรน้อย		เมือง	ปากเกร็ด	บางกรวย	บางใหญ่	บางบัวทอง	ไทรน้อย		2525	2528	2525	2528	จำนวน	RELATIVE CHANGE	ABSOLUTE CHANGE
1. อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	50	18	7	2	2	X		38	13	2	1	3	X		79	57	14.93	12.78	-22	-27.85	-26.51
- อาหารและผลิตภัณฑ์	45	13	7	2	2	X	69	32	11	1	1	3	X		68	48			-21		
- เครื่องดื่ม	5	X	X	X	X	X		6	X	1	X	X	X		5	7			2		
- ยาสูบ ใบชา ปอ	X	5	X	X	X	X		X	2	X	X	X	X		5	2			-3		
2. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	12	7	X	X	1	X		11	11	X	X	1	X		20	23	3.78	5.16	3	15.00	3.61
- พักดกรรมสิ่งทอ	กข	กข	กข	กข	กข	กข		2	8	X	X	1	X		กข	11					
- สิ่งทอสำเร็จรูป	กข	กข	กข	กข	กข	กข		9	2	X	X	X	X		กข	11					
- สิ่งทอประดิษฐ์	กข	กข	กข	กข	กข	กข		X	1	X	X	X	X		กข	1					
3. ไม้และผลิตภัณฑ์	90	37	18	X	4	1		73	29	14	3	8	X		180	127	28.38	28.48	-23	-18.33	-27.71
- การแปรรูปเขาวงกต อม	กข	กข	กข	กข	กข	กข		21	7	7	2	5	X		กข	42					
- ส่วนประกอบอาคาร	กข	กข	กข	กข	กข	กข		28	9	3	X	1	X		กข	41					
- เครื่องเรือนและคาน้ำตั้งภายใน	18	5	X	X	1	X		18	9	1	X	1	X		24	29			5		
- อื่น ๆ	กข	กข	กข	กข	กข	กข		6	4	3	1	1	X		กข	15					
4. กระดาษและผลิตภัณฑ์	30	16	3	X	X	X		29	15	3	X	X	X		49	47	9.28	10.54	-2	-4.08	-2.41
- การพิมพ์	8	3	1	X	X	X		2	3	1	X	X	X		12	6			-6		
- ฟิล์มถ่ายภาพ	X	X	X	X	X	X		X	1	X	X	X	X		X	1			1		
- พักดกรรม หนังสือ-ชนชาติ	X	X	X	X	X	X		2	X	X	X	X	X		X	2			2		
- ผลิตภัณฑ์	22	13	2	X	X	X		25	11	2	X	X	X		37	38			1		
5. การขนส่ง เครื่องจักร เครื่องไฟฟ้า	72	5	14	9	15	17		61	8	15	4	4	4		132	96	24.95	21.52	-36	-27.27	-43.27
- เครื่องมือที่การขนส่ง	52	4	10	9	15	17		52	6	10	4	4	4		107	80			-27		
- เครื่องจักรและอุปกรณ์ไฟฟ้า	20	1	4	X	X	X		9	2	5	X	X	X		25	16			-9		
6. โลหะ อโลหะ และอื่น ๆ	60	26	9	2	2	X		54	25	14	X	2	1		99	96	18.72	21.52	-3	-3.03	-3.61
- โลหะและผลิตภัณฑ์	30	2	5	X	X	X		35	3	10	X	1	X		37	48			12		
- อโลหะและผลิตภัณฑ์	18	16	3	X	X	X		11	12	3	X	X	X		37	26			-11		
- การทำยาง	7	2	X	X	X	X		8	3	X	X	X	X		9	8			-1		
- การผลิตเบ็ดเตล็ด	2	1	X	2	1	X		X	X	X	X	X	X		8	X			-8		
- การบริการ เบ็ดเตล็ด	3	5	1	X	1	X		3	7	1	X	1	1		10	13			3		
รวม 1-8	314	109	51	13	24	18		286	101	48	8	18	8		528	446	100.00	100.00	-82	-15.68	100.00

อยู่ในระดับที่สูงเท่ากับ 22.026 ล้านบาทต่อแห่ง ในขณะที่อำเภอเมืองเท่ากับ 4.634 ล้านบาทต่อแห่ง (ตารางที่ ผ.3.10) เมื่อพิจารณาประเภทอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนสูง ก็ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและอุตสาหกรรมเคมี (ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวค่อนข้างสูงในพื้นที่ทั้ง 2 อำเภอดังกล่าว) โดยมีค่าเฉลี่ยเงินลงทุนในเขตอำเภอปากเกร็ด ประมาณ 82.0 และ 33.0 ล้านบาทต่อแห่ง ตามลำดับ

การจ้างงานของภาคอุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2528 มีรวมกันประมาณ 17,676 คน ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ดและเมืองนนทบุรี มีการจ้างงาน 9,453 และ 7,510 (ตารางที่ ผ.3.10) เท่ากับร้อยละ 53.48 และ 42.49 ตามลำดับ อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานสูงสุดได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ในอำเภอปากเกร็ด เฉลี่ยประมาณ 474 คนต่อแห่ง

สำหรับแนวโน้มการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม เปรียบเทียบปี พ.ศ. 2525 และ 2529 (ตารางที่ ผ.3.8) ปรากฏว่า ประเภทอุตสาหกรรม เครื่องบริภัณฑ์การขนส่ง และโลหะ-อโลหะ มีการขยายตัวสูงสุดจาก 58 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 101 แห่ง และจาก 43 แห่ง เป็น 62 แห่ง ตามลำดับ โดยอุตสาหกรรมดังกล่าว ร้อยละ 48.6 และ 81.08 อยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี (ตารางที่ 3.14)

3.1.3.2.5 การพาณิชย์กรรมและสถานประกอบการระดับจังหวัด
การค้าและบริการ เป็นสาขาการผลิตที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี สาขาหนึ่ง โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 49.24 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด และมีอัตราการขยายตัวในช่วงปี พ.ศ. 2520-2528 ประมาณร้อยละ 14.67 ต่อปี (ตารางที่ ผ.3.9) ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของภาคฯ ซึ่งเท่ากับประมาณร้อยละ 9.71 ต่อปี

ลักษณะการค้าของจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นการค้าปลีก เนื่องจากอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งค้าส่งสำคัญ สินค้าออกที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรมประเภทข้าว ผลไม้ และผัก สินค้าเข้าที่สำคัญได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง และเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เข้ามาจากกรุงเทพมหานคร (สำนักผังเมือง ช. 2527: 36)

จำนวนผู้ประกอบการค้าที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลและร้านค้าจดทะเบียนพาณิชย์ รวมทั้งสิ้นจนถึงปี พ.ศ. 2528 (ที่คงอยู่) มีจำนวน 7,844 ราย (พาณิชย์จังหวัด 2528:6) ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี และปากเกร็ด เท่ากับร้อยละ

ละ 53.5 และ 15.8 ตามลำดับ

จำนวนร้านค้าและประเภทการค้าของจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ.2529 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 4,688 ราย เปรียบเทียบกับ 3,866 ราย ในปี พ.ศ. 2525 คิดเป็นอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 5.32 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าในช่วงปี พ.ศ.2520-2525 ซึ่งเท่ากับร้อยละ 8.15 ต่อปี ประเภทกิจการที่มีอัตราการขยายตัวสูงในช่วงปี พ.ศ.2525-2529 ได้แก่ การให้เช่าทรัพย์สินและการค้าปลีกอาหารมีทรัพย์ ซึ่งมีขนาดการเปลี่ยนแปลงเท่ากับร้อยละ 390.91 และ 61.94 แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงแล้วปรากฏว่า การรับจ้างทำของและการขายของมีสัดส่วนสูงสุด เท่ากับร้อยละ 67.52 และ 16.67 ของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (ตารางที่ 3.15)

จำนวนร้านค้าและประเภทการค้าของจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ.2529 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 4,688 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี และ ปากเกร็ด 2,631 และ 959 ราย ซึ่งเท่ากับร้อยละ 56.12 และ 20.46 ตามลำดับ ประเภทกิจการส่วนใหญ่ได้แก่การรับจ้างทำของ เท่ากับร้อยละ 48.34 รองลงมาได้แก่ภัตตาคาร และการขายของ เท่ากับร้อยละ 30.93 และ 12.95 ตามลำดับ

การขยายตัวของจำนวนร้านค้าและประเภทการค้าของจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2525-2529 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.26 คิดเป็นอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 5.32 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 8.15 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ.2520-2525 (สำนักผังเมือง ข.2527:37) การขยายตัวดังกล่าวส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองและอำเภอปากเกร็ด ทั้งในด้านขนาดและสัดส่วนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งตรงกันข้ามกับอำเภอไทรน้อย ซึ่งมีการหดตัวของจำนวนร้านค้า เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของประเภทการค้า กิจการที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุดได้แก่ การให้เช่าทรัพย์สินและการค้าปลีกอาหารมีทรัพย์ ซึ่งมีขนาดการเปลี่ยนแปลงเท่ากับร้อยละ 390.19 และ 61.94 แต่ในด้านสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงแล้ว การรับจ้างทำของและการขายของมีสัดส่วนสูงสุดเท่ากับร้อยละ 67.52 และ 16.67 ของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด

กล่าวโดยสรุป ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2525-2529) มีการขยายตัวของร้านค้าและสถานประกอบการเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 5.32 ต่อปี ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองและปากเกร็ด โดยอำเภอเมืองมีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมากถึงร้อยละ 73.84 ของจำนวนที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด สำหรับอำเภอไทรน้อยมีจำนวนสถานประกอบการลดลง สำหรับแนวโน้มสัดส่วนสถานประกอบการในช่วงเวลาที่ผ่านมาปรากฏว่า

ตารางที่ 3.16 ราคาค่าประเภทต่าง ๆ ของ จ.นนทบุรี ปี พ.ศ. 2525-2528 จำนวนรายการต่าง

สาขาการผลิต	จำนวนร้านค้า ปี 2525						จำนวนร้านค้า ปี 2529						รวม		สัดส่วนร้อยละ		การเปลี่ยนแปลง 2525-29			
	เมือง	ปากเกร็ด	บางกรวย	บางใหญ่	บางบัวทอง	ไทรน้อย	เมือง	ปากเกร็ด	บางกรวย	บางใหญ่	บางบัวทอง	ไทรน้อย	2525	2529	2525	2529	จำนวน	R.C.	A.C.	
1. การผลิตและจำหน่าย																				
- การขายของ	255	129	33	19	32	2	335	164	44	23	37	4	470	607	13.79	14.31	137	29.15	16.67	
- โรงสี	12	13	3	5	13	17	2	7	-	5	13	16	63	64	12.16	12.95	1	1.59	0.12	
- โรงเลื่อย	-	-	-	-	-	-	1	5	2	-	2	1	-	-	1.63	1.36	-	-	-	
2. การบริการ															81.89	80.59				
- การรับจ้างทำของ	907	387	172	72	120	53	1,295	506	199	89	136	41	1711	2266	44.26	48.34	555	32.44	67.52	
- การให้เช่าทรัพย์สิน	7	-	2	2	-	-	29	11	3	3	4	4	11	54	0.28	1.15	43	390.91	5.23	
- คลังสินค้า	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	0.02	0.02	-	-	-	
- โรงแรม	729	243	166	118	218	60	7	-	-	-	-	-	1444	1450	37.35	31.08	13	0.90	1.58	
- หัตถาคาร	-	-	-	-	-	-	802	233	146	120	114	35	-	-	-	-	-	-	-	
3. การเงิน-การธนาคาร															4.30	5.10				
- โรงจำนำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- นายหน้าและตัวแทน	8	5	3	1	2	-	35	5	2	-	6	-	39	48	1.01	1.02	9	23.08	1.10	
- การค้าอสังหาริมทรัพย์	67	8	5	9	3	-	92	16	22	10	9	-	92	149	3.38	3.18	57	61.96	8.93	
- ธนาคาร	17	7	1	1	3	-	20	9	2	2	3	-	29	36	0.75	0.77	7	24.14	0.85	
- ประกันภัย	2	3	-	-	1	-	2	3	-	-	1	-	6	6	0.16	0.13	-	-	-	
รวม	2,024	795	386	227	302	132	2,631	959	420	252	325	101	3866	4688	100.0	100.0	822	21.26	100.0	
สัดส่วนร้อยละ	52.36	20.56	9.98	5.87	7.81	3.41	56.12	20.46	8.96	5.38	6.93	2.15								
อ.เมือง													2024	2631			607	29.99	73.84	
อ.ปากเกร็ด													795	959			164	20.63	19.95	
อ.บางกรวย													386	420			34	8.81	4.14	
อ.บางใหญ่													227	252			25	11.01	3.04	
อ.บางบัวทอง													302	325			23	7.62	2.80	
อ.ไทรน้อย													132	101			-31	-23.48	-3.77	
																	รวม	822	21.26	100.0

หมายเหตุ : R = RELATIVE CHANGE
A = ABSOLUTE CHANGE

อำเภอเมืองมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น (จากร้อยละ 52.35 เป็นร้อยละ 56.12 ของจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดของจังหวัดฯ) อำเภอปากเกร็ดค่อนข้างคงที่ อำเภอบางกรวย บางบัวทอง บางใหญ่ ลดลงเล็กน้อย ยกเว้นอำเภอไทรน้อยลดลงค่อนข้างมาก

สำหรับการจ้างงานเมื่อใช้ค่าเฉลี่ยการจ้างงานด้านการค้าและบริการ ซึ่งได้จากการสำรวจของสำนักผังเมือง (ข.2527:94) ซึ่งเท่ากับ 2.65 คนต่อแห่ง จึงประมาณว่ามีการจ้างงานในภาคการค้าและบริการทั้งจังหวัด ในปี พ.ศ.2529 ประมาณ 12,423 คน

3.1.3.2.6 อาชีพและการจ้างงานระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2527 จังหวัดนนทบุรีมีครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 84,463 ครัวเรือน (ตารางที่ 3.16) ในจำนวนดังกล่าวเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตร (ทั้งอาชีพหลักและอาชีพรอง) ประมาณ 19,383 ครัวเรือน (ตารางที่ ผ.3.11) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.18 ของครัวเรือนทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 74.82 ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร ครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ปลูกข้าวถึงร้อยละ 41.42 (ในจำนวนนี้ปลูกข้าว 2 ครั้ง ถึงร้อยละ 86.50) รองลงมาได้แก่ ทำสวนผลไม้โดยเฉพาะทุเรียน ประมาณร้อยละ 15.62 สำหรับการกิจกรรม ปศุสัตว์ และประมง มีสัดส่วนน้อยมาก การทำนาข้าวส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอไทรน้อย บางบัวทอง และบางใหญ่ การทำสวนผลไม้ส่วนใหญ่อยู่ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง บางกรวย บางใหญ่ และปากเกร็ด การปศุสัตว์ ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอบางบัวทอง มีการประมงเพียงเล็กน้อยกระจายในทุกอำเภอมากที่สุดอำเภอไทรน้อย

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของครัวเรือนเกษตรเปรียบเทียบกับครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละอำเภอบรรกกว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมมีสัดส่วนสูงมากในอำเภอบางใหญ่ เท่ากับร้อยละ 79.21 รองลงมาได้แก่ อำเภอไทรน้อย บางกรวย และบางบัวทอง เท่ากับร้อยละ 69.86, 63.51 และ 47.92 ตามลำดับ ส่วนอำเภอเมืองนนทบุรีและปากเกร็ด มีน้อยมาก เท่ากับร้อยละ 11.56 และ 14.16 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนเกษตร ในแต่ละอำเภอแล้วพบว่า อำเภอบางกรวยมีมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 29.19 ของครัวเรือนเกษตรทั้งจังหวัด รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองเท่ากับร้อยละ 18.12 ส่วนที่เหลืออีก 4 อำเภอ มีจำนวนใกล้เคียงกัน รวมกันเท่ากับร้อยละ 52.69 (ตารางที่ 3.16)

ในด้านการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนครัวเรือนเกษตร จากข้อมูลที่มีอยู่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2521 กับปี พ.ศ.2527 พบว่าในปี พ.ศ.2521 มีครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลัก ประมาณร้อยละ 24.05 (13,712 ครัวเรือน) ส่วน

ตารางที่ 3.16 คริวเรือนเกษตรและประชากรเกษตร จ.นนทบุรี ปี 2523-2527 จำนวนรวมอำเภอ

อำเภอ	ปี 2523				ปี 2527				สัดส่วนของคริวเรือนเกษตร/คริวเรือนรวม		การเปลี่ยนแปลงของคริวเรือนเกษตร		
	ประชากร		คริวเรือน		ประชากร		คริวเรือน		2523	2527	จำนวน	RELATIVE CHANGE	ABSOLUTE CHANGE
	รวมทั้งจังหวัด	เกษตร	รวมทั้งจังหวัด	เกษตร	รวมทั้งจังหวัด	เกษตร	รวมทั้งจังหวัด	เกษตร					
อ.เมืองนนทบุรี	164,038	12,324	29,080	2,246	210,044	28,576	32,538	4,609	7.72	14.16	2,363	105.21	22.09
อ.ปากเกร็ด	75,337	9,283	14,440	1,637	99,286	11,352	23,384	2,703	11.34	11.56	1,066	65.12	9.97
อ.บางกรวย	43,331	14,519	8,130	2,557	61,731	39,358	11,693	7,426	31.45	63.51	4,869	190.42	45.51
อ.บางใหญ่	27,828	13,789	5,366	2,616	34,552	24,815	5,136	4,068	48.75	79.21	1,452	55.50	13.57
อ.บางบัวทอง	34,530	15,891	6,054	2,700	42,027	19,621	7,060	3,383	44.60	47.92	683	25.30	6.38
อ.ไทรน้อย	24,713	17,464	4,305	2,005	30,569	21,450	4,652	3,250	68.07	69.88	265	8.88	2.48
รวม	369,777	83,270	67,455	14,741	478,199	145,172	84,463	25,439	21.85	30.12	10,698	72.57	100.00

ที่มา : สำมะโนประชากรและเกษตร ปี พ.ศ. 2523

: สถิติข้อมูลงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. 2529/30 สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี

ในปี พ.ศ.2527 มีครัวเรือนเกษตรที่ประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลักและอาชีพเสริม ประมาณ ร้อยละ 25.18 ดังกล่าวมาแล้ว จึงเป็นที่คาดว่าอาชีพเกษตรกรรมได้ลดความสำคัญลง เนื่องจากเหตุผลทางด้านภัยธรรมชาติน้ำท่วม ปัญหาด้านราคาสินค้าผลผลิตและการขยายตัวของชุมชนเมือง-ที่อยู่อาศัย เข้าสู่พื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นต้น (ตารางที่ ผ.3.11)

สำหรับการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมของประชากร อายุ 11 ปีขึ้นไป ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ ในปี พ.ศ.2523 จังหวัดนนทบุรี มีจำนวน 53,185 คน (ร้อยละ 31.55 ของประชากรวัยทำงานที่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ) ในขณะที่มีครัวเรือนเกษตรประมาณ 14,741 ครัวเรือน (ร้อยละ 21.85 ของครัวเรือนจำนวนทั้งหมด) จึงประมาณได้ว่ามีประชากรเกษตรที่ทำงานเท่ากับ 3.6 คนต่อครัวเรือน จากสัดส่วนดังกล่าว นำมาคำนวณได้ว่าในปี พ.ศ.2527 ซึ่งมีครัวเรือนเกษตร 19,383 ครัวเรือน จะมีประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่ทำงานในภาคเกษตรกรรม ประมาณ 67,779 คน คิดเป็นร้อยละ 18.01 ของประชากรวัยทำงาน ซึ่งมีอยู่ 376,295 คน (แรงงานจังหวัด 2530:3) ในปีเดียวกัน

สำหรับการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมของโรงงาน อุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ.2528 (จำนวน 446 แห่ง (ดูรายละเอียดในภาคอุตสาหกรรมระดับจังหวัด) มีการจ้างงานรวม 17,676 คน และมีการจ้างงานในภาคการค้าและบริการในปี พ.ศ.2529 (จำนวนรวม 4,688 แห่ง: ดูรายละเอียดภาคพาณิชย์กรรมระดับจังหวัด) จำนวนประมาณ 12,423 คน

เมื่อรวมการจ้างงานในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการค้า-บริการ ดังกล่าวมาแล้ว จึงอาจประมาณอย่างหยาบได้ว่าในปี พ.ศ.2527 มีการจ้างงานทั้ง 3 ภาคการผลิต รวมทั้งสิ้นประมาณ 97,878 คน ซึ่งเท่ากับร้อยละ 26.01 ของประชากรวัยทำงานซึ่งมีอยู่ 376,295 คน

3.2 สภาพทั่วไปของชุมชนอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก

การศึกษาในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาโครงสร้าง องค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของแต่ละส่วน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ของชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการวางแผนพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งมีโครงการจะขยายเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีออกมาครอบคลุมในอนาคต

เพื่อให้การศึกษาวิเคราะห์ในด้านกายภาพและด้านต่าง ๆ มีความเด่นชัด จึงได้ทำการแบ่งเขตการศึกษาออกเป็น 9 เขตพื้นที่ โดยพิจารณาจากเส้นทางคมนาคม แม่น้ำ ลำคลองเป็นหลัก ประกอบกับการแบ่งเขตสำรวจของการวิจัย สำนักผังเมือง ปี พ.ศ.2526 การแบ่งเขตพื้นที่เพื่อการศึกษาได้แสดงไว้ในแผนที่ 3.13

3.2.1 กายภาพ

3.2.1.1 ภูมิประเทศและขอบเขตพื้นที่ ชุมชนที่ศึกษาเป็นพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของอำเภอเมืองนนทบุรี ตั้งอยู่ ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา มีขนาดพื้นที่ประมาณ 40.08 ตร.กม* หรือ 25,052.5 ไร่ ประกอบด้วย 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวนใหญ่ (เทศบาลเมืองนนทบุรีปัจจุบัน) บางเขน บางกระสอ ท่าทราย และตลาดขวัญ มีพื้นที่ประมาณ 2.50, 9.00, 11.20, 8.00 และ 8.20 ตร.กม. ตามลำดับ การแบ่งเขตการปกครองของระดับตำบลและหมู่บ้าน ได้แสดงในแผนที่ 3.14

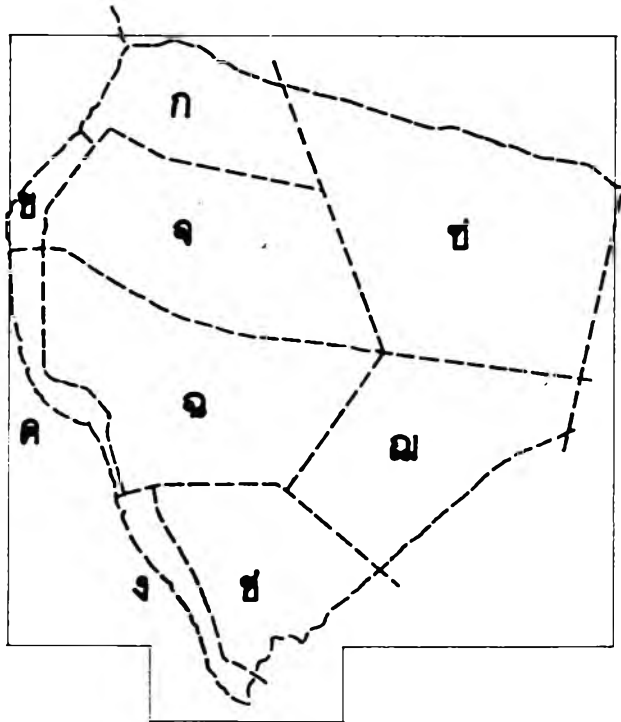
อาณาเขตติดต่อของชุมชนด้านทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอบางกรวย โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ด้านทิศเหนือติดต่อกับอำเภอปากเกร็ด โดยมีคลองบางตลาดเป็นแนวแบ่งเขต ด้านทิศตะวันออกติดต่อกับเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร โดยมีคลองกระปาเป็นแนวแบ่งเขต ด้านทิศใต้ติดต่อกับเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และแบ่งเขตโดยคลองบางเขน จากลักษณะที่มีแนวอาณาเขตเป็นลำคลอง 3 ด้าน และแม่น้ำเจ้าพระยาอีก 1 ด้าน ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การคมนาคมทางบก ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำสะพานเพิ่มขึ้น

ลักษณะพื้นที่ชุมชนโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มมีระดับความสูงประมาณ 1-2 ม. จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีลำคลองธรรมชาติขนาดเล็ก ประมาณ 10 คลอง ไหลผ่านพื้นที่จากด้านทิศตะวันออกไปสู่แม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศตะวันตก อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน** ลำคลองในพื้นที่ด้านตะวันออกของถนนติวานนท์ ได้ตื้นเขินหมดสภาพไปเป็นส่วนใหญ่ จากสภาพดังกล่าวประกอบกับการอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ยังผลให้พื้นที่ชุมชนประสบกับปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝนและช่วงน้ำทะเลหนุนสูงเป็นประจำทุกปี

* คำนวณจากแผนที่การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ.2527 ของสำนักผังเมือง มาตรฐานส่วน 1:4,000

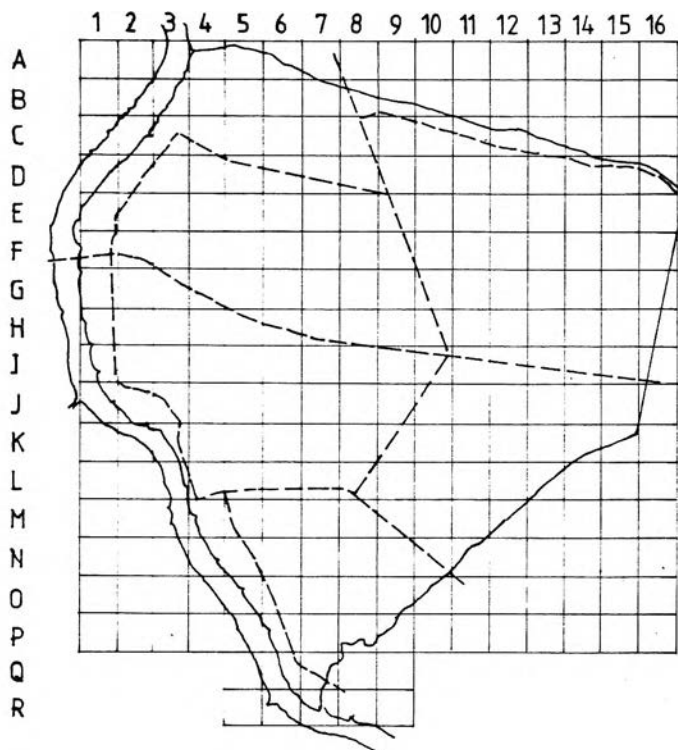
** จากการสำรวจภาคสนามในเดือน สิงหาคม ปี พ.ศ.2530 โดยผู้ศึกษา

เขตพื้นที่ศึกษาย่อย

เขต	ตร.กม.	ไร่	ร้อยละ
ก.	3.26	2,039.27	8.14
ข.	0.67	418.38	1.67
ค.	1.13	708.98	2.83
ง.	1.09	678.92	2.71
จ.	6.87	4,296.50	17.15
ฉ.	7.36	4,597.12	18.35
ช.	4.02	2,515.27	10.04
ซ.	9.93	6,205.49	24.77
ฅ.	5.75	3,592.52	14.34
รวม	40.08	25,052.45	100.00

หน่วยพื้นที่ย่อย

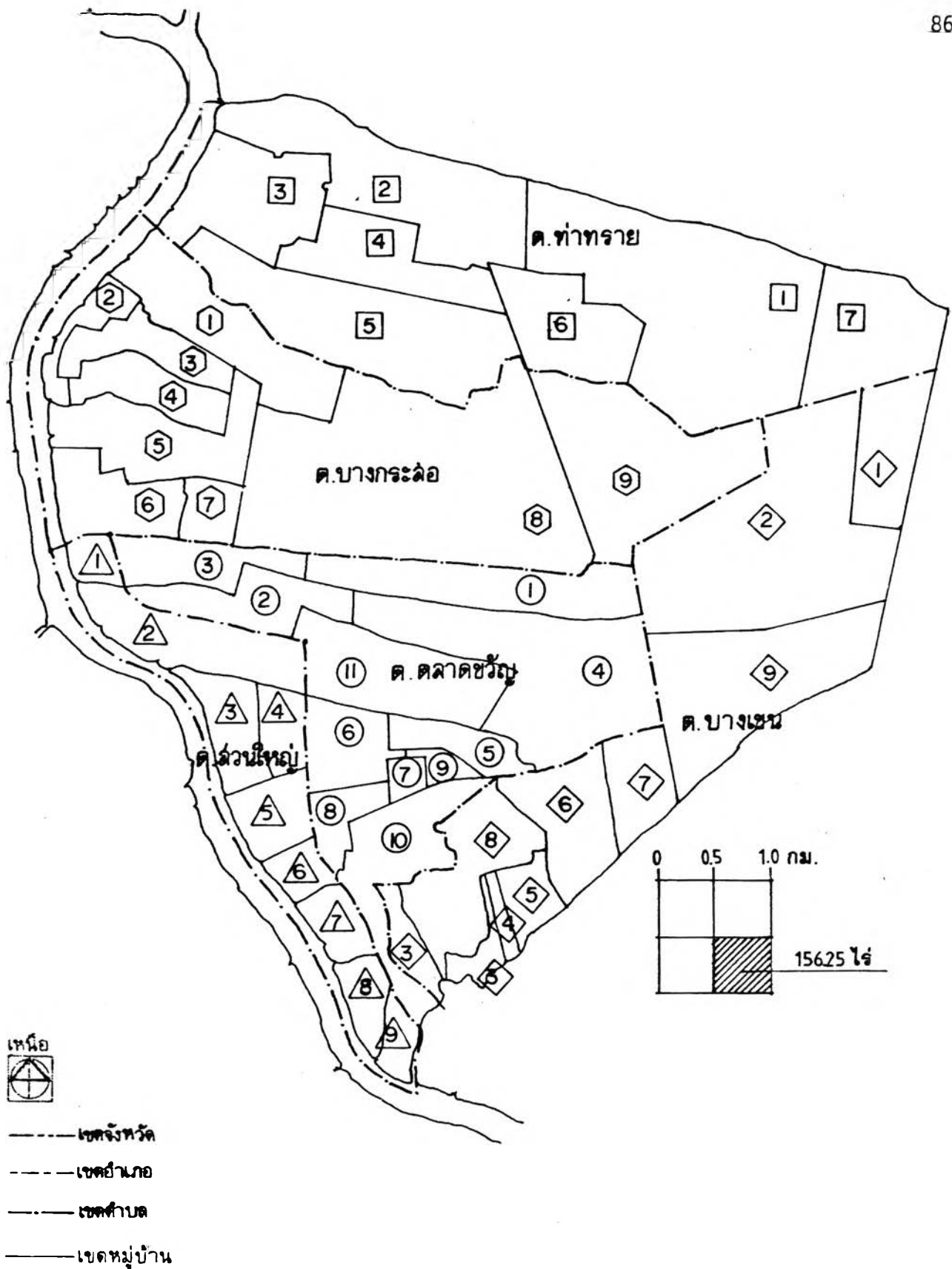
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การแบ่ง เขตพื้นที่ศึกษาย่อย และหน่วยพื้นที่ย่อย

มาตราส่วน 1:100,000

ที่มา: จากการศึกษา

แผนที่ 3.13

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง เขตการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้านของพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา :จากการสำรวจภาคสนาม

แผนที่ 3.14

3.2.1.2 การขยายตัวของชุมชนเมือง (พื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก) การศึกษาในส่วนนี้ อาศัยข้อมูลพื้นฐานการใช้ที่ดินในปี พ.ศ. 2527 และปี พ.ศ. 2518 ส่วนข้อมูลปี พ.ศ. 2510 ได้ใช้ประกอบเพียงเพื่อให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมเท่านั้น

3.2.1.2.1 ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน จากการศึกษาแผนที่การใช้ที่ดินและภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนในช่วงปีดังกล่าว สรุปโดยสังเขปได้ว่า ลักษณะการตั้งถิ่นฐานชุมชนในปี 2510 อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ ชุมชนตามแนวชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิม มีการเกาะกลุ่มหนาแน่นอยู่ในพื้นที่ 4 บริเวณ ชุมชนตามแนวลำคลองต่าง ๆ ที่ไหลผ่านพื้นที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาในแนวตะวันออก-ตะวันตก และประเภทสุดท้ายได้แก่ชุมชนอยู่อาศัยประเภทจัดสรรที่ดินและสถานที่ราชการขนาดใหญ่ ซึ่งกระจายเชื่อมโยงกันไปตามแนวถนนสายสำคัญ ได้แก่ ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี ดิوانนท์ และงามวงศ์วาน พื้นที่ส่วนที่เหลือของชุมชน ประมาณร้อยละ 63.74 เป็นพื้นที่ถนน ลำคลอง ที่ว่าง และพื้นที่เกษตรกรรม สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งมีพื้นที่รวมกันเท่ากับร้อยละ 32.83 ของพื้นที่ศึกษาโดยรวมนั้นประกอบด้วยสวนผลไม้ ร้อยละ 69.74 และที่นา ร้อยละ 30.26 โดยพื้นที่สวนจะอยู่ในพื้นที่ตอนล่างและด้านตะวันตกตามชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนที่นาส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ตอนเหนือและส่วนที่อยู่ห่างชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาออกมา

การตั้งถิ่นฐานในปี พ.ศ. 2518 พบว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับในปี พ.ศ. 2510 เนื่องจากโครงสร้างของระบบถนนหลักยังคงอยู่ในสภาพเดิมสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนอกเหนือจากการเกาะกลุ่มชุมชนหนาแน่นขึ้นในบริเวณพื้นที่เดิม โดยเฉพาะตามแนวถนนสายหลัก 3 สาย ดังกล่าวมาแล้ว ได้แก่ การใช้พื้นที่ชุมชน เริ่มมีการขยายตัวเข้าสู่พื้นที่ตอนในที่ห่างจากถนนสายหลักมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ดินจัดสรร สำหรับในช่วงนี้เริ่มมีหมู่บ้านจัดสรร เกิดขึ้นข้างในพื้นที่ตอนเหนือสุดของพื้นที่และบริเวณมุมด้านตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่ สำหรับการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรปรากฏว่า พื้นที่นาได้ลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีปัญหาทางด้านชลประทานและมีพื้นที่ว่างเปล่าถูกทิ้งไว้ โดยยังไม่มีการพัฒนาอยู่ทั่วไป สำหรับพื้นที่ส่วนยังมีการเปลี่ยนแปลงลดลงเพียงเล็กน้อย

การตั้งถิ่นฐาน ในปี พ.ศ. 2527 จากผลการพัฒนาและปรับปรุงถนนสายหลักและสายรองเกือบทุกสาย ในระหว่างปี พ.ศ. 2518-2527 รวมทั้งการสร้างถนนรัตนธิเบศร์ เพิ่มขึ้นอีก 1 สาย ทำให้ชุมชนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การพัฒนาตามแนวถนนสายหลักและสายรองได้ปรากฏรูปแบบขึ้นอย่างค่อนข้างชัดเจน รวมทั้งการกระจายพื้นที่ชุมชนประเภทหมู่บ้านจัดสรรและที่อยู่อาศัย เข้าสู่พื้นที่ตอนในของแต่ละเขตพื้นที่ที่ถูกล้อมรอบด้วยถนนสายหลัก สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมในส่วนของพื้นที่นาส่วนใหญ่ได้ถูกทิ้งไว้โดยไม่ได้ทำ

ประโยชน์ ในส่วนของพื้นที่สวนผลไม้บางส่วนก็เริ่มเปลี่ยนเป็นที่ดินจัดสรรและหมู่บ้านจัดสรรมากขึ้น เมื่อมองในภาพรวมแล้วพื้นที่ชุมชน ในปี พ.ศ.2527 ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณตอนกลางของพื้นที่ในแนวเหนือ-ใต้ และบริเวณค่อนข้างไปทางตะวันออก

3.2.1.2.2 การขยายตัวของพื้นที่ชุมชน (Built up area)

เพื่อให้การพิจารณาการขยายตัวของชุมชนในเชิงพื้นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้ทำการศึกษาลัดส่วนการใช้พื้นที่ชุมชน ในปี พ.ศ.2518 และ 2527 โดยได้จำแนกพื้นที่ศึกษา 40.08 ตร.กม. ออกเป็น 5 บริเวณ และได้แบ่งพื้นที่ทั้ง 5 บริเวณออกเป็น 9 เขต พื้นที่ย่อย

ในปี พ.ศ.2518 พื้นที่ชุมชนมีจำนวนรวม 10.74 ตร.กม. (ร้อยละ 26.78 ของพื้นที่ศึกษา) พื้นที่ชุมชน ร้อยละ 45.21 อยู่ในพื้นที่ 2 บริเวณ ได้แก่ ด้านตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ (พื้นที่ด้านเหนือของถนนรัตนวิเบศร์และถนนงามวงศ์วาน) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 54.29 อยู่ในพื้นที่ 3 บริเวณ (พื้นที่ด้านใต้ของถนนรัตนวิเบศร์และถนนงามวงศ์วาน) บริเวณที่มีสัดส่วนร้อยละของพื้นที่ชุมชนสูงกว่าสัดส่วนร้อยละพื้นที่โดยรวม มีเพียงบริเวณเดียวได้แก่ บริเวณด้านตะวันออกเฉียงใต้ (เขต ฉ.) ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีสัดส่วนพื้นที่ชุมชนเท่ากับร้อยละ 24.53 ในขณะที่สัดส่วนพื้นที่บริเวณโดยรวมเท่ากับร้อยละ 13.95 (ดูรายละเอียดตารางที่ 3.17)

ในปี พ.ศ.2527 พื้นที่ชุมชนได้เพิ่มเป็น 14.54 ตร.กม. (ร้อยละ 36.26 ของพื้นที่ศึกษา) พื้นที่ชุมชนร้อยละ 51.11 อยู่ในพื้นที่ 2 บริเวณ ด้านทิศเหนือของถนนรัตนวิเบศร์และงามวงศ์วาน (เช่นเดียวกับในปี พ.ศ.2518) ส่วนที่เหลือร้อยละ 48.89 อยู่ในพื้นที่ 3 บริเวณ ด้านทิศใต้ของถนนทั้ง 2 สายดังกล่าว สำหรับบริเวณที่มีสัดส่วนพื้นที่ชุมชนสูงกว่าสัดส่วนพื้นที่โดยรวมมี 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณด้านตะวันออกเฉียงใต้ (เขต ฉ.) และบริเวณด้านตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต ช.)

ลัดส่วนการเปลี่ยนแปลง (Absolute change) ของพื้นที่ชุมชนเมื่อเปรียบเทียบ ปี พ.ศ.2518 กับปี พ.ศ.2527 พบว่า บริเวณที่มีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดอยู่ในพื้นที่ 2 บริเวณ ทางตอนเหนือของถนนทั้ง 2 สายดังกล่าว ได้แก่ บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต ช.) และบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต ก, ข, และ จ.) เท่ากับร้อยละ 35.78 และ 32.01 ตามลำดับ บริเวณที่มีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดได้แก่บริเวณตะวันออกเฉียงใต้ (เขต ฉ.) เท่ากับร้อยละ 6.66 (ตารางที่ 3.17)

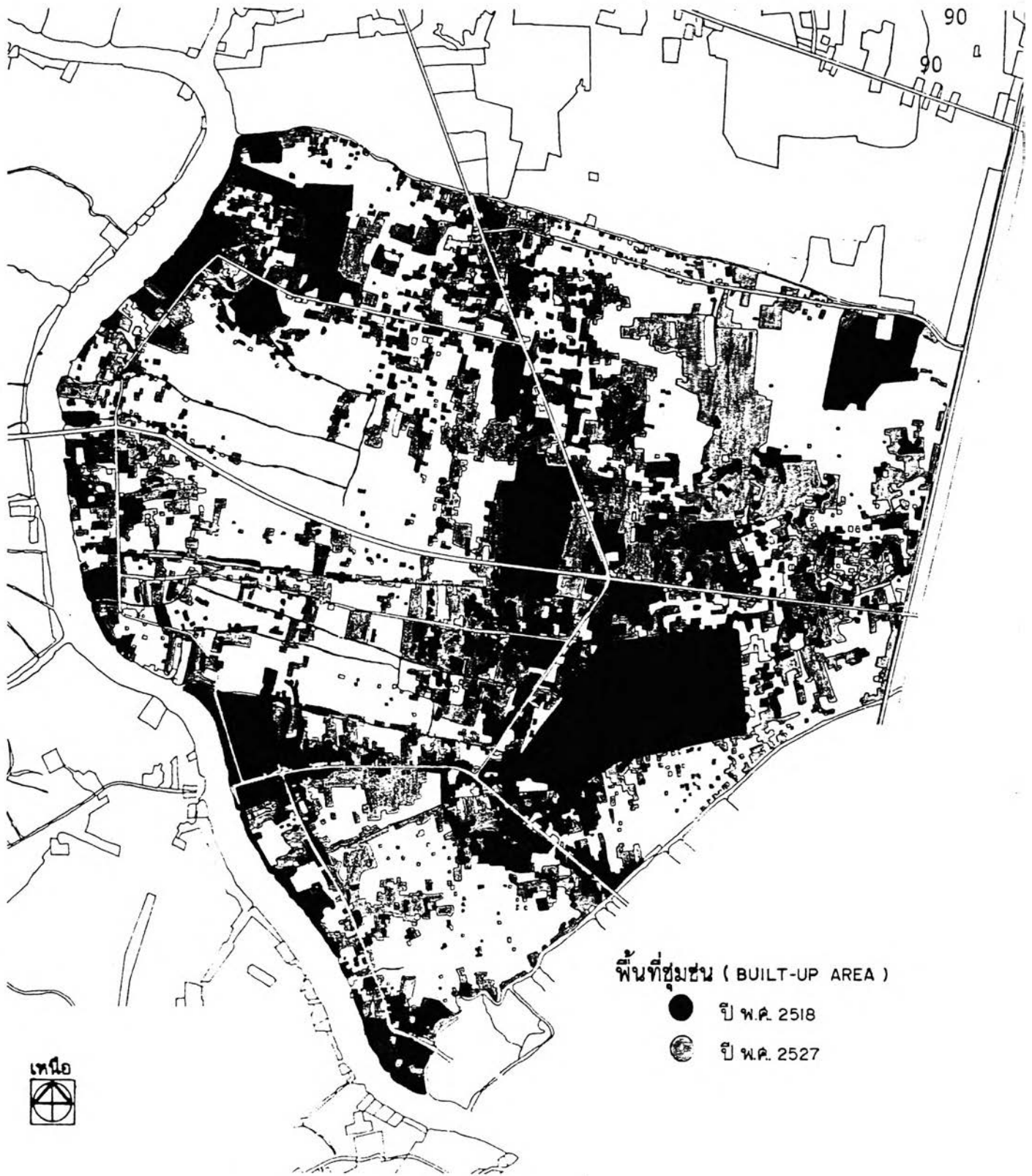
ตารางที่ 3.17 การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ปี พ.ศ. 2518 และ 2527

หน่วย : ไร่

บริเวณพื้นที่	เขตพื้นที่ย่อย	ขนาดพื้นที่	พื้นที่ชุมชน ⁽¹⁾		สัดส่วน การเพิ่ม ⁽²⁾	พื้นที่ว่าง ⁽³⁾
			(built up area)			
			2518	2527		2527
ใต้	ง, ช	3,146.47 (12.56)	789.94 (11.77)	979.89 (10.79)	189.95 (8.00)	2,166.53 (13.57)
ตะวันตกเฉียงใต้	ค, ฉ	5,375.17 (21.45)	1,240.64 (18.49)	1,667.48 (18.24)	416.83 (17.55)	3,717.69 (23.28)
ตะวันตกเฉียงเหนือ	ก, ข, จ	6,845.06 (27.32)	1,770.87 (26.39)	2,531.33 (27.86)	760.46 (32.01)	4,313.73 (27.01)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ช	6,193.81 (24.72)	1,262.79 (18.82)	2,112.72 (23.25)	849.93 (35.78)	4,081.09 (25.55)
ตะวันออกเฉียงใต้	ด	3,494.86 (13.95)	1,646.03 (24.53)	1,804.15 (19.86)	158.12 (6.66)	1,690.71 (10.59)
รวม		25,055.37 (100)	6,710.28 (100)	9,085.50 (100)	2,375.29 (100)	15,909.80 (100)

- หมายเหตุ : (1) พื้นที่ชุมชน ประกอบด้วย ที่พักอาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม-คลังสินค้า ศาลากลาง สถานศึกษา
สถานที่ราชการ-สาธารณูปโภค สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และปศุสัตว์
(2) สัดส่วนการเพิ่มระหว่างปี 2518 และ 2527
(3) พื้นที่ว่าง ประกอบด้วย เกษตรกรรม ลำคลองหนองบึง ถนน-ซอย และที่ว่างอื่น ๆ
(4) ตัวเลขในวงเล็บ (-) หมายถึง ร้อยละ

ที่มา : จำนวนจากแผนที่ 3.15 มาตรการส่วน 1:8,000

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การใช้ที่ดินพื้นที่ชุมชน (Built-Up Area) ปี พ.ศ. 2518 และ 2527

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: สำนักผังเมือง
เสาวลักษณ์ ไสยวรรณ

แผนที่ 3.15

- สวนผลไม้
- ที่นา

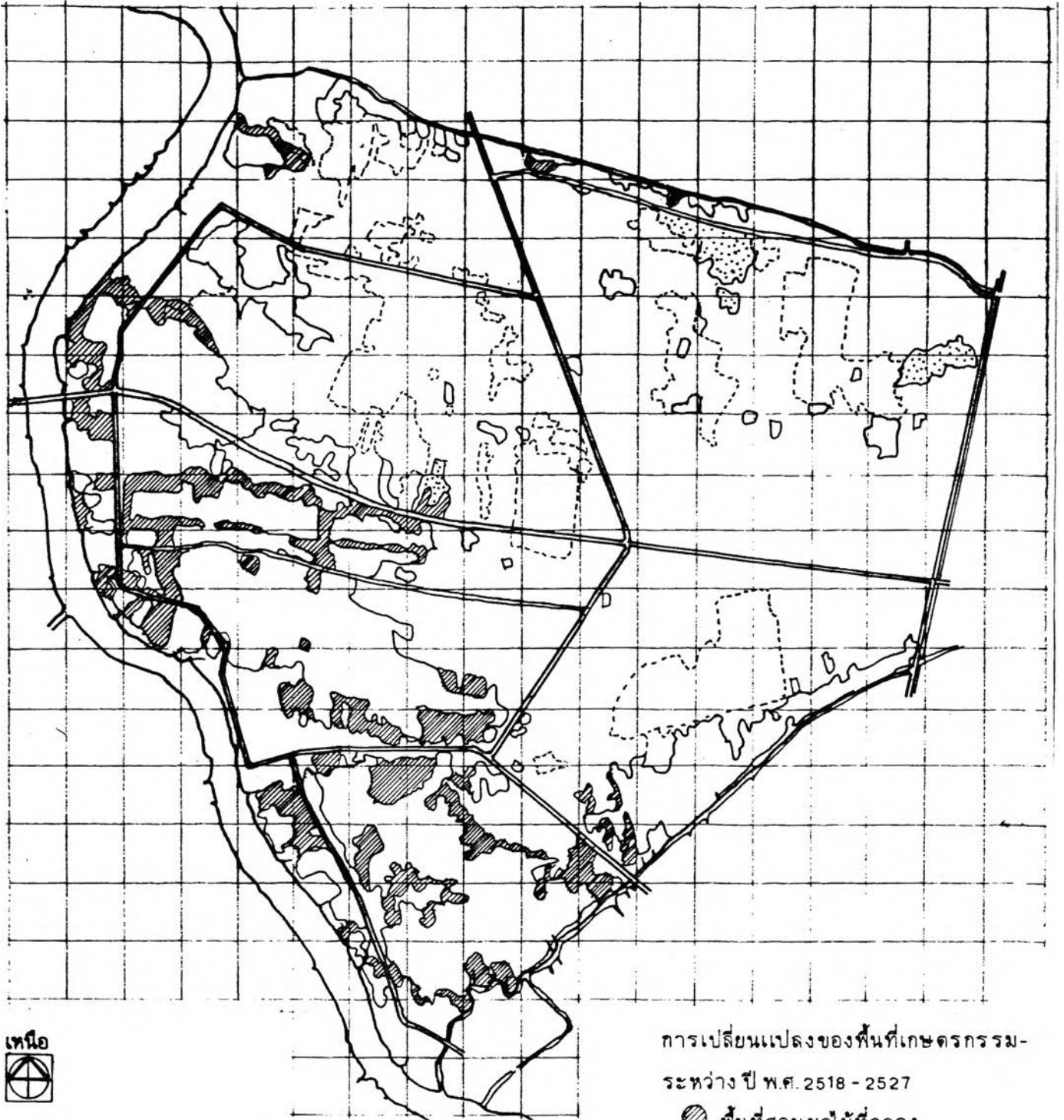
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง พื้นที่เกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2527

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: สำนักผังเมือง

แผนที่ 3.16

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรม-
ระหว่าง ปี พ.ศ. 2518 - 2527
 ● พื้นที่สวนผลไม้ที่ลดลง
 ○ พื้นที่นาที่ลดลง

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม ปี พ.ศ. 2518-2527

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: จากการศึกษา

แผนที่ 3.17

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า พื้นที่ชุมชน (built up area) ซึ่งในปี พ.ศ.2518 ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณด้านใต้ของพื้นที่ศึกษา ในปี พ.ศ.2527 ได้ขยายตัวไปสู่บริเวณด้านทิศเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่สำคัญ 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือ (เขตช.) ซึ่งมีสัดส่วนการเพิ่มมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ (เขต ก, ข และ จ) ซึ่งมีสัดส่วนการเพิ่มรองลงมาและมีสัดส่วนพื้นที่ชุมชนมากกว่าสัดส่วนพื้นที่บริเวณ (เมื่อเปรียบเทียบในระดับพื้นที่ศึกษาโดยรวม) สำหรับบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ (เขต ค และ ฉ) มีสัดส่วนการเพิ่มในระดับปานกลาง กลุ่มบริเวณที่มีสัดส่วนการเพิ่มในระดับต่ำได้แก่ บริเวณตะวันออกเฉียงใต้ (เขต ฉ) และบริเวณทิศใต้ (เขต ง และ ช)

สำหรับบริเวณที่จะรองรับการขยายตัวในอนาคต

โดยพิจารณาเฉพาะจากปัจจัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการคมนาคม การเข้าถึง ประกอบกับสภาพการใช้ที่ดินและพื้นที่ว่างที่ยังคงเหลืออยู่ในชั้นนี้กล่าวได้ว่า ควรเป็นบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือ (เขต ช) และบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ (เขต ก, ข และ จ) เนื่องจากมีความเหมาะสมตามปัจจัยที่กล่าวมาทั้ง 4 ด้าน บริเวณที่เหมาะสมรองลงมาเนื่องจากสภาพพื้นที่ยังมีสวนผลไม้จำนวนมากและการเข้าถึงยังไม่สะดวกนักได้แก่บริเวณตอนใต้ (เขต ฉ, ง และ ช)

3.2.1.3 โครงสร้างการใช้ที่ดิน (พื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก)

3.2.1.3.1 โครงสร้างการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2518 ในปี พ.ศ. 2518 มีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ (การใช้ที่ดินลำดับที่ 1-10) เป็นจำนวนรวม 6,710.28 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.78 ของพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออกทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 73.22 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งลำคลอง หนองบึง ถนน-ซอยและที่ว่างอื่น ๆ เมื่อพิจารณาการใช้ที่ดินชุมชนเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าโครงสร้างการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นประเภทพักอาศัย (ร้อยละ 13.63) รองลงมาได้แก่ สถานที่ราชการและสาธารณูปโภค (ร้อยละ 9.54) อุตสาหกรรม-คลังสินค้า (ร้อยละ 1.42) ศาสนสถาน (ร้อยละ 1.03) ส่วนที่เหลือได้แก่ สถานศึกษา พานิชยกรรม และสถานพักผ่อนหย่อนใจ รวมกันเท่ากับร้อยละ 1.16 (ตารางที่ 3.18)

เมื่อพิจารณาการใช้ที่ดินแต่ละประเภทที่สัมพันธ์กับเขตพื้นที่ย่อย (ตารางที่ 3.19 และ 3.20) พบว่า การใช้ที่ดินประเภทที่พักอาศัย ส่วนใหญ่อยู่ในเขต ช. (พื้นที่ด้านทิศเหนือของถนนงามวงศ์วาน) และ เขต ฉ. (พื้นที่ด้านทิศใต้ของถนนรัตนาธิเบศร์) รวมกันประมาณร้อยละ 50.81 ของพื้นที่อยู่อาศัยโดยรวม การใช้ที่ดินสถานที่ราชการ

-สาธารณูปโภค ส่วนใหญ่อยู่ในเขต ฉ. (พื้นที่ด้านใต้ของถนนงามวงศ์วาน) และเขต จ (พื้นที่ด้านเหนือของถนนรัตนวิเบศร์) รวมกันประมาณร้อยละ 65.14 ของพื้นที่สถานที่ราชการ-สาธารณูปโภคโดยรวม การใช้ที่ดินอุตสาหกรรม-คลังสินค้า ส่วนใหญ่อยู่ใน 3 เขต ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่ เขต จ, ก และ ข รวมกันประมาณร้อยละ 66.33 พื้นที่ศาสนสถาน ส่วนใหญ่อยู่ในเขต ค และเขต ก (อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา) รวมกันประมาณร้อยละ 43.92

โครงสร้างการใช้ที่ดินในแต่ละเขตพื้นที่ย่อยปรากฏว่า ในพื้นที่ทั้ง 9 เขตศึกษาย่อยนั้น มีพื้นที่ 6 เขตที่มีสัดส่วนร้อยละ (เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละเขต) การใช้ที่ดินเพื่อพักอาศัยเป็นส่วนใหญ่เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ เขต ง, ช, ซ, ฉ, ข และ ค ตามลำดับ ที่เหลืออีก 3 เขต มีสัดส่วนการใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ-สาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ สำหรับประเภทการใช้ที่ดินในลำดับที่รองลงมาของแต่ละเขตศึกษาย่อยนั้น ได้แสดงไว้ด้วยแล้วในแผนที่ 3.18

3.2.1.3.2 โครงสร้างการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2527 มีการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เป็นจำนวนรวม 9,085.56 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.26 ของพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออกทั้งหมด คิดเป็นขนาดการเปลี่ยนแปลงจากปี พ.ศ. 2518 เท่ากับร้อยละ 35.40 ส่วนที่เหลือร้อยละ 63.74 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ล้ำคลอง หนองบึง ถนน-ซอย และที่ว่างอื่น ๆ สำหรับการใช้ที่ดินชุมชนเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า โครงสร้างการใช้ที่ดินส่วนใหญ่ยังคงเป็นประเภทที่พักอาศัย โดยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.06 (ปี พ.ศ. 2518 เท่ากับร้อยละ 13.63) รองลงมาได้แก่ สถานที่ราชการและสาธารณูปโภค (ร้อยละ 9.58) อุตสาหกรรมและคลังสินค้ามีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.55 (ปี พ.ศ. 2518 เท่ากับร้อยละ 1.42) ศาสนสถานมีเท่าเดิม (ร้อยละ 1.03) ส่วนที่เหลืออีก 5 ประเภท รวมกันเท่ากับร้อยละ 2.04 (ตารางที่ 3.18-3.22)

การใช้ที่ดินประเภทที่พักอาศัยส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในเขต ช. และ ฉ. (พื้นที่ด้านทิศเหนือของถนนงามวงศ์วานและทิศใต้ของถนนรัตนวิเบศร์) รวมกันประมาณร้อยละ 51.79 ของพื้นที่อยู่อาศัยโดยรวม เขตที่เริ่มมีบทบาทที่พักอาศัยมากขึ้นได้แก่ เขต ก และ จ (พื้นที่ตอนเหนือของถนนรัตนวิเบศร์) การใช้ที่ดินสถานที่ราชการ-สาธารณูปโภค ยังคงเดิมทั้งในด้านพื้นที่และสัดส่วน (เขต ฉ และ จ) อุตสาหกรรม-คลังสินค้า ยังคงเดิมในด้านพื้นที่ (เขต จ, ก และ ช) แต่สัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 57.93 พื้นที่ศาสนสถานยังคงเดิมทั้งในด้านพื้นที่และสัดส่วน (เขต ค และ ก)

โครงสร้างการใช้ที่ดินในแต่ละเขตพื้นที่ย่อย โดย

พิจารณาจากประเภทการใช้ที่ดินที่มีอันดับสูงสุดและรองลงมา ได้แสดงในแผนที่ 3.18 กล่าวโดยทั่วไปพบว่า ในปี พ.ศ.2527 มีพื้นที่ 7 เขตที่มีโครงสร้างการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัย ส่วนอีก 2 เขตที่เหลือ มีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นสถานที่ราชการ-สาธารณูปโภค 1 เขต และอุตสาหกรรม-คลังสินค้า 1 เขต ตามลำดับ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการใช้ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ.2518 และ 2527 โดยพิจารณาขนาดการเปลี่ยนแปลง (Relative Change) สรุปได้ 3 ประการ กล่าวคือ

1. มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การใช้ที่ดินใน 2 เขตพื้นที่ซึ่งอยู่ในบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่

- เขต ก และ จ เปลี่ยนจากสถานที่ราชการ-สาธารณูปโภค ไปเป็นที่พักอาศัย เนื่องจากมีการขยายตัวของที่พักอาศัย ในขณะที่สถานที่ราชการ-สาธารณูปโภคไม่มีการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น

- เขต ข เปลี่ยนแปลงจากที่พักอาศัยไปเป็นอุตสาหกรรม-คลังสินค้า เนื่องจากมีการขยายตัวของอุตสาหกรรมในอัตราค่อนข้างสูง ในขณะที่พักอาศัยมีการขยายตัวในอัตราที่ต่ำ

2. มีขนาดการเปลี่ยนแปลงของที่พักอาศัยเพิ่มขึ้นในอัตราที่แตกต่างกัน ดังนี้

- ขนาดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ในเขต ก, จ (บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ) และในเขต ค ซึ่งอยู่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา

- ขนาดการเปลี่ยนแปลงปานกลางในเขต ฉ และ ช

- ขนาดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย ในเขต ง, ณ, ช รวมทั้งเขต ข

ตารางที่ 3.18 โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2527

	พื้นที่(ไร่)		พื้นที่(ร้อยละ)		การเปลี่ยนแปลง 2518-2527		
	2518	2527	2518	2527	พื้นที่(ไร่)	ขนาด(ร้อยละ)	สัดส่วน(ร้อยละ)
1. พักอาศัย	3,414.47	5,277.65	13.63	21.06	1,863.18	54.57	78.44
2. พาณิชยกรรม	122.78	243.45	0.49	0.97	120.67	98.28	5.08
3. อุตสาหกรรม							
4. คลังสินค้า	355.03	638.71	1.42	2.55	283.68	79.90	11.94
5. ศาสนสถาน	258.33	258.33	1.03	1.03	0	0	
6. สถานศึกษา	167.09	260.45	0.66	1.04	93.36	55.87	3.93
7. สถานที่ราชการ							
8. สาธารณูปโภค	2,391.17	2,401.42	9.54	9.58	10.25	0.43	0.43
9. สถานพักผ่อนหย่อนใจ	1.41	4.14	0.01	0.02	2.73	193.62	0.12
10. ปศุสัตว์	0	1.41	0	0.01	1.41		0.06
รวม 1-10	(6,710.28)	(9,085.56)	(26.78)	(36.26)	(2,375.28)	(35.40)	100.00
11. ถนนและซอย							
12. ลำคลอง หนองบึง เกษตรกรรม ที่ว่างอื่น ๆ	18,345.09	15,969.81	73.22	63.74	2,375.28	-12.95	
รวม 11-12	(18,345.09)	(15,969.81)	(73.22)	(63.74)	(2,375.28)	(-12.95)	
รวม 1-12	25,055.37	25,055.37	100.00	100.00			

ที่มา : คำนวณจากแผนที่การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2518 และ 2527

ตารางที่ 3.19 การใช้ที่ดินอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ปี พ.ศ. 2518

หน่วย : ไร่

	รวมทุกเขต	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด
พื้นที่เขต	25,055.37	2,047.61	420.06	714.67	652.72	4,377.39	4,660.50	2,492.75	6,193.81	3,494.86
1. ฝักอ้าย	3,414.47	185.70	51.48	78.91	163.50	305.92	657.25	404.05	1,077.63	490.03
2. นาดิซอกรวม	122.78	0	0	2.03	17.52	1.92	33.97	23.52	15.81	28.01
3. อุดสาทกรวม										
4. คลังสินค้า	355.03	75.92	46.84	14.63	2.33	112.72	42.25	4.78	18.11	37.55
5. ศานสถาน	258.33	50.09	18.38	83.38	44.17	3.48	33.47	28.02	8.20	9.14
6. สถานศึกษา	167.09	6.52	1.41	41.31	62.89	1.87	23.42	16.45	6.72	7.50
7. สถานที่ราชการ										
8. สาธารณูปโภค	2,391.17	377.03	48.79	32.74	22.71	483.80	215.98	0	136.32	1,073.80
9. สถานพักผ่อนหย่อนใจ	1.41	0	0	1.41	0	0	0	0	0	0
10. บุกสัตว์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม 1-10	6,710.28	694.26	166.90	234.31	313.12	909.71	1,006.34	476.82	1,262.79	1,646.03
11. ถนนและซอย										
12. ล้ำคลอง ท้องบึง										
เกษตรกรรม ที่ว่างอื่นๆ	18,345.09	1,353.35	253.16	480.36	339.60	3,467.68	3,654.16	2,016.93	4,931.02	1,848.83
รวม 11-12	18,345.09	1,353.35	253.16	480.36	339.60	3,467.68	3,654.16	2,016.93	4,931.02	1,848.83
รวม 1-12	25,055.37									

ตารางที่ 3.19 การใช้ที่ดินอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ปี พ.ศ. 2527

หน่วย : ไร่

	รวมทุกเขต	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด
พื้นที่เขต	25,055.37	2,047.61	420.06	714.67	652.72	4,377.39	4,660.50	2,492.75	6,193.81	3,494.86
1. ฝักอ้าย	5,277.65	464.87	68.75	142.11	183.97	600.13	920.33	531.45	1,813.16	552.88
2. นาดิซอกรวม	243.45	17.34	0.36	3.37	20.25	9.13	50.98	31.44	42.02	68.56
3. อุดสาทกรวม	605.16	138.45	81.88	28.59	4.48	130.72	79.63	21.27	37.98	82.16
4. คลังสินค้า	33.55	2.24	0	0	1.64	3.78	6.14	2.45	8.86	2.44
5. ศานสถาน	258.33	50.09	18.38	63.38	44.17	3.48	33.47	28.02	8.20	9.14
6. สถานศึกษา	260.45	11.39	2.97	41.31	64.84	11.28	35.22	18.51	61.48	13.45
7. สถานที่ราชการ	1,227.96	377.03	0	11.01	11.66	467.66	215.98	2.66	141.02	0.94
8. สาธารณูปโภค	1,173.46	0	48.79	21.22	12.22	16.14	0	0.78	0	1,073.80
9. สถานพักผ่อนหย่อนใจ	1.41	0.47	0	1.41	0.08	0	1.41	0	0	0.78
10. บุกสัตว์	1.41	0	0	0	0	0	1.41	0	0	0
รวม 1-10	9,085.56	1,061.88	221.13	312.91	343.31	1,249.32	1,344.57	636.58	2,112.72	1,804.15
11. ถนนและซอย	1,419.96	105.63	21.19	45.53	44.91	190.41	276.48	105.19	481.59	140.03
12. ล้ำคลอง ท้องบึง										
เกษตรกรรม ที่ว่างอื่นๆ	14,549.85	880.10	177.74	356.23	264.50	2,929.66	3,039.45	1,751.99	3,599.50	1,550.68
รวม 11-12	15,969.81	985.73	198.93	401.76	309.41	3,129.07	3,315.93	1,857.17	4,081.09	1,690.71
รวม 1-12	25,055.37									

ที่มา : จำนวนจากแผนที่การใช้ที่ดิน มาตราส่วน 1:4,000 โดยการวัดพื้นที่

ตารางที่ 3.20 สัดส่วน (ร้อยละ) การใช้จ่ายเงินอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ปี พ.ศ. 2518

การใช้จ่ายเงิน	รวม	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด	รวม	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด	
พื้นที่เขต																					
1. ศึกษาวิจัย	100	5.44	1.51	2.31	4.79	7.98	19.25	11.83	31.56	14.35	12.83	9.07	12.25	11.04	25.05	6.98	14.10	16.20	17.40	14.02	
2. ภาษีอากร	100	0	0	1.65	14.27	1.56	27.67	19.16	12.88	22.81	0.49	0	0	0.29	2.68	0.04	0.73	0.95	0.26	0.80	
3. อุตสาหกรรม	}	100	21.39	13.19	4.09	0.66	31.75	11.90	1.35	5.10	10.57	1.42	3.71	11.15	2.03	0.38	2.58	0.91	0.19	0.29	1.08
4. ค้างสินค้า		100	19.39	7.12	24.53	17.10	1.35	12.95	10.85	3.17	3.54	1.03	2.45	4.37	8.87	6.77	0.08	0.72	1.12	0.13	0.28
5. ศาสนสถาน		100	3.30	0.84	24.72	27.64	1.12	14.02	9.85	4.02	4.49	0.68	0.27	0.35	5.78	9.63	0.04	0.50	0.66	0.11	0.21
6. สถานศึกษา		100	15.76	2.04	1.37	0.95	20.23	9.04	0	5.70	44.91	9.54	18.41	11.61	4.58	3.48	11.05	4.63	0	2.20	30.73
7. สถานที่ราชการ	}	100	0	0	100.00	0	0	0	0	0	0.01	0	0	0.20	0	0	0	0	0	0	
8. สาธารณูปโภค		100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
10. บุคลากร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
รวม 1-10	100.00	10.34	2.48	3.48	4.67	13.56	15.00	7.10	18.82	24.53	(26.76)	(33.91)	(39.73)	(32.79)	(47.97)	(20.78)	(21.59)	(19.12)	(20.39)	(47.10)	
11. ถนนและซอย	}	100	7.38	1.38	2.62	1.85	18.90	19.92	10.99	26.88	10.08	79.22	66.09	60.27	67.21	52.03	79.22	78.41	80.88	79.61	52.90
12. ฝากกลาง ทนถบึง เกษตรกรรมที่ว่างอื่น ๆ		100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม 11-12											(79.22)	(66.09)	(60.27)	(67.21)	(52.03)	(79.22)	(78.41)	(80.88)	(79.61)	(52.90)	
รวม 1-12	100	8.17	1.68	2.85	2.61	17.47	18.60	9.95	24.72	13.95	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	

ตารางที่ 3.20 สัดส่วน (ร้อยละ) การใช้ที่ดินอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ปี พ.ศ.2527

การใช้ที่ดิน	รวม	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด	รวม	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด	
พื้นที่เขต																					
1. ที่อยู่อาศัย	100.0	8.81	1.30	2.89	3.49	11.27	17.44	10.07	34.35	10.48	21.08	22.70	18.37	19.88	28.18	13.71	18.78	21.31	28.28	15.82	
2. พาณิชยกรรม	100.0	7.12	0.15	1.38	8.32	3.78	20.94	12.92	17.28	28.18	0.87	0.88	0.09	0.47	3.10	0.21	1.09	1.28	0.88	1.98	
3. อุตสาหกรรม	100.0	22.88	13.53	4.72	0.74	21.60	13.18	3.81	8.28	13.88	2.42	8.78	19.49	4.00	0.89	2.99	1.71	0.85	0.81	2.38	
4. คลังสินค้า	100.0	8.68	0	0	4.88	29.18	18.30	7.30	28.41	7.27	0.13	0.11	0	0	0.25	0.22	0.13	0.10	8.14	0.07	
5. ศาสนสถาน	100.0	19.38	7.12	24.53	17.10	1.38	12.85	10.88	3.17	3.84	1.03	2.45	4.37	8.87	8.77	0.08	0.72	1.12	0.13	0.28	
6. สถานศึกษา	100.0	4.27	1.14	18.86	24.90	4.33	13.52	7.11	23.81	8.18	1.04	0.58	0.71	5.78	8.93	0.28	0.76	0.74	0.98	0.18	
7. สถานที่ราชการ	100.0	30.70	0	0.90	0.98	38.08	17.59	0.22	11.48	0.08	4.90	18.41	0	1.54	1.79	10.88	4.63	0.11	2.28	0.03	
8. อาคารชุมชน	100.0	0	4.18	1.83	1.04	1.27	0	0.07	0	91.51	4.88	0	11.81	3.04	1.87	0.37	0	0.03	0	30.73	
9. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	100.0	11.35	0	34.08	1.93	0	34.08	0	0	18.50	0.02	0.02	0	0.20	0.01	0	0.03	0	0	0.02	
10. ปศุสัตว์	100.0	0	0	0	0	0	100.0	0	0	0	0.01	0	0	0	0	0	0.03	0	0	0	
รวม 1-10	100.0	11.89	2.43	3.44	3.78	12.74	14.80	7.01	23.25	19.86	(38.28)	(51.85)	(52.84)	(43.78)	(52.80)	(28.52)	(28.88)	(25.53)	(34.11)	(51.52)	
11. ถนนและซอย	100.0	7.44	1.49	3.21	3.18	14.04	19.47	7.41	33.92	9.88	8.87	8.18	8.05	8.37	8.88	4.55	5.93	4.22	7.78	4.01	
12. ไร่นาของ คนลงมือ เกษตรกรรม ที่ว่างอื่นๆ	100.0	6.05	1.22	2.48	1.82	20.13	20.89	12.04	24.74	10.86	58.07	42.88	42.31	48.88	40.82	68.93	85.82	70.25	88.11	44.37	
รวม 11-12											(83.74)	(48.14)	(47.38)	(58.28)	(47.40)	(71.48)	(71.15)	(74.47)	(65.88)	(48.38)	
รวม 1-12	100.0	8.17	1.88	2.85	2.61	17.47	18.60	9.95	24.72	13.85	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3.19

ตารางที่ 3.21 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2527

หน่วย : ไร่

หน่วย : ร้อยละ

	หน่วย : ไร่										หน่วย : ร้อยละ									
	รวมทุกเขต	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด	รวมทุกเขต	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ด
พื้นที่รวม	25,055.37	2,047.61	420.08	714.87	662.72	4,377.39	4,660.50	2,492.75	6,193.81	3,494.86										
1. นิคมอาศัย	1,863.18	279.17	17.27	83.20	20.47	294.21	263.03	127.40	735.53	62.85	54.57	150.33	33.55	80.09	12.52	96.17	40.03	31.53	68.25	12.83
2. นิคมชกกรรม	120.67	17.34*	0.36*	1.34	2.73	7.21	17.01	7.92	26.21	40.55	98.28	*	*	66.01	15.58	375.52	50.07	33.67	165.78	144.77
3. อุตสาหกรรม																				
4. ห้างสินค้า	283.68	64.77	35.04	14.06	3.79	27.78	43.52	18.94	28.73	47.05	79.90	85.31	74.81	96.76	162.66	34.64	103.00	396.23	158.64	125.30
5. ศาสนสถาน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. สถานศึกษา	93.38	5.87	1.56	0	1.15	9.41	11.80	2.08	34.76	5.95	55.87	106.34	110.64	0	3.10	503.21	50.38	12.52	814.88	79.33
7. สถานราชการ																				
8. จาชาตูปโภค	10.25	0	0	0	1.17	0	0	3.44	4.70	0.94	0.43	0	0	0	5.15	0	0	*	3.45	0.09
9. สถานนิคมเกษตรกรรม	2.73	0.47*	0*	0	0.08*	0*	1.41*	0*	0*	0.78*	193.62	*	0*	0*	0*	*	0*	0*	0*	*
10. บุคคล	1.41*	0*	0*	0*	0*	0*	1.41*	0*	0*	0*	*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*
รวม 1-10	2,375.28	387.62	54.23	78.80	30.19	338.61	338.61	159.76	849.93	158.12	35.40	52.95	32.49	33.65	9.64	37.22	33.61	33.51	67.31	9.61
11. ถนนและซอย																				
12. ค่าคงที่ของพื้นที่																				
เกษตรกรรม ที่ว่างอื่น	-2,375.28	-387.62	-54.23	-78.80	-30.19	-338.61	-338.61	-159.76	-849.94	-158.12										
รวม 11-12	-2,375.28	-387.62	-54.23	-78.80	รวม 1-12		25,065.37													

หมายเหตุ : * = ไม่มีการใช้ที่ดินประเภทนี้ ในปี พ.ศ. 2518

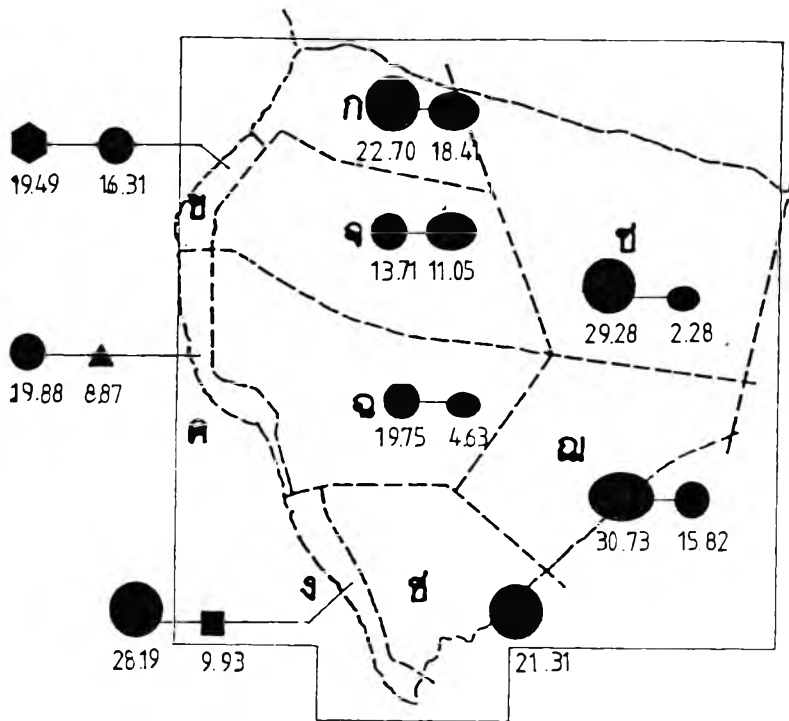
o = ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

ที่มา : จำนวนจากตารางที่ 3.19

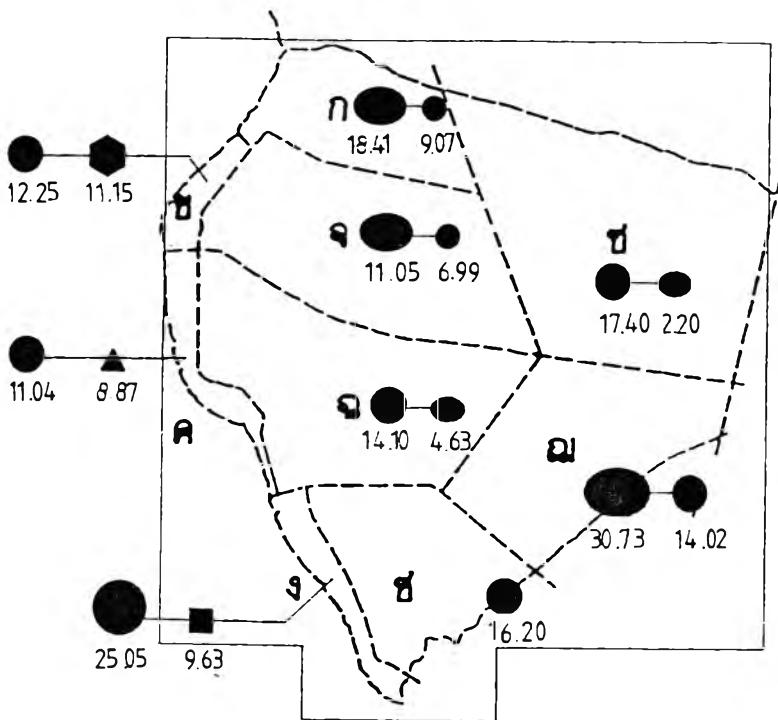
ตารางที่ 3.22 สัดส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2527 (ABSOLUTE CHANGE)

การใช้ที่ดิน	รวม	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	รวม	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ
พื้นที่เขต	100.0																			
1. ที่อยู่อาศัย	100.0	14.98	0.93	3.38	1.10	15.79	14.12	8.84	38.48	3.37	78.44	78.84	31.88	80.41	87.80	88.88	77.78	78.74	88.84	39.75
2. พาณิชยกรรม	100.0	14.37	0.30	1.11	2.26	5.98	14.10	6.56	21.72	33.60	5.08	4.72	0.66	1.70	9.04	2.13	5.03	4.98	3.09	25.65
3. อุตสาหกรรม																				
4. คลังสินค้า	100.0	22.83	12.35	4.96	1.34	9.79	15.34	6.68	10.13	16.58	11.94	17.62	64.61	17.89	12.55	8.20	12.87	11.86	3.38	29.76
5. ศาสนสถาน																				
6. สถานศึกษา	100.0	6.29	1.67	0	2.09	10.08	12.64	2.21	58.65	6.37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. สถานที่ราชการ																				
8. สาธารณูปโภค	100.0	0	0	0	11.42	0	0	33.56	45.85	8.17	3.93	1.60	2.88	0	6.46	2.78	3.48	1.29	6.44	3.76
9. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	100.0	17.22	0	0	2.93	0	51.65	0	0	28.20	0.43	0	0	0	3.88	0	0	2.15	0.55	0.59
10. ปศุสัตว์	100.0	0	0	0	0	0	100.0	0	0	0	0.12	0.13	0	0	0.27	0	0.42	0	0	0.49
รวม 1-10	100.0	15.48	2.28	3.31	1.27	14.25	14.24	6.73	35.78	6.66	0.06	0	0	0	0	0	0.42	0	0	0
11. ถนนและซอย	100.0	15.48	2.28	3.31	1.27	14.25	14.24	6.73	35.78	6.66	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
12. ล้ำคลอง หนองบึง เกษตรกรรม ที่ว่างอื่นๆ																				
รวม 11-12																				
รวม 1-12																				

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3.18

โครงการการใช้ที่ดินของเขตพื้นที่ศึกษาย่อย ปีพ.ศ. 2518

- ที่พักอาศัย
- ◼ อุตสาหกรรม
- ▲ ศาลากลาง
- สถานศึกษา
- สถานที่ราชการ และอาคารอุปโภค

หน่วย : ร้อยละของพื้นที่ชุมชนในแต่ละเขต
พื้นที่ศึกษาย่อย

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง โครงสร้างการใช้ที่ดินของเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2518 และ 2527

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา : จากการศึกษา

แผนที่ 3.18

3. การใช้ที่ดินประเภทสถานศึกษา-สาธารณูปโภค มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นน้อยมาก จึงลดความสำคัญลงเมื่อพิจารณาในด้านโครงสร้างการใช้ที่ดิน

3.2.1.4 การใช้ที่ดิน สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันภายในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาแบ่งตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินและลักษณะการทางกลุ่ม-กระจายตัวไว้ดังต่อไปนี้

3.2.1.4.1 ที่พักอาศัย ในปี พ.ศ.2527 มีการใช้ที่ดินประเภทนี้รวมกัน 5,277.65 ไร่ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.07 ต่อปี จากที่มีอยู่ 3,414.47 ไร่ ปี พ.ศ.2518

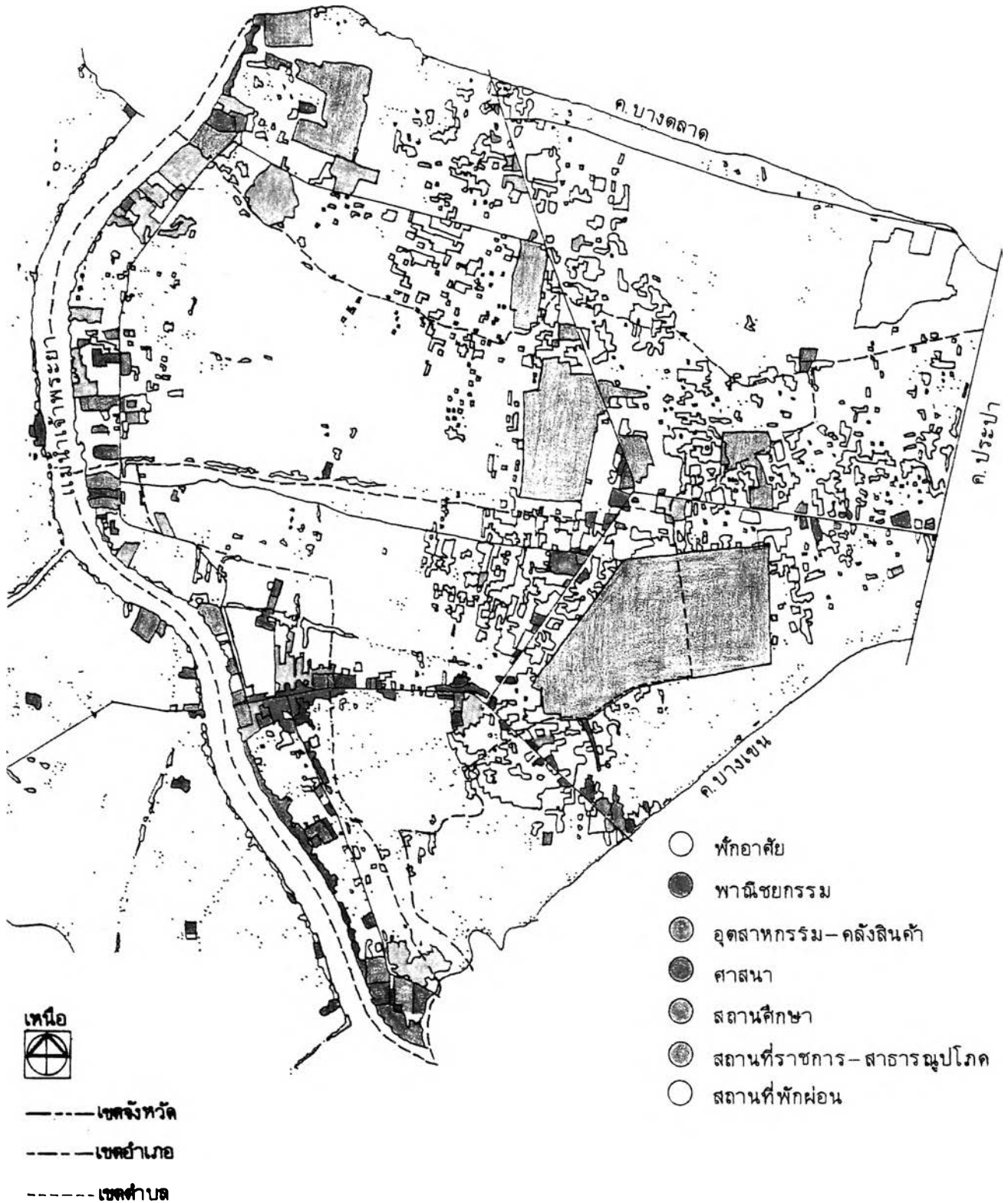
เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว ที่พักอาศัยจะมีการกระจายตัวไปตามแนวชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและตามแนวถนนสายหลักและสายรองเกือบทุกสาย ยกเว้นตามแนวถนนรัตนธิเบศร์ ซึ่งเพิ่งก่อสร้างเสร็จเมื่อไม่นานมานี้ บริเวณที่มีการเกาะกลุ่มของที่พักอาศัยค่อนข้างหนาแน่น จะอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี (ตามแนวชายฝั่งแม่น้ำ และพื้นที่ทั้ง 2 ด้านตามแนวถนนนิบูลย์สงคราม) บริเวณพื้นที่ด้านเหนือของถนนพระราชราษฎร์ บริเวณพื้นที่ทั้ง 2 ด้านของถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี และบริเวณพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของถนนติวานนท์ (ช่วงสี่แยกแคราย-สามแยกวัดลานนาบุญ) ตามแนวถนนเรวดี นอกจากนี้ย่านที่พักอาศัยจะเกาะกลุ่มหนาแน่นเป็นหย่อม ๆ อยู่ในบริเวณตอนในของพื้นที่ต่าง ๆ ที่ถูกล้อมรอบด้วยถนนสายหลัก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ ซ. ซ่อนี้โดยอาศัยการเข้าถึงด้วยถนนสายรองและถนนซอยต่าง ๆ

ที่พักอาศัยในเขตพื้นที่ศึกษา อาจจำแนกได้เป็น 5 ประเภทใหญ่ได้ดังนี้

1) ย่านที่พักอาศัยที่ ตั้งถิ่นฐานมาแต่เดิม ที่พักอาศัยประเภทนี้จะ เกาะกลุ่มอยู่ในพื้นที่ตามแนวชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตามแนวคลองซึ่งปัจจุบันใช้เป็นทางระบายน้ำหลัก และกระจายอยู่ในพื้นที่สวนผลไม้ซึ่งมีอยู่มากในบริเวณชีกด้านใต้ของพื้นที่ศึกษา อาคารบ้านเรือนของกลุ่มนี้มีสภาพค่อนข้างทรุดโทรมไม่เป็นระเบียบ เนื่องจากก่อสร้างมานาน

2) ย่านที่พักอาศัยประเภทที่ดินจัดสรร เป็นย่านที่พักอาศัยที่มีการขยายตัวค่อนข้างมากในช่วงปี พ.ศ. 2510-2518 มีเกาะกลุ่มอยู่ตามแนวถนนงามวงศ์วาน ถนนติวานนท์ รวมทั้งถนนนนทบุรี-สนามบินน้ำ และถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี บ้านพักอาศัยในบริเวณนี้แต่ละหลังจะมีที่ดินค่อนข้างมาก และมีความหนาแน่นค่อนข้างน้อย เนื่องจากเป็น

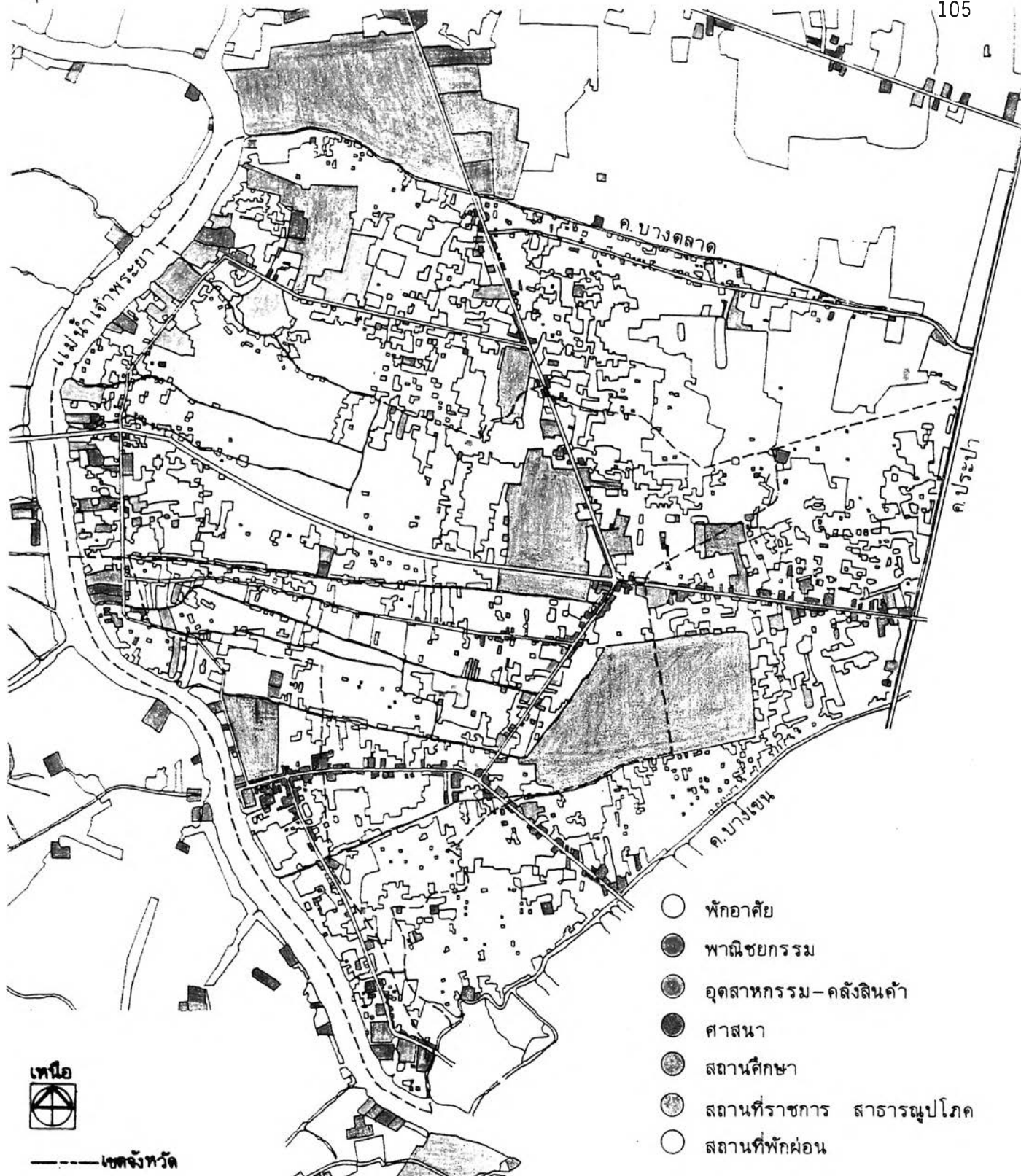
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2518

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา : เสาวลักษณ์ ไสยวรรณ

แผนที่ 3.19

- พักอาศัย
- พาณิชยกรรม
- อุตสาหกรรม-คลังสินค้า
- ศาสนา
- สถานศึกษา
- สถานที่ราชการ สาธารณูปโภค
- สถานที่พักผ่อน

----- เขตจังหวัด
 ----- เขตอำเภอ
 ----- เขตตำบล

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2527

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: สำนักผังเมือง

แผนที่ 3.20

การจัดสรรในช่วงแรก ๆ ซึ่งราคาที่ดินยังจัดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ย่านพักอาศัยประเภทนี้มีอยู่ประมาณ 13 แห่ง (แผนที่ 3.22)

3) ย่านที่พักอาศัยประเภทที่ดินจัดสรรพร้อมบ้าน

เป็นบ้านที่พักอาศัยที่มีการขยายตัวมากในช่วงปี พ.ศ. 2518 มาจนถึงปัจจุบัน มีความหนาแน่นปานกลางและที่ดินแต่ละแปลงจะมีขนาดเล็ก (น้อยกว่า 100 ตร.วา) ย่านที่พักอาศัยประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณชานเมืองของพื้นที่ศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในบริเวณกลางของแต่ละพื้นที่ย่อยและมีรวมกันถึง 64 แห่ง (ร้อยละ 51.2 ของบ้านจัดสรรทั้งหมด) สำหรับในชานเมืองของพื้นที่ศึกษามีอยู่ 61 แห่ง แต่ส่วนใหญ่จะมีพื้นที่โครงการขนาดค่อนข้างเล็กและเริ่มมีการขยายตัวรุกเข้าป่าเขาในบางส่วนแล้ว

4) ย่านพักอาศัยประเภทชุมชนแออัด มีการ

เกาะกลุ่มเป็นหย่อม ๆ กระจายไปตามแนวถนนที่สำคัญ 4 สาย ซึ่งได้แก่ถนนประชาราษฎร์ ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี ถนนพินัยสงคราม และถนนติวานนท์ มีจำนวนรวมกันประมาณ 34 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.83 ของชุมชนแออัดที่มีอยู่ทั้งหมด 48 แห่ง ในปี พ.ศ. 2533 ส่วนที่เหลือจะอยู่ในพื้นที่ชานเมืองตามบริเวณขอบของพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ ชุมชนแออัดในเขตพื้นที่ศึกษามีจำนวนรวมกันทั้งหมดประมาณ 3,017 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.56 ของที่อยู่อาศัยทุกประเภทที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ศึกษา 35,237 หลังคาเรือน

5) ย่านพักอาศัยประเภทบ้านเช่า ย่านพักอาศัย

ประเภทนี้มีรวมกัน 16 แห่ง มีจำนวนบ้านเช่ารวมกันประมาณ 1,097 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่จะอยู่ตามแนวถนนพินัยสงคราม และถนนติวานนท์ จากการสำรวจพบว่า อาคารบ้านเรือนประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีสภาพทรุดโทรม ขาดการดูแลรักษา และมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ค่อยถูกสุขลักษณะ (แผนที่ 3.23)

3.2.1.4.2 พาณิชย์กรรม การใช้ที่ดินพาณิชย์กรรม ในปี

พ.ศ. 2527 มีอยู่ประมาณ 243.45 ไร่ เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 10.92 ต่อปี จากปี พ.ศ. 2518 ซึ่งมีอยู่ประมาณ 122.78 ไร่

ย่านพาณิชย์กรรมในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่จะมีอยู่ตามแนวถนนสายหลักที่สำคัญ โดยเฉพาะถนนประชาราษฎร์ ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี ถนนติวานนท์ และถนนงามวงศ์วาน โดยมีย่านการค้าเกาะกลุ่มกันหนาแน่นในบริเวณจุดบรรจบของถนนสายหลักที่สำคัญดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นตามแนวถนนงามวงศ์วานและ

ถนนติวานนท์ รวมทั้งตามแนวถนนสามัคคี และถนนรัตนาศิเบียร์ ซึ่งเพิ่งสร้างเสร็จ ในปี พ.ศ. 2528

3.2.1.4.3 อุตสาหกรรมและคลังสินค้า ในปี พ.ศ. 2527 มีการใช้ที่ดินประเภทนี้ 638.71 ไร่ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.88 ต่อปี จากปี พ.ศ. 2518 ซึ่งมีอยู่ 355.03 ไร่

การใช้ที่ดินประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ตามแนวชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและแนวถนนนนทบุรี-สนามบินน้ำ อุตสาหกรรมในบริเวณนี้โดยทั่วไปจะมีขนาดค่อนข้างใหญ่ และเป็นอุตสาหกรรมประเภทไม้ เครื่องดื่ม น้ำแข็ง อาหาร และวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ

การใช้ที่ดินอุตสาหกรรมจะมีเกาะกลุ่มหนาแน่นอยู่อีกบริเวณหนึ่งได้แก่ ตามแนวถนนสายหลัก 3 สายได้แก่ ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี ถนนติวานนท์ และถนนงามวงศ์วาน อุตสาหกรรมในบริเวณนี้ส่วนใหญ่จะ ได้แก่การผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์เครื่องครัว ตัดเย็บสิ่งทอ เครื่องดื่ม และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น (แผนที่ 3.21)

จากการสำรวจภาคสนามพบว่า โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 254 แห่ง ส่วนใหญ่จะอยู่ตามแนวถนนใหญ่สายต่าง ๆ ประมาณ 153 แห่ง และอยู่ตามถนนซอยต่าง ๆ ประมาณ 101 แห่ง แสดงให้เห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะมีการเข้าถึงค่อนข้างสะดวก อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มที่จะมีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมภายในถนนซอยต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งบ่งชี้ว่าอาจมีปัญหาด้านการจราจรติดขัดเพิ่มขึ้นทั้งในถนนสายหลักและในถนนซอย ซึ่งควรพิจารณาเร่งดำเนินการก่อสร้างถนนสายรองเพิ่มขึ้น

3.2.1.4.4 ศาสนสถาน จากการศึกษาพบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2518-2527 ไม่มีการใช้ที่ดินประเภทนี้เพิ่มขึ้น โดยมีการใช้ที่ดินประเภทนี้อยู่ประมาณ 258.33 ไร่

ศาสนสถานส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ตามแนวชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและตามแนวถนนนนทบุรี-สนามบินน้ำ ถนนพญาไชยสงคราม ถนนประชาราษฎร์ และถนนกรุงเทพ-นนทบุรี เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ก็จะมีอยู่ในบริเวณกลางของพื้นที่ จ. และ ช. ในบริเวณอื่น ๆ นอกจากนี้มีศาสนสถานอยู่น้อยมาก

3.2.1.4.5 สถานศึกษา การใช้ที่ดินประเภทนี้ ในปี พ.ศ.2527 มีอยู่ 260.45 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2518 ซึ่งมีอยู่ 167.09 ไร่ คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 6.21 ต่อปี

สภาพโดยทั่วไป สถานศึกษาจะมีการกระจายตัวค่อนข้างสม่ำเสมอภายในเขตพื้นที่ศึกษา อย่างไรก็ตามสถานศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ชุกชุมนิคม โดยกระจายอยู่ตามแนวถนนสายหลักต่าง ๆ โดยเฉพาะตามแนวถนนพินบูลย์สงครามและถนนพระราชราษฎร์ ซึ่งเป็นย่านชุมชนสำคัญมาแต่เดิม สำหรับในพื้นที่ชุกชุมนิคมจะมีการใช้ที่ดินสถานศึกษากระจายตัวเข้าสู่บริเวณตอนกลางของแต่ละพื้นที่ ซึ่งถูกล้อมรอบด้วยถนนสายหลักต่าง ๆ มากกว่าในพื้นที่ชุกชุมนิคมได้โดยเปรียบเทียบ

3.2.1.4.6 สถานที่ราชการ สาธารณูปโภค มีการใช้ที่ดินประเภทนี้ในสัดส่วนค่อนข้างมาก กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2527 มีอยู่ถึง 2,401.42 ไร่ แต่ในด้าน การเปลี่ยนแปลงนี้มีการเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ.2518 เพียง 10.25 ไร่ สาเหตุที่มีการใช้ที่ดินประเภทนี้ในสัดส่วนค่อนข้างมาก เนื่องจากมีสถาบันราชการ และหน่วยงานสาธารณูปโภคในระดับชาติและระดับภาคอยู่หลายหน่วยงานที่เข้ามาตั้งภายในพื้นที่ เช่น กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรวมทั้งโรงพยาบาลเฉพาะโรคหลายแห่ง กรมพลธิการทหารบก ศูนย์ฝึกอบรมองค์การโทรศัพท์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์บริหารราชการของจังหวัดอยู่ภายในเขตพื้นที่ศึกษาแห่งนี้ด้วย

การใช้ที่ดินสถาบันราชการและสาธารณูปโภคหลักๆ จะเกาะกลุ่มอยู่ใน 4 บริเวณสำคัญ ได้แก่

- ย่านศูนย์ราชการที่มีมาแต่เดิม ประกอบด้วย ศาลากลางจังหวัด เทศบาลเมืองนนทบุรี สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี และเรือนจำบางขวาง เป็นต้น ย่านดังกล่าวอยู่บริเวณจุดบรรจบถนนพินบูลย์สงครามกับถนนพระราชราษฎร์

- ย่านที่ทำการหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย โรงพยาบาลศิริรักษา โรงพยาบาลบาราศนราดรุร วิทยาลัยพยาบาลของโรงพยาบาลทั้ง 2 แห่ง และที่ทำการกระทรวงสาธารณสุข (แห่งใหม่) เป็นต้น ที่ตั้งของย่านดังกล่าวอยู่ด้านทิศตะวันออกเฉียงของถนนติวานนท์ในบริเวณตอนกลางของพื้นที่ ณ.

- บริเวณพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของถนนติวานนท์ช่วงสี่

แยกแควราย- สามแยกสนามบินน้ำ ประกอบด้วย พื้นที่ศูนย์ราชการของจังหวัด (แห่งใหม่) สถานีวิทยุเครื่องรับต่างประเทศ กรมพลธิการทหารบก เป็นต้น

- บริเวณทิศตะวันตกเฉียงเหนือของพื้นที่ศึกษา रिมนนทบุรี- สนามบินน้ำ เป็นที่ตั้งของกรมพลธิการทหารบก (กองคลังน้ำมันเชื้อเพลิงและกองซ่อมบำรุง) คลังสินค้า 3 ขององค์การคลังสินค้า เป็นต้น

สำหรับหน่วยงานสาธารณูปโภคที่สำคัญ ๆ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์อนามัย ชุมสายโทรศัพท์ การไฟฟ้านทบุรี การประปานครบุรี ฯลฯ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ตามริมถนนสายหลักและมีการกระจายตัวทั่วถึงพอสมควร

3.2.1.4.7 สถานพักผ่อนหย่อนใจ ภายในเขตพื้นที่ศึกษามีการใช้ที่ดินประเภทนี้อยู่เพียง 4.14 ไร่ ซึ่งนับว่าน้อยมากโดยเฉพาะสถานพักผ่อนประเภทสวนสาธารณะและสนามกีฬา สำหรับสถานพักผ่อนที่มีอยู่นั้นมีเพียงสระว่ายน้ำของเอกชนเพียง 2-3 แห่งเท่านั้น

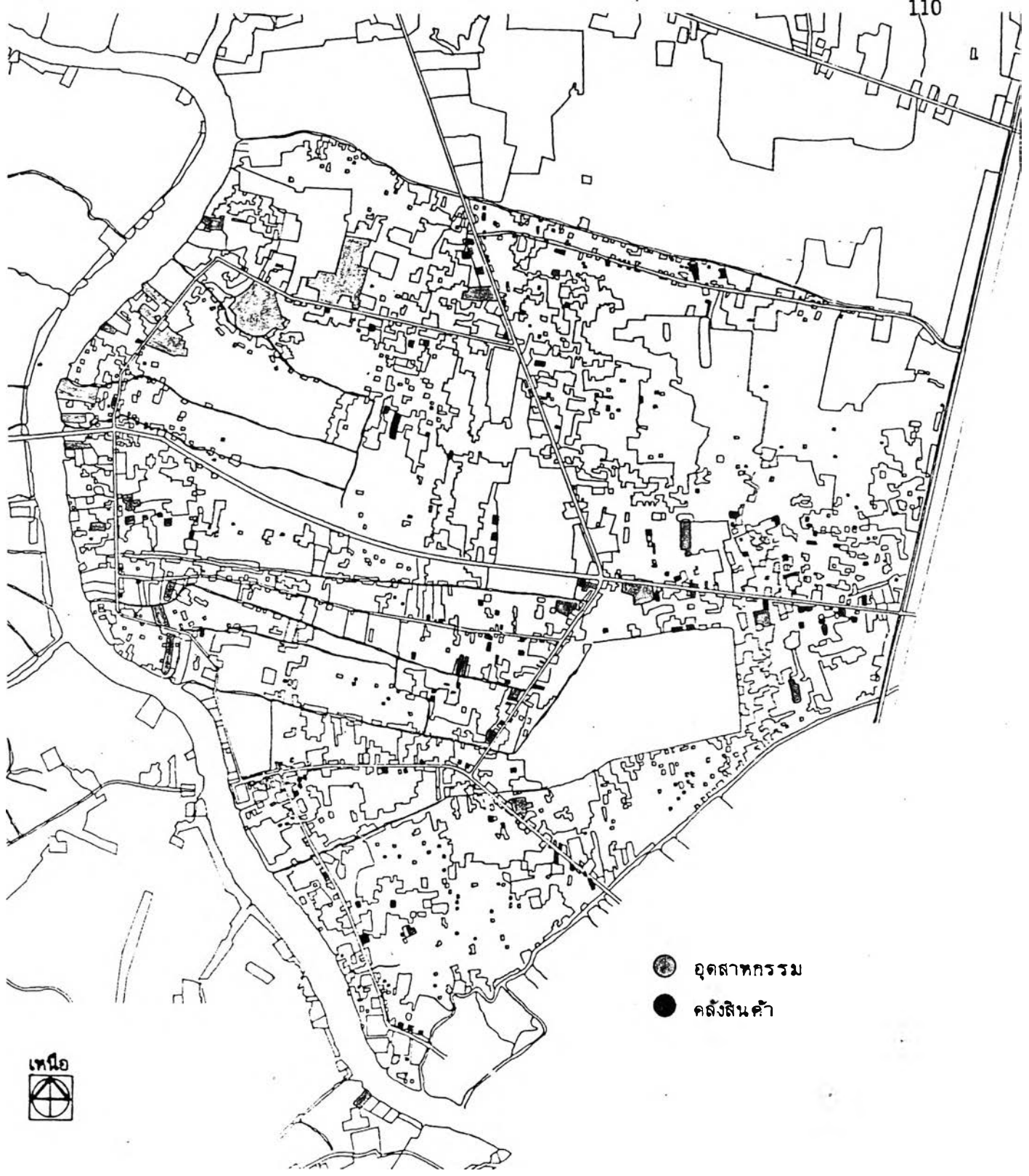
3.2.1.4.8 บุคคลสัตว์ จากการสำรวจพบว่ามีคอกปศุสัตว์ (เลี้ยงม้าแข่ง) อยู่เพียงแห่งเดียว ตั้งอยู่บริเวณถนนพิษณุพันธ์ มีพื้นที่ประมาณ 1.41 ไร่

3.2.1.4.9 ถนนและซอย ในปี พ.ศ. 2537 มีพื้นที่ ถนน-ซอยอยู่ประมาณ 1,419.96 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.52 ของพื้นที่ชุมชนเมืองทั้งหมด

จากการสำรวจพบว่าโครงข่ายถนนสายหลัก-สายรองในเขตพื้นที่ศึกษายังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์นัก ยังขาดแคลนถนนสายรองในบริเวณตอนกลางของพื้นที่ระหว่างถนนสายหลักเกือบทุกพื้นที่ นอกจากนี้ตลอดช่วงที่ผ่านมาการพัฒนาระบบซอยต่าง ๆ ยังเป็นไปอย่างไม่เป็นระเบียบ ขาดการวางแผนและการควบคุมดูแลและบำรุงรักษาเท่าที่ควร (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในข้อที่ 3.3.4.1 และแผนที่ 3.28-3.29)

3.2.1.4.10 ลำคลอง หนองบึง ภายในเขตพื้นที่ศึกษา มีลำคลองกระจายอยู่ทั่วไป ตามแนวตะวันตก-ตะวันออก ลำคลองดังกล่าวมีลักษณะเป็นทางระบายน้ำของชุมชน นอกเหนือจากเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม โดยเฉพาะสวนผลไม้

สำหรับพื้นที่หนองน้ำนั้น จากการสำรวจพบว่ามีอยู่บ้าง

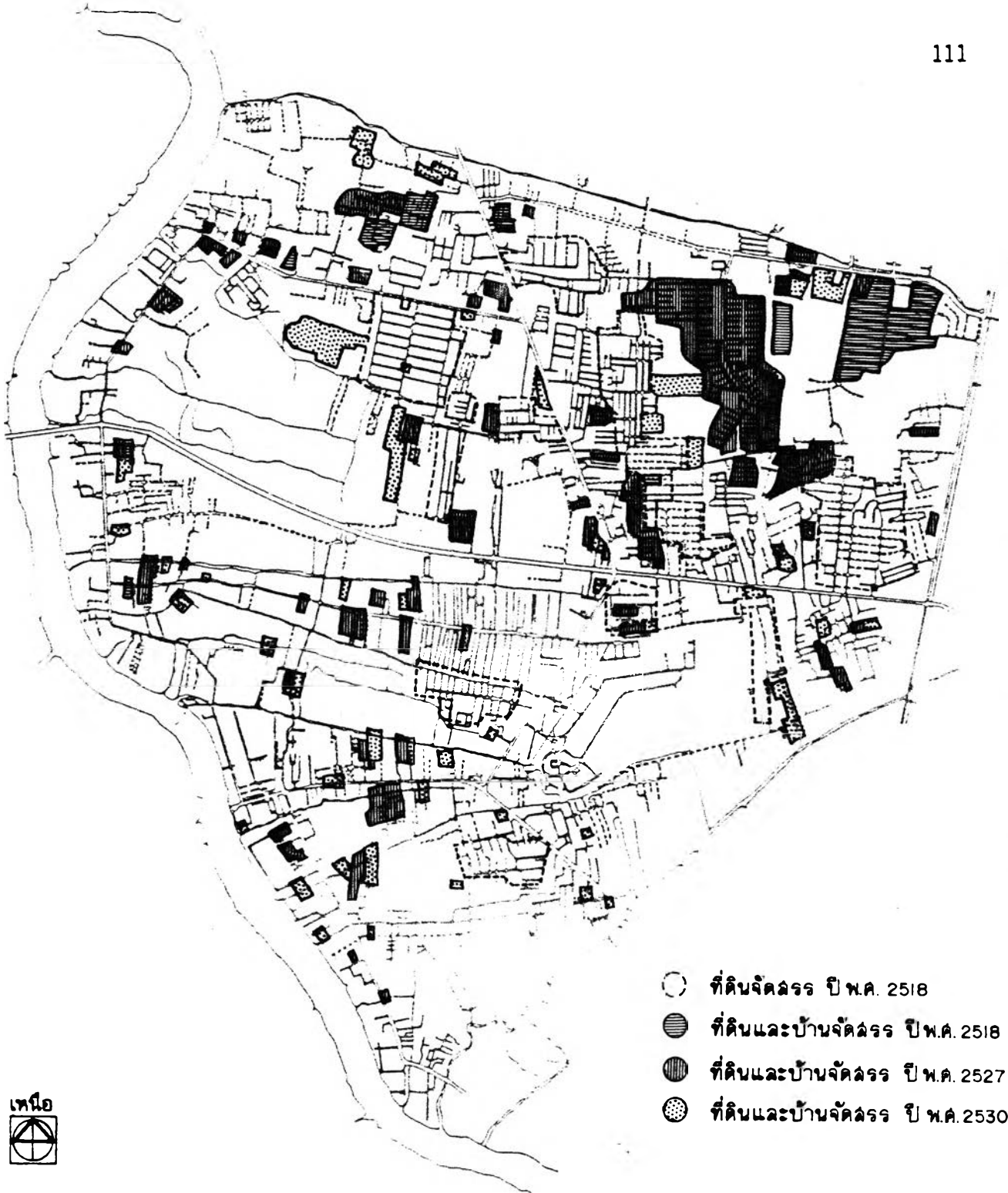

- อุตสาหกรรม
- คลังสินค้า

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี			
แสดง การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2527			
มาตราส่วน 1:50,000	ที่มา: จากการสำรวจ	แผนที่ 3.21	

- ที่ดินจัดสรร ปี พ.ศ. 2518
- ▨ ที่ดินและบ้านจัดสรร ปี พ.ศ. 2518
- ▩ ที่ดินและบ้านจัดสรร ปี พ.ศ. 2527
- ▩ (cross-hatch) ที่ดินและบ้านจัดสรร ปี พ.ศ. 2530

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

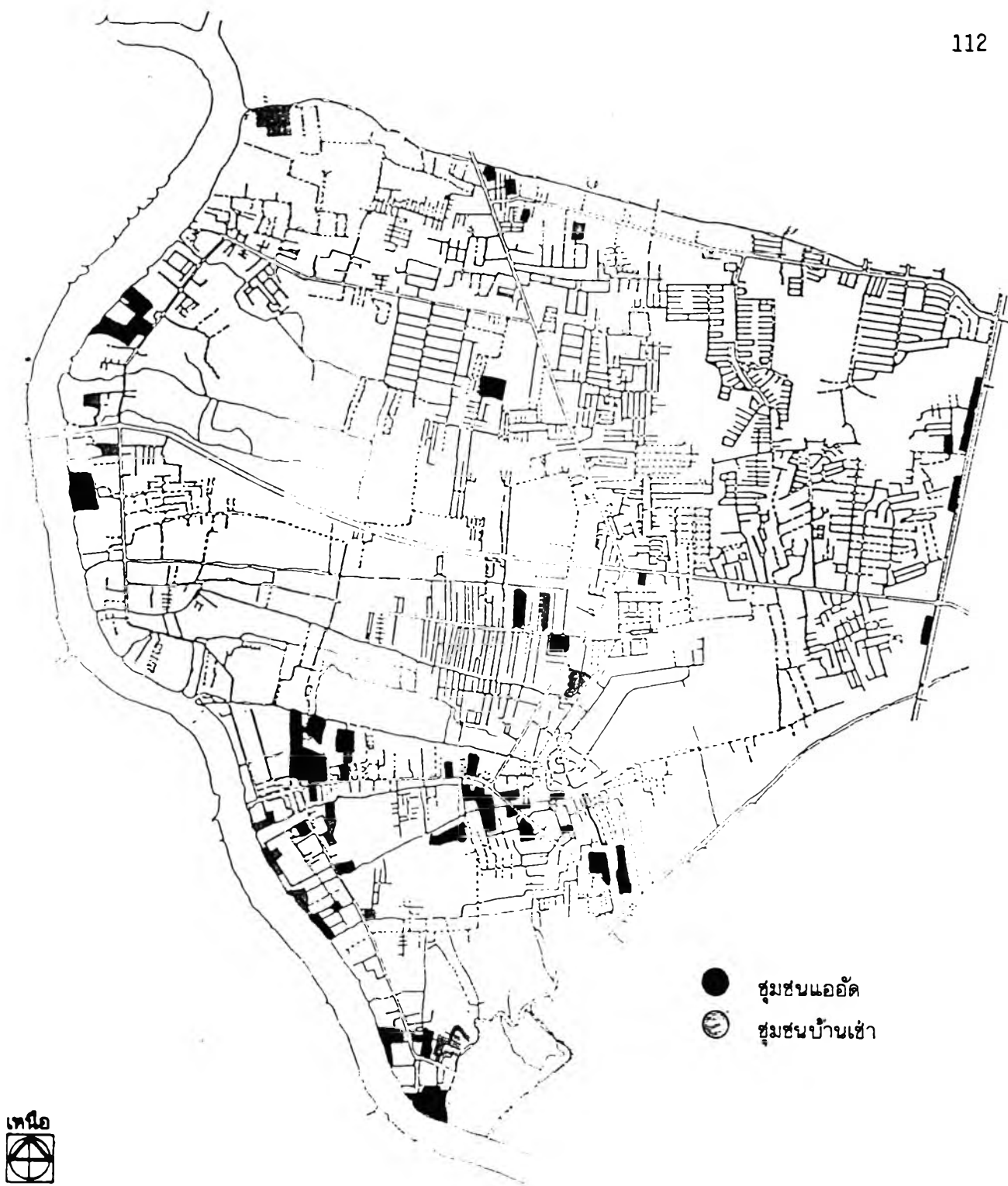
แสดง การใช้ที่ดินประเภทที่ดินจัดสรรและหมู่บ้านจัดสรร ปี พ.ศ. 2518, 2527 และ 2530

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนที่ 3.22

- ชุมชนแออัด
- ◐ ชุมชนบ้านเช่า

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การใช้ที่ดินประเภทชุมชนแออัดและบ้านเช่า ปี พ.ศ. 2530

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนที่ 3.23

ในบริเวณตอนกลางของพื้นที่ศึกษาตามแนวถนนรัตนาศิเบศร์ และในบริเวณขอบด้านทิศเหนือของพื้นที่ศึกษา จากการกระจายตัวดังกล่าวคาดว่าจะไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาและการขยายตัวของชุมชน

3.2.1.4.11 พื้นที่เกษตรกรรม ในปี พ.ศ.2527 มีพื้นที่เกษตรกรรมอยู่รวมกัน 8,225.66 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่สวนผลไม้ 5,736.28 ไร่ และที่นา 2,489.38 ไร่ (ร้อยละ 69.74 และ 30.26 ตามลำดับ) พื้นที่สวนผลไม้ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ตามแนวริมแม่น้ำเจ้าพระยาและในพื้นที่ชีกด้านใต้ของพื้นที่ศึกษา สำหรับพื้นที่นาส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ชีกด้านเหนือ

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมในช่วงปี พ.ศ. 2518-2527 (แผนที่ 3.17) จากการศึกษาพบว่าพื้นที่ลดลง 1,808.89 ไร่ คิดเป็นอัตรา ลดลงร้อยละ 3.63 ต่อปี (201.00 ไร่ต่อปี) ซึ่งการลดลงดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนผลไม้เท่ากับร้อยละ 86.18 คิดเป็นอัตราลดลงเฉพาะพื้นที่สวนผลไม้เท่ากับร้อยละ 2.37 ต่อปี (173.21 ไร่ต่อปี) การลดลงของพื้นที่สวนผลไม้ส่วนใหญ่จะอยู่ในชีกด้านล่างของพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ ฉ และ ช ซึ่งมีพื้นที่สวนผลไม้ลดลงถึง 1,002.51 ไร่ (ร้อยละ 64.31 ของพื้นที่สวนผลไม้ที่ลดลงทั้งหมด) สำหรับการลดลงทั้งหมดของพื้นที่นามีเพียง 250.00 ไร่ จากพื้นที่นามีอยู่ทั้งหมด 2,739.38 ไร่ ในปี พ.ศ.2527

การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉพาะสวนผลไม้ดังกล่าว ส่วนใหญ่ได้ถูกแทนที่โดยหมู่บ้านจัดสรร ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ชีกล่างมีถนนสายรองที่เป็นโครงข่ายค่อนข้างสมบูรณ์ และมีการเข้าถึงสะดวกกว่าในพื้นที่ชีกเหนือโดยเปรียบเทียบ นอกจากนี้ยังเนื่องจากการเปิดการเข้าถึงพื้นที่ชุกใหม่โดยถนนรัตนาศิเบศร์ซึ่งเพิ่งก่อสร้างเสร็จ

3.2.1.5 สภาพอาคารและสภาพแวดล้อม จากการสำรวจของสำนักผังเมือง (สำนักผังเมือง ช 2527:207-223) ประกอบกับการสำรวจทางกายภาพของผู้ศึกษา ในปี พ.ศ. 2530 มีผลสรุปได้ดังนี้

1) ลักษณะอาคาร ลักษณะอาคารทุกประเภทโดยรวม ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.86 เป็นอาคารเดี่ยว แต่เมื่อพิจารณาโดยแยกอาคารออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อาคารอยู่อาศัย อาคารพาณิชย์กรรม และอาคารอุตสาหกรรมแล้ว ปรากฏว่า อาคารพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นตึกแถวเท่ากับร้อยละ 83.26 และ 47.34 ตามลำดับ แต่

สำหรับอาคารอยู่อาศัยนั้นส่วนใหญ่จะเป็นอาคารเดี่ยว ซึ่งเท่ากับร้อยละ 85.75 ส่วนที่เหลือจะเป็นตึกแถวและห้องแถวในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

วัสดุก่อสร้างอาคารโดยรวม ส่วนใหญ่เป็นอาคารที่ไม่ถาวร กล่าวคือ ก่อสร้างด้วยไม้และครึ่งตึกครึ่งไม้ เท่ากับร้อยละ 64.20 และ 13.62 ที่เหลือเป็นอาคารคอนกรีตร้อยละ 22.01 ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวใกล้เคียงกับสัดส่วนของอาคารประเภทที่อยู่อาศัย (เท่ากับร้อยละ 66.50, 13.93 และ 19.41 ตามลำดับ) สำหรับอาคารพาณิชย์กรรมและอาคารอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทนั้น ส่วนใหญ่เป็นอาคารถาวร กล่าวคือ มีสัดส่วนอาคารที่ก่อสร้างด้วยคอนกรีตเท่ากับร้อยละ 83.12 และ 78.72 ตามลำดับ

ในด้านจำนวนชั้นของอาคาร จากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่เป็นอาคาร 2 ชั้น เท่ากับร้อยละ 64.80 รองลงมาเป็นอาคารชั้นเดียว ร้อยละ 32.48 ซึ่งเมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทอาคารแล้ว อาคารพักอาศัยจะมีสัดส่วนอาคาร 2 ชั้นมากที่สุด (ร้อยละ 65.69 ของอาคารพักอาศัยโดยรวม) รองลงมาได้แก่ อาคารอุตสาหกรรมและอาคารพาณิชย์กรรม ตามลำดับ (ร้อยละ 45.74 และ 43.78 ของอาคารแต่ละประเภทโดยรวมตามลำดับ) นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจได้ว่าอาคารอุตสาหกรรม จะมีสัดส่วนอาคารชั้นเดียวค่อนข้างมาก (ร้อยละ 32.98) ส่วนอาคารพาณิชย์กรรมนั้นจะมีสัดส่วนอาคาร 3 ชั้น และกว่าสามชั้นขึ้นไปในสัดส่วนค่อนข้างมาก (ร้อยละ 34.48 และ 14.44 ตามลำดับ)

2) อายุอาคาร อาคารที่มีอยู่ในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาได้จัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มอายุ สภาพโดยทั่วไป มีอาคารเก่าและใหม่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มอายุที่มีสัดส่วนสูงสุดได้แก่ กลุ่มอาคารอายุ 10-20 ปี ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 29.97 ของอาคารโดยรวม รองลงมาได้แก่กลุ่มอาคารอายุต่ำกว่า 5 ปี มีอยู่ร้อยละ 28.51 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว อาคารที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีอยู่รวมกันถึงร้อยละ 47.63

เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทอาคารแล้วพบว่า สัดส่วนกลุ่มอายุของอาคารพักอาศัยจะมีลักษณะใกล้เคียงกับสัดส่วนกลุ่มอายุของอาคารโดยรวมดังกล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามสำหรับอาคารพาณิชย์กรรมนั้น สัดส่วนอาคารที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จะมีมากขึ้นซึ่งเท่ากับร้อยละ 56.37 ส่วนในอาคารอุตสาหกรรมนั้น อาคารส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 5-20 ปี ซึ่งมีอยู่เท่ากับร้อยละ 78.20

3) การเข้าถึงอาคาร ทางเข้าออกอาคารเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม พบว่ายังไม่สะดวกเพียงพอนักจะเห็นได้ว่ามีอาคารต้องเข้าออกโดยใช้ทางเดินเท้า

ถึงร้อยละ 35.42 ส่วนที่เหลือสามารถเข้าถึงโดยใช้ตรอกซอย และอยู่ติดถนนใหญ่เท่ากับร้อยละ 58.12 และ 6.46 ตามลำดับ

สัดส่วนการเข้าถึงดังกล่าวมีลักษณะใกล้เคียงกับของอาคารพักอาศัยโดยทั่วไป อย่างไรก็ตามสำหรับอาคารอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมนั้น มีการเข้าถึงสะดวกโดยมีสัดส่วนอาคารที่ต้องเข้าออกโดยใช้ทางเดินเท้าเพียงร้อยละ 1.60 และ 4.29 ของอาคารแต่ละประเภทตามลำดับ

4) สภาพแวดล้อม

4.1) สภาพน้ำท่วม เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว ภายในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษามีอาคารที่ประสบปัญหาน้ำท่วมถึงร้อยละ 51.17 ของอาคารทั้งหมด ภายในสัดส่วนดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยอาคารที่ถูกน้ำท่วมตลอดปี ร้อยละ 4.74 น้ำท่วมเมื่อฝนตกหนัก ร้อยละ 17.94 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 28.49 แยกเป็นถูกน้ำท่วมชั้กว่าอาทิตย์ ร้อยละ 7.99 และถูกน้ำท่วมชั้กว่า 1 เดือน ถึงร้อยละ 20.50

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นประเภทอาคารแล้ว ปรากฏว่าในประเภทอาคารอยู่อาศัยจะประสบปัญหาน้ำท่วมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับสภาพอาคารทุกประเภทรวมกันดังกล่าวมาแล้ว แต่ในอาคารประเภทพาณิชย์กรรมและอาคารอุตสาหกรรมนั้น ประสบปัญหาน้ำท่วมค่อนข้างน้อยกว่าอาคารอยู่อาศัย กล่าวคือ ถูกน้ำท่วมประมาณร้อยละ 24.33 และ 23.93 ตามลำดับ ภายในสัดส่วนดังกล่าวนี้ ประมาณครึ่งหนึ่งนั้น จะถูกน้ำท่วมเมื่อฝนตกหนัก ส่วนที่เหลือจะถูกน้ำท่วมชั้กว่า 1 อาทิตย์ และกว่า 1 เดือน ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

4.2) การระบายน้ำทิ้ง ในการสำรวจได้จำแนกลักษณะการระบายน้ำทิ้งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การระบายลงท่อสาธารณะ ลงสู่แหล่งน้ำทิ้ง ทั้งภายในบริเวณบ้าน และลงสู่แหล่งอื่น ๆ

การระบายน้ำทิ้งจากอาคารทุกประเภทโดยรวมในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นการระบายลงสู่ท่อสาธารณะและทิ้งภายในบริเวณบ้าน เท่ากับร้อยละ 39.63 และ 39.23 รองลงมาได้แก่ การระบายลงสู่แหล่งน้ำ ร้อยละ 20.23 ส่วนที่เหลือเพียงร้อยละ 0.91 เป็นการระบายลงสู่แหล่งอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาเฉพาะอาคารอยู่อาศัยแล้วพบว่า ส่วนใหญ่จะระบายน้ำทิ้งภายในบริเวณบ้านถึงร้อยละ 40.68 รองลงมาได้แก่การระบายลงท่อ

สาธารณะและลงสู่แหล่งน้ำ เท่ากับร้อยละ 37.53 และ 20.90 ตามลำดับ

สำหรับอาคารพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะระบายน้ำทิ้งลงสู่ท่อสาธารณะเท่ากับร้อยละ 89.84 และ 79.79 โดยมีการระบายทิ้งภายในบริเวณที่ติดตั้งระบบลงสู่แหล่งน้ำอื่น ๆ ในสัดส่วนค่อนข้างน้อย

4.3) การกำจัดขยะและปฏิกูล ในการสำรวจได้จำแนกการกำจัดขยะและปฏิกูล ออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การใช้บริการของเทศบาล การเผา การทิ้งในบริเวณที่ดิน และการทิ้งในบริเวณอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ส่วนใหญ่เป็นการใช้บริการของเทศบาลและการเผาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันเท่ากับร้อยละ 41.29 และ 40.23 ส่วนที่เหลือร้อยละ 18.48 เป็นการทิ้งในบริเวณที่ดินและทิ้งในบริเวณอื่น ๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับอาคารพักอาศัยมีการกำจัดขยะและปฏิกูลในลักษณะและสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันที่ได้กล่าวมาแล้ว (ร้อยละ 39.20, 41.66, 9.69 และ 9.45 ตามลำดับ) ในกรณีของอาคารอุตสาหกรรมและอาคารพาณิชย์กรรม จะมีสัดส่วนการใช้บริการของเทศบาลสูงขึ้น (ร้อยละ 78.72 และ 91.70 ของอาคารแต่ละประเภทตามลำดับ) และสำหรับอาคารอุตสาหกรรม จะมีการกำจัดโดยการเผาในสัดส่วนที่สูงกว่าอาคารพาณิชย์กรรม (ร้อยละ 19.63 และ 5.30 ของอาคารแต่ละประเภทตามลำดับ) ส่วนการกำจัดโดย 2 วิธี การที่เหลือมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย

4.4) สภาพมลภาวะอื่น ๆ ในการสำรวจได้จำแนกสภาพมลภาวะเป็น 5 ประเภท ได้แก่ หมอก-ควัน ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง และน้ำเสีย เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วมีอาคารที่ไม่ได้รับสิ่งเป็นพิษ (ไม่ประสพกับมลภาวะ) ประมาณร้อยละ 76.00 ส่วนที่เหลือร้อยละ 24.00 ได้รับสิ่งเป็นพิษ ประกอบด้วย สภาพน้ำเสียมากที่สุด ร้อยละ 11.20 รองลงมาได้แก่ เสียง ฝุ่นละออง และกลิ่น ร้อยละ 5.16, 3.96 และ 3.23 ตามลำดับ ส่วนในด้านหมอก-ควัน มีน้อยมาก

เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นประเภทอาคารแล้ว ปรากฏว่า ในประเภทอาคารอยู่อาศัยจะประสพกับปัญหามลภาวะในสัดส่วนใกล้เคียงกันกับสภาพอาคารทุกประเภทรวมกันดังกล่าวมาแล้ว สำหรับในอาคารประเภทอุตสาหกรรมและอาคารพาณิชย์กรรมนั้น ประสพกับปัญหามลภาวะค่อนข้างน้อยโดยมีอาคารที่ได้รับมลภาวะเพียงร้อยละ 68.09 และ

49.50 ตามลำดับ

อาคารอุตสาหกรรมที่ได้รับมลภาวะ ส่วนใหญ่เป็นด้าน
เสียง (ร้อยละ 46.28) ,รองลงมาได้แก่ ฝุ่นละอองและน้ำเสีย (ร้อยละ 9.04 และ 7.98)

อาคารพาณิชย์กรรมได้รับมลภาวะ ส่วนใหญ่ในด้าน
เสียง (ร้อยละ 34.19) รองลงมาได้แก่ ฝุ่นละออง น้ำเสีย และกลิ่น (ร้อยละ 8.73, 2.86
และ 2.72 ตามลำดับ) ส่วนในด้านหมอก-ควัน มีปัญหาเพียงร้อยละ 1.00

3.2.1.6 ราคาที่ดิน โดยทั่วไปแล้ว เป็นการยากที่จะทราบถึง
ราคาที่ดินที่ใกล้เคียงความเป็นจริง เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการประกอบกัน อย่างไรก็ตาม
เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน ในกรณีศึกษาข้างต้นได้นำข้อมูล
ราคาที่ดินจากบัญชีกำหนดจำนวนราคาที่ดินตามราคาตลาดฯ ของกรมที่ดิน ในปี พ.ศ.2525 และ
2528 มาใช้ในการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี ราคาที่ดินได้ถูกกำหนดขึ้นโดยจำแนก
เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ที่ดินติดถนน (ในระยะ 40 เมตร) ที่ดินติดซอย (ในระยะ 40 เมตร)
ที่ดินติดแม่น้ำ-ลำคลอง (ในระยะ 80 เมตร) และที่ดินที่อยู่นอกเหนือจาก 3 ลักษณะที่กล่าวมา
แล้ว ราคาที่ดิน ในปี พ.ศ.2525 และ 2528 ได้แสดงในตารางที่ 3.23

ในปี พ.ศ.2525 ราคาที่ดินในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก
ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล มีราคา (ต่อ ตร.วา) ระหว่าง 400-9,000 บาท ที่ดินที่มีราคาสูง
ส่วนใหญ่จะอยู่ตามแนวถนนสายหลัก 4 สาย ได้แก่ ถนนงามวงศ์วาน ประชาราษฎร์ ติวานนท์
และพิบูลย์สงคราม ตามลำดับ ที่ดินตามแนวถนนซอยและตามแนวชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีราคา
ระหว่าง 1,500-2,000 บาท

ในปี พ.ศ.2528 ราคาที่ดินโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 500-18,000
บาท ที่ดินที่มีราคาเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง ส่วนใหญ่จะเป็นที่ดินที่อยู่ตามแนวถนนและซอยต่าง ๆ มี
อัตราเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 33.33-100.00 (ยกเว้นถนนรัตนธิเบศร์ เพิ่มขึ้นประมาณ
7.3 เปอร์เซ็นต์) ที่ดินตามแนวชายฝั่งแม่น้ำมีอัตราเพิ่มร้อยละ 25.00-50.00 และที่ดินอื่น ๆ นอก
เหนือจากนี้ก็กล่าวมาแล้ว มีอัตราเพิ่มร้อยละ 6.67-25.00 สำหรับที่ดินตามแนวถนนสายหลักต่าง ๆ
ได้แก่ ถนนงามวงศ์วาน ประชาราษฎร์ ติวานนท์ พิบูลย์สงคราม รัตนธิเบศร์ และนนทบุรี สนาม
บินน้ำ มีราคาระหว่าง 4,000-18,000 บาท ที่ดินตามแนวถนนสายรอง ได้แก่ ถนนเรวดี
ประชาชื่น และลามัคคี มีราคาระหว่าง 3,000-4,000 บาท ที่ดินตามแนวถนนซอยและแนวแม่น้ำ

ตารางที่ 3.23 รายการที่สนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้ได้เป็นศูนย์กลาง มีหลายรายการเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมภายในที่ถือเป็นต้นทุน

หน่วย : บาท ต่อ รายการ

รายการ	หน่วย	ปี พ.ศ. 2555										ปี พ.ศ. 2556										ต้นทุน (บาท)		
		งบกำไรสุทธิ										งบกำไรสุทธิ										ค่าเช่า	ค่าจ้าง	ค่าวัสดุ
		งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ			
งบกำไรสุทธิ																								
1. ค่าเช่าอาคาร	40	4000	8000	X	X	X					12000	12000	X	X	X							100.00	100.00	100.00
2. ค่าเช่ารถบรรทุก	40	9000	8000	X	X	8000					15000	15000	X	X	15000							86.67	87.50	77.09
3. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	X	8000	8000	X	X					X	18000	12000	X	X							100.00	100.00	100.00
4. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	X	X	8000	8000	8000					X	X	10000	12000								80.00	86.67	86.88
5. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์-รถจักรยานยนต์	40	3000	X	2500	3000	X					8000	X	5000	5000	X							86.67	100.00	77.78
6. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	3000	X	X	X	3000					4000	X	X	X	4000							33.33	33.33	33.33
7. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	X	X	X	1800	X					X	X	X	3000	X							X	X	100.00
8. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	X	4000	X	1500	X					X	4000	X	3000	X							0.00	100.00	80.00
9. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	X	X	200-2000	X	X					X	X	10000	X	X							X	X	733.33
10. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40	2000	1500-2000	1500-2000	1500-2000	1500-2000					3000	2000	2000	2000	2000							33.33	80.00	41.67
11. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	80	2000	X	2000	1500	X					3000	X	2500	2000	X							25.00	80.00	82.11
12. ต้นทุนรวม 7 รายการข้างต้น 1-11	-	1000	800	400	400	750					1200	800	800	800	800							8.87	25.00	18.88
งบกำไรสุทธิ																								
1. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40					X	X	X	200-1000	150-400						X	X	X	8000	8000	150.00	1718.00	1309.00	
2. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์-รถจักรยานยนต์-รถจักรยานยนต์	40					1500	X	1500	X	X					2500	X	2500	X	X			86.67	86.67	86.67
3. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์-รถจักรยานยนต์	40					X	X	1500	X	X					X	X	2500	X	X			X	X	81.67
4. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์-รถจักรยานยนต์	40					1000	750	X	1000	1000					1200	800	X	1200	1200			8.87	20.00	11.87
5. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	40					X	X	1000	X	400					X	X	1200	X	500			20.00	25.00	21.80
6. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	80					800	800	X	800	800					800	800	X	800	X			20.00	20.00	20.00
7. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	80					800	X	800	800	800					800	X	800	800	400			20.00	80.00	48.88
8. ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	80					250	200	250	250	250					200	400	800	800	800			20.00	22.22	21.67
9. ต้นทุนรวม 7 รายการข้างต้น 1-8	-					180	150-200	180	150-200	150					200	800	200	200	200			14.28	22.22	21.71

ที่มา : ข้อมูลจากบัญชีต้นทุน

มีราคาระหว่าง 2,000–3,000 บาท และที่ดินในบริเวณอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วมีราคาระหว่าง 500–1,200 บาท

สำหรับถนนสายหลักที่มีราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้นมาก (1 เท่า) ได้แก่ ถนนงามวงศ์วาน (ตำบลบางเขน) และพินุญล์สงคราม (ตำบลบางเขนและสวนใหญ่) ที่เพิ่มขึ้นค่อนข้างสูง ได้แก่ ถนนประชาราษฎร์ และนทบุรี–สนามบินน้ำ ที่เพิ่มขึ้นปานกลางคือ ถนนติวานนท์ ส่วนที่ดินตามแนวถนนรัตนวิเบศร์ ซึ่งเพิ่งจะก่อสร้างเสร็จ ราคาที่ดินได้ปรับสูงขึ้นจากเดิมมากเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเป็นถนนสายสำคัญที่เชื่อมต่อกับถนนงามวงศ์วาน และติวานนท์ ซ้ำมีแม่น้ำเจ้าพระยาเชื่อมต่อกับพื้นที่ทางฝั่งตะวันตก

เมื่อพิจารณาราคาที่ดินในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก โดยรวมเปรียบเทียบกับในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันตกและพื้นที่อำเภอเมืองปากเกร็ดฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนที่มีอาณาเขตต่อเนื่องแล้วพบว่า ราคาที่ดินในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฝั่งตะวันออกยังมีราคาสูงกว่าในเขตพื้นที่ทั้ง 2 ดังกล่าว ค่อนข้างมาก จะเห็นได้จากราคาที่ดินตามแนวถนนสายสำคัญเช่น ถนนรัตนวิเบศร์ (อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันตก) มีราคาระหว่าง 5,000–6,000 บาท ที่ดินริมถนนแจ้งวัฒนะ (อำเภอปากเกร็ด) มีราคา 8,000 บาท ในขณะที่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองฝั่งตะวันออกนั้น ราคาที่ดินตามแนวถนนรัตนวิเบศร์ และถนนงามวงศ์วาน มีราคา 10,000 และ 18,000 บาท ตามลำดับ เช่นเดียวกับราคาที่ดินตามแนวถนนซอยต่าง ๆ ซึ่งมีราคา (สูงสุด) แตกต่างกันประมาณ 1.5 และ 0.5 เท่า ในพื้นที่อำเภอเมืองฝั่งตะวันตกและอำเภอปากเกร็ดฝั่งตะวันออก เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอเมืองฝั่งตะวันออกตามลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการขยายตัวของชุมชนในอนาคตในพื้นที่อำเภอเมืองฝั่งตะวันออก อาจจะมีอัตราการลดลง หรือมีอัตราช้ากว่าในอีก 2 พื้นที่ที่กล่าวถึง เนื่องจากข้อเสียเปรียบด้านราคาที่ดินที่แพงกว่าโดยเปรียบเทียบ

สำหรับราคาที่ดินของอำเภอเมืองฝั่งตะวันออกในระดับเขตพื้นที่ย่อย ได้แสดงให้เห็นในการศึกษาส่วนที่ทำการวิเคราะห์แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่ (ข้อ 4.3.4 บทที่ 4)

3.2.2 ประชากร (ระดับอำเภอเมืองนนทบุรี)

การศึกษาด้านประชากร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีได้ใช้ข้อมูลระดับตำบล ดัง

แต่ปี พ.ศ. 2520-2527 จากหน่วยงานสำคัญ 2 แห่ง ได้แก่ กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดนนทบุรี ส่วนข้อมูลระดับหมู่บ้านได้ใช้ข้อมูลจากงานส่วนข้อมูล กองวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.2.2.1 จำนวนประชากร ในปี พ.ศ. 2527 อำเภอเมืองนนทบุรี มีประชากร 210,644 คน อยู่ในเขตพื้นที่ 10 ตำบล ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลลวนใหญ่ (เทศบาลเมืองนนทบุรี) บางเขน บางกระสอ ท่าทราย และตลาดขวัญ อีก 5 ตำบล ตั้งอยู่ในพื้นที่ฝั่งตะวันตก ได้แก่ ตำบลบางศรีเมือง (สุขาภิบาลบางศรีเมือง) บางไผ่ บางกร่าง ไทรมา และบางรักน้อย ประชากรของอำเภอเมืองนนทบุรี ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.69 (173,680 คน) อยู่ในพื้นที่ 5 ตำบล ในฝั่งตะวันออก ซึ่งมีประชากรในแต่ละตำบลระหว่าง 31,603 ถึง 39,531 คน ประชากรอีกร้อยละ 17.31 (36,364 คน) อยู่ในพื้นที่ 5 ตำบลฝั่งตะวันตก มีประชากรในแต่ละตำบลอยู่ระหว่าง 3,741 ถึง 9,686 คน (แผนภูมิที่ 3.24 และตารางที่ 3.24)

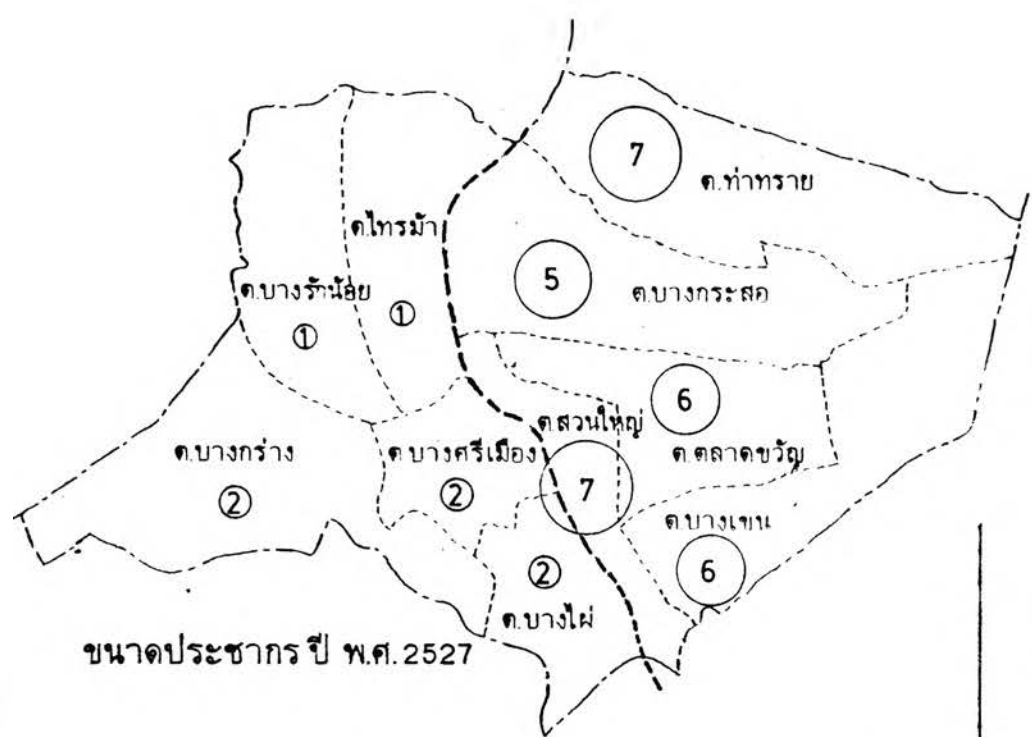
การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรระหว่างปี พ.ศ. 2520-2527 ในพื้นที่ 5 ตำบลฝั่งตะวันออก มีขนาดการเปลี่ยนแปลงรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.59 คิดเป็นอัตราเพิ่ม (Exponential) ร้อยละ 5.30 ต่อปี โดยตำบลท่าทรายมีสัดส่วนการเพิ่มสูงที่สุดและมีอัตราเพิ่มประมาณร้อยละ 8.22 ต่อปี อีก 4 ตำบลที่เหลือมีอัตราเพิ่มระหว่างร้อยละ 3.82-5.42 ต่อปี สำหรับในพื้นที่ฝั่งตะวันตกมีขนาดการเปลี่ยนแปลงรวมเพิ่มขึ้นเพียง ร้อยละ 24.70 คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 3.14 ต่อปี โดยตำบลบางศรีเมือง ซึ่งเป็นเขตสุขาภิบาลมีสัดส่วนการเพิ่มสูงที่สุดและมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 6.70 ต่อปี อีก 4 ตำบลที่เหลือมีอัตราเพิ่มค่อนข้างต่ำ โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 0.92-3.41 ต่อปี เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรในระดับอำเภอโดยรวม มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.48 คิดเป็นอัตราเพิ่มเท่ากับร้อยละ 4.91 ต่อปี

การเปลี่ยนแปลงขนาดประชากร (ระดับตำบล) และการกระจายตัวของประชากร ระหว่างปี พ.ศ. 2520 และ 2527 ได้แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 3.24 โดยสรุปกล่าวได้ว่า ในช่วงเวลาที่ศึกษาประชากรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ขนาดประชากรระดับตำบลในพื้นที่ฝั่งตะวันตกมีขนาดเล็กและมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ส่วนขนาดประชากรระดับตำบลในพื้นที่ฝั่งตะวันออกมีขนาดค่อนข้างใหญ่และมีการขยายขนาดเพิ่มขึ้น (จากทุกตำบลที่ลำดับ 4 เป็นลำดับ 5-7) ในทุกตำบล ทั้งนี้คาดว่ามิสาเหตุมาจากการที่มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครโดยตรง มีความสะดวกในการคมนาคม และการเข้าถึงที่ดีกว่าพื้นที่ด้านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นอย่างมาก

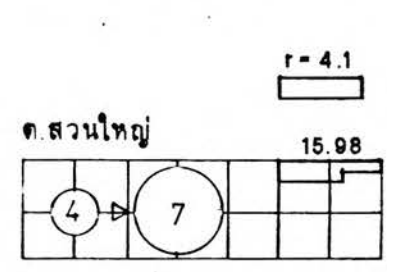
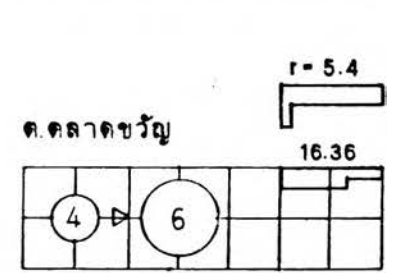
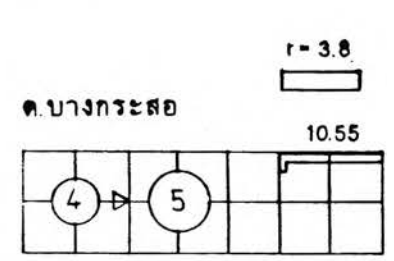
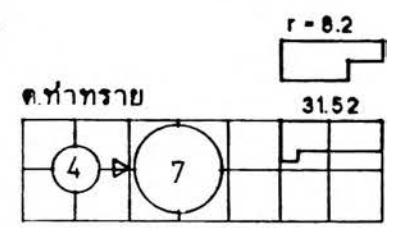
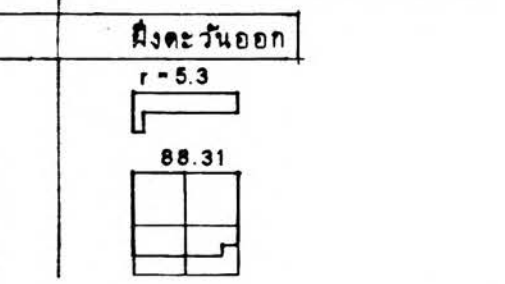
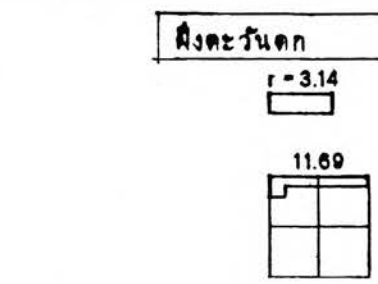
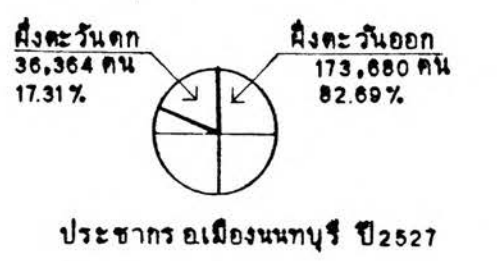
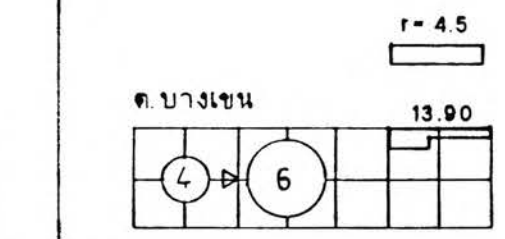
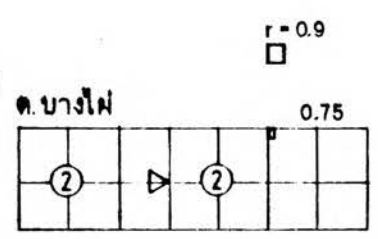
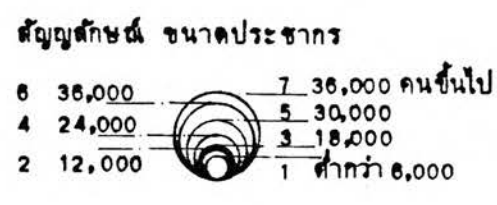
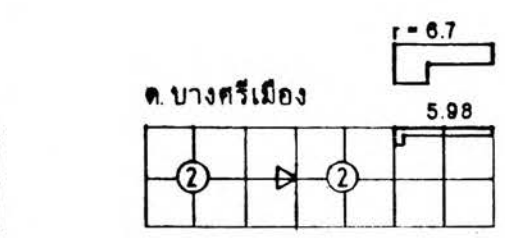
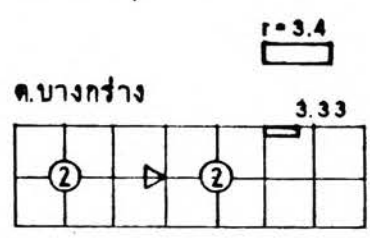
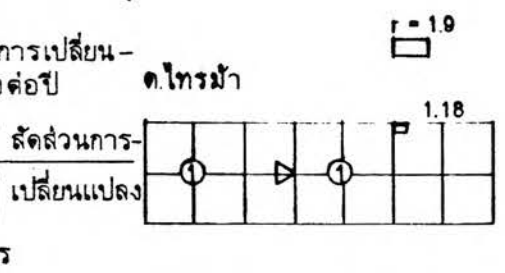
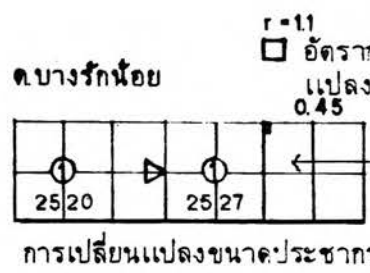
3.2.2.2 ความหนาแน่นของประชากร ในปี พ.ศ.2527 อำเภอเมืองนนทบุรีมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 2,733 คนต่อ ตร.กม. เมื่อพิจารณาแยกเป็น 2 พื้นที่ ซึ่งมีขนาดใกล้เคียงกัน ได้แก่ ในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก มีความหนาแน่น ตร.กม. ประมาณ 4,465 คน โดยมีตำบลสวนใหญ่ (เทศบาลเมืองนนทบุรี) หนาแน่นที่สุดถึง 15,812 คน เนื่องจากมีเขตการปกครองเพียง 2.50 ตร.กม. อีก 4 ตำบลที่เหลือ มีความหนาแน่นใกล้เคียงกัน โดยอยู่ในระหว่าง 3,505-5,429 คน ส่วนในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันตก มีความหนาแน่นเพียง 958 คนต่อ ตร.กม. โดยตำบลบางศรีเมือง (สุขาภิบาล) หนาแน่นที่สุด 1,523 คน อีก 4 ตำบลที่เหลือ มีความหนาแน่นอยู่ในระหว่าง 587-1,281 คน

การเปลี่ยนแปลงความหนาแน่นของประชากร ในปี พ.ศ.2520 และ ปี พ.ศ.2527 ของอำเภอเมืองนนทบุรี มีขนาดการเปลี่ยนแปลงประมาณร้อยละ 41.46 โดยเพิ่มจาก 1,932 คน เป็น 2,733 คน ตามลำดับ กล่าวโดยทั่วไปแล้วในตำบลต่าง ๆ ทางฝั่งตะวันตกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่วนในตำบลทางฝั่งตะวันออกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากในทุกตำบล อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการเพิ่มเป็นรายปี (ตารางที่ 3.24) พบว่าตำบลท่าทรายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 และสูงที่สุดในปี พ.ศ.2525 ซึ่งคาดว่าเป็นเพราะโครงการที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติ ส่วนตำบลสวนใหญ่ (เทศบาลเมืองนนทบุรี) นั้น มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงอยู่แล้ว จึงมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก สำหรับอีก 3 ตำบลที่เหลือ ได้แก่ ตำบลตลาดขวัญ บางกระสอ และบางเขน กล่าวได้ว่ามีอัตราการความหนาแน่นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอัตราค่อนข้างสูงและค่อนข้างสม่ำเสมอ ซึ่งคาดว่าเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของหมู่บ้านจัดสรรภาคเอกชนอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่ผ่านมา

3.2.2.3 การเกิด ตาย ย้ายถิ่น จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรเนื่องจากการเกิด ตาย โดยรวม ในช่วงปี พ.ศ.2520-2527 ปรากฏว่า ในอำเภอเมืองนนทบุรี มีอัตราการตายมากกว่าเกิดประมาณ 1,781 คน กล่าวโดยส่วนรวมแล้วมีอัตราการตายมากกว่าการเกิดในทุกช่วงปีและในพื้นที่เกือบทุกตำบล จากการศึกษาของสำนักผังเมืองพบว่า มีสาเหตุจากประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวนิยมไปคลอดลูกตามโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร (สำนักผังเมือง ช.2527:181) สำหรับตำบลตลาดขวัญและบางเขน เริ่มมีอัตราการเกิดมากกว่าอัตราการตายมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 และ 2526 ตามลำดับ ซึ่งคาดว่าเป็นเพราะมีโรงพยาบาลเอกชนเพิ่มขึ้นและการขยายการให้บริการของโรงพยาบาลของรัฐบาลในเขตตำบลดังกล่าว (ตารางที่ ผ.3.12) อย่างไรก็ตามสรุปได้ว่าการเกิดและการตายไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร

ขนาดประชากร ปี พ.ศ. 2527

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การเปลี่ยนแปลงขนาดและการกระจายตัวประชากร อ. เมืองนนทบุรี ปี พ.ศ. 2520-2527

มาตราส่วน 1:100,000 ที่มา: จากการสำรวจ แผนที่ 3.24

รายงานประจำปี 2557 พ.ศ. 2558-2557

ประเภท	รายการ								งบกำไรสุทธิ								งบกำไรสุทธิ								ปี	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ			
	งบกำไรสุทธิ								งบกำไรสุทธิ								งบกำไรสุทธิ										ปี	งบกำไรสุทธิ	งบกำไรสุทธิ	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	ปี	งบกำไรสุทธิ					2520	2527
งบกำไรสุทธิ	118,309	120,480	124,425	130,711	138,218	147,711	162,864	179,840	1,158	3,885	8,288	7,505	8,486	16,153	10,818	0.87	3.28	6.08	8.74	8.87	10.28	8.64	3.88	8,303	38.80	3,067	4,465			
อ.กำไรสุทธิ(กำไรสุทธิ)	28,882	30,290	30,787	30,840	30,819	30,908	38,873	38,531	58	487	152	-12	-10	7,584	88	2.01	1.84	0.90	-0.07	-0.03	28.77	1.89	4.80	4,081	2.80	11,877	15,812			
อ.กำไรสุทธิ	28,885	23,309	24,230	28,830	27,281	28,818	28,884	31,641	317	828	1,700	1,351	1,837	828	1,687	1.88	3.98	7.02	8.51	8.00	3.24	8.88	4.84	4,483	8.00	2,584	3,505			
อ.กำไรสุทธิ	21,077	21,114	21,878	22,788	24,283	26,121	28,898	27,878	67	734	875	1,510	858	815	1,640	0.32	3.47	4.00	8.64	3.94	3.24	8.39	3.83	3,817	11.90	1,882	2,462			
อ.กำไรสุทธิ	24,017	24,280	25,182	27,214	30,198	38,888	38,411	42,498	203	882	2,032	2,888	5,358	3,885	4,018	0.88	3.87	8.07	10.88	17.74	10.84	10.20	8.88	8,223	8.00	8,002	5,428			
อ.กำไรสุทธิ	21,831	21,504	22,348	23,874	26,888	27,207	28,790	31,803	-27	844	1,828	1,681	1,882	1,583	2,813	-0.13	3.89	8.83	7.64	8.48	8.89	8.77	8.67	8,418	8.20	2,826	3,854			
งบกำไรสุทธิ	28,183	28,781	30,388	31,784	32,288	34,488	38,188	38,384	818	607	1,388	1,501	1,211	692	1,208	2.12	2.04	4.80	4.73	3.84	2.01	2.43	3.21	3,140	37.88	788	958			
อ.กำไรสุทธิ(กำไรสุทธิ)	8,008	8,227	8,813	7,241	7,821	8,487	8,068	8,888	221	388	828	880	878	888	820	3.88	8.20	9.50	8.38	7.87	8.70	8.84	7.08	8,700	8.38	844	1,523			
อ.กำไรสุทธิ	8,888	7,840	7,848	7,189	7,278	7,899	7,887	7,497	74	8	103	197	48	-28	138	1.08	0.13	1.48	1.78	0.88	-0.24	1.78	0.89	8,818	8.88	1,801	1,881			
อ.กำไรสุทธิ	7,888	7,749	7,888	8,887	8,888	8,888	8,888	8,448	183	78	481	388	878	888	344	2.89	1.01	8.83	4.99	4.88	9.48	8.78	8.88	8,488	11.88	880	877			
อ.กำไรสุทธิ	8,137	8,248	8,384	8,431	8,710	8,888	8,811	8,887	108	118	87	278	178	-77	88	2.12	2.28	1.28	8.14	3.18	-1.31	0.88	1.83	1,888	10.00	814	587			
อ.กำไรสุทธิ	8,488	8,528	8,642	8,893	8,878	8,790	8,888	8,741	81	18	81	88	41	-38	88	1.78	0.48	8.24	1.88	1.11	-0.84	1.88	1.11	1,084	4.80	788	778			
งบกำไรสุทธิ	148,488	180,841	184,818	188,488	171,471	188,177	188,888	310,844	1,718	4,839	7,889	8,888	10,788	18,848	19,899	1.88	8.84	4.84	8.84	8.84	8.70	8.87	8.18	4,888	78.88	1,888	8,733			
	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)															

หมายเหตุ: ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้น

ตารางที่ 3.25 การเปลี่ยนแปลงของประชากรในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี ในช่วงปี พ.ศ.2520-2527 จำแนกรายตำบล

	ประชากร						การเพิ่มขึ้นตามธรรมชาติ (คนละ)						การเพิ่มโดยการย้ายถิ่น					
	ชาย	หญิง	การเปลี่ยนแปลงสุทธิ	อัตราการเปลี่ยนแปลง			เกิด (รวม)	ตาย (รวม)	เปลี่ยนแปลงรวม	อัตราการเปลี่ยนแปลง			เข้า	ออก	เปลี่ยนแปลง (รวม)	อัตราการเปลี่ยนแปลง		
				R	เฉลี่ย/ปี	เฉลี่ยรายปี				R	เฉลี่ย/ปี	เฉลี่ยรายปี				R	เฉลี่ย/ปี	เฉลี่ยรายปี
ฝั่งตะวันออก	110,309	173,600	64,374	46.84	8.81	6.88	8,984	11,429	-1443	-12.10	-1.73	-8.12	144,648	88,843	46,109	87.81	8.40	4.44
	(80.38)	(87.60)	(84.31)				(84.78)	(92.80)	81.02				(88.80)	(88.86)	(87.82)			
ต.สวนใหญ่ (เทศบาลเมือง)	29,692	39,531	9,839	33.14	4.73	4.30	69	1,251	-1182	-39.81	-8.89	-8.09	23,509	20,384	3,125	10.52	1.50	1.34
	(20.00)	(18.82)	(18.94)				(0.86)	(10.16)	-86.37				(14.43)	(18.42)	(5.98)			
ต.บางเขน	22,985	31,541	8,556	27.22	5.32	4.64	18	662	-44	-1.81	-0.27	-0.35	25,040	17,311	7,729	33.83	4.80	3.89
	(15.46)	(15.02)	(13.80)				(1.86)	(638)	-247				(16.37)	(15.85)	(14.79)			
ต.บางกระสอบ	21,077	27,576	6,499	30.83	4.40	3.83	3,589	8,219	-2630	-124.78	-17.83	-15.71	27,917	18,990	8,927	42.35	8.05	5.23
	(14.20)	(13.13)	(10.55)				(24.05)	(80.50)	-147.67				(17.14)	(17.16)	(17.08)			
ต.ท่าทราย	24,017	43,429	19,412	80.83	11.85	8.95	289	487	-188	-7.83	-1.12	-0.73	38,287	17,149	18,238	80.10	11.44	7.81
	(16.18)	(20.67)	(31.52)				(1.84)	(3.85)	-10.86				(22.34)	(15.50)	(36.82)			
ต.ตลาดขวัญ	21,531	31,603	10,072	46.76	6.88	5.67	5,411	2,810	2,601	120.80	17.26	11.01	31,785	25,709	6,086	28.27	4.04	3.43
	(14.50)	(16.05)	(16.36)				(51.34)	(22.82)	146.03				(18.52)	(23.23)	(11.85)			
ฝั่งตะวันตก	29,163	26,364	7,201	24.69	3.53	3.21	553	887	-338	-11.89	-1.86	-1.38	18,253	11,106	7,147	24.51	3.50	3.07
	(18.64)	(17.31)	(11.69)				(5.25)	(7.20)	-18.98				(11.20)	(10.04)	(13.89)			
ต.บางศรีเมือง (สุขาภิบาล)	6,006	8,686	2,680	81.27	8.76	7.08	114	189	-75	-12.49	-1.78	-1.32	6,471	2,819	3,652	89.14	8.45	8.24
	(4.05)	(4.61)	(5.84)				(1.08)	(1.64)	-4.21				(3.97)	(2.84)	(6.80)			
ต.บางใหม่	6,866	7,427	461	6.82	0.85	0.32	87	172	-75	-10.77	-1.84	-1.48	3,199	2,480	709	10.18	1.48	1.41
	(4.69)	(3.54)	(0.75)				(0.92)	(1.40)	-4.21				(1.86)	(2.25)	(1.36)			
ต.บางก้าง	7,589	8,643	2,054	27.07	3.87	3.49	180	284	-84	-11.07	-1.88	-1.28	8,217	3,254	1,883	25.8	3.70	3.21
	(8.11)	(4.88)	(3.83)				(1.71)	(9.14)	-4.72				(9.90)	(3.84)	(8.79)			
ต.โคกน้ำ	3,137	5,867	720	14.21	2.02	1.33	46	138	-88	-17.13	-2.48	-2.18	1,887	1,254	613	11.83	1.71	1.56
	(3.46)	(2.79)	(1.18)				(0.46)	(1.10)	-4.80				(1.15)	(1.13)	(1.17)			
ต.บางรักน้อย	3,485	3,741	978	7.87	1.14	1.01	114	199	-18	-4.82	-0.88	-0.82	1,489	1,188	310	8.88	1.27	1.29
	(2.83)	(1.78)	(0.46)				(1.08)	(1.02)	-0.80				(0.82)	(1.08)	(0.89)			
รวมอำเภอเมือง	148,465	210,044	61,578	41.48	5.83	5.70	10,528	12,314	-1781	-12.00	-1.71	-1.23	162,301	110,648	52,252	35.18	5.03	4.18
	(100.00)	(100.00)	(100.00)				(100.00)	(100.00)	-100.0				(100.00)	(100.00)	(100.00)			

ที่มา : คำนวณจากตารางที่ 3.24

ในด้านการย้ายถิ่น (ตารางที่ ผ.3.13) ในช่วงปี พ.ศ. 2520-2527 อำเภอเมืองนนทบุรีโดยรวม มีการย้ายถิ่นสุทธิ เข้าสู่พื้นที่ถึง 52,252 คน โดยแบ่งเป็นพื้นที่ฝั่งตะวันออก 45,105 คน (ร้อยละ 86.32) และพื้นที่ฝั่งตะวันตก 7,147 คน (ร้อยละ 13.68) เมื่อพิจารณาสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากการย้ายถิ่นสุทธิและประชากรระดับตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองโดยรวม ปรากฏว่า ในเขตตำบลต่าง ๆ ของอำเภอเมืองนนทบุรี ฝั่งตะวันออก มีสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในระดับสูง โดยอยู่ในระหว่างร้อยละ 11.65-36.82 ยกเว้นตำบลสวนใหญ่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5.98 ตำบลที่มีสัดส่วนสูงที่สุดได้แก่ ตำบลท่าทราย ร้อยละ 36.82 สำหรับในพื้นที่ฝั่งตะวันตก มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 0.59-6.80 (ตารางที่ 3.25)

จากการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการย้ายถิ่นเป็นสาเหตุสำคัญทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี โดยเฉพาะในพื้นที่ 5 ตำบล ในฝั่งตะวันออกซึ่งมีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครโดยตรง

สำหรับการเกิดตายและการย้ายถิ่นของประชากรในเขตพื้นที่อำเภอปากเกร็ด ในปี พ.ศ.2526-2527 (ตารางที่ ผ.3.14) จากการศึกษาพบว่า มีลักษณะเช่นเดียวกับในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อย่างไรก็ตามสำหรับสัดส่วนร้อยละของประชากรที่เพิ่มขึ้นจากการย้ายถิ่นสุทธิเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร (4 ตำบล) ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของอำเภอปากเกร็ด ในปี พ.ศ.2527 มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 8.93 ในขณะที่อำเภอเมืองเท่ากับร้อยละ 5.08

3.2.3 เศรษฐกิจ

3.2.3.1 อุตสาหกรรม ในปี พ.ศ.2528 อำเภอเมืองนนทบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภทรวม 266 แห่ง (ประมาณร้อยละ 59.64 ของทั้งจังหวัด) มีอัตราการขยายตัวระหว่างปี พ.ศ.2526-2528 เฉลี่ยร้อยละ 9.78 ต่อปี อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ได้แก่ ھวมวลไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ รองลงมาได้แก่ บริภัณฑ์การขนส่ง โลหะ ผลิตภัณฑ์อาหาร และเคมีภัณฑ์ รวมทั้งสิ้นเท่ากับร้อยละ 81.58 ของโรงงานทั้งหมด (ตารางที่ 3.26)

โรงงานอุตสาหกรรมเกือบทั้งหมดตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองฝั่งตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล เป็นจำนวนถึง 260 แห่ง ตำบลที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดได้แก่ บางเขน รองลงมาได้แก่ ตลาดขวัญ บางกระสอ ท่าทราย และสวนใหญ่ จำนวน 83, 62, 55, 35 และ 25 แห่ง ตามลำดับ (ตารางที่ ผ.3.15)

ตารางที่ 3.26 โรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี ปี พ.ศ. 2526
และ 2528

หน่วย : แห่ง

หมวดอุตสาหกรรม	ประเภท	ปี 2526 ⁽¹⁾	ปี 2528 ⁽²⁾	เปลี่ยนแปลง
1. อาหาร, เครื่องดื่มและยาสูบ	อาหาร	26	32	+6
	เครื่องดื่ม	4	6	+2
	ยาสูบ ใบชา ปอ	-	-	-
2. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	หัตถกรรมสิ่งทอ	-	2	+2
	สิ่งทอล้ำเรือรูป	3	9	+6
	สิ่งทอเทียม	-	-	-
3. ไม้และผลิตภัณฑ์	ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	39	73 ⁽³⁾	+34
4. กระดาษและเคมีภัณฑ์	หัตถกรรมกระดาษ	5	2	-3
	ปิโตรเลียมและถ่านหิน	-	-	-
	หัตถกรรมหนัง-ขนสัตว์	2	2	-
5. การขนส่ง เครื่องจักร และ เครื่องมือ	เคมี	4	25 ⁽³⁾	+21
	บริเวณที่การขนส่ง	48	52 ⁽³⁾	+4
	เครื่องจักร อุปกรณ์ไฟฟ้า	8	9	+1
6. โลหะ อโลหะ และอื่น ๆ	โลหะและผลิตภัณฑ์	34	35 ⁽³⁾	+1
	อโลหะและผลิตภัณฑ์	15	11	-4
	การทำยาง	-	5	+5
	การผลิตเบ็ดเตล็ด	-	-	-
	การบริการเบ็ดเตล็ด	-	3	+3
รวม		188	266 ⁽³⁾	+78

ที่มา : (1) จากการสำรวจของสำนักผังเมือง ใน ปี 2526, รายงานการวิจัยผังเมืองนนทบุรี
ปี 2527 ซึ่งทำการสำรวจในเขตอำเภอเมืองฝั่งตะวันออก
(2) วิเคราะห์จากข้อมูลสถิติโรงงาน, งานสถิติโรงงาน, กรมโรงงานอุตสาหกรรม
(3) รวมจำนวนโรงงานในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันตก อีก 6 โรงงาน

อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีดังกล่าว ได้แก่ ประเภทไม้และผลิตภัณฑ์ 73 แห่ง (เท่ากับร้อยละ 27.44) รองลงมาได้แก่ บริษัทที่การขนส่ง โลหะ-ผลิตภัณฑ์ อาหาร และเคมีภัณฑ์ จำนวน 52, 35, 32 และ 25 แห่ง ตามลำดับ

การจ้างงานของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมือง ในปี พ.ศ.2528 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 7,510 คน (ตารางที่ ผ.3.10) เปรียบเทียบกับจำนวน 3,975 คน จากจำนวนโรงงาน 188 แห่ง ในปี พ.ศ.2526 (สำนักผังเมือง ข. 2527: 110-112) คิดเป็นอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 44.47 ต่อปี ในปี พ.ศ.2528 มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (คนงาน 100 คนขึ้นไป) 21 แห่ง โรงงานขนาดย่อม (คนงาน 50-99 คน) 12 แห่ง ส่วนที่เหลืออีก 233 แห่ง เป็นโรงงานขนาดเล็ก (ตารางที่ ผ.3.16)

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จำนวน 21 แห่ง มีคนจ้างงานรวม 4,536 คน (ร้อยละ 60.40 ของการจ้างงานอุตสาหกรรมในอำเภอเมืองนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นหมวดหัตถกรรม สิ่งทอ-สิ่งทอสำเร็จรูป 7 แห่ง หมวดเครื่องดื่ม 3 แห่ง หมวดไม้และผลิตภัณฑ์ 3 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม จำนวน 12 แห่ง มีการจ้างงานรวม 799 คน ส่วนใหญ่เป็นหมวดไม้และผลิตภัณฑ์ 4 แห่ง หมวดเคมีภัณฑ์ 3 แห่ง หมวดโลหะและอโลหะ รวมกัน 4 แห่ง

ในด้านการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดย่อม พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในตำบลบางกระสอ บางเขน และท่าทราย จำนวน 11, 9 และ 7 แห่ง ตามลำดับ ส่วนตำบลสวนใหญ่และตลาดขวัญ มีอยู่เพียง 2 และ 4 แห่ง ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าอุตสาหกรรมหมวดไม้และผลิตภัณฑ์ (ไม้อัด โรงเลื่อย) ส่วนใหญ่จะรวมตัวกันอยู่ในพื้นที่ตำบลบางกระสอ ตามบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาเนื่องจากสะดวกในการขนส่งวัตถุดิบ-ผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานจำนวนมาก เช่น หมวดเครื่องดื่ม หมวดหัตถกรรมสิ่งทอ-สิ่งทอสำเร็จรูป หมวดโลหะ-อโลหะ (ประเภทเครื่องเคลือบ) ส่วนใหญ่จะอยู่ริมถนนสายหลักหรือในพื้นที่ซึ่งไม่ไกลจากถนนสายหลักนักในเกือบทุกเส้นทาง (ยกเว้นถนนประชาชื่น) โดยเฉพาะตามแนวถนนติวานนท์ งามวงศ์วาน นนทบุรี 1 กรุงเทพฯ-นนทบุรี ประชาราษฎร์ เป็นต้น (ตารางที่ ผ.3.17) ทั้งนี้คาดว่าเนื่องจากความสะดวกในการคมนาคม-ขนส่ง ทั้งผลิตภัณฑ์และคนงาน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมโดยรวมของ อำเภอเมืองนนทบุรี ในปี พ.ศ.2526 จากการสำรวจของสำนักผังเมืองพบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภทรวมกัน 188 แห่ง และในปี พ.ศ.2528 จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมพบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรม 266 แห่ง เพิ่มขึ้น 78 แห่ง คิดเป็น

อัตราเพิ่มร้อยละ 20.74 ต่อปี จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่าได้มีการขยายตัวของจำนวนโรงงานเพิ่มขึ้นในทุกหมวดอุตสาหกรรมโดยเฉพาะหมวดไม้และผลิตภัณฑ์เพิ่มจาก 39 แห่ง ในปี พ.ศ. 2526 เป็น 73 แห่ง ในปี พ.ศ. 2528 โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มในประเภทส่วนประกอบอาคาร-เครื่องเรือน หมวดกระดาษและเคมีภัณฑ์เพิ่มจาก 11 แห่ง เป็น 29 แห่ง โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มในประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกและการขยายฐานการผลิตสินค้าเคมีภัณฑ์อื่น ๆ หมวดสิ่งทอการตัดเย็บเครื่องนุ่งห่มสำเร็จรูป เพิ่มจาก 3 แห่ง เป็น 11 แห่ง เป็นต้น

ลักษณะแรงงานของกิจการอุตสาหกรรม ในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี (ฝั่งตะวันออก) จากการสำรวจของสำนักงานเมือง ในปี พ.ศ. 2526 (สำนักงานเมือง ช. 2527: 105-117) อาจสรุปได้หลายประการ กล่าวคือ ในด้านอายุของแรงงาน ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 54.53 อยู่ในช่วงอายุ 25-44 ปี และร้อยละ 37.00 อยู่ในช่วงอายุ 11-24 ปี ในด้านการศึกษาส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 65.49 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในด้านสถานะภาพการสมรสประมาณร้อยละ 56.38 ทำการสมรสแล้ว ด้านเชื้อชาติประมาณร้อยละ 95.86 มีเชื้อชาติไทย และเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ สำหรับในด้านที่พักอาศัยของแรงงานพบว่า ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 63.50 พักอาศัยอยู่เขตอำเภอเมืองนนทบุรี พักอยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ ประมาณร้อยละ 22.24 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 14.26 พักอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ สำหรับในด้านภูมิลำเนาเดิมของแรงงานอุตสาหกรรม ล้วนใหญ่มิมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในอำเภออื่น ๆ ประมาณร้อยละ 45.08 รองลงมาอยู่ในเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 30.43 ส่วนที่เหลือร้อยละ 24.49 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ

3.2.3.2 การค้าและบริการ (สำนักงานเมือง ช. 2527: 93-97) ภายในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่วางแผนมีร้านค้าและบริการรวม 1,398 แห่ง ซึ่งในจำนวนดังกล่าวอยู่ในเขตตำบลส่วนใหญ่ (เขตเทศบาล) 574 แห่ง และในเขต 4 ตำบลที่เหลือรวมกัน 824 แห่ง เท่ากับร้อยละ 41.05 และ 58.95 ตามลำดับ ร้านค้าส่วนใหญ่มีขนาดเล็กซึ่งจะเห็นได้จากร้อยละ 91.13 ของร้านค้าทั้งหมดมีการจ้างงานต่ำกว่า 5 คน โดยมีค่าเฉลี่ยการจ้างงานของร้านค้าทั้งหมดเท่ากับ 2.65 คนต่อแห่ง

ร้านค้าส่วนใหญ่เป็นร้านค้าปลีกและบริการ จำนวน 788 และ 436 แห่ง เท่ากับร้อยละ 56.37 และ 31.9 ตามลำดับ สินค้าส่วนใหญ่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ซึ่งกว่าร้อยละ 84.26 ของร้านค้าทั้งหมดให้บริการแก่ผู้บริโภคภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง

การกระจายตัวของร้านค้าและบริการจะหนาแน่นมากบริเวณสองข้างถนนประชาราษฎร์สาย 1 ถนนพิบูลย์สงคราม ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี และกระจายไปตามแนว

ถนนติวานนท์ และถนนงามวงศ์วาน เมื่อพิจารณาในเชิงพื้นที่กว่าร้อยละ 41.05, 26.04 และ 12.88 ของร้านค้าทั้งหมด อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลสวนใหญ่ ตลาดขวัญ และบางเขน ตามลำดับ

แรงงานของกิจการร้านค้าและบริการมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,698 คน ซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ทำการสมรสแล้ว และมากกว่าร้อยละ 95 พักอาศัยอยู่ภายในเขตพื้นที่วางแผน นอกจากนี้แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานท้องถิ่น โดยประมาณร้อยละ 67.17 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี

3.2.4 บริการโครงสร้างพื้นฐาน

3.2.4.1 การคมนาคมขนส่ง ในสมัยก่อนการคมนาคมขนส่ง ระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับเมืองใกล้เคียงและการติดต่อภายในจังหวัดต้องใช้ทางน้ำเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากสภาพภูมิประเทศมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและเป็นที่ราบลุ่มมีคูคลองกระจายอยู่มากมาย ในสมัยรัชกาลที่ 8 ได้มีการตัดถนนเชื่อมระหว่างนนทบุรี-กรุงเทพฯ ได้แก่ ถนนประชาราษฎร์ และถนนพิบูลย์สงคราม (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานจังหวัดนนทบุรี 2525:41-43) สำหรับพื้นที่ฝั่งตะวันตก ถนนสายสำคัญสายแรกได้แก่ ถนนสายบางกรวย-บางบัวทอง-ไทรน้อย ซึ่งก่อสร้างในปี พ.ศ. 2506 แต่ด้วยเหตุผลทางทำเลที่ตั้งทำให้พื้นที่ฝั่งตะวันออก ซึ่งอยู่ใกล้และสะดวกในการติดต่อกับกรุงเทพฯ มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการคมนาคมทางบกได้ขยายตัวออกไปรวดเร็วกว่าพื้นที่ฝั่งตะวันตกเป็นอย่างมากและในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2525-2529) ได้มีการปรับปรุงขยายถนนสายสำคัญหลายสายในพื้นที่ฝั่งตะวันออก ส่วนในพื้นที่ฝั่งตะวันตกได้มีการตัดถนนแนววงแหวนรอบนอกสายตลิ่งชัน-บางบัวทอง-สุพรรณบุรี และที่สำคัญได้แก่ถนนสายรัตนาริเบศร์ ซึ่งสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2528 เชื่อมพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 2 ฝั่งเข้าด้วยกัน ถนนสายนี้กล่าวได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนนทบุรี

ในปัจจุบันโครงข่ายการคมนาคมขนส่งหลักของจังหวัดนนทบุรี ทั้งภายในตัวจังหวัดและกับพื้นที่ภายนอก กล่าวได้ว่ามีการติดต่อกันได้ค่อนข้างสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ

3.3.4.1.1 การคมนาคมขนส่งทางบก ในการศึกษานี้ได้แยกพิจารณาเป็น 2 พื้นที่ของจังหวัด ซึ่งถูกแบ่งโดยแม่น้ำเจ้าพระยาได้ดังนี้ (แผนที่ 3.25-3.26 และตารางที่ 3.27)

1) โครงข่ายและปริมาณการจราจร1.1) พื้นที่ฝั่งตะวันออก มีถนนสายสำคัญ

10 สาย เป็นทางหลวงแผ่นดินสายรองประธาน 6 สาย ได้แก่ ถนนพิบูลย์สงคราม (306) ถนนประชาราษฎร์ (306) ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี (301) ถนนงามวงศ์วาน (302) ถนนแจ้งวัฒนะ (304) ถนนติวานนท์ (306) ทางหลวงจังหวัด 1 สาย ได้แก่ ถนนสายสนามบินน้ำ (3110) ทางหลวงท้องถิ่น 1 สาย ได้แก่ ถนนรัตนธิเบศร์ (มีสะพานรัตนธิเบศร์ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา) และมีถนนอีก 2 สาย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ซึ่งมีความสำคัญเพิ่มขึ้นทุกขณะ ได้แก่ ถนนเรวดี และถนนสามัคคี ทำหน้าที่เป็นถนนสายรอง เชื่อมต่อพื้นที่ชุมชนอยู่อาศัยหนาแน่น กับถนนสายหลัก นอกจากนี้ยังมีถนนประชาชื่น (เลียบบคลองประปา) ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ กทม. นับเป็นถนนสายสำคัญแก่การคมนาคมขนส่ง ทางด้านตะวันออกของพื้นที่

ถนนที่กล่าวมาแล้วเกือบทั้งหมดเป็นถนนขนาด 4 ช่องจราจร ผิวลาดยางและคอนกรีตอยู่ในสภาพดี ยกเว้นถนนเรวดี และถนนสามัคคี ซึ่งปัจจุบันเป็นถนน 2 ช่องจราจร ผิวลาดยาง และลูกรังซึ่งอยู่ในสภาพชำรุด และไม่สะดวกในการสัญจรช่วงฤดูฝน สำหรับถนนประชาชื่นช่วงตั้งแต่ถนนงามวงศ์วานขึ้นไปทางทิศเหนือเป็นถนนขนาด 2 ช่องจราจรผิวลาดยางซึ่งความยาวมากกว่าครึ่งหนึ่งของถนนสายที่อยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี ยังอยู่ในสภาพชำรุด

สำหรับปริมาณการจราจรเฉลี่ย คัน/วัน (แผนที่ 3.27 ตารางที่ 3.28) ของถนนในพื้นที่ฝั่งตะวันออกเกือบทุกสาย ในปี พ.ศ. 2529 และ ปี พ.ศ. 2528 ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการจราจรในปี พ.ศ. 2520 โดยเฉพาะในถนนแจ้งวัฒนะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 49.5/ปี รองลงมาได้แก่ถนนงามวงศ์วาน ถนนพิบูลย์สงครามและถนนติวานนท์ (ร้อยละ 28.1, 26.5 และ 25.1 ตามลำดับ) ปริมาณการจราจรเฉลี่ย คัน/วัน ของถนนสายสำคัญ ในพื้นที่ฝั่งตะวันออก เท่าที่มีข้อมูล ในปี 2529 สูงสุด ได้แก่ ถนนงามวงศ์วาน 47,811 คัน รองลงมาได้แก่ ถนนพิบูลย์สงคราม ถนนแจ้งวัฒนะ ถนนติวานนท์และถนนประชาราษฎร์ (35,203 คัน, 34,603 คัน, 27,134 คัน และ 23,260 คัน ตามลำดับ) ส่วนปริมาณการจราจรน้อยที่สุดได้แก่ถนนติวานนท์ช่วงบางเกร็ด-บhumธานี 9,595 คัน/วัน

จากการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2529 เกี่ยวกับจำนวนและสัดส่วนของยานพาหนะจำแนกประเภทในแต่ละวันในถนนสายสำคัญ พบว่าส่วนใหญ่เป็นรถยนต์นั่งในถนนสายสำคัญทุกสาย รองลงมาได้แก่รถบรรทุกมีสัดส่วนค่อนข้างมากในถนน

แจ้งวัดณะ ติวานนท์ และถนนงามวงศ์วาน สำหรับรถโดยสารมีสัดส่วนค่อนข้างมากในถนนติวานนท์ (ตอนวัดลานนาบุญ-แคราย) ดังแสดงในตารางที่ ผ. 3. 18

1.2) พื้นที่ฝั่งตะวันตก นอกจากถนนรัตนธานีเบคส์ ซึ่งมีสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเชื่อมต่อพื้นที่ทั้ง 2 ฝั่ง เข้าด้วยกันแล้วก็มีถนนสายสำคัญอีก 4 สาย เป็นทางหลวงแผ่นดินสายรองประธาน 1 สาย ได้แก่ ถนนวงแหวนรอบนอก ดลิ่งชัน-บางบัวทอง-สุพรรณบุรี (340) ทางหลวงจังหวัดสาย บางกรวย-บางบัวทอง-ไทรน้อย (3215) รวมทั้งทางหลวงจังหวัด (3215) ตอนแยกเข้าทำนายนนทบุรี และตอนแยกเข้าอำเภอบางใหญ่

ถนนสายสำคัญที่กล่าวมาแล้ว นี้พิจารณาจรลาดยาง ขนาด 2 ช่องจราจรทั้งหมด ยกเว้นทางหลวงสาย 340 ช่วง ดลิ่งชัน-ทางแยกเข้าอำเภอบางใหญ่ ที่มีขนาด 4 ช่องจราจร

ปริมาณการจราจรเฉลี่ย คัน/วัน ในปี พ.ศ. 2529 ของถนนวงแหวนรอบนอกช่วงดลิ่งชัน-บางบัวทอง-สุพรรณบุรี และช่วงบางบัวทอง-สุพรรณบุรี เท่ากับ 5,655 และ 6,620 คัน/วันตามลำดับ ถนนวงแหวนรอบนอกสายนี้ทำให้การคมนาคมขนส่งของพื้นที่ฝั่งตะวันตกมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น และมีผลทำให้ปริมาณการจราจรของถนนสายบางกรวย-บางบัวทอง เพิ่มขึ้นในอัตราไม่สูงมากนักเพียงร้อยละ 8.7/ปี อย่างไรก็ตามปริมาณการจราจรช่วงแยกถนนรัตนธานีเบคส์-บางบัวทองได้เพิ่มสูงขึ้นจาก 1,409 คัน/วัน เป็น 4,246 คัน/วัน (ร้อยละ 22.4/ปี) ส่วนช่วงบางบัวทอง-ไทรน้อย มีปริมาณการจราจร และการเปลี่ยนแปลงที่น้อยมาก

จำนวนและสัดส่วนของยานพาหนะจำแนกประเภทที่ใช้ถนนสายต่าง ๆ ในพื้นที่ฝั่งตะวันตกแต่ละวันมีจำนวนน้อยกว่าในพื้นที่ฝั่งตะวันออกมาก เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว จำนวนและสัดส่วนของยานพาหนะจำแนกประเภทมีสัดส่วนใกล้เคียงกันมากกว่าในพื้นที่ฝั่งตะวันออก โดยรถบรรทุกและรถโดยสารมีสัดส่วนมากขึ้น ในขณะที่รถยนต์นั่งมีสัดส่วนน้อยลง (ตารางที่ ผ. 3. 18)

แผน และโครงการก่อสร้าง-ปรับปรุงทางหลวงสายสำคัญในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 มีทางหลวงท้องถิ่น ที่จะก่อสร้างเพิ่มเติมขึ้นเป็นจำนวนรวม 9 สาย ซึ่งจะทำให้โครงข่ายการคมนาคมของจังหวัดสามารถเชื่อมโยงติดต่อถึงกันได้โดยสะดวก (แผนที่ 3.25) ในส่วนของกรมทางหลวงแผ่นดินก็มี

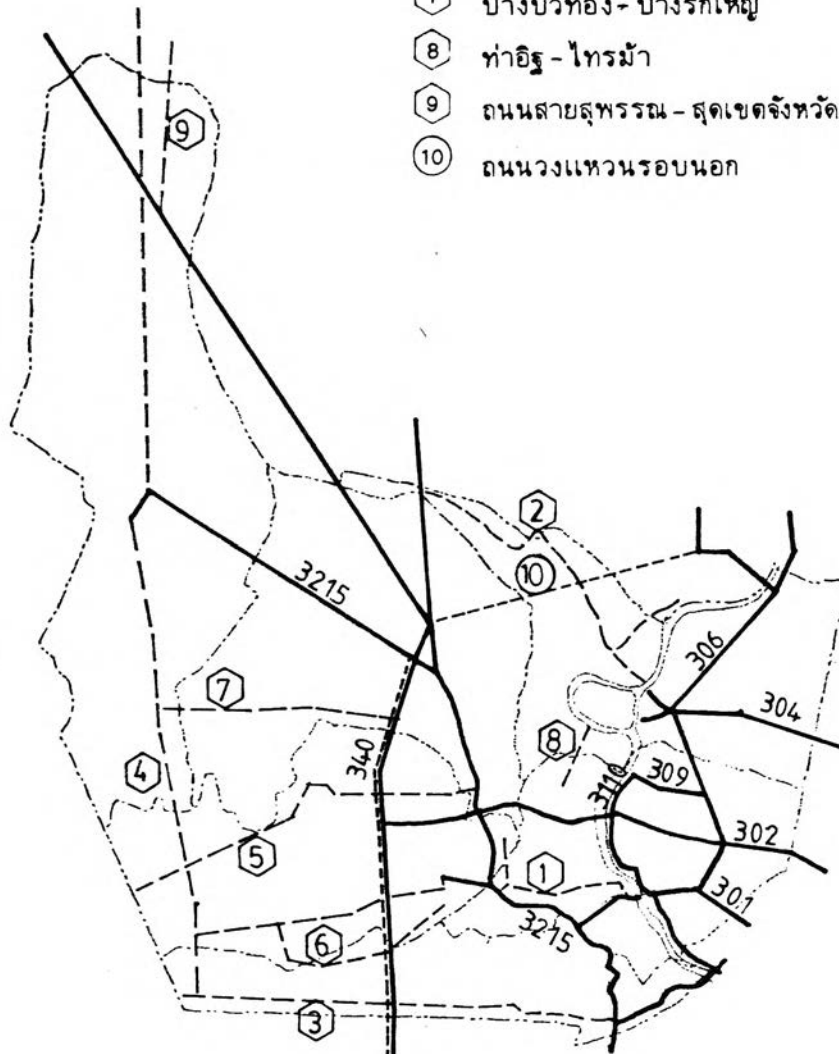
ตารางที่ 3.27 ถนนสายสำคัญในเขตจังหวัดนนทบุรี

ชื่อถนน-ตอน	ผิวทาง 2 ช่องจราจร		ผิวทาง 4-6 ช่องจราจร		ระยะทางรวม (กม.)	หมายเลข ทางหลวง
	คอนกรีต	ลาดยาง	คอนกรีต	ลาดยาง		
ฝั่งตะวันออก	1.1+2.6	3.9	25.4	21.1	52.4	-
1. คุปย์สงคราม (สะพานพระราม 6-สามแยกศรีพรสวรรค์)	-	-	-	3.0	3.0	0306
2. ประชาราษฎร์ (ศาลากลาง-แยกสีवानนท์)	-	-	-	2.3	2.3	0306
3. กรุงเทพฯ-นนทบุรี (สุดเขตนนทบุรี-แยกสีวานนท์)	-	-	-	-	-	0301
4. งามวงศ์วาน (ประชาชื่น-แคราย)	-	-	1.7	2.7	2.7	0302
5. แจ้งวัฒนะ (ประชาชื่น-ปากเกร็ด)	-	-	7.0	-	7.0	0304
6. สีวานนท์ (แยกวัดผาตากปูน-ปากเกร็ด-ปทุมธานี)	-	-	7.1	7.9	15.0	0306
7. สนามบินน้ำ (ศาลากลาง-สีวานนท์)	-	-	8.4	-	8.4	3110
8. เจริญ	0.3	3.9	-	-	4.2	-
9. สำนักสี	0.8+2.6 (คอนกรีต+ลูกรัง)	-	1.2	-	4.6	-
10. รัตนาธิเบศร์ (แคราย-สะพานรัตนาธิเบศร์)	-	-	-	5.2	5.2	-
ฝั่งตะวันตก	-	55.7	1.7	13.2	70.6	-
1. รัตนาธิเบศร์ (สะพานรัตนาธิเบศร์-0340)	-	-	-	7.5	7.5	-
2. นางจรรยา-บางบัวทอง-ไทรน้อย	-	34.1	1.7	-	35.8	3218
3. คลังหิน-บางบัวทอง-สุพรรณบุรี	-	17.5	-	5.7	23.2	0340
4. 2215 แยกเข้าทำนบนนทบุรี	-	2.7	-	-	2.7	3218
5. 3215 แยกเข้าอำเภอบางบัวทอง	-	1.4	-	-	1.4	3218

- ที่มา : 1. แขวงทางหลวงปทุมธานี แขวงทางหลวงกรุงเทพ (บัญชีรายละเอียดสภาพผิวทางบำรุง ปี พ.ศ. 2530)
 2. สำนักผังเมือง (แผนที่ 1: 4,000 ปี พ.ศ. 2527)
 3. การสำรวจทางกายภาพ สิงหาคม ปี พ.ศ. 2530

ถนนโครงการในอนาคต

①	ท่าน้ำจังหวัด - วัดโบสถ์ดอนพรหม	6.0 กม.
②	วัดดาด - วัดศรีเขตนันทาราม	13.7 กม.
③	บางกรวย - สะพานจงถนอม	17.5 กม.
④	สะพานจงถนอม - วัดต้นเชือก - ไทรน้อย - ลาดบัวหลวง	43.0 กม.
⑤	บางรักใหญ่ - บ้านใหม่	14.0 กม.
⑥	บางรักใหญ่ - วัดพระเงิน - วัดต้นเชือก	15.0 กม.
⑦	บางบัวทอง - บางรักใหญ่	7.0 กม.
⑧	ท่าอิฐ - ไทรมา	3.0 กม.
⑨	ถนนสายสุพรรณ - สุดเขตจังหวัดนนทบุรี	6.5 กม.
⑩	ถนนวงแหวนรอบนอก	

-----	เขตจังหวัด	————	ทางหลวงแผ่นดิน/จังหวัด/ท้องถิ่น (ปัจจุบัน)
-----	เขตอำเภอ	-----	ทางหลวงท้องถิ่น (โครงการ ปีพ.ศ.2530-2534)
		-----	ทางหลวงจังหวัด (โครงการ ปีพ.ศ.2530-2534)

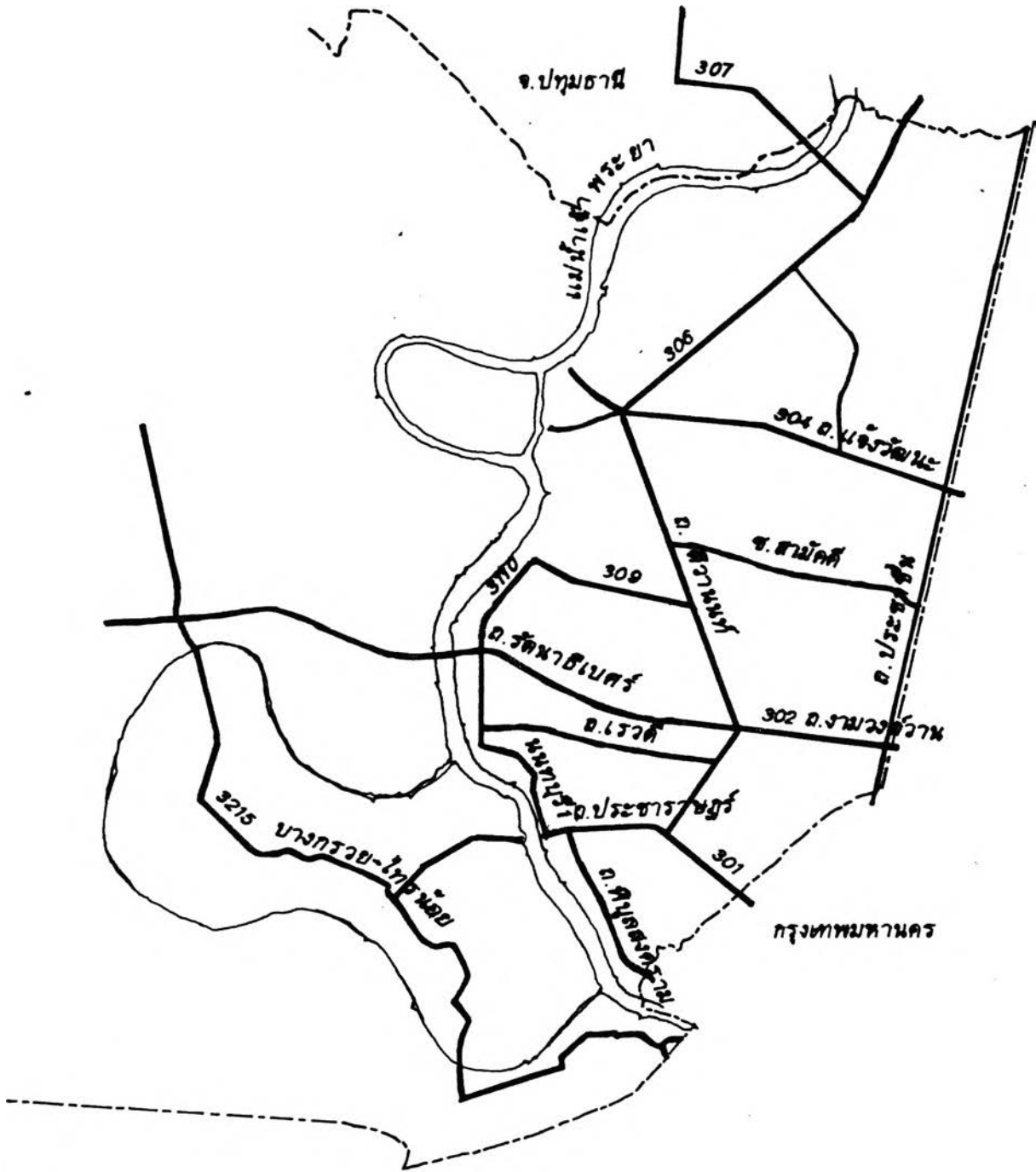
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง โครงข่ายการคมนาคมทางถนน ปี พ.ศ. 2530 และโครงการในอนาคต
จ. นนทบุรี

มาตราส่วน 1:100,000

ที่มา : โยธาธิการ จ.นนทบุรี

แผนที่ 3.25

เขตจังหวัด

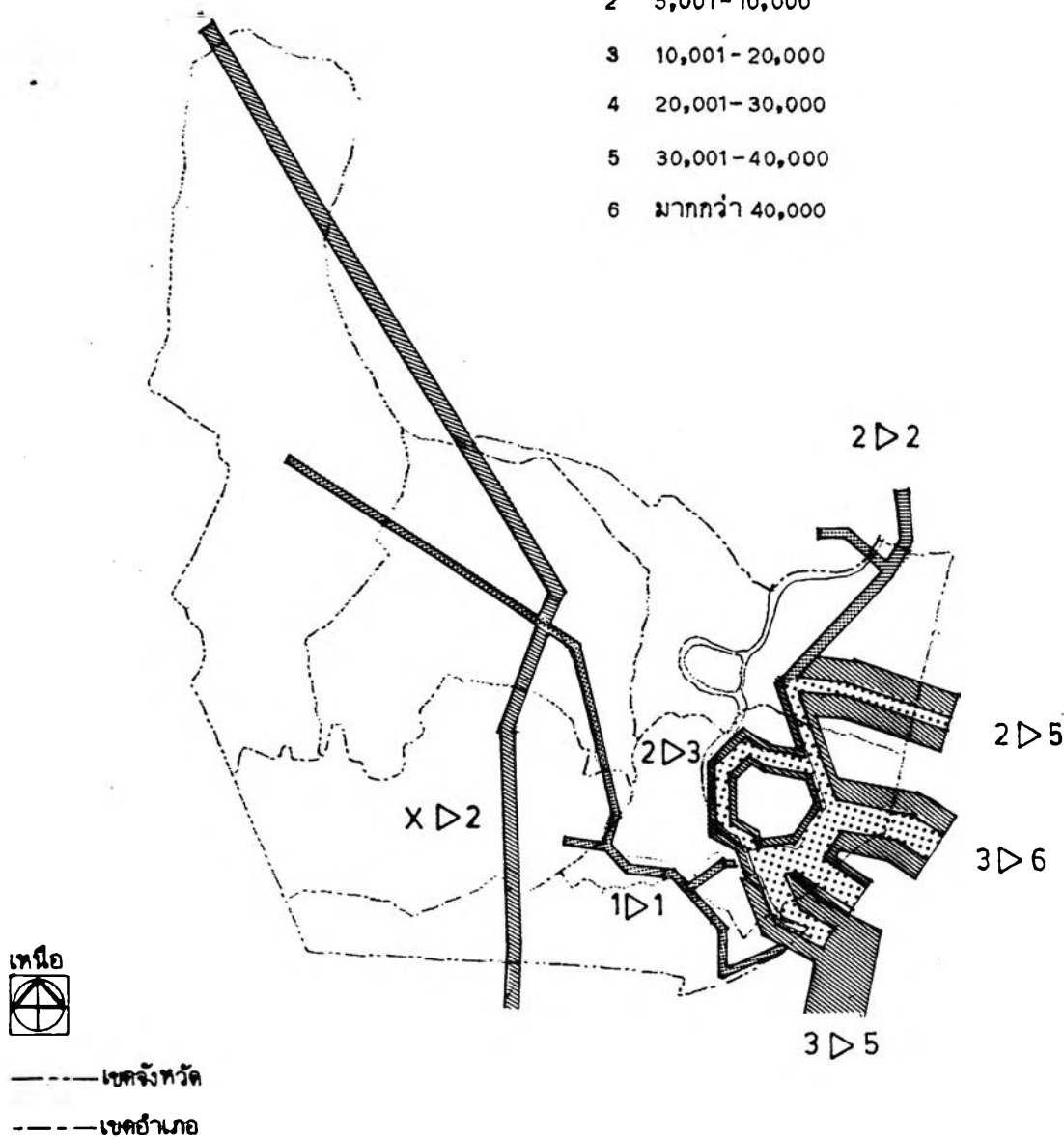
การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง โคร่งข่ายการคมนาคมทางถนนในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของ จ.นนทบุรี ปี พ.ศ. 2530		
มาตราส่วน 1:100,000	ที่มา: โยธาธิการ จ.นนทบุรี กรมทางหลวงแผ่นดิน	แผนที่ 3.26

ปริมาณการจราจรบนถนนสายสำคัญ

- ปี พ.ศ. 2520
- ปี พ.ศ. 2529
- ปี พ.ศ. 2520 - ปี พ.ศ. 2529

ปริมาณ คัน / วัน

- 1 ต่ำกว่า 5,000
- 2 5,001 - 10,000
- 3 10,001 - 20,000
- 4 20,001 - 30,000
- 5 30,001 - 40,000
- 6 มากกว่า 40,000

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง ปริมาณการจราจรบนถนนสายสำคัญในพื้นที่ จ. นนทบุรี
ปี พ.ศ. 2520 และ 2529

มาตราส่วน 1:200,000

ที่มา : ตารางที่ 3.28

แผนที่ 3.27

ตารางที่ ๑.๒๒ ปริมาณการจราจรและการเปลี่ยนแปลง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๙ ใบเขต จ.นนทบุรีและใบเขตกรุงเทพมหานคร-ปริมณฑล

ชื่อถนน - คอน	ปริมาณจราจรเฉลี่ย (คัน/วัน)			การเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย/ปี	
	๒๕๒๐ (๑)	๒๕๒๘ (๒)	๒๕๒๙ (๓)	จำนวน	ร้อยละ
จ. นนทบุรี สิ่งคะวันออก					
๑. ติญล้อยี่สองคราม (สะพานพระรามหก-สามแยกศรีพรตวรค์)	11,296	35,203		2,988	26.5
๒. ประชาราษฎร์ (เขต กทม.-ศาลากลาง)	16,458		23,260	756	4.6
๓. งามวงศ์วาน (ประชาชื่น-นคราย)	13,558		47,811	3,806	28.1
๔. นจิ่งวิริยะ (ประชาชื่น-ปากเกร็ด)	6,344		34,603	3,140	49.5
๕. สีวานนท์ (วัดธนาบุญ-นคราย)	11,296		27,134	1,760	15.6
สีวานนท์ (นคราย-ปากเกร็ด)	5,921	17,793		1,484	25.1
สีวานนท์ (ปากเกร็ด-ปทุมธานี)	6,481		9,596	346	5.3
๖. สนามบินน้ำ (นนทบุรี-สนามบินน้ำ)	6,584		13,345 ^(๔)	751	11.4
๗. เหวดี	na		na		
๘. สามัคคี	na		na		
๙. รัตนวิเศษ (นคราย-สะพานรัตนวิเศษ)	na		na		
จ. นนทบุรี สิ่งคะวันคก					
๑๐. รัตนวิเศษ (สะพานรัตนวิเศษ-๓๔๐)	na		na		
๑๑. บางกรวย-บางบัวทอง (บางกรวย-แยกทำนายนนทบุรี)	2,097		3,920 ^(๔)	182	8.7
บางกรวย-บางบัวทอง (รัตนวิเศษ-บางบัวทอง)	1,409		4,246 ^(๔)	315	22.4
๑๒. คลิ่งชัน-บางบัวทอง	na		5,655		
บางบัวทอง-สุพรรณบุรี	na		6,620		
กรุงเทพมหานคร					
๑. วิทยาสังฆสิต (ดินแดง-ดอนเมือง)		82,662	100,000 (ดินแดง-บางเขน)		
๒. ทศโยธิน (เพชร-ดอนเมือง)		17,502	65,000 (บางเขน-ดอนเมือง)		
๓. สุขุมวิท (บางนา-สมุทรปราการ)		48,500			
๔. บางนา-ตราด (บางนา-บางปะกง)		22,961			
๕. เพชรเกษม		31,432			
๖. ปิ่นเกล้า-นครราชสีมา		17,994			
๗. ถนนวิภาวดี		15,971			
๘. รามอินทรา (ศรีเกษ-ปทุมธานี)		26,489			
๙. ลาดพร้าว		46,004			
๑๐. รวมค่าคง		26,664			

ที่มา : (๑) Traffic Volumes and Flow Maps : National Highways & Provincial Highways 1977
กรมทางหลวงแผ่นดิน (อ้างใน เสาหลักชัย ไชยวรรณ ๒๕๒๕:๗๐)

(๒) กองวางแผน กรมทางหลวงแผ่นดิน

(๓) คำนวณจากแบบสรุปสำรวจปริมาณการจราจร งวดที่ ๒ ปี ๒๕๒๘ : แขวงทางหลวงปทุมธานี และ แขวงทางหลวงกรุงเทพฯ

(๔) คำนวณจากแบบสรุปสำรวจปริมาณการจราจร งวดที่ ๒ ปี ๒๕๒๐ : แขวงทางหลวงปทุมธานี และ แขวงทางหลวงกรุงเทพฯ

na = ไม่มีข้อมูล

โครงการจะดำเนินงานปรับปรุงขยายทางหลวงจังหวัด 340 (ช่วงตลิ่งชัน-บางบัวทอง) เป็น 4 ช่องจราจร ภายในช่วงเวลาดังกล่าว

2) โครงข่ายและคุณภาพถนนในเขตพื้นที่ศึกษา

โครงข่ายถนนในเขตพื้นที่ศึกษา อาจจำแนกออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ถนนสายหลัก สายรอง ลายแยก และสายย่อย (ตรอก-ซอย) นอกจากนี้อาจจำแนกตามประเภทของผิวการจราจรได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ผิวคอนกรีตเสริมเหล็ก ลาดยาง หินคลุก และดิน/ลูกรัง ดังแสดงในแผนที่ 3.28 และ 3.29 การสำรวจสภาพทั่วไปได้ดำเนินการโดยผู้ศึกษาในช่วงเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ.2550 ผลการสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

2.1) โครงข่ายถนน เมื่อพิจารณาระบบโครงข่ายโดยรวมของถนนในเขตพื้นที่แล้ว พบว่ามีโครงข่ายถนนสายหลักค่อนข้างสมบูรณ์ สามารถให้บริการแก่พื้นที่ชุมชนที่ศึกษาได้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในระดับที่จะต้องสัมพันธ์กับชุมชนข้างเคียงและกับกรุงเทพมหานครหรือกับภูมิภาคอื่นแล้วนับได้วังกังไม่เพียงพอโดยเฉพาะถนนสายหลักที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ถนนงามวงศ์วาน รัตนาธิเบศร์ และถนนสีवानนท์ ซึ่งเป็นเส้นทางผ่านและเชื่อมโยงไปสู่พื้นที่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาและกับภูมิภาคทางตอนเหนือ ถนนสายหลักดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณการจราจรสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้เป็นที่สังเกตได้ว่าโครงข่ายถนนสายรองและสายแยกยังไม่สมบูรณ์ มีการขาดแคลนในเกือบทุกเขตพื้นที่ย่อย ดังจะเห็นได้ว่าสัดส่วนถนนดังกล่าวมีอยู่เพียงร้อยละ 4.82 และ 11.67 ของ (ความยาว) ถนนทุกประเภทที่มีอยู่ในเขตพื้นที่โดยรวม การขาดแคลนดังกล่าวมีอยู่ในเกือบทุกพื้นที่ ยกเว้นพื้นที่ย่อย ช, ค และ ง ซึ่งเป็นพื้นที่แคบยาวขนานไปตามแม่น้ำเจ้าพระยาและมีถนนสายหลักขนานไปตามแนวพื้นที่โดยตลอด

2.2) เนื้อที่ถนน จากการวิเคราะห์พบว่าในเขตพื้นที่ศึกษามีเนื้อที่ถนนประมาณร้อยละ 13.52 ของพื้นที่ชุมชน ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (แต่จัดว่าสูงเมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานคร) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาลงไปในระดับเขตพื้นที่ย่อย (9 พื้นที่) แล้ว พบว่ามีสัดส่วนที่แตกต่างกันออกไปเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ในเขตพื้นที่ ช, และ จ. มีเนื้อที่ถนนเมื่อเทียบกับพื้นที่ชุมชนในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง (ร้อยละ 18.56 และ 17.06 ตามลำดับ) ในเขตพื้นที่ ช, จ, ค และ ง มีสัดส่วนปานกลาง (ร้อยละ 14.18, 13.77, 12.70 และ 11.57) ส่วนในเขตพื้นที่ ก, ข และ ฉ มีสัดส่วนค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 9.05,

8.74 และ 7.20)

2.3) คุณภาพถนน เมื่อพิจารณาคุณภาพถนน โดยคำนึงถึงประเภทของผิวจราจรพบว่า มีถนนที่มีผิวจราจรผิวจราจรซึ่ง ได้แก่ คอนกรีตและลาดยาง เท่ากับร้อยละ 41.89 และ 25.16 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือร้อยละ 37.00 ยังเป็นถนนหินคลุก ดิน/ลูกรัง ซึ่งจำเป็นต้องบำรุงรักษานอกเหนือจากความไม่สะดวกที่จะสัญจรในช่วงฤดูฝน

เมื่อพิจารณาลงไปในแต่ละพื้นที่ย่อยแล้ว ก็พบว่า มีสัดส่วนที่แตกต่างกันออกไปเป็นอย่างมากโดยอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ ในระดับที่ จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมากได้แก่ พื้นที่ ก. ซึ่งมีสัดส่วนของถนนที่ไม่ถาวรอยู่ถึงร้อยละ 67.38 ของ (ความยาว) ถนนโดยรวมที่มีอยู่ในพื้นที่รองลงมา มีสัดส่วนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ พื้นที่ จ, ฉ, จ และ ค มีอยู่เท่ากับร้อยละ 57.44, 57.00, 48.10 และ 40.97 ตามลำดับ พื้นที่ที่มีสัดส่วน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง-ค่อนข้างดี ได้แก่พื้นที่ ช, ซ และ ซ มีอยู่เท่ากับร้อยละ 39.62, 37.36 และ 35.09 ตามลำดับ สำหรับพื้นที่ ง. ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนเทศบาลหนาแน่นนั้น มีสัดส่วน ถนนไม่ถาวรอยู่เพียงร้อยละ 4.05 เนื่องจากได้รับการพัฒนาและดูแลโดยเทศบาลเมือง นนทบุรีโดยตรงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

2.4) คุณภาพถนนในสถานภาพ (ดี/ชำรุด) จากการสำรวจและวิเคราะห์พบว่า โดยทั่วไปแล้วในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษายังมีถนนค่อนข้างชำรุดและมีปัญหามากในช่วงฤดูฝนอยู่ค่อนข้างมากในทุก ๆ พื้นที่ ในพื้นที่อีกด้านล่างของถนนรัตนธานีเบสท์ และถนนงามวงศ์วาน จะมีปัญหาในถนนหลายรองที่สำคัญ ๆ ที่ผ่านตอนกลางพื้นที่ จ, ช และ ฉ. รวมทั้งถนนซอยต่าง ๆ เนื่องจากถนนยังมีระดับต่ำและการเกิดภาวะน้ำท่วมเนื่องจากฝนตกและการระบายน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพ สำหรับในพื้นที่อีกด้านเหนือเมื่อพิจารณาเฉพาะถนนคอนกรีตและลาดยาง จากการสำรวจพบว่ายังมีปัญหามากในย่านที่ดินจัดสรร ซึ่งตั้งเป็นการในช่วงแรก ๆ จะมีถนนชำรุดทรุดโทรม บริเวณดังกล่าวได้แก่ พื้นที่ จ. (ซอยแยกต่าง ๆ ของซอยรณสิทธิ์นิชัชชอยไทยยานนท์ ซอยพงษ์สวัสดิ์ และซอยนครการศึกษา) เขตพื้นที่ ช. (ซอยธรรมบุญ 1 และ 2 ซอยในบริเวณหมู่บ้านบัวขวัญ) และพื้นที่ ก. ซึ่งอยู่ด้านเหนือของถนนนนทบุรี-สนามบินน้ำ (บางส่วนของซอย 14 ซุลา และซอยสุขประเสริฐ 2) เป็นต้น

3) โครงข่ายถนนในอนาคตในเขตพื้นที่ศึกษา

เขตพื้นที่ศึกษานี้เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการออกเป็นกฎกระทรวงบังคับใช้ โดยมีพื้นที่รวม

- ถนนคอนกรีต
- ===== ถนนลาดยาง
- - - - - ถนนดินคลุก
- ..... ถนนดิน - ลูกรัง

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนพนบุรี

แสดง โครงข่ายถนน-ซอยในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2530

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: จากการสำรวจภาคสนาม(สิงหาคม2530)

แผนที่ 3.28

- ถนนสายหลักปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2530)
- - - - - ถนนสายหลักอนาคต ความกว้างเขตทาง 35.00-40.00 ม.
- ..... ถนนสายรองอนาคต ความกว้างเขตทาง 20.00 ม.

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง โครงข่ายถนนสายหลัก-รองที่เสนอให้ก่อสร้าง-ปรับปรุงเพิ่มเติมในอนาคต

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: สำนักผังเมือง

แผนที่ 3.30

245.74 ตร.กม. ในผังเมืองรวม (ฉบับร่าง) ได้เสนอแนะโครงข่ายคมนาคมทางถนนไว้แล้ว เป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวม ซึ่งถือเป็นกรอบและแนวทาง ในการดำเนินการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมของพื้นที่แห่งนี้ต่อไปในอนาคต (แผนที่ 3.30)

4) บริการขนส่งคนโดยสารสาธารณะ

การคมนาคมทางถนนที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครจังหวัดใกล้เคียง และภายในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2530 มีรถโดยสารบริการประชาชน 3 ประเภทดังนี้

4.1) รถโดยสารประจำทางเอกชน ชั้นตรง

ต่อสำนักงานขนส่งจังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2530 ภายในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีมี 21 เส้นทาง จำนวนรถโดยสารรวม 414 คัน จำนวนเที่ยววิ่งวันละ 4,127 เที่ยว การให้บริการ ประเภทนี้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากจำนวน 12 เส้นทาง จำนวนรถโดยสาร 229 คัน ซึ่งได้ จากการสำรวจของสำนักผังเมืองในปี พ.ศ. 2526 (สำนักผังเมือง ก. 2527 : 49) เฉพาะใน เขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออกในปี พ.ศ. 2530 มีรถโดยสารประเภทนี้จำนวน 10 เส้นทาง จำนวนรถโดยสาร 251 คัน จำนวนเที่ยววิ่งวันละ 2,252 เที่ยว (แผนที่ 3.31 ตาราง ที่ ผ. 3.19)

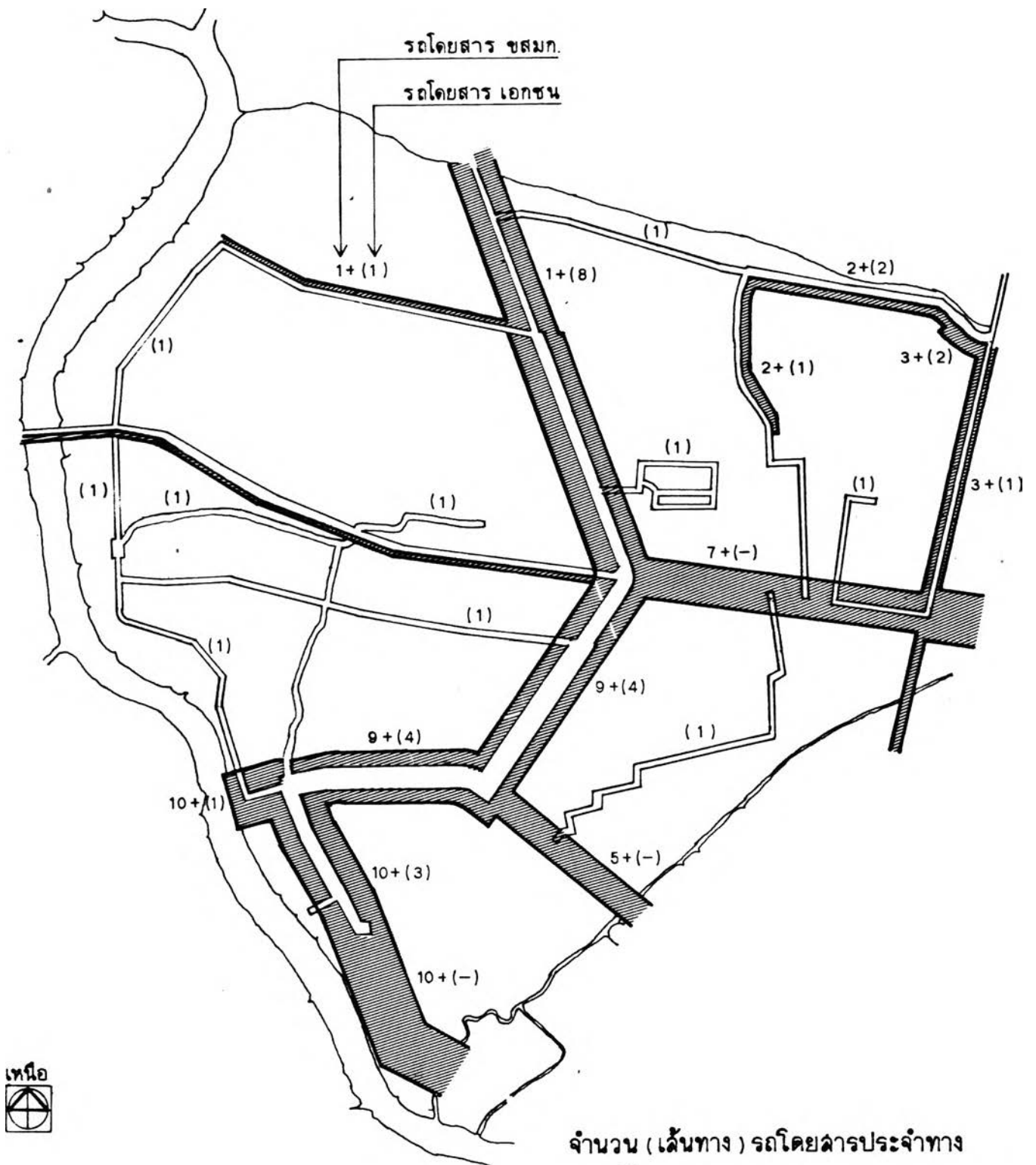
4.2) รถโดยสารประจำทาง ชสมก. ชั้นตรง

ต่อองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ มีรถโดยสารบริการรับ-ส่ง และผ่านในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้น 26 เส้นทาง เป็นรถประจำทางธรรมดา 22 เส้นทาง รถโดยสารปรับอากาศอีก 4 เส้นทาง มีรถวิ่งประมาณวันละ 531 คัน จำนวนเที่ยววิ่งวันละ 4,782 เที่ยว จำนวนผู้โดยสาร โดยเฉลี่ยประมาณวันละ 538,181 คน การให้บริการมีอัตราลดลงในจำนวนเส้นทางและ จำนวนรถวิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับในปี พ.ศ. 2526 (สำนักผังเมือง ก. 2527 : 51-52) ซึ่งมี รถโดยสารธรรมดาและปรับอากาศรวม 26 เส้นทาง มีรถมีประมาณวันละ 610 คัน จำนวนเที่ยว วิ่งวันละ 5,175 เที่ยว (ตารางที่ ผ. 3.20)

นอกจากรถโดยสารของ ชสมก. ดัง กล่าวแล้วยังมีรถร่วม (มินิบัส) ซึ่งได้เส้นทางร่วมอีก 8 เส้นทาง มีรถวิ่งประมาณ 116 คัน จำนวนเที่ยววิ่งวันละ 1,135 เที่ยว

4.3) รถโดยสารประจำทาง บขส. ในเขต

พื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีรถโดยสารประจำทาง (ชานเมือง) ของ บขส. จำนวน 4 เส้นทาง วิ่ง

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง การกระจายตัวของเส้นทางรถโดยสารประจำทางในเขตพื้นที่ศึกษาปี พ.ศ. 2530		
มาตราส่วน 1:50,000	ที่มา: ขสมก., ขนส่ง จ.นนทบุรี	แผนที่ 3.31

ผ่าน โดยวิ่งรับ-ส่ง ระหว่างสถานีขนส่ง-ตลาดหมอชิดกับจังหวัดและอำเภอใกล้เคียง ในเขต ปริมาณ จำนวนรถโดยสารรวม 36 คัน ให้บริการเดินรถไป-กลับ ประมาณวันละ 146 เที่ยว ระหว่างเวลา (รถออก) 5.00 น.-18.30 น. ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จะมีมากในช่วงเช้า-เย็น ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางด้วยธุรกิจประจำ เช่น ไปทำงาน เรียนหนังสือ เป็นต้น การใช้บริการ สามารถขึ้น-ลง ได้โดยตลอดเส้นทางเดินรถ (ตารางที่ ผ.3.21)

สำหรับการให้บริการรถโดยสารประจำทางเมื่อพิจารณาในระดับจังหวัดแล้ว ปรากฏว่ามีการเชื่อมโยงกับชุมชนหลักต่างๆ เพียงพอ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาในด้านจำนวนรถโดยสาร คุณภาพการให้บริการ และสภาพถนนซึ่งยังไม่ สะดวก โดยเฉพาะในฤดูฝน

สำหรับการให้บริการในระดับพื้นที่อำเภอ เมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก จากการวิเคราะห์พบว่า ยังมีปัญหาอยู่หลายประการ ทั้งในด้านการ กระจายตัวของเส้นทาง จำนวนรถที่จอดรอและอยู่เก็บรถโดยสารประจำทาง สำหรับปัญหาแรกนั้น ยังมีรถโดยสารประจำทางบริการเพียง 1 เส้นทาง ในถนนสายหลักบางสาย เช่น ถนนนนทบุรี- สนามบินน้ำ รัตนาธิเบศร์ สำหรับถนนสายรองได้แก่ ถนนสามัคคี และถนนสายรองที่ผ่านตอนกลาง ของแต่ละเขตพื้นที่ย่อย โดยเฉพาะเขต จ และ ช ซึ่งยังไม่มีการโดยสารประจำทางให้บริการ ปัญหาด้านจำนวนรถโดยสาร ชลสม. ซึ่งสภาพโดยรวมยังให้บริการไม่เพียงพอแก่ประชาชน สำหรับปัญหาด้านที่จอดรถประจำทางในปัจจุบันยังไม่เพียงพอ และอยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสม มีการ จอดรถประจำทางบนถนนสายสำคัญ ทำให้เกิดปัญหาด้านการจราจรและอุบัติเหตุ เป็นประจำ

3.2.4.1.2 การคมนาคมขนส่งทางน้ำ ในเขตจังหวัดนนทบุรี มีแม่น้ำ ลำคลอง กระจายอยู่เต็มพื้นที่เป็นจำนวนมาก และได้ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญ มากมาตั้งแต่ครั้งในอดีต ในการติดต่อกับจังหวัดอื่นและภายใน เขตจังหวัด แต่ปัจจุบันได้ลดความสำคัญลงบ้าง เนื่องจากมีความสะดวกและความนิยมในการคมนาคมขนส่งทางบกที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่ด้านฝั่งตะวันตก ซึ่งโครงข่ายถนนยังไม่กระจายออกไปเต็มพื้นที่ การคมนาคมขนส่งทางน้ำก็นับว่ายังมีความสำคัญอยู่

ในปัจจุบัน นอกเหนือจากแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว คลองหลักที่มีความสำคัญในการคมนาคมขนส่ง (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานจังหวัด นนทบุรี 2525:32-34) ได้แก่ คลองพระพิมลราชา คลองลากฉ้อน คลองทิววัฒนา คลอง บางใหญ่ คลองอ้อม และ คลองมหาสวัสดิ์ นอกจากนี้ คลองที่มีความสำคัญในการคมนาคมขนส่ง ภายในอำเภอก็ได้แก่ คลองขุนศรี คลองลำรี คลองลำโพธิ์ คลองพระอุดมคลองบาง

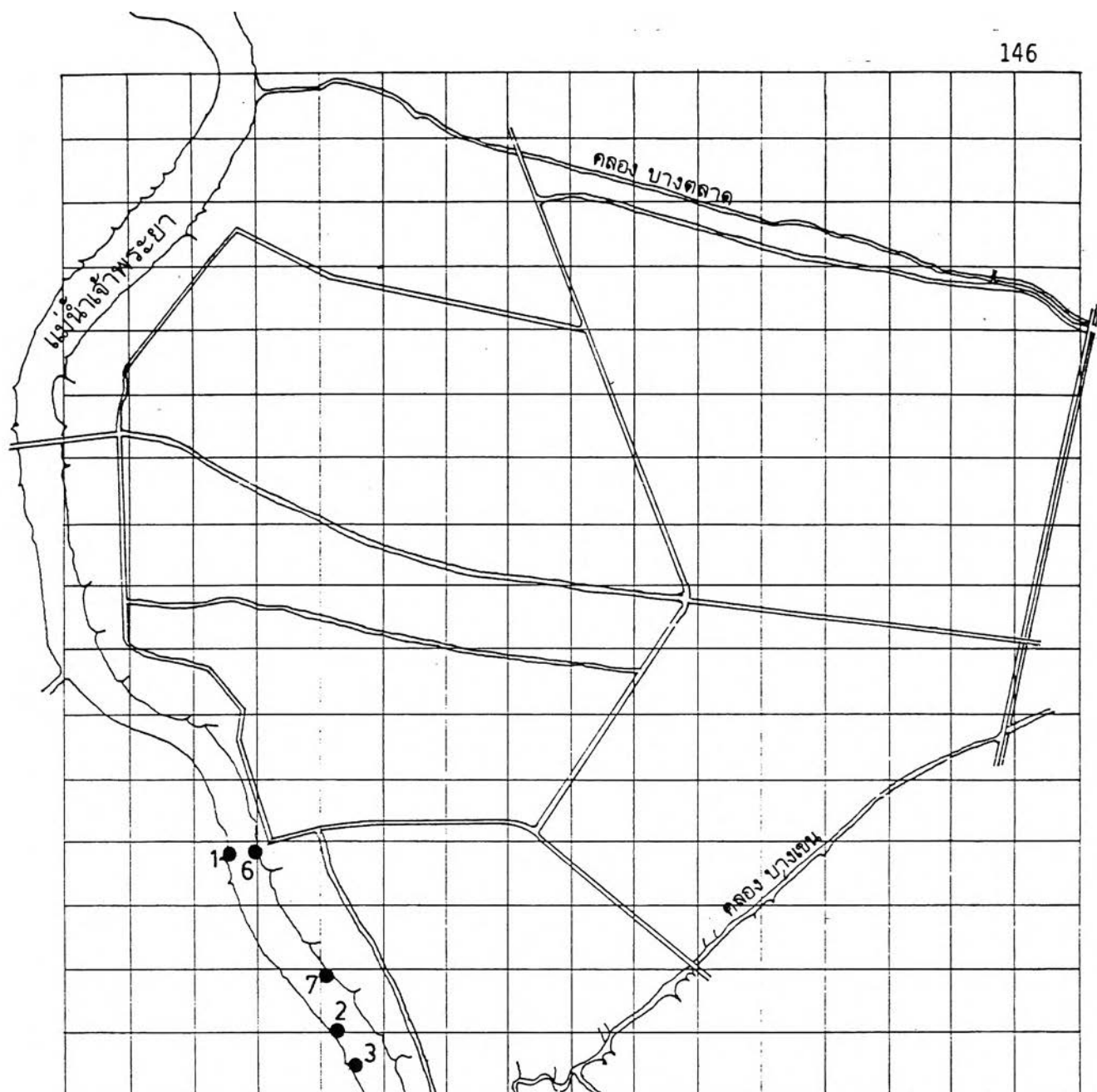
บัวทอง คลองบางใหญ่ คลองบางม่วง คลองบางคูเวียง คลองปลายบาง คลองบางรวน
นก คลองช่อขวาง คลองบางสีทอง เป็นต้น สำหรับในฝั่งตะวันออก การคมนาคมขนส่ง
ทางน้ำ ตามลำคลองสำคัญต่างๆ เช่น คลองบางเขน คลองบางตลาด คลองบางพูด
รวมทั้งตาม คลองปลายตันต่าง ๆ เช่น คลองบางศรีเมือง คลองบางซื่อ คลองบางแพรก และ
คลองบางตะนาวศรี ในปัจจุบัน กล่าวได้ว่าการใช้ประโยชน์ในการคมนาคมขนส่งน้อยมากเนื่อง
จากความสะดวกในการคมนาคมทางถนน โดยได้เปลี่ยนไปใช้ประโยชน์จากคลองในการระบาย
น้ำและป้องกันน้ำท่วมเป็นส่วนใหญ่

การคมนาคมขนส่งทางน้ำมีความหนาแน่นตามลำแม่น้ำ
เจ้าพระยา ซึ่งเป็นเส้นทางหลัก ในปี พ.ศ. 2528 มีท่าเรือที่สำคัญ 10 แห่ง ได้แก่ ท่าเทศบาล
เมืองนนทบุรี ท่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ท่าวัดเขมาภิรตาราม ท่าวัดเข็ญ ท่าไทรมา ท่าปาก
เกร็ด ท่าประตุน้ำพระอุดม ท่าอัฐ ท่าบางบัวทอง และท่าบางใหญ่ จำนวนเรือที่ให้บริการเป็นเรือ
ข้ามฟาก 12 ลำ เรือหางยาว 200 ลำ และเรือด่วน 16 ลำ (ตารางที่ ผ.3.23-ผ.3.25)

การใช้บริการเรือข้ามฟาก มีแนวโน้มมากขึ้น ตาม
ลำดับ โดยมีเรือข้ามฟากในปี พ.ศ. 2528 12 ลำ (ตารางที่ ผ.3.23) เพิ่มจากในปี พ.ศ.
2523 ซึ่งมีเพียง 6 ลำ มีผู้ใช้บริการในปี พ.ศ. 2525 เฉลี่ย (ขึ้น/ลง) 22,405 คน/วัน
เพิ่มจากในปี พ.ศ. 2520 ซึ่งมี 18,211 คน/วัน คิดเป็นอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 4.6/ปี
(สำนักผังเมือง ก.2527:59-62)

การใช้บริการเรือหางยาว ส่วนใหญ่เป็นการติดต่อ
ระหว่างท่าเทศบาลเมืองนนทบุรีกับท่าบางใหญ่ และระหว่างท่าปากเกร็ด กับท่าทางฝั่งตะวันตก
รวมทั้งท่าบางบัวทอง อย่างไรก็ตาม การสัญจรมีแนวโน้มค่อย ๆ ลดลง จากสถิติเปรียบเทียบ
จำนวนเรือเข้า-ออก โดยเฉลี่ย/วัน ที่ลดลงจาก 1,539 เที่ยว ในปี พ.ศ. 2523 เป็น 1,123
เที่ยว ในปี พ.ศ. 2525 ซึ่งคาดว่า เนื่องจากการสัญจรทางบกมีความสะดวกและได้รับความนิยม
เพิ่มขึ้น ยกเว้นการสัญจรระหว่างท่าปากเกร็ด กับท่าอัฐ และท่าบางบัวทอง ซึ่งยังมีแนวโน้ม
เพิ่มขึ้น ซึ่งพิจารณาได้จาก จำนวนเรือที่เพิ่มขึ้นจาก 60 ลำ ในปี พ.ศ. 2523 เป็น 78 ลำ
ในปี พ.ศ. 2525 ทั้งนี้เนื่องจากเส้นทางสัญจรทางบกต้องเดินทางอ้อมเป็นระยะทางไกล
(ตารางที่ ผ.3.24)

สำหรับการสัญจร โดยเรือด่วนเสียบแม่น้ำเจ้าพระยา
(นนทบุรี-กรุงเทพฯ) ซึ่งในปี พ.ศ. 2528 มีเรือด่วน 16 ลำ ลดลงจากในปี พ.ศ. 2523 ซึ่ง
มีอยู่ 18 ลำ จากการสำรวจของกรมเจ้าท่าระหว่างปี 2520-2525 (สำนักผังเมือง ก.2527

ท่าเทียบเรือโดยสารที่สำคัญ

1. ท่าเรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. ท่าเรือวัดเขียน
3. ท่าเรือวัดศาลารี
4. ท่าเรือวัดคางคาว
5. ท่าเรือพระราม
6. ท่าเรือพิบูลสงคราม 3
7. ท่าเรือพิบูลสงคราม 2
8. ท่าเรือวัดเขมา
9. ท่าเรือพิบูลสงคราม 1

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง ตำแหน่งท่าเทียบเรือโดยสารริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตพื้นที่ศึกษา

มาตราส่วน

ที่มา : กรมเจ้าท่า

แผนที่ 3.32

:59-62) สถิติผู้ใช้บริการมีการเปลี่ยนแปลงไม่สม่ำเสมอ ในปี พ.ศ. 2525 ผู้ใช้บริการ (ขึ้น/ลง) โดยเฉลี่ย (ระหว่างการไฟฟ้าบางกรวย-ท่าอากาศยานนนทบุรี) ในขาขึ้นประมาณ 9,326 คน/วัน และขาล่อง 12,162 คน/วัน และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า ในผู้โดยสารจำนวนดังกล่าว ส่วนใหญ่ใช้บริการสัญจร ระหว่างนนทบุรี-ปากเกร็ด และเป็นส่วนน้อยที่ใช้ระหว่างนนทบุรี-กรุงเทพฯ (ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นท่าเรือทางฝั่งตะวันตก) นอกจากนี้ยังพบว่า ท่าอากาศยานนนทบุรี มีผู้ใช้บริการมากที่สุด (ขาขึ้นร้อยละ 73.5 ขาล่องร้อยละ 70.0)

3.2.4.2 การประปา การประปานครหลวง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบบริการจ่ายน้ำประปาแก่ประชาชนในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ นนทบุรี และสมุทรปราการ ซึ่งเขตการปกครองรวมทั้งสิ้นประมาณ 3,082 ตร.กม. ข้อมูลในปี พ.ศ. 2529 (ลศช, คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2530:6) ในการผลิตใช้น้ำดิบจากแหล่งน้ำผิวดินและน้ำบาดาล มีกำลังการผลิตน้ำจากโรงกรองน้ำประมาณ 2,300,000 ลบ.ม./วัน และจากบ่อชั่วคราว 320,000 ลบ.ม./วัน สามารถให้บริการประชาชนรวมทั้งสิ้นประมาณ 4.78 ล้านคน จำนวนผู้ใช้ น้ำ 659,660 ราย (การประปานครหลวง 2529: 2-3) ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนหนาแน่นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 67 ของประชาชนในเขตบริการ โดยมีพื้นที่จ่ายน้ำได้ประมาณ 475 ตร.กม. ซึ่งเท่ากับร้อยละ 14 ของพื้นที่ปกครองทั้งหมด

ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ได้รับบริการประปาเป็นบางส่วน โดยมี การประปานครหลวงสาขานนทบุรี รับผิดชอบเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีฝั่งตะวันออกทั้งหมด (รวมเขตบางเขนและตลิ่งชันบางส่วน) สาขาบางกอกน้อย ให้บริการพื้นที่อีกเกือบบางกรวยบางส่วน การประปาสระบางบัวทอง ให้บริการในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง และมีการประปาสุขาภิบาลบางม่วง และสุขาภิบาลราษฎร์นิยม ให้บริการในเขตสุขาภิบาลทั้ง 2 พื้นที่ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม พื้นที่และจำนวนผู้ได้รับบริการส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 97 อยู่ในพื้นที่ฝั่งตะวันออก (ดูรายละเอียดตารางที่ ผ.ร. 26)

การขยายตัวของ การให้บริการในพื้นที่ฝั่งตะวันออก มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจากจำนวนผู้ใช้ น้ำซึ่งมีอยู่ 61,881 ราย ในปี พ.ศ. 2527 เพิ่มขึ้นเป็น 86,444 ราย ในต้นปี พ.ศ. 2530* หรือประมาณร้อยละ 20.0/ปี ซึ่งมากกว่าอัตราการขยายตัว

* สำนักงานประปาสาขานนทบุรี ข้อมูลได้จากการสอบถามเมื่อ กุมภาพันธ์ 2530

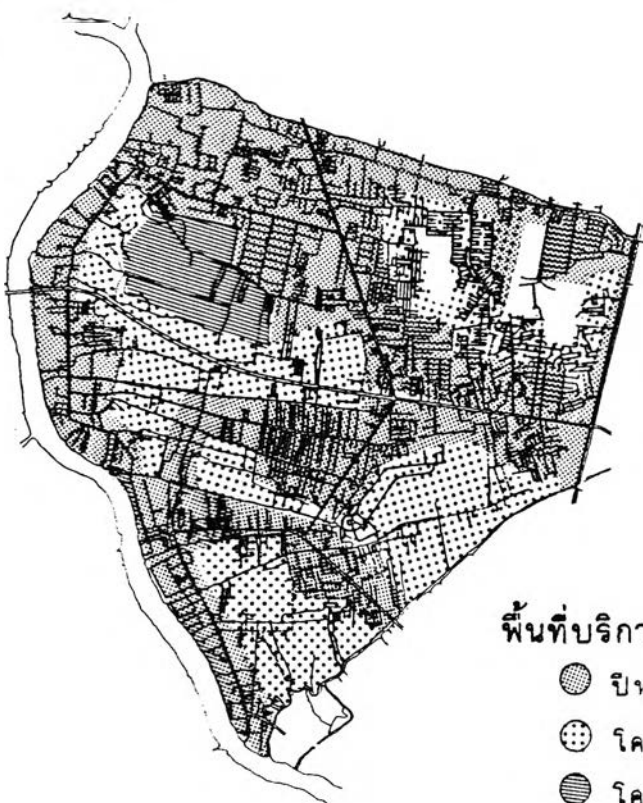
ของจำนวนผู้ใช้น้ำโดยรวมของการประปานครหลวงในช่วงเดียวกัน ซึ่งเท่ากับร้อยละ 13.5/ปี ส่วนในพื้นที่ฝั่งตะวันตกส่วนใหญ่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ยกเว้นการประปาอิสระ บางบัวทอง ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก 1,103 ราย ในปี 2528 เป็น 1,784 ราย ในต้นปี 2530 ซึ่งเท่ากับประมาณร้อยละ 31.0/ปี

สำหรับแผนการขยายระบบประปาของการประปานครหลวง (สศช., คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2530:3) ในปลายปี พ.ศ. 2534 มีเป้าหมายให้สามารถบริการประชาชนได้ไม่น้อยกว่า 6.2 ล้านคน ครอบคลุมพื้นที่การให้บริการรวม 630 ตร.กม. และในปี 2537 ให้บริการ 7.0 ล้านคน รวมพื้นที่การให้บริการทั้งสิ้น 710 ตร.กม. คิดเป็นอัตราเพิ่มเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2529 ในด้านประชาชนผู้ได้รับบริการร้อยละ 29.7 และ 46.4 ในด้านพื้นที่การให้บริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.6 และ 49.5 ตามลำดับ

ส่วนแผนการขยายระบบประปาของสาขานนทบุรี ซึ่งมีพื้นที่รับ รับผิดชอบ 139.8 ตร.กม. มีพื้นที่บริการในปี พ.ศ. 2528 ประมาณ 63 ตร.กม. มีเป้าหมายให้สามารถบริการครอบคลุมพื้นที่ 98 ตร.กม. ในปี พ.ศ. 2532 และเพิ่มเป็น 102.5 ตร.กม. ในปี พ.ศ. 2534 คิดเป็นการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.6 และ 62.7 ตามลำดับ (แผนที่ 3.33 และตารางที่ ผ.3.27)

เมื่อพิจารณาความเพียงพอในการให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำประจำ จาก การวิเคราะห์ข้อมูลระดับหมู่บ้านปี พ.ศ. 2529 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปรากฏว่า ร้อยละ 95.20 ของครัวเรือนทั้งหมดได้รับบริการประปา การขาดแคลนส่วนใหญ่อยู่ในเขตตำบลลาดดาตวิทยุ และบางเขน ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้น้ำร้อยละ 88.30 และ 96.00 ของจำนวนครัวเรือนรวม ตามลำดับ ส่วนในเขตตำบลบางกระสอ ท่าทราย และส่วนใหญ่มีปัญหาน้ำเพียงเล็กน้อย (แผนที่ 3.33)

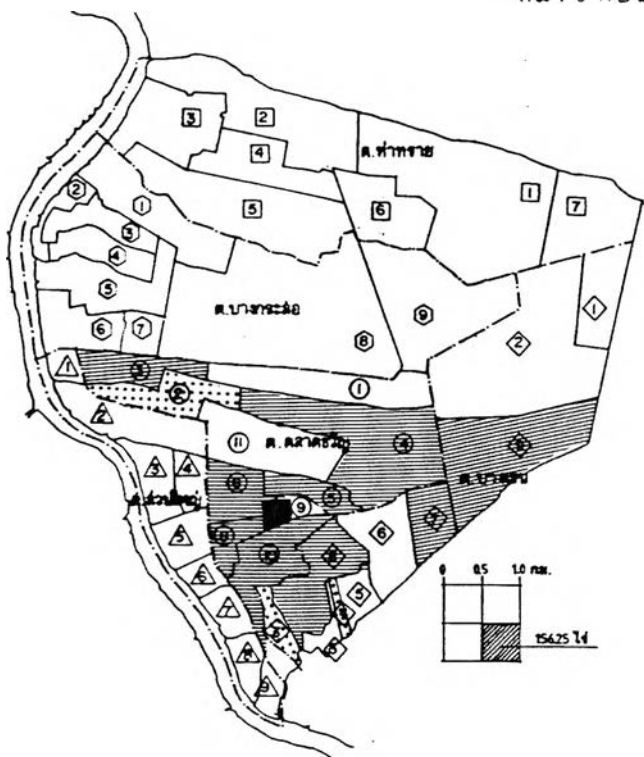
ปัญหาในการให้บริการจากข้อมูลของสำนักงานประปานครบุรี ปรากฏว่าในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2528 ส่วนใหญ่เป็นปัญหาท่อจ่ายน้ำ และท่อบริการชำรุด โดยเฉลี่ยประมาณ 648 แห่ง ในแต่ละเดือน เนื่องจากท่อน้ำดังกล่าวได้ถูกใช้งานมาเป็นเวลานาน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการร้องเรียนของประชาชนผู้ใช้น้ำซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 64.00 เกี่ยวกับเรื่องท่อแตก-รั่ว รองลงมาร้อยละ 8.00 เกี่ยวกับน้ำไม่ไหล จำนวนผู้ร้องเรียนทั้งหมดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2528 มีจำนวน 3,599 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก สำหรับปัญหาในการดำเนินงานของสำนักงานประปานครบุรีที่มีอยู่ ได้แก่ ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอในขณะที่มีอัตรากำลังเพียงพอในการ

พื้นที่บริการประปา (พื้นที่จ่ายน้ำ)

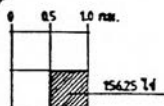
- ปีพ.ศ.2528
- ⊙ โครงการ 3 (ปีพ.ศ. 2528 - 2531)
- ⊕ โครงการ 3 เพิ่มเติม (ปีพ.ศ. 2529 - 2533)
- ยังไม่อยู่ในโครงการ ให้บริการ

ที่มา : กปน.งานวางแผนระบบการจ่ายน้ำ

บริเวณ (หมู่บ้าน) ที่ยังไม่ได้รับบริการ - เพียงพอ

- ต่ำกว่าร้อยละ 50.00
- ⊙ ระหว่างร้อยละ 50.00-69.99
- ⊕ ระหว่างร้อยละ 70.00-89.99

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง พื้นที่บริการประปาและบริเวณที่ยังไม่ได้รับบริการเพียงพอในเขตพื้นที่ศึกษา

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา : การประสานครหลวง
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนที่ 3.33

ดำเนินงาน

ปัญหาอีกประการหนึ่งที่น่าจะกล่าวถึง เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมือง จังหวัดนนทบุรีทั้ง 2 ฝั่งแม่น้ำ ได้แก่ การขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของหมู่บ้านจัดสรรในบริเวณพื้นที่บรรจบกันของถนนรัตนาธิเบศร์ กับถนนวงแหวน (ตลิ่งชัน-บางบัวทอง-สุพรรณบุรี) ซึ่งจะทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำประปาในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากกำลังส่งน้ำไม่เพียงพอและอยู่นอกเหนือแผนการขยายการให้บริการของการประปานครหลวง

3.2.4.3 การไฟฟ้า จังหวัดนนทบุรี อยู่ในเขตบริการของการไฟฟ้านครหลวง โดยมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ถนนติวานนท์ ในปี พ.ศ. 2530 สามารถให้บริการประชาชนได้ครบทุกตำบล ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีนั้น ได้รับกระแสไฟฟ้าจากสถานีย่อย 3 แห่ง ได้แก่ สถานีย่อยนนทบุรี พระนครเหนือ และประชาชื่น การขยายบริการให้ผู้ใช้ ขึ้นอยู่กับปริมาณความต้องการของผู้ใช้

สำหรับปัญหาในด้านการให้บริการในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี ฝั่งตะวันออก จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับตำบลของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า ในปี พ.ศ. 2529 มีปัญหาน้อยมาก กล่าวคือ ร้อยละ 99.5 ของครัวเรือนทั้งหมดมีไฟฟ้าใช้ ที่มิปัญหาอยู่บ้าง ได้แก่ หมู่ที่ 2 ตำบลตลาดขวัญ และหมู่ที่ 8 ตำบลบางเขน ซึ่งมีไฟฟ้าใช้เท่ากับร้อยละ 90.00 และ 93.00 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนอยู่ในพื้นที่ส่วนห่างจากเส้นทางคมนาคม นอกจากนี้ก็มีปัญหาทางด้านไฟฟ้าแสงสว่าง ถนนสาธารณะทั้งสายหลัก สายรอง ซึ่งยังมีไม่เพียงพอ ตลอดจนตามถนนซอยต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มียบริการด้านนี้

สำหรับปัญหาในการดำเนินงานของการไฟฟ้านครหลวง จากการสอบถามสรุปได้ว่า มีอยู่ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การจัดหาที่ดิน สำหรับการก่อสร้างสถานีย่อย หรือที่ทำการ เนื่องจากที่ดินมีราคาแพง และปัญหาความล่าช้าในการขุดเสาสายทอดสาย ตลอดจนการก่อสร้างสายใต้ดิน เนื่องจากการจราจรติดขัด

3.2.4.4 การสื่อสาร

3.2.4.4.1 โทรศัพท์ ในปี พ.ศ. 2528 มีชุมสายโทรศัพท์ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี 4 แห่ง ได้แก่ ชุมสายโทรศัพท์นนทบุรี บางเกร็ด บางบัวทอง และงามวงศ์วาน สามารถให้บริการได้ในทุกอำเภอ จำนวนหมายเลขเต็ม 25,300 เลขหมาย จำนวนหมายเลขที่เปิดใช้แบ่งได้เป็น โทรศัพท์สาธารณะ 346 เลขหมาย และประเภทอื่น ๆ

อีก 14,854 เลขหมาย ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 77.51 เป็นบ้านพักอาศัย รองลงมาได้แก่ ธุรกิจ ราชการ และองค์การโทรศัพท์ เท่ากับร้อยละ 9.98, 9.98 และ 2.53 ตามลำดับ (ตารางที่ ผ.3.28)

ในด้านการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบกับ ระหว่างปี พ.ศ. 2524 (สำนักผังเมือง ก.2527:23-26) และ พ.ศ.2528 ปรากฏว่ามีการขยายตัวให้บริการเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากรวมจากเดิมซึ่งมีชุมสายโทรศัพท์เพียง 1 ชุม จำนวนหมายเลขเดิม 3,300 เลขหมาย หมายเลขเปิดใช้ 3,143 เลขหมาย และสามารถให้บริการผู้ใช้ได้เพียงภายในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี บางกรวย และปากเกร็ด อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จการใช้ในปัจจุบันก็ยังมีอีกมากเนื่องจากการขยายตัวของชุมชน โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยและธุรกิจการค้าในเขตชุมชนเมือง

3.2.4.4.2 ไปรษณีย์โทรเลข ข้อมูลกรมไปรษณีย์โทรเลข ปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2528 มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในจังหวัดนนทบุรีรวม 10 แห่ง โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง 4 แห่ง ที่เหลืออีก 6 แห่ง กระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ 5 อำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง ยกเว้นอำเภอปากเกร็ด ซึ่งมี 2 แห่ง จำนวนตู้ไปรษณีย์เฉพาะในเขตอำเภอเมืองมีประมาณ 52 ตู้

3.2.4.4.3 วิทยุสื่อสาร มีวิทยุสื่อสารของทางราชการใช้สำหรับติดต่อราชการของกระทรวงมหาดไทยทุกอำเภอ

3.2.4.4.4 หนังสือพิมพ์ มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดออกทุก 15 วัน ของเดือน จำนวน 3 ฉบับ

3.2.4.5 การระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม

3.2.4.5.1 การป้องกันน้ำท่วมในระดับจังหวัด ในปี พ.ศ. 2518, 2521, 2523 และ 2526 ได้เกิดภาวะน้ำท่วมในเขตรัฐบาลนครและปริมณฑล ซึ่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2526 (สศช., คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 2530:1) น้ำท่วมในพื้นที่กว่าครึ่งหนึ่งของกรุงเทพฯ และปริมณฑล เป็นเวลานานประมาณ 3-5 เดือน รวมความเสียหายสูงถึง 6,600 ล้านบาท สาเหตุหลักเกิดจากน้ำเหนือไหลบ่าลงมาน้ำทะเลหนุน ระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และปัญหาแผ่นดินทรุด

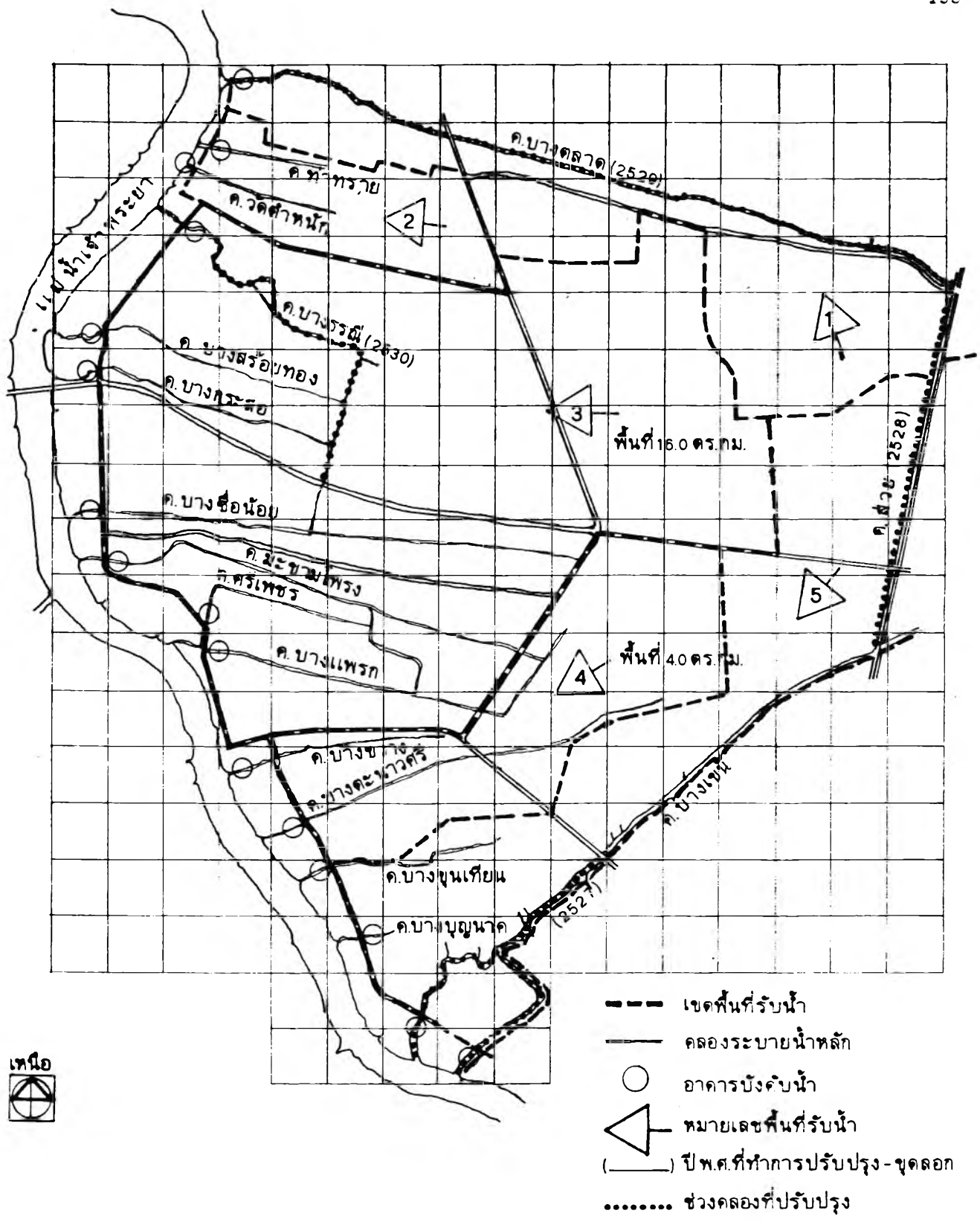

ภาวะน้ำท่วมในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นนทบุรี) ในปี พ.ศ. 2526 ปรากฏว่า กว่าร้อยละ 92.00 ของหมู่บ้านทั้งหมด 334 หมู่บ้าน (ไม่รวมเขตเทศบาล) ประสบภาวะน้ำท่วมซึ่งในช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม โดยมีระดับน้ำท่วมสูงสุดเกิน 90 ซม. มากในหลายท้องที่ และในระดับ 40-90 ซม. มีประมาณครึ่งหนึ่งของท้องที่ดังกล่าว จำนวนบ้านประมาณ 35,296 ครัวเรือน หรือเท่ากับร้อยละ 44.75 ของจำนวนบ้านทั้งหมด ซึ่งมีอยู่ 78,865 ครัวเรือน ถูกน้ำท่วมและได้รับความเสียหาย บ้านเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี และ อำเภอปากเกร็ด รวมกันประมาณร้อยละ 65.00

เมื่อพิจารณาพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม ปรากฏว่า จากพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 289,783 ไร่ (ร้อยละ 74.33 ของพื้นที่จังหวัด) ได้ถูกน้ำท่วมประมาณ 289,783 ไร่ (ร้อยละ 79.27 ของพื้นที่เกษตรกรรม) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา 167,944 ไร่ (ร้อยละ 84.83 ของพื้นที่นาทั้งหมด) และพื้นที่สวน 48,791 ไร่ (ร้อยละ 63.54 ของพื้นที่ทำสวนทั้งหมด) พื้นที่เกษตรกรรมที่ถูกน้ำท่วมส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอไทรน้อย ประมาณ 98,439 ไร่ (ร้อยละ 42.85 ของพื้นที่เกษตรที่ถูกน้ำท่วม) รองลงมาได้แก่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย และ อำเภอปากเกร็ด ถูกน้ำท่วม 47,834 ไร่ 35,730 ไร่ 20,518 ไร่ และ 19,990 ไร่ ตามลำดับ สำหรับอำเภอเมืองนนทบุรี พื้นที่เกษตรกรรมถูกน้ำท่วมน้อยที่สุดเท่ากับ 7,198 ไร่ (ร้อยละ 3.14) ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในตารางที่ ผ.3.29

ในด้านมูลค่าความเสียหาย รวมประมาณ 356.8 ล้านบาท (คิดเฉพาะความเสียหายของผลผลิตด้านเกษตรกรรม และความเสียหายที่เกิดกับสาธารณชนสมบัติ) ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ 89.2 เกิดแก่ผลผลิตทางเกษตรกรรมนั้น อำเภอบางกรวย มีความเสียหายมากที่สุด 166.0 ล้านบาท (ร้อยละ 46.5) รองลงไป ได้แก่ อำเภอบางใหญ่ 79.7 ล้านบาท ส่วนอำเภออื่น ๆ อีก 4 อำเภอ มีมูลค่าใกล้เคียงกันประมาณ 20-30 ล้านบาท สาเหตุที่อำเภอบางกรวย และอำเภอบางใหญ่ มีมูลค่าความเสียหายสูงนั้น เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่ของทั้ง 2 อำเภอนี้ เป็นการทำสวนไม้ผลซึ่งผลผลิตมีมูลค่าสูง ส่วนพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม ซึ่งมีมากในเขตอำเภอไทรน้อย และอำเภอบางบัวทอง นั้น มีมูลค่าที่ต่ำกว่า

ความเสียหายที่เกิดแก่สาธารณชนสมบัติ มีมูลค่ารวม 36.5 ล้านบาท นั้น ส่วนใหญ่เกิดแก่ถนนและซอย รวมกันประมาณ 30.5 ล้านบาท โดยมีถนนและซอยที่ถูกน้ำท่วมรวมกันประมาณ 412 สาย จากที่มีอยู่ทั้งหมด 773 สาย สำหรับสัดส่วนของถนนและซอย ในเขตอำเภอเมือง ที่ถูกน้ำท่วม มีสัดส่วนน้อยกว่าในเขตอำเภออื่น ๆ กล่าวคือ เท่ากับร้อยละ 58.9 และ 28.1 ของถนนและซอย ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีทั้งหมด อย่างไรก็ตาม

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง พื้นที่รับน้ำและระบบป้องกันน้ำท่วมในเขตพื้นที่ศึกษา		
มาตราส่วน 1:50,000	ที่มา: กรมชลประทาน	แผนที่ 3.34

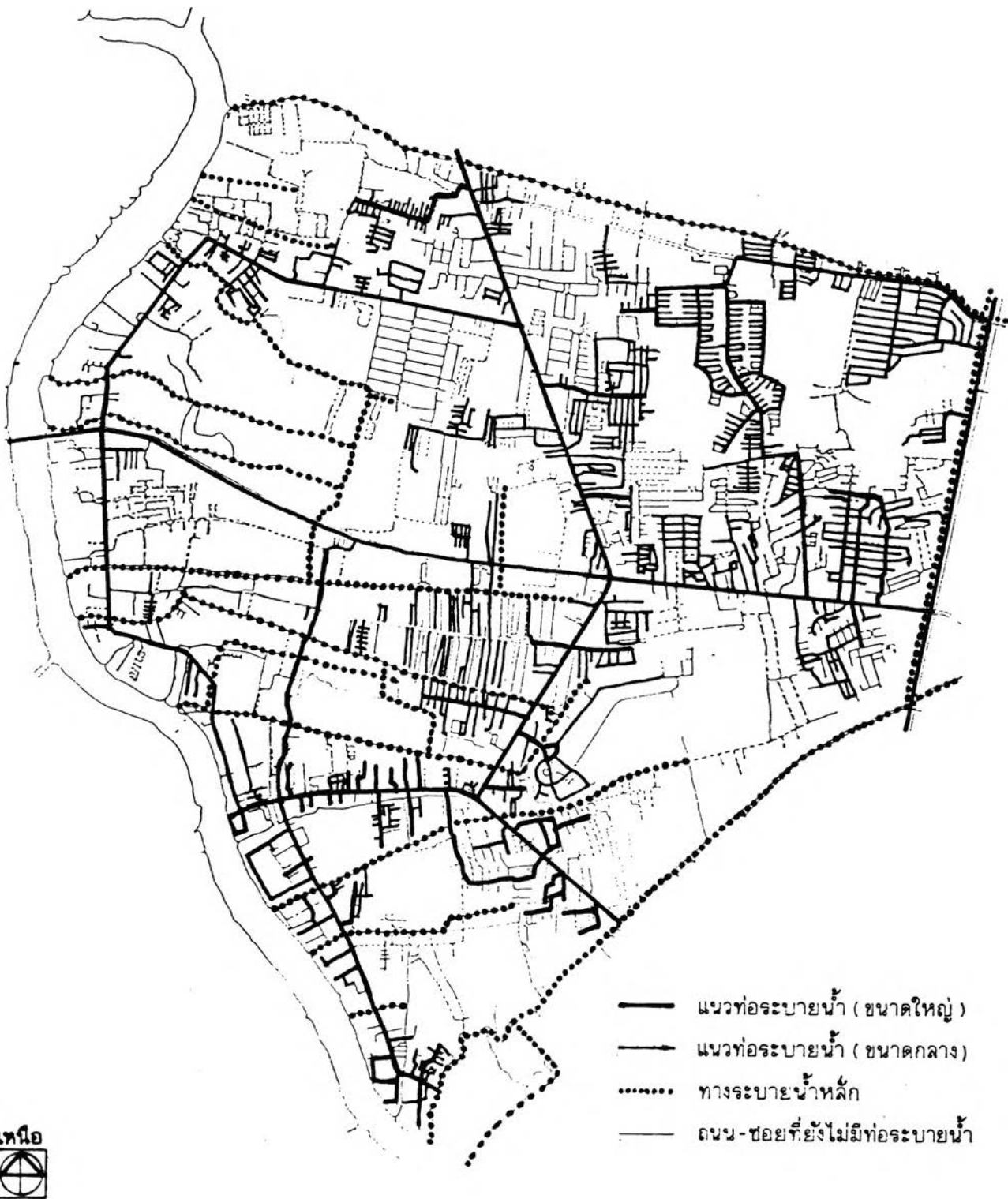
ตารางที่ 3.29 อาคารป้องกันน้ำท่วมตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยาในเขต จ. นนทบุรี

ลำดับที่	ชื่อประตูละบายน้ำ	ช่องระบายน้ำ		เครื่องสูบน้ำ	
		ขนาด (ม.)	จำนวน (ช่อง)	ขนาด (ม. ³ /วินาที)	จำนวน (เครื่อง)
1.	คลองบางขุนแก้ว	6.00	1	3.00	3
2.	คลองบางนาค	4.00	1	3.00	3
3.	คลองบางนิง	4.00	1	3.00	3
4.	คลองบางขุนนาค	4.00	1	0.50*	3
5.	คลองบางขุนเทียน	4.00	1	0.50*	3
6.	คลองบางขวาง	2.10 x 2.40	1	-	-
7.	คลองบางแพรก 1	6.00	1	3.00	2
8.	คลองบางแพรก 2	2.70 x 3.00	1	0.50*	3
9.	คลองมะขามโพรง	2.70 x 3.00	1	0.50*	3
10.	คลองบางซื่อน้อย	6.00	1	3.00	6
11.	คลองบางกระสอ	4.00	1	0.50*	3
12.	คลองบางศรีอยุธยา	4.00	1	0.50*	3
13.	คลองบางศรีเมือง	4.00	1	3.00	2
14.	คลองวัดศรีจันทร์	2.00 x 2.40	1	0.50*	3
15.	คลองท่าทราย	4.00	1	0.50*	3
16.	คลองบางตลาด	6.00	1	3.00	4
17.	คลองบางตลาดน้อย	o 1.00	2	-	-
18.	คลองวัดกลางเกล็ด	2.00 x 2.00	1	0.50*	3
19.	คลองบ้านจ่า	3.00 x 2.70	3	1.00	2
20.	คลองบ้านใหม่	6.00	1	3.00	3

หมายเหตุ: 1) ประตูระบายน้ำที่ปากคลองตะนาวศรี จัดดำเนินการก่อสร้างในปี 2530 โดยใช้ประตูระบายขนาด 4.00 ม. จำนวน 1 ช่อง และติดตั้งเครื่องสูบน้ำขนาด 3.00 ม³/วินาที จำนวน 2 เครื่อง

2) * ขนาดและเครื่องสูบน้ำอยู่ระหว่างการจัดหาและจะติดตั้งต่อไป

3) วัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับควบคุมและระบายน้ำออกจากพื้นที่ในเขตจังหวัดนนทบุรี

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง ระบบระบายน้ำในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2530

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา :จากการสำรวจภาคสนาม
 ในเดือนสิงหาคม 2530

แผ่นที่ 3.35

● พื้นที่ชุมชน (BUILT-UP AREA)
ที่ถูกน้ำท่วมเป็นประจำ

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง บริเวณพื้นที่ชุมชน (Built-Up Area) ที่ถูกน้ำท่วมเป็นประจำ

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: จากการสำรวจภาคสนาม
ในเดือนสิงหาคม 2530

แผนที่ 3.36

ก็มีมูลค่าความเสียหายสูงสุด เท่ากับ 10.7 ล้านบาท (ตารางที่ ผ.3.30)

3.2.4.5.2 การระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา

การระบายน้ำในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก มีลักษณะคล้ายคลึงกับชุมชนเมือง โดยทั่วไป กล่าวคือ เป็นระบบรวม ซึ่งรับทั้งน้ำฝนและน้ำทิ้งจากชุมชน ไหลมารวมกันในท่อสาธารณะลงสู่คูระบายน้ำริมถนน หรือคลองระบายน้ำหลัก ซึ่งเป็นคลองธรรมชาติ ซึ่งล้อมรอบพื้นที่ทั้งหมด 3 ด้าน และไหลผ่านภายในพื้นที่ในแนวตะวันออก-ตะวันตก ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา (แผนที่ 3.34)

ระบบระบายน้ำในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้ ยังไม่ได้รับการสำรวจและวางแผนการระบายน้ำ กำจัดน้ำเสียจากหน่วยงานใด นอกจากภายในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองนนทบุรี (ตำบลสวนใหญ่) และการศึกษาเพื่อการระบายน้ำ-ป้องกันน้ำท่วม โดยกรมชลประทาน (ปี พ.ศ. 2526) ซึ่งก็ได้ดำเนินการเฉพาะคลองระบายน้ำหลักและแนวป้องกันน้ำท่วมตามชายฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กล่าวได้ว่าการดำเนินงานส่วนใหญ่ ในช่วง 3-4 ปี ที่ผ่านมามีวัตถุประสงค์หลักในด้านการป้องกันน้ำท่วม เนื่องจากน้ำทะเลหนุน น้ำเหนือป่า และการท่วมขังเนื่องจากน้ำฝน การป้องกันได้ใช้หลักการปิดล้อมพื้นที่ โดยการสร้างแนวบังกันตามชายฝั่งแม่น้ำและตอนเหนือของพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสร้าง-ยกระดับถนน อาคารบังค้ำน้ำ-เครื่องสูบน้ำบริเวณปากคลองระบายน้ำ เพื่อควบคุมระดับน้ำ และสูบน้ำออกจากพื้นที่ รวมถึงการขุดลอกคูคลองระบายน้ำหลักเพื่อให้เป็นที่รองรับน้ำและระบายน้ำออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

เนื่องจากมีข้อจำกัดในการศึกษา ดังนั้นการสำรวจภาคสนาม โดยผู้ทำการศึกษาในเดือนสิงหาคม ในปี พ.ศ. 2530 จึงได้มุ่งเน้นประเด็น การตรวจสอบว่ามีระบบท่อระบายน้ำในบริเวณใดบ้าง ปัญหาที่น้ำท่วมมีมากน้อยเพียงใด ตลอดจนสภาพโดยทั่วไปของระบบระบายน้ำ และทางระบายน้ำหลัก จากการสำรวจภาคสนาม พบว่า ในพื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่มีระบบท่อระบาย และทางระบายน้ำหลักก็มีการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของระบบระบายน้ำ และการป้องกันน้ำท่วม โดยทั่วไปยังไม่เพียงพอเนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ขนาดและระดับของท่อยังไม่เหมาะสม สภาพชำรุด ขาดการบำรุงรักษา ซึ่งรวมทั้งคูคลองระบายน้ำหลัก และคูระบายน้ำริมถนน ซึ่งยังขาดแคลนงบประมาณในการขุดลอกคูแลรักษา ตามระยะเวลาอันควร สาเหตุดังกล่าวทำให้เกิดน้ำท่วม-ขังในบางพื้นที่ ดังแสดงในแผนที่ 3.35 และ 3.36

3.2.4.6 การจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

การจัดเก็บขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก (ปี พ.ศ. 2530) อยู่ในความรับผิดชอบของ 2 หน่วยงาน ได้แก่ ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ซึ่งมีพื้นที่ 2.5 ตร.กม. รับผิดชอบโดยเทศบาลเมืองนนทบุรี

สำหรับพื้นที่ลุ่มที่เหลือนี้อีกประมาณ 37.58 ตร.กม. รับผิดชอบโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ

เทศบาลเมืองนนทบุรี มีรถขยะทั้งหมด 10 คัน (ใช้งานได้เพียง 8 คัน) ซึ่งปกติจะใช้งานทั้งหมดโดยไม่มีรถสำรอง ความจุของรถมี 3 ขนาด คือ 3.7, 7.4 และ 11.0 ลบ.ม. รถเก็บขยะมีจำนวน 29 คัน รถเก็บขยะใช้พนักงาน 4 คน (รวมคนขับรถ) บังคับทำการเก็บขยะวันละ 2 เที่ยว (เวลา 5.00 - 14.00 น. และ 14.00 - 23.00 น.) เฉพาะตลาดสดใช้รถเก็บขยะ 2 คัน เก็บขยะวันละ 13 เที่ยว ในฤดูฝนไม่จำเป็นจะต้องเพิ่มเที่ยวในการเก็บขนมากไปกว่าปกติ สถานที่ทิ้งขยะในปัจจุบัน ได้อาศัยทั้งในบริเวณอำเภอบางบัวทอง และบริเวณทิ้งขยะในเขตมีนบุรี ซึ่งเป็นของ กทม. ทำให้สิ้นเปลืองทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนไปทิ้ง สำหรับการกำจัดเก็บขยะในพื้นที่ นอกเขตเทศบาลดำเนินการโดยใช้รถขยะ จำนวน 14 คัน ขนาดความจุ 11.0 ลบ.ม.

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะในทั้ง 2 พื้นที่ ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองนนทบุรี มีประชากรเฉพาะที่อยู่ในพื้นที่ที่จะต้องบริการประมาณ 39,531 คน (ปี พ.ศ. 2527) ซึ่งผลิตขยะในช่วงฤดูกาลปกติ ประมาณ 71.95 ลบ.ม.* ต่อวัน ในขณะที่มีการจัดเก็บขยะโดยรถขยะ 8 คัน ได้ประมาณวันละ 96-112 ลบ.ม. ก็นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เพียงพอแก่การให้บริการ สำหรับในพื้นที่นอกเขตเทศบาล ซึ่งมีประชากร 134,149 คน ผลิตขยะวันละประมาณ 244.15 ลบ.ม. แต่มีการจัดเก็บขยะโดยรถขยะ 4 คัน คิดเป็นขยะที่จัดเก็บได้วันละ 184-215 ลบ.ม. ก็นับได้ว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาในกรณีที่ว่าอาคาร-บ้านเรือนมีการกระจายตัวในบริเวณพื้นที่กว้างขวางและปริมาณขยะที่มีมากขึ้นอีก ร้อยละ 35.00 ในแต่ละวันในฤดูฝน อย่างไรก็ตาม ภายใต้มุมมองการจัดสรรขนาดใหญ่บางแห่ง เช่น ของการเคหะแห่งชาติ ได้มีการจ้างให้เอกชนดำเนินการเก็บขยะ ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระการจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลลงได้มาก

---

* ใช้อัตราการผลิตขยะมูลฝอย 1.82 ลิตร/คน/วัน หรือเท่ากับ 455 กรัม/คน/วัน และความหนาแน่นของขยะมูลฝอย 250 กรัม/ลิตร ตัวเลขที่นำมาคำนวณนี้เป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการศึกษาของ JICA นอกจากนี้ประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะในแต่ละเที่ยวใช้ร้อยละ 60-70 ของความจุของรถขยะแต่ละคัน

สำหรับโครงการปรับปรุงบริการจัดเก็บ และกำจัดขยะของเทศบาลเมืองนนทบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2530 ได้มีโครงการซื้อรถเก็บขยะเพิ่มเติมขนาด 7.4 ลบ.ม. อีก 2 คัน รวมทั้งเพิ่มเติมอุปกรณ์ในการจัดเก็บ เช่น รถเข็นและภาชนะรองรับขยะ นอกจากนี้ในการกำจัดขยะ ได้พยายามที่จะจัดซื้อที่ทิ้งขยะเป็นของตนเองในพื้นที่ซึ่งอยู่ไม่ไกลเกินไป และพยายามจะทำระบบกำจัดขยะแบบฝัง (Sanitary land filled) มาใช้

จากการศึกษาดังกล่าวมาแล้ว อาจสรุปปัญหาในการบริการจัดเก็บขยะมูลฝอยได้หลายประการ ประการแรกได้แก่ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะซึ่งยังไม่เพียงพอแก่การให้บริการ เนื่องจากรถเก็บขยะ และอุปกรณ์ ภาชนะ หรือที่รองรับขยะ ตลอดจนบุคคลากรในการจัดเก็บยังมีไม่เพียงพอทำให้เกิดขยะตกค้าง โดยเฉพาะตามชุมชนริมแม่น้ำ ลำคลอง และในย่านธุรกิจการค้า ตลาดสด ซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนที่สำคัญของจังหวัด รวมทั้งในพื้นที่ชุมชนนอกเขตเทศบาลโดยทั่วไป ประการที่ 2 ได้แก่ การสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากในการจัดเก็บและขนขยะไปทิ้ง เนื่องจากพื้นที่การจัดเก็บมีมาก่อนข้างกระจายตัว และสถานที่ทิ้งมีระยะทางไกล ประการที่ 3 ได้แก่ การยังไม่มีที่ทิ้งขยะเป็นกรรมสิทธิ์ของเทศบาล และยังใช้ระบบกำจัดขยะไม่เหมาะสม ประการสุดท้ายคือ ค่าใช้จ่ายในการให้บริการมีสัดส่วนสูงกว่ารายรับเป็นอันมาก

3.2.4.7 การศึกษา

3.2.4.7.1 การศึกษาในระดับจังหวัด

การศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีสถานศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งดำเนินการโดย ภาครัฐบาลและเอกชน ซึ่งแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบโรงเรียน การศึกษาระดับสูงจะอยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี (ฝั่งตะวันออก) ส่วนอำเภออื่น ๆ การศึกษาระดับสูงสุดจะถึงขั้นมัธยมปลาย จากการศึกษาที่จังหวัดนนทบุรีมีขนาดพื้นที่ไม่มากนัก มีการคมนาคมค่อนข้างสะดวก ประกอบกับบริเวณเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทำให้การบริการการศึกษาสามารถทำได้ค่อนข้างมากเกือบทุกระดับ และ ประเภทการศึกษา นอกจากนี้นักเรียนสามารถเดินทางเข้ามารับการศึกษายังกรุงเทพมหานครได้ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับสูง

ในปี พ.ศ. 2529 การศึกษาในระบบโรงเรียนมีสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการรวม 226 โรง จำนวนห้องเรียน 3,061 ห้อง จำนวนนักเรียน/ศึกษา 99,694 คน และมีครู 5,735 คน (ตารางที่ 3.30 และ 3.31) เปรียบเทียบ

กับปี พ.ศ.2525 จากรายงานการวิจัยเมืองนนทบุรี (สำนักงานผังเมือง ข.2527:47-50) มีจำนวนสถานศึกษารวม 208 โรง คิดเป็นขนาดการเพิ่มเท่ากับร้อยละ 8.65 สำหรับจำนวนนักเรียน/นักศึกษา และครูเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.16 และ 9.43 ตามลำดับ ส่วนจำนวนห้องเรียนลดลงเล็กน้อยเท่ากับร้อยละ 0.10 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า จำนวนครูเพิ่มในสัดส่วนที่สูงกว่าจำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน โดยมีอัตราส่วน นักเรียน : ครู ในระดับประถมศึกษาเท่ากับ 18:1 ในระดับมัธยม เท่ากับ 15:1 ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้เท่ากับ 25 : 1 และ 20 : 1 ตามลำดับ ประกอบกับงบประมาณดำเนินการต่อหัวของนักเรียนค่อนข้างสูงสำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาเท่ากับ 3,910 3,305 และ 10,022 บาท ตามลำดับ ยังผลให้คุณภาพการศึกษาโดยรวมของจังหวัดดีขึ้น และยังมีความสามารถที่จะรับนักเรียนเพิ่มได้อีก นอกจากนี้สถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้บริการเพียงพอ และกระจายไปทุกอำเภอ อย่างไรก็ตาม ในเขตพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ ยังมีการเสียเปรียบพื้นที่ฝั่งตะวันออกอยู่อีกมาก

3.2.4.7.2 การศึกษาในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษา การศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นชุมชนสำคัญของจังหวัดมีสถานศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 51 แห่ง เป็นของภาครัฐบาล 24 แห่ง เอกชน 27 แห่ง มีนักเรียนทุกระดับรวม 39,862 คน จำนวนครู 1,973 คน ห้องเรียน 1,125 ห้อง มีการใช้ที่ดินรวมกันประมาณ 260.45 ไร่

จากการศึกษาของสำนักผังเมือง (สำนักผังเมือง ข.2527:141-154) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 46.15 อยู่ในระดับประถมศึกษา รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 33.62) ก่อนประถมศึกษา (ร้อยละ 11.32) ส่วนที่เหลือเป็นนักเรียนสายอาชีพ และอุดมศึกษารวมกันเท่ากับร้อยละ 8.91

เมื่อพิจารณาลัดส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน และต่อครูแล้ว พบว่า ระดับประถมศึกษาจะอยู่ในเกณฑ์สูงกว่ามาตรฐาน สำหรับในระดับมัธยมศึกษาอัตราส่วนนักเรียนต่อครูสูงกว่ามาตรฐาน แต่อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเล็กน้อย ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาน่าจะสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แต่จำนวนห้องเรียนในระดับมัธยมศึกษามีจำนวนค่อนข้างน้อย ในด้านการใช้พื้นที่ปรากฏว่าลัดส่วนนักเรียน (โดยรวม) ต่อการใช้พื้นที่ประเภทสถานศึกษาเท่ากับ 153 คนต่อไร่ ซึ่งกล่าวได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำกว่ามาตรฐานทั่วไปของสำนักผังเมือง ซึ่งกำหนดไว้ 80 และ 160 คน ต่อไร่ สำหรับสถานศึกษาในเขตเมืองชั้นกลาง และเขตเมืองชั้นใน ตามลำดับ

ตารางที่ 3.30 การศึกษาในระบบโรงเรียน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2529
ในจังหวัดนนทบุรี

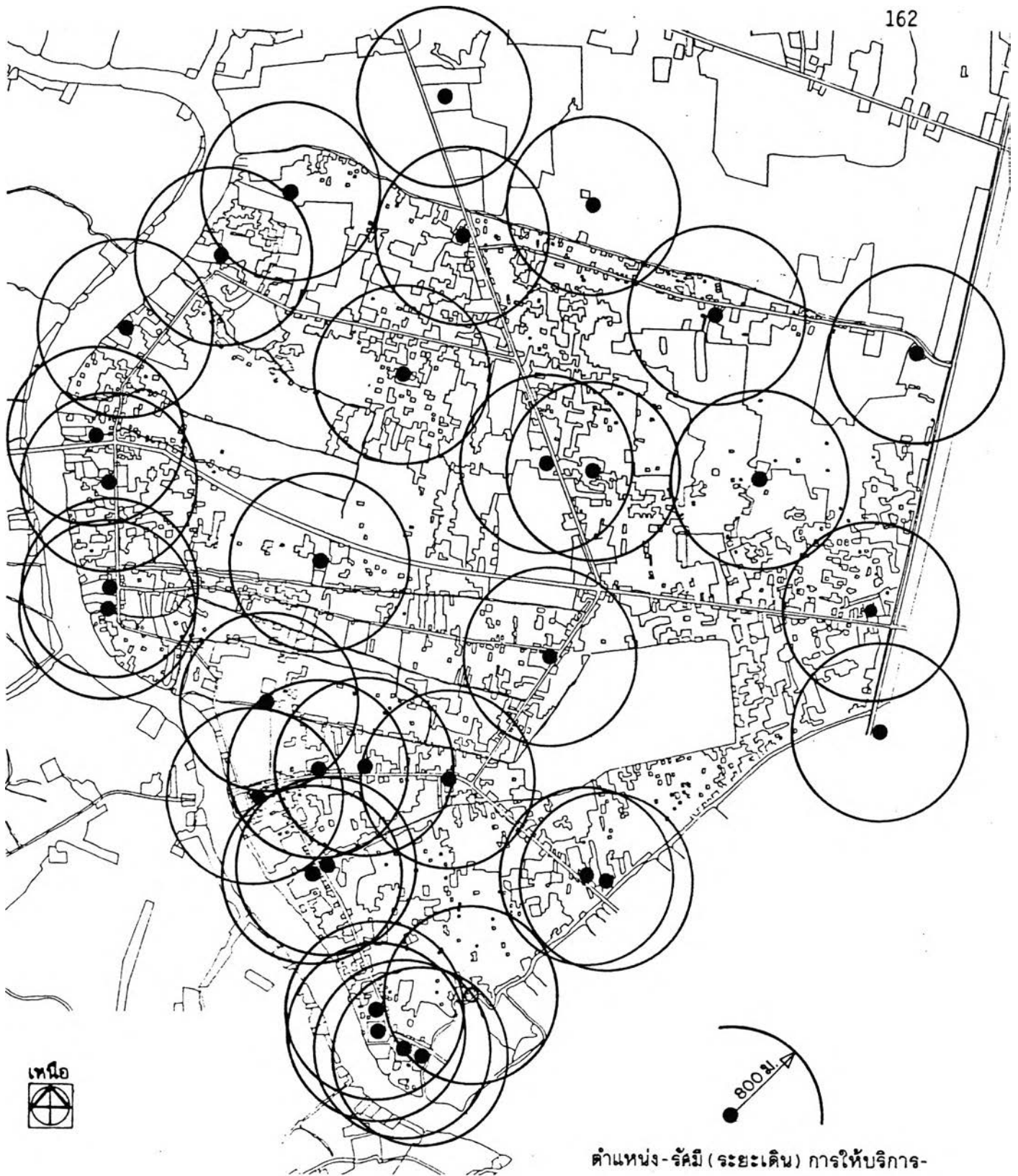
สถานศึกษา/สังกัด	โรงเรียน/วิทยาลัย (โรงเรียน)	ห้องเรียน (ห้อง)	นักเรียน/นักศึกษา (คน)	ครู (คน)
1. โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา	17	645	26,547	1,597
2. โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา	147	1,644	44,552	2,676
3. โรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา	1	12	413	31
4. โรงเรียนเทศบาล	5	92	2,710	129
5. วิทยาลัยเทคนิคศรีและอาชีวศึกษา	1	63	2,097	133
6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สายอาชีพ)	5	47	1,525	207
7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สายสามัญ)	48	545	21,520	937
8. กรมประชาสัมพันธ์	2	13	330	25
รวม	226	3,061	99,694	5,735

ที่มา : แผนปฏิบัติการการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ปีงบประมาณ 2530, สำนักงานเลขาธิการ
คณะกรรมการการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี หน้า 81

ตารางที่ 3.31 การศึกษาในระบบโรงเรียน จังหวัดนนทบุรี ปี 2528 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	รัฐบาล		เอกชน			รวม			
	โรงเรียน	ครู	นักเรียน	โรงเรียน	ครู	นักเรียน	โรงเรียน	ครู	นักเรียน
ก่อนประถมศึกษา	100	292	7,187	4	85	1,629	124	27	4,816
ประถมศึกษา	55	1,619	43,584	30	474	10,788	75	3,092	54,372
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	86	1,421	6	187	4,134	10	27	5,555
มัธยมศึกษาตอนปลาย	13	1,503	25,113	2	243	5,234	15	1,746	30,347
อาชีวศึกษา	1	132	1,097	5	212	1,768	6	34	3,855
รวม	173	4,632	75,402	47	1,201	23,553	230	5,933	99,855

ที่มา : ข้อมูลการตลาด 2528

ตำแหน่ง-รัศมี (ระยะเดิน) การให้บริการ
ของโรงเรียนประถม-มัธยมศึกษา

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี

แสดง การกระจายตัวของโรงเรียนและสถานที่ศึกษาในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2530

มาตราส่วน 1:50,000

ที่มา: จากการสำรวจ

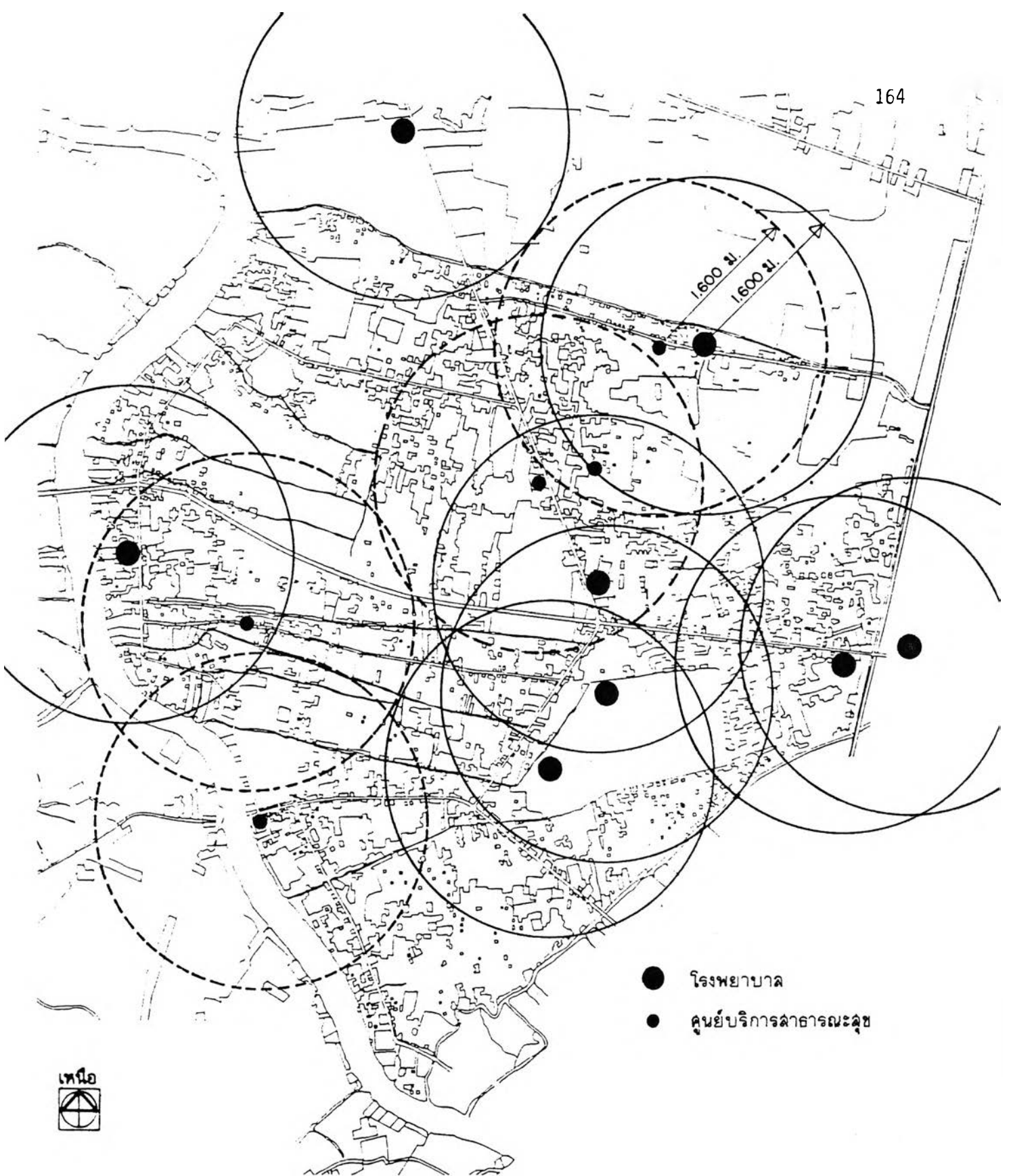
แผนที่ 3.37

การกระจายตัวของสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ตาม แนวถนนสายหลักต่าง ๆ โดยเฉพาะถนนพหลโยธินสงคราม ประชาราษฎร์ และนนทบุรี-สนามบินน้ำ ซึ่งมีสถานศึกษาเกาะกลุ่มกันค่อนข้างหนาแน่น ส่วนถนนรัตนาธิเบศร์ และถนนงามวงศ์วาน ยังมีสถานศึกษาอยู่น้อยมาก จากลักษณะการกระจายตัวของสถานศึกษาดังกล่าวได้ทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัด ตามแนวถนนสายหลักทั้ง 3 สายดังกล่าว โดยเฉพาะในช่วงโมงเร่งด่วน

3.2.4.8 การสาธารณสุข ในปี พ.ศ.2527 ข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระบุว่า จังหวัดนนทบุรีมีโรงพยาบาล รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง เป็นของภาครัฐบาล 10 แห่ง และเอกชน 1 แห่ง อยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี 6 แห่ง อำเภอปากเกร็ด 2 แห่ง ส่วนที่เหลืออยู่ในเขตอำเภอบางใหญ่ บางบัวทอง และไทรน้อย อำเภอละ 1 แห่ง ยกเว้นอำเภอบางกรวย เป็นอำเภอเดียวที่ยังไม่มีโรงพยาบาล สำหรับโรงพยาบาลในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีนั้น เป็นโรงพยาบาลเฉพาะโรคสังกัดส่วนกลาง 3 แห่งได้แก่ โรงพยาบาลศรีธัญญา โรงพยาบาลกสิราศนราตूर และ โรงพยาบาลโรคทรวงอก ส่วนที่เหลืออีก 3 แห่งได้แก่ โรงพยาบาลประจำจังหวัด โรงพยาบาลชลประทาน และโรงพยาบาลนนทเวช ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชนอีก 1 แห่ง

ในด้านเตียงรับคนไข้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,525 เตียง จำนวนแพทย์รวม 117 คน คิดเป็นอัตราส่วนต่อจำนวนประชากรในปี พ.ศ.2527 ที่มีอยู่ทั้งสิ้น 478,199 คน เท่ากับ 1 เตียง ต่อประชากร 136 คน และแพทย์ 1 คนต่อประชากร 4,087 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2525 ซึ่งมีเตียงรับคนไข้ 3,207 เตียง แพทย์ 92 คน ให้บริการแก่ประชากร 422,392 คน คิดเป็น 1 เตียง ต่อประชากร 132 คน และแพทย์ 1 คนต่อประชากร 4,591 คนแล้ว พบว่าเตียงรับคนไข้ต่อประชากรมีอัตราส่วนที่ค่อยลงเล็กน้อย แต่จำนวนแพทย์ต่อประชากรมีอัตราส่วนดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวในระดับอำเภอแล้วปรากฏว่า มีการกระจุกตัวของโรงพยาบาล เตียงรับคนไข้ และแพทย์ อยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2527 มีโรงพยาบาลในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีรวมทั้งสิ้นถึง 6 แห่ง เตียงรับคนไข้ 3,227 เตียง และมีแพทย์รวมกันถึง 111 คน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์อื่น ๆ อีกเป็นสัดส่วนที่สูงมาก นอกจากนี้ยังพบว่าสถานบริการทางการแพทย์ต่าง ๆ ยังมีการรวมตัวกันอยู่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้แก่อำเภอปากเกร็ด และเมื่อพิจารณาประสิทธิภาพในการให้บริการทางการแพทย์แล้วพบว่ามียุทธศาสตร์เตียงรับคนไข้ 1 เตียง ต่อประชากรของอำเภอเมืองนนทบุรีเพียง 69 คน และแพทย์ 1 คนต่อประชากรเพียง 2,006 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชากรในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีมีโอกาสได้

- โรงพยาบาล
- ศูนย์บริการสาธารณสุข

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี			
แสดง การกระจายตัวของโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขในเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ. 2530			
มาตราส่วน 1:50,000	ที่มา: จากการศึกษา	แผนที่ 3.38	

รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ดีกว่าประชากรในเขตอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมาก

3.2.4.9 สวัสดิภาพความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

เนื่องจากชุมชนอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก มีทำเลที่ตั้งติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยลักษณะกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม มีความคล้ายคลึงกัน ทำให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีลักษณะเหมือนกับที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร

เขตพื้นที่ชุมชนอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก (นิสสัย บุญศิริ 2530:30-49) อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจ 3 แห่ง ได้แก่ สภ. (สถานีตำรวจภูธร) อำเภอเมืองนนทบุรี สภ. ตำบลลาดโตนด และ สภ. ตำบลสวนใหญ่ มีข้าราชการตำรวจจำนวนรวม 229 นาย แบ่งเป็น สัญญาบัตร 35 นาย ประทวน-พลตำรวจ 194 นาย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี (ปี พ.ศ. 2529 มีประชากรรวม 216,032 คน) คิดเป็นตำรวจ 1 คน ต่อประชากร 943 คน ซึ่งนับว่าต่ำกว่ามาตรฐานที่กรมตำรวจกำหนดไว้เล็กน้อย (ตำรวจ 1 คน ต่อประชากร 800 คน) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีกำลังตำรวจจะมีสัดส่วนน้อยกว่ามาตรฐาน แต่จากผลการดำเนินงานที่ได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง โดยเน้นการป้องกันเป็นหลัก จึงสามารถควบคุมอัตราการเกิดของคดีต่าง ๆ ลงได้ ตามเป้าหมาย และมีการจับกุมผู้กระทำผิดได้มากเกินเป้าหมายที่กระทรวงมหาดไทยตั้งไว้

ในปี พ.ศ. 2529 มีคดีอุกฉกรรจ์เกิดขึ้นในพื้นที่ 25 ราย ประกอบด้วยผู้ฉ้อฉล 21 ราย ปล้นทรัพย์ 3 ราย ชิงทรัพย์ 1 ราย ส่วนคดีวางเพลิงไม่มีเกิดขึ้น ผลการจับกุมคดีที่ผู้อื่นจับกุมได้ 13 ราย (ร้อยละ 62.00) ส่วนคดีปล้นทรัพย์และชิงทรัพย์สามารถจับกุมได้ทั้งหมด ผลการดำเนินงานสำหรับคดีอุกฉกรรจ์ ทั้งในด้านการป้องกันและการจับกุมได้ผลสูงกว่าเป้าหมาย นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งมีสถิติคดีอุกฉกรรจ์เกิดขึ้น 45 ราย และสามารถจับกุมได้ 36 ราย แสดงว่าสามารถควบคุมการเกิดขึ้นของคดี และมีการจับกุมอย่างได้ผล (ตารางที่ 3.32)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนและประเภทของคดีที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2528 และ 2529 (ตารางที่ 3.32) พบว่าส่วนใหญ่เป็นคดีความผิดต่อรัฐ เช่น การพนัน ยาเสพติด สำหรับคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80.00 เป็นคดีลักทรัพย์

3.2.4.10 การดับเพลิง (บรรเทาสาธารณภัย) อำเภอเมืองนนทบุรีมีสถานีดับเพลิง 1 แห่ง เป็นของเทศบาลเมืองนนทบุรี ปัจจุบันตั้งอยู่ที่อาคารของเทศบาลเมืองนนทบุรี

ตารางที่ 3.32 คดีที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี ปี 2528 และ 2529

คดีอาชญากรรม	2528			2529		
	เกิด	จับกุม	ร้อยละ	เกิด	จับกุม	ร้อยละ
ฆ่าผู้อื่น	25	16	64.00	21	13	62.00
ปล้นทรัพย์	13	10	76.92	3	3	100.00
ลักทรัพย์	6	3	50.00	1	1	100.00
วางเพลิง	1	1	100.00	-	-	-
รวม	45	30	67	25	17	68.00

คดีอาชญากรรม	2528			2529		
	เกิด	จับกุม	ร้อยละ	เกิด	จับกุม	ร้อยละ
ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ	146	108	78.00	121	68	56.19
ประทุษร้ายต่อทรัพย์	320	173	54.06	333	150	45.04
รัฐเป็นผู้เสียหาย		1,236			1,544	
การพนัน		(655)			(818)	
ยาเสพติด		(438)			(567)	
อื่น ๆ (อาวุธ, ค้าประเพณี)		(143)			(159)	
อุบัติเหตุจราจร	157	108		120	87	

ที่มา : บรรยายสรุปของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนนทบุรี (ในระบอบตำรวจ) หน้า 37-49

รับผิดชอบพื้นที่ในเขตเทศบาล โดยมีระดับเพลิงจำนวน 4 คัน เรือดับเพลิงจำนวน 1 ลำ สำหรับพื้นที่นอกเขตเทศบาลมีได้อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงานใด ในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้จะขอข้อมรดดับเพลิงของเทศบาลเมืองนนทบุรี และจากเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพฯ ไปช่วยดับเพลิง

สถิติการเกิดเพลิงไหม้ เท่าที่ผ่านมาจนถึงปี พ.ศ. 2531 จากการสอบถามเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองนนทบุรี พบว่ามีจำนวนไม่มากนักโดยเกิดเพลิงไหม้ 12 และ 14 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2530 และ 2531 ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากไฟไหม้หญ้าแห้ง หรือการเผาหญ้า ปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีอยู่ได้แก่ การขาดแคลนรถดับเพลิงและอุปกรณ์ ตลอดจนบุคคลากรและสถานที่ดับแคบไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน อนึ่งเทศบาลมีโครงการจะย้ายที่ตั้งของสถานีดับเพลิงไปตั้งอยู่ที่ซอยเทศบาล 3 (ซอยวัดนครอินทร์) มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่

3.2.4.11 ตลาดสด ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก มีตลาดสดที่สำคัญ จำนวน 5 แห่ง เป็นของเทศบาล 2 แห่ง และของเอกชน 3 แห่ง และตลาดสดชั่วคราวอีก 1 แห่ง ได้แก่

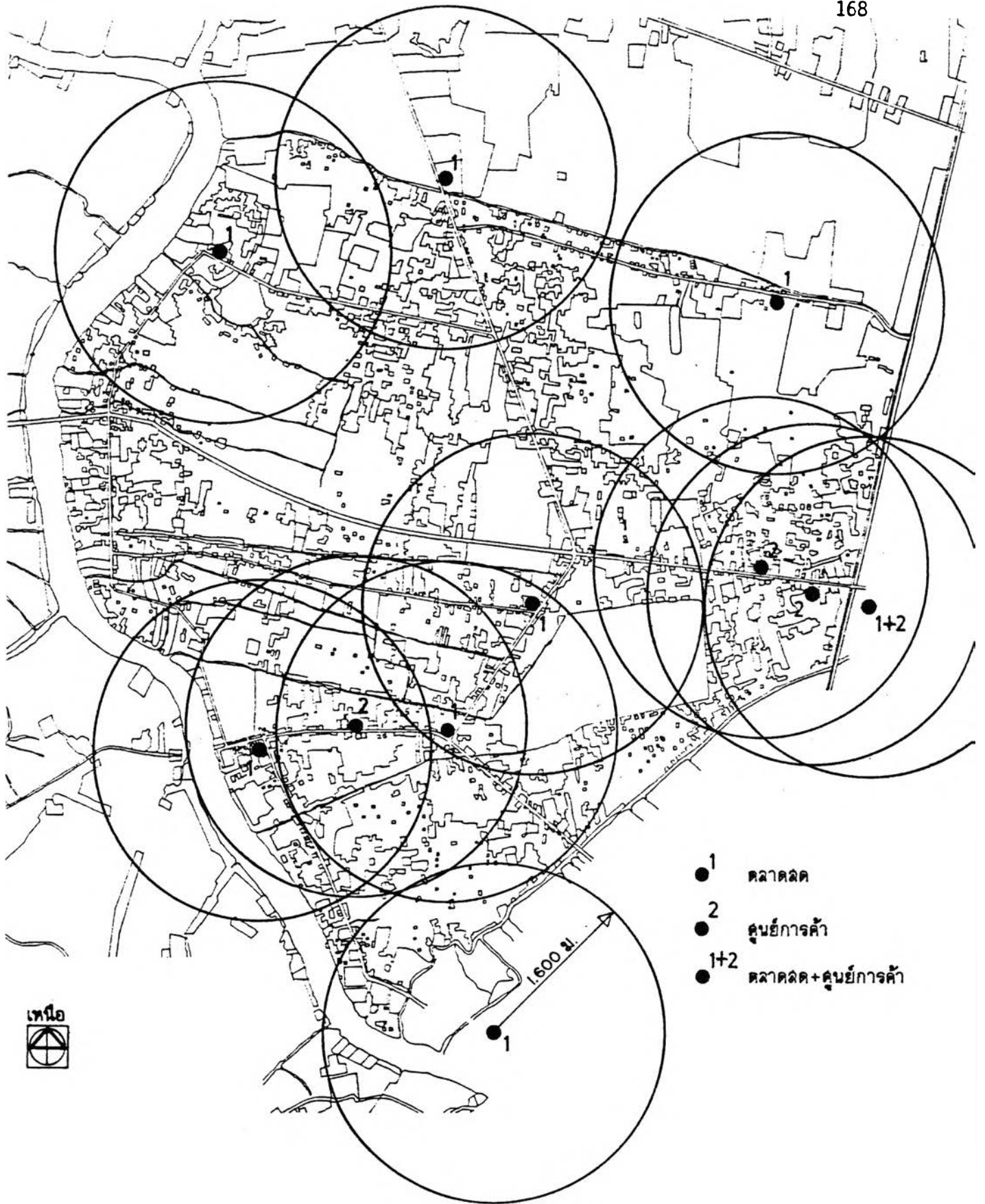
1. ตลาดสดเทศบาล 1 ตั้งอยู่ถนนประชาราษฎร์ ตำบลสวนใหญ่ ในที่ช่องที่ราชพัสดุ เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ จำนวนผู้ขายประมาณ 1,000 ราย เป็นตลาดเก่าที่เป็นที่นิยมของประชาชน ปัญหาที่มีอยู่ได้แก่ การขาดแคลนพื้นที่จอดรถ การจราจรติดขัด-คับคั่ง ที่เก็บขยะไม่เพียงพอ ตลอดจนการรुक้าถนน-ทางเดินเท้า ของหาบเร่ แผงลอย

2. ตลาดสดเทศบาล 2 ตั้งอยู่ถนนนิบุลย์สงคราม ตำบลสวนใหญ่ ในที่ช่องเทศบาลเมืองนนทบุรี เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ จำนวนผู้ขายประมาณ 830 ราย เป็นตลาดใหม่ อยู่ในบริเวณติดต่อกับตลาดสดเทศบาล 1 ปัญหาที่มีอยู่ ได้แก่ การขาดแคลนที่จอดรถ และปัญหาอื่น ๆ เช่นเดียวกับตลาดสดเทศบาล 1

3. ตลาดสดเรเวดี ตั้งอยู่ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ เป็นตลาดเอกชน บริเวณพื้นที่ประมาณ 200 ตร.วา จำนวนผู้ขายประมาณ 800 ราย ปัญหาของตลาดแห่งนี้ ได้แก่ การขาดแคลนพื้นที่จอดรถ การจราจรติดขัดในถนนติวานนท์และเรเวดี เป็นต้น

4. ตลาดสดสมบุรณ์สุข ตั้งอยู่ถนนสามัคคี ตำบลท่าทราย เป็นตลาดเอกชน บริเวณพื้นที่กว้างขวางประมาณ 5 ไร่ นับว่าเป็นตลาดที่มีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างสมบูรณ์แห่งหนึ่ง มีจำนวนผู้ขายประมาณ 100 ราย

- 1 ตลาดสด
- 2 ศูนย์การค้า
- 1+2 ตลาดสด+ศูนย์การค้า

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง การกระจายตัวของตลาดสดและศูนย์การค้า		
มาตราส่วน 1:50,000	ที่มา: จากการศึกษา	แผนที่ 3.39

5. ตลาดสดจิตเทวัญ ตั้งอยู่ถนนสนามบินน้ำ เป็นตลาดเอกชน ซึ่งยังไม่เป็นที่นิยมของประชาชนเท่าใดนัก จากการสำรวจพบว่า เป็นตลาดที่มีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างสมบูรณ์

6. ตลาดสดหมู่บ้านประชาชนีเวศน์ 3 ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ชั่วคราวของการเคหะแห่งชาติ ภายในศูนย์กลางหมู่บ้าน เป็นตลาดที่เกิดจากความจำเป็น เนื่องจากเป็นย่านที่มีประชาชนพักอาศัยอยู่หนาแน่น อย่างไรก็ตาม ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการจราจรติดขัด การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน อนึ่งการเคหะชาติมีโครงการที่จะก่อสร้างตลาดสดถาวร และศูนย์การค้าระดับหมู่บ้านขึ้น ในบริเวณพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วในอนาคต

นอกจากตลาดสดทั้ง 6 แห่ง ดังกล่าวมาแล้ว จากการสำรวจภาวะกายภาพ ในปี พ.ศ. 2530 พบว่ายังมีตลาดสดที่ภาคเอกชนได้ลงทุนก่อสร้างไว้อีก 2-3 แห่ง แต่ไม่เป็นที่นิยมของประชาชน นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนแห่งนี้ยังสามารถใช้บริการจากตลาดสดนอกพื้นที่ชุมชน แต่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น บริเวณสี่แยกพงษ์เพชร กรมชลประทาน เป็นเส้นการกระจายตัวของตลาดสดและศูนย์การค้า แสดงไว้ในแผนที่ 3.39

3.2.4.12 โรงฆ่าสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ภายในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี ตั้งวันออก ดำเนินการโดยเทศบาลเมืองนนทบุรี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตเทศบาลบริเวณหมู่ที่ 2 ตำบลสวนใหญ่ สัตว์ที่ฆ่าส่วนใหญ่เป็นสุกร รองลงมาได้แก่ โค และกระบือ โดยให้แหล่งน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา น้ำทิ้ง-น้ำเสีย ใช้ระบบบ่อบัก ซึ่งมีอยู่ 2 บ่อ และมีอาคารใส่ยาดับกลิ่น-ฆ่าเชื้อ ก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

ปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันจากโรงฆ่าสัตว์ ได้แก่ ปัญหา สภาวะแวดล้อม เนื่องจากน้ำเสีย เสียงรบกวน กลิ่น ตลอดจนปัญหาด้านอนามัย อย่างไรก็ตาม เทศบาลเมืองนนทบุรี ได้มีโครงการที่จะย้ายโรงฆ่าสัตว์ไปตั้งอยู่ในบริเวณอื่นที่เหมาะสม โดยคาดว่าจะดำเนินการภายหลังโครงการขยายเขตเทศบาล

3.2.4.13 เรือนจำ (ทัณฑสถาน) ในเขตพื้นที่ศึกษามีเรือนจำ 2 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันได้แก่ เรือนจำกลางบางขวาง และเรือนจำจังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ใกล้ศูนย์กลางธุรกิจชุมชนเดิม

เรือนจำกลางบางขวาง สร้างในปี พ.ศ. 2470 ในสมัยรัชกาล 7 ในเนื้อที่ประมาณ 207 ไร่ เป็นเรือนจำที่มีความมั่นคงแข็งแรง และทันสมัยแห่งหนึ่งในเอเชีย สามารถรับผู้ต้องขังได้ 5,000 คน แต่ปัจจุบันมีผู้ต้องขังมากกว่า 7,000 คน ภายในเรือนจำมีโรงพยาบาลกลางขึ้นตรงต่อกองทัพบกกระทรวงมหาดไทย

เรือนจำจังหวัดนนทบุรี เป็นที่คุมขังนักโทษประจำศาลจังหวัดนนทบุรี สามารถรับผู้ต้องขังได้ 800 คน

3.2.4.14 อาคารพิเศษทางวัฒนธรรม

1. พิพิธภัณฑ์พระรัตนไตร จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ใกล้สำนักงานเทศบาลเมืองนนทบุรี ในพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ

2. ห้องสมุดประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของอาคารพิพิธภัณฑ์ เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก มีเนื้อที่เพียง 120 ตร.ม. (เสวตลักษณ์ ไสยวรรณ 2525 : 110) ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้มาใช้บริการ ซึ่งปริมาณมากในแต่ละวัน

3. หอประชุมจังหวัดนนทบุรี เป็นอาคารส่วนหนึ่งของศูนย์ราชการประจำจังหวัด ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นอาคารอนุรักษ์ไว้แล้วโดยกรมศิลปากร

3.2.4.15 ศาสนสถาน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ส่วนศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ มีสัดส่วนเพียงเล็กน้อย ข้อมูลจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี ระบุว่า มีอาคารทางสถาปัตยกรรมในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรีรวม 339 แห่ง ประกอบด้วย วัด 179 วัด วัดร้าง 49 วัด ที่สำนักสงฆ์ 2 แห่ง โบสถ์ในคริสต์ศาสนา 5 แห่ง มัสยิด 18 แห่ง และโรงเรียนในศาสนาต่าง ๆ รวม 88 แห่ง

ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก มีวัด 24 วัด อยู่ในเขตตำบลสวนใหญ่ บางเขน บางกระสอ และท่าทราย จำนวน 8, 7, 6 และ 3 วัด ตามลำดับ สำหรับมัสยิดมี 4 แห่ง อยู่ในเขตตำบลท่าทราย 2 แห่ง ตำบลสวนใหญ่ และบางกระสอ ตำบลละ 1 แห่ง

3.2.4.16 สถานพักผ่อนหย่อนใจ และนันทนาการ ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจค่อนข้างน้อย ประกอบไปด้วย โรงภาพยนตร์ 3 แห่ง

สระว่ายนํ้า (เอกชน) 3 แห่ง สนามเทนนิส (เอกชน) 1 แห่ง สนามเด็กเล่น 2 แห่ง สถานพิทักษ์พ่อนหย่อนใจนี้ไม่รวมกิจการที่มีอยู่ในโรงเรียนและหมู่บ้านจัดสรร

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มีสถานที่พักผ่อนในเขตพื้นที่ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะประเภทสวนสาธารณะและสนามเด็กเล่น ซึ่งมาตรฐานกำหนดไว้ว่าควรมีเนื้อที่ 10 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้พยายามของบประมาณจากรัฐบาลเพื่อสร้างสนามกีฬาประจำจังหวัดขึ้นเพื่อประโยชน์ทั้งในด้านสุขภาพ-พลานามัย และสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่

3.2.5 นโยบายและโครงการพัฒนา

นโยบายและโครงการพัฒนามีผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการเติบโตและการพัฒนาของพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในการศึกษานี้ได้พิจารณาถึงนโยบาย แผนงาน ตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้อง โดยพิจารณาในทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น อันประกอบด้วย

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-2534) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง

- แผนพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล
- แผนพัฒนาชนบทจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2530
- ผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี (ร่าง)
- แผนพัฒนาเทศบาลเมืองนนทบุรีระยะปานกลาง ปี พ.ศ. 2530-2534

3.2.5.1 แนวนโยบายหลักในการพัฒนาเมือง ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (ลศช., 2530: 352-361) เพื่อให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจเกิดความสมดุลในระดับพื้นที่และเมืองต่าง ๆ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้กำหนดแนวทางที่จะกระจายความเจริญและกิจกรรมเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยจัดทำโครงการพัฒนาระบบเมืองหลักและพื้นที่เฉพาะขึ้น เพื่อให้สามารถลดการขยายตัวของกรุงเทพมหานครได้ในอนาคต จากเหตุผลดังกล่าว กลยุทธ์การพัฒนาระบบเมืองจึงได้กำหนดแนวนโยบายพัฒนาเมือง ควบคู่ไปกับการพิจารณาพื้นที่เฉพาะเศรษฐกิจใหม่ ๆ สืบต่อไปถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 โดยกำหนดกรอบนโยบายหลักไว้ 4 ประการ คือ

3.2.5.1.1 กรอบนโยบายหลัก

1) รองรับนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคสืบเนื่องต่อไป

2) เสริมสร้างฐานเศรษฐกิจ และการจ้างงานในเขตเมือง เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

3) เสริมสร้าง และปรับปรุงบริการพื้นฐานในเขตเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ให้มีประสิทธิภาพ และมีบริการที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถ และยกฐานะการแข่งขันทางการค้ากับต่างประเทศให้ดีขึ้น

4) ลดบทบาทในการลงทุนของรัฐบาลลงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขข้อจำกัดด้านงบประมาณแผ่นดิน โดยการใช้ระบบผูกมัดกำลังที่จะระดมทุน และแบ่งเบาภาระการลงทุน ขยายบริการพื้นฐานในเขตเมืองให้แก่ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนในสัดส่วนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2.5.1.2 เป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ จากแนวนโยบายหลักดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดเป้าหมายพื้นที่การพัฒนาเมืองและพื้นที่เฉพาะชั้น ได้แก่

1) การพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑลให้เป็นพื้นที่เขตมหานครที่เชื่อมโยงกันภายใต้ระบบศูนย์ชุมชนหลายศูนย์ที่มีความสมบูรณ์ โดยเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น

2) การพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ ในส่วนภูมิภาคให้เป็นฐานเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละภาคที่สามารถรองรับการกระจายกิจกรรมจากกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และรองรับการเคลื่อนย้ายประชากรจากชนบท และเป็นศูนย์การบริหารราชการของส่วนภูมิภาคในอนาคต

3) การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและเตรียมการพัฒนาพื้นที่ในบริเวณอื่น ๆ เช่น พื้นที่ภาคใต้ตอนบน และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และเป็นทางเลือกของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในอนาคต ซึ่งจะ เป็นประตูไปสู่การ

คำกับนานาชาติที่สามารถเพิ่มฐานะการแข่งขันด้านการส่งออกของไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2.5.2 แนวนโยบายในการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-2534)

3.2.5.2.1 แนวนโยบายหลัก

1) พัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล ให้เป็นพื้นที่เขตมหานครที่เชื่อมโยงกัน ภายใต้ระบบศูนย์ชุมชนหลายศูนย์ที่มีความสมบูรณ์โดยเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะชลอการเติบโตของกรุงเทพมหานครได้บ้างแต่จะหยุดการเติบโตไม่ได้ โดยจะยังคงเป็นฐานเศรษฐกิจ การจ้างงานและศูนย์บริการที่ใหญ่ที่สุดของประเทศต่อไปอีกระยะหนึ่ง

2) เสริมสร้างฐานเศรษฐกิจของเมือง และบริการพื้นฐานหลักให้มีประสิทธิภาพ เพื่อผลทางด้านการค้า การลงทุน และเสริมการบริวับโครงข่ายเศรษฐกิจของประเทศ ให้เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยใช้แผนบริหารจัดการ

3) ทบทวนบทบาทของรัฐบาลให้มีการแบ่งภาระการลงทุน โครงข่ายสาธารณูปการในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลระหว่างรัฐบาล ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ผู้รับประโยชน์และภาคเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จากแนวนโยบายหลักดังกล่าว ได้กำหนดแนวนโยบายเฉพาะ ไว้ดังนี้

3.2.5.2.2 แนวนโยบายทางบ้านฝั่งเมือง และโครงข่ายบริการพื้นฐาน

1) ประสานการลงทุนขยายโครงข่ายบริการพื้นฐานหลัก (น้ำท่วม ประปา จราจร-ขนส่ง ที่อยู่อาศัย) เข้ากับมาตรการทางผังเมือง ให้มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดินและชี้นำการขยายตัวของเมืองอย่างเป็นระบบ

2) กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ในการใช้มาตรการการลงทุนบริการพื้นฐาน และมาตรการทางผังเมืองให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมและการแก้ปัญหาของพื้นที่เฉพาะ โดยแบ่งพื้นที่ทั้งหมด 7,639 ตร.กม. ออกเป็น 4 บริเวณ ได้แก่ พื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจชั้นใน พื้นที่ชานเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว พื้นที่ย่านอุตสาหกรรม และพื้นที่กรุงเทพมหานครบริเวณทลส่วนที่เหลือ

- พื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจชั้นใน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมธุรกิจบริการ บริหารราชการ ตลอดจนที่ตั้งทางประวัติศาสตร์-วัฒนธรรม ประกอบไปด้วยพื้นที่ 12 เขต (ฝั่งตะวันออก 6 เขต และฝั่งตะวันตก 6 เขต) มีพื้นที่รวมประมาณ 147 ตร.กม. ประชากรเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 คาดว่าจะมีประมาณ 3.3 ล้านคน ความหนาแน่นเฉลี่ย 23,000 คน ต่อ ตร.กม.

- พื้นที่ชานเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่เป็นชุมชนสมบูรณ์ในตัวเอง แต่มีลักษณะการพัฒนาคมนวถนน (Ribbon Development) ประกอบไปด้วย 11 เขต (ฝั่งตะวันออก 6 เขต ฝั่งตะวันตก 5 เขต ในจำนวนนี้ได้รวมทั้ง 3 อำเภอ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้แก่ อำเภอเมือง ปากเกร็ด และบางกรวย) มีพื้นที่รวมประมาณ 1,065 ตร.กม. ประชากรเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 คาดว่าจะมี ประมาณ 3.3 ล้านคน ความหนาแน่นเฉลี่ย 3,100 คน ต่อ ตร.กม.

- พื้นที่ย่านอุตสาหกรรม เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมตามผังเมืองรวม และย่านที่มีอุตสาหกรรมขยายตัวมากขึ้น ประกอบไปด้วย 9 อำเภอ ใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ปทุมธานี และนครปฐม มีพื้นที่รวมประมาณ 75 ตร.กม.

- พื้นที่กรุงเทพมหานครที่เหลือและเขตปริมณฑลรอบนอก ส่วนใหญ่เป็นเขตเทศบาลและสุขาภิบาลซึ่งเป็นชุมชนที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง และเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ มีพื้นที่รวมประมาณ 6,352 ตร.กม. มีประชากรประมาณ 1.4 ล้านคน ความหนาแน่นเฉลี่ย 220 คน ต่อ ตร.กม.

3.2.5.2.3 แนวนโยบายของด้านการลงทุนและการระดมทุน

1) กำหนดขนาดการลงทุนพัฒนาบริการพื้นฐานหลักที่เหมาะสม ภายในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เนื่องจากข้อจำกัดด้านการเงินการคลัง

2) เน้นการประสานการลงทุน ให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อความประหยัดและมีประสิทธิภาพ

3) เพิ่มบทบาทของรัฐวิสาหกิจ ส่วนท้องถิ่น และเอกชน พร้อมทั้งประชาชนผู้รับประโยชน์ ในการรับภาระการลงทุน โดยกำหนดให้ส่วนท้องถิ่นรับภาระการลงทุนมากขึ้น รัฐวิสาหกิจจัดบริการพื้นฐานให้คุ้มทุน ผู้ได้รับประโยชน์ให้มีส่วนรับภาระอย่างเป็นธรรม และรัฐบาลลดเงินอุดหนุนลง โดยรับภาระเฉพาะที่จำเป็น

4) กำหนดสัดส่วนภาระลงทุนระหว่างรัฐบาล : ส่วนท้องถิ่น (รวมผู้ได้รับประโยชน์) : รัฐวิสาหกิจ ให้เหมาะสมจาก 48 : 12 : 40 เป็น 10 : 24 : 46 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6

5) หลักการระดมทุน ใช้หลักการคืนทุนหรือการเก็บค่าบริการให้คุ้มทุน การปรับปรุงโครงสร้างและการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น เพื่อเพิ่มความสามารถในการลงทุนของส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการลงทุนมากขึ้น

3.2.5.2.4 แนวนโยบายการแก้ปัญหาชุมชนแออัด และผู้ยากจนในเมือง

1) เน้นการจัดการบริการสาธารณะให้ได้รับอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะแหล่งชุมชนแออัด

2) ปรับปรุงชุมชนแออัด โดยให้แบ่งภาระระหว่างรัฐบาล การเคหะแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร

3) เน้นการแก้ปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อสร้างความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัยแก่ชุมชนแออัด

4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนของตนเองและการประสานงานกับองค์กรเอกชน

5) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐดำเนินโครงการใด ๆ ที่มีผลกระทบให้ต้องรื้อย้ายชุมชนแออัดแล้ว ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการรับผิดชอบในการจัดหา

ที่อยู่อาศัยให้ใหม่ หรือจ่ายค่าเช่าชดเชย

6) เร่งรัดการออก พ.ร.บ. ชุมชนแออัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาชุมชนแออัด ในที่ดินของเอกชน

3.2.5.2.5 แนวนโยบายปรับปรุงองค์การในการแก้ปัญหา

1) จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑลในระดับชาติขึ้นเพื่อประสานนโยบาย แผนงาน และมาตรการต่าง ๆ ให้เป็นไปในกรอบและทิศทางเดียวกัน

2) จัดตั้งองค์การเฉพาะเรื่อง ภายใต้คณะกรรมการระดับชาติเพื่อประสานโครงการและมาตรการต่าง ๆ ในเรื่องการป้องกันน้ำท่วม การจราจรและขนส่ง และการพัฒนาที่อยู่อาศัย

3) จัดตั้งกองทุนพิเศษขึ้น ได้แก่ กองทุนป้องกันน้ำท่วม และกองทุนค่าผ่านทาง เพื่อแก้ปัญหาจราจร

4) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล

3.2.5.2.6 แผนการพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานหลัก การพัฒนาโครงข่ายบริการพื้นฐานหลัก ประกอบด้วย 3 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนงานแก้ปัญหาจราจรและการขนส่ง แผนขยายระบบประปา-ป้องกันและแก้ปัญหาน้ำท่วม แผนการจัดที่อยู่อาศัยและปรับปรุงชุมชนแออัด

1) แผนงานแก้ปัญหารถจราจรและการขนส่ง ประกอบด้วยแผนงานที่สำคัญ ได้แก่

- การปรับปรุงประสิทธิภาพ คุณภาพ บริการขนส่งสาธารณะ โดยเฉพาะรถโดยสารประจำทางที่มีอยู่เดิม

- การพัฒนาระบบขนส่งมวลชนระบบอื่น ๆ มา

เสริมระบบรถโดยสาร

- ปรับปรุงขยายโครงข่ายถนนให้เชื่อมโยงกัน
เป็นระบบ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระบบทางด่วนชั้นที่ 1-2

- ศึกษาความเป็นไปได้ ในการลดปัญหา
ความแออัดคับคั่งของการจราจร และการเพิ่มรายได้มาเสริมแผนการปรับปรุงระบบการจราจร
ขนส่ง โดยการจัดเก็บค่าผ่านเข้าไปในเขตชั้นใน

2) แผนขยายระบบประปาและแผนการป้องกัน และ
แก้ปัญหาน้ำท่วม

- ขยายบริการระบบประปา เข้าไปสู่พื้นที่ใหม่
(โดยเฉพาะพื้นที่ด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร) เพื่อลดปัญหาการใช้น้ำบาดาล และแผ่นดิน
ทรุด

- ปรับปรุงการบริหารงานและการจ่ายน้ำ เพื่อ
ลดอัตราการสูญเสียและลดต้นทุนการผลิต

- ก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วม และระบายน้ำ
ในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร โดยมีมาตรการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ได้รับประโยชน์ จัด
ให้มีโครงการศึกษาการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา และการป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ฝั่งตะวันตก
พิจารณาจัดตั้งองค์กร การระดมทุนและกองทุนพิเศษขึ้น เพื่อป้องกันน้ำท่วมและ การระบายน้ำ

3) แผนการจัดที่อยู่อาศัยและปรับปรุงชุมชนแออัด

- จัดสร้างที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อย
22,000 หน่วย โดยจัดเก็บค่าบริการที่เหมาะสม

- ปรับปรุงชุมชนแออัด 20,000 หน่วย

- สนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย
ผู้มีรายได้น้อย ปรับปรุงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งให้ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สนับสนุนทางด้าน

การเงินแก่ภาคเอกชน เพื่อแบ่งเบาภาระของภาครัฐบาลในการจัดหาที่อยู่อาศัย

3.2.5.2.7 แผนงานและมาตรการที่สำคัญ แผนงานและมาตรการที่ได้กำหนดขึ้น ตามข้อเสนอแผนการลงทุนพัฒนากรุงเทพมหานคร และปริมณฑลในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 จะส่งผลแก่การพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนที่การศึกษา (พื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรี) ทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ในรายนามการศึกษานี้จะเน้นโดยเฉพาะในส่วนของแผนงาน และมาตรการที่สำคัญที่จะดำเนินการในพื้นที่ชานเมืองที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว มากกล่าวถึงโดยสังเขปเพื่อประกอบการพิจารณาในแง่การขยายตัวและการพัฒนาของพื้นที่เทศบาลเมืองนนทบุรี ได้แก่

- การปรับปรุงโครงข่าย และลงทุนก่อสร้างถนนสายหลัก และสายรองแถบชานเมือง ให้เชื่อมโยงกับสายประธานและระบบขนส่งมวลชนเข้าไปในพื้นที่ว่างเปล่า เพื่อลดการขยายตัวของชุมชนตามเส้นทางสายประธาน ได้แก่ ถนนเชื่อมช่วงที่ขาดตอน ถนนขึ้นเพื่อการพัฒนาและทางหลวงแผ่นดิน

- การวางแผนปรับปรุงระบบระบายน้ำ ในพื้นที่ด้านตะวันออก ด้านเหนือของกรุงเทพมหานคร และในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีฝั่งตะวันออก

- ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และปานกลาง และปรับปรุงชุมชนแออัด โดยเฉพาะในเขตพระโขนง อำเภอเมืองนนทบุรี

1) แผนงานและโครงการ (ที่มีลำดับความสำคัญ)
เพื่อแก้ไขปัญหามลภาวะและขนส่งในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ซึ่งได้รับอนุมัติวงเงินลงทุนจาก กรม. จำนวนประมาณ 29,058 ล้านบาท แล้วนั้น ประกอบไปด้วยแผนงานหลัก 3 แผนงาน ได้แก่

- การพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางสายประธานและสายหลัก วงเงินลงทุน 16,998 ล้านบาท

- ระบบถนนสายรองเชื่อมตรอกซอย วงเงินลงทุน 2,815 ล้านบาท

- ระบบขนส่งสาธารณะ วงเงินลงทุน 9,000 ล้านบาท

สำหรับแผนงานโครงการที่จะดำเนินการ และมี
ผลกระทบโดยตรงในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย

1.1) เส้นทางสายประธานและสายหลัก

1.1.1) ระบบทางด่วนชั้นที่ 2 วง
เงินลงทุน 4,436 ล้านบาท รับผิดชอบโดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

1.1.2) ระบบทางหลวง

- แยกทางหลวง 306 -
ถนน ติวานนท์ 3100 วงเงินลงทุน 40 ล้านบาท รับผิดชอบโดยกรมทางหลวงแผ่นดิน
- เกษตร-แคราย วงเงิน
ลงทุน 30 ล้านบาท รับผิดชอบโดยกรมทางหลวงแผ่นดิน

1.1.3) สะพาน

- สะพานพระราม 6 สร้าง
ใหม่ วงเงินลงทุน 1,310 ล้านบาท รับผิดชอบโดยกรมโยธาธิการ

1.2) ระบบถนนสายรอง เชื่อมตอรอก ซอย

1.2.1) ถนนสายรอง

- ถนนประชาชื่น ตอน 3
(งามวงศ์วาน-แจ้งวัฒนะ) วงเงินลงทุน 237 ล้านบาท รับผิดชอบโดยกรุงเทพมหานคร

1.3) ระบบขนส่งสาธารณะ

- การปรับปรุง ขสมก. วงเงินลงทุน
3,000 ล้านบาท รับผิดชอบโดย ขสมก.

2) แผนงาน/โครงการ ด้านการป้องกัน-แก้ไข
ปัญหาน้ำท่วม แผ่นดินทรุดและขยายระบบประปา ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-
2534) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนนทบุรี

สภาวะน้ำท่วมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ
ปริมณฑลซึ่งเคยทำความเสียหายแก่สภาพเศรษฐกิจ-สังคม อย่างมากมาย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.
2518 เป็นต้นมา ได้รับการแก้ไขมาโดยตลอดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2525-
2529) โดยใช้เงินลงทุนในภาครัฐบาล รวมกันประมาณ 4,266 ล้านบาท โดยคาดว่าในพื้นที่
ประมาณ 500 ตร.กม. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่เขต
จังหวัดนนทบุรี ลงไปจนถึงจังหวัดสมุทรปราการ จะได้รับการป้องกันและลดภาวะน้ำท่วมจาก
ประมาณ 3-4 เดือน ลงเหลือเพียง 1-3 วัน

เนื่องจากปัญหาน้ำท่วม มีความสัมพันธ์ เกี่ยว
เนื่องกับปัญหาาระบบระบายน้ำ แผ่นดินทรุด และการให้บริการด้านประปา ดังนั้น ในช่วงแผน
พัฒนาฯ ฉบับที่ 6 คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งถูก
แต่งตั้งขึ้น ในปี พ.ศ. 2529 (ภายใต้คณะกรรมการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล) จึง
ได้พิจารณากำหนดแผนการลงทุนการดำเนินงาน และทั้ง 3 แผนงานให้มีความสอดคล้องกัน
โดยมีงบประมาณลงทุนรวมทั้งสิ้นประมาณ 11,958.6 ล้านบาท (ตารางที่ ผ.3.32)

แนวทางดำเนินการป้องกัน-แก้ไขปัญหา ใน
ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-2534) สรุปได้ดังนี้

- การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันน้ำท่วมและ
ระบายน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจะเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันน้ำท่วมและ
การระบายน้ำออกจากพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและบรรเทาความเสียหายซึ่งเกิดจากปัญหา
น้ำท่วม โดยได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินการเป็น 7 พื้นที่รวม 2,998 ตร.กม. ซึ่งได้รวม
พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี ไว้ด้วย

แนวทางดำเนินการ ใช้มาตรการป้องกัน
แก้ไขปัญหาน้ำท่วม 2 ประการ คือ การใช้มาตรการก่อสร้าง และมาตรการไม่ใช้การก่อสร้าง
(เช่น มาตรการทางด้านผังเมือง การใช้ที่ดิน การประกาศพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมการจัดหาพื้นที่กัก
เก็บน้ำ เป็นต้น)

- การแก้ไขปัญหาแผ่นดินทรุด วัตถุประสงค์เพื่อชลอและป้องกันแผ่นดินทรุด

โดยการควบคุมการใช้น้ำบาดาล หลีกเลี่ยงในการเติมน้ำลงสู่ใต้ดิน สักรวจ ติดตาม และประเมิน ผลการทรุดตัว และสาเหตุการทรุดตัว ทั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการดำเนินการเป็น 3 เขต วิกฤตการณ์ระดับอัตราการทรุดตัวของดิน ซึ่งได้แก่เขตที่ 1 (ฝั่งตะวันออกของ กทม.) มีการ ทรุดตัว 10 ซม./ปี เขตที่ 2 (เขตชั้นในของ กทม.) ทรุดตัว 5-10 ซม./ปี และเขตที่ 3 (ฝั่งธนบุรีและพื้นที่รอบนอกของกรุงเทพมหานคร) ทรุดตัวน้อยกว่า 5 ซม./ปี

- การขยายระบบประปา

เพื่อขยายการบริการประปาสู่นพื้นที่ ที่มีการ นำน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ เพื่อลดอัตราการทรุดตัวของแผ่นดิน โดยเฉพาะเขตชานเมืองทางด้าน ตะวันออก ด้านทิศเหนือ ซึ่งได้แก่ จังหวัดนนทบุรี และด้านทิศใต้ ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ (ทั้งนี้มิได้รวมถึงโครงการของการประปานครหลวง ที่จะให้บริการแก่ประชาชนที่ยังขาดแคลนน้ำ ประปาทั้งหมด) โดยมีเป้าหมายให้สามารถบริการประชาชนได้ไม่น้อยกว่า 6.2 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2534 ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 630 ตร.กม.

แผนงาน/โครงการ ในช่วงปี พ.ศ. 2530- 2534 เฉพาะในช่วงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และพื้นที่วางแผน (เทศบาลเมืองนนทบุรี) ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ ผ.3.32 โดยมีแผนงาน/โครงการ โดยสังเขป ประกอบด้วย

2.1) การป้องกัน-แก้ไขปัญหาน้ำท่วม

2.1.1) ปรับปรุงการระบายน้ำในพื้นที่ จังหวัดนนทบุรีฝั่งตะวันออก หน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี หน่วยงาน ดำเนินการ ได้แก่ กรมชลประทาน และกรมทางหลวง สำระสำคัญ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ต่าง ๆ ที่เชื่อมติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา (ที่มีการปิดกั้นปากคลองด้วยอาคารบังคับน้ำ) ปรับ ปรุงระบบระบายน้ำ 2 ข้างถนนแจ้งวัฒนะ และถนนรัตนธานีเบคร์ ให้ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

2.1.2) การปรับปรุงการระบายน้ำ พื้นที่จังหวัดนนทบุรีฝั่งตะวันตก หน่วยงานรับผิดชอบแผนงาน และการดำเนินการเช่นเดียวกับฝั่ง ตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่จากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาไปถึงถนนวงแหวนรอบนอก โดยมีถนนรัตนธานี- เบคร์เป็นแนวป้องกันทางด้านเหนือ และทางรถไฟสายใต้เป็นแนวป้องกันด้านทิศใต้ แนวทาง ดำเนินการได้แก่การก่อสร้าง ถนนเรียบริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกยาวประมาณ 10 กม. และสร้างคันดินเลียบคลองอ้อม ฝั่งขวาและฝั่งซ้ายยาวรวมกันประมาณ 14 กม. รวมทั้งการขยาย

เขตการจ่ายน้ำให้ประชาชนตามแนวถนน 6 สาย ซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอบางใหญ่ และในเขต
สาขาภิบาลบางม่วง

2.1.3) การปรับปรุง ระบบป้องกัน
น้ำท่วมในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นแผนงานและดำเนินการ โดยกรมชลประทาน และกรมทาง
หลวง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนนทบุรีฝั่งตะวันออก สำคัญได้แก่ การปรับปรุงประตูระบายน้ำ
การปรับปรุงประตูระบายน้ำ และติดตั้งเครื่องสูบน้ำ การขุดลอก และปรับปรุงคลองบางเช่นเก่า
และการปรับปรุง คู-ทางระบายน้ำริมถนนสาย 306 ตลอดสาย

2.1.4) โครงการชุดแม่ข่ายเจ้าพระยา
สาย 2 เป็นโครงการที่มีผลกระทบต่อพื้นที่โดยรวม เพื่อลดระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาให้สามารถ
รับน้ำจากพื้นที่ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น โครงการนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาขั้นต้นต่อเนื่อง รับผิดชอบโดย
กรุงเทพมหานคร

2.2) การขยายการบริการประชาชน ของ
การประปานครหลวง (กปน.)

เป็นโครงการในความรับผิดชอบของ
กปน. ทำการปรับปรุงกิจการแผนหลัก ครั้งที่ 3 และ 4 สำหรับการประปานครหลวง สาขา
นนทบุรี มีโครงการขยายเขตให้บริการออกไปครอบคลุมพื้นที่ 102.5 ตร.กม. ซึ่งเท่ากับร้อยละ
62.7 ของพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 139.8 ตร.กม. เมื่อพิจารณาเฉพาะในเขตพื้นที่วางแผน จะ
ครอบคลุมพื้นที่ 36.72 ตร.กม. ซึ่งเท่ากับ ร้อยละ 98.63 ของพื้นที่ทั้งหมดซึ่งเท่ากับ 4 .09
ตร.กม. ภายในปี พ.ศ. 2533

3) แผนงานโครงการ ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัย
ผู้มีรายได้น้อย-ปานกลาง และการปรับปรุงชุมชนแออัด ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี (สคช., คณะ
อนุกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัย 2530 : 72-73)

แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย และแก้ไขปัญหชุมชน
แออัดในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งจัดทำโดยคณะอนุกรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไข
ปัญหาชุมชนแออัด ได้รับความเห็นชอบจาก ครม. เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2530 ได้วางกรอบ
แผนงานหลัก ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ไว้ 3 แผน งานหลัก ได้แก่

3.1) แผนงานพัฒนาที่อยู่อาศัย และปรับปรุง

ชุมชนแออัดของการเคหะแห่งชาติ วงเงินลงทุนรวม 6,601.9 ล้านบาท ประกอบด้วย

- แผนงานพัฒนาที่อยู่อาศัย รวม 30,150 หน่วย แต่เป็นโครงการเคหะชุมชน ซึ่งเน้นการสร้างที่อยู่อาศัย สำหรับผู้มีรายได้น้อย จำนวน 27,400 หน่วย โครงการพิเศษและบริการชุมชนสำหรับกลุ่มรายได้สูง จำนวน 2,750 หน่วย

- แผนงานปรับปรุงชุมชนแออัด รวม 16,000 หน่วย แบ่งเป็นโครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้อยู่อาศัย เจ้าของที่ดินภาครัฐและเอกชน จำนวน 8,000 หน่วย โครงการปรับปรุงในที่เดิม ซึ่งเน้นการปรับปรุงอย่างครบวงจร ทั้งด้านกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคงในสิทธิอยู่อาศัย และการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 8,000 หน่วย

สำหรับโครงการริเริ่มได้แก่ โครงการร่วมลงทุนกับภาคเอกชน และโครงการอาคารเช่าที่ยังถือเป็นโครงการที่มีความสำคัญระดับรอง ซึ่งเห็นควรให้การเคหะฯ ศึกษาในรายละเอียดต่อไป

3.2) แผนงานปรับปรุงชุมชนแออัด ของเทศบาลเมืองและกรมการปกครอง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาชุมชนแออัดในเขตปริมณฑล วงเงินลงทุนรวม 10.4 ล้านบาท ประกอบด้วย 3 โครงการหลัก ได้แก่

- โครงการปรับปรุงชุมชนแออัด ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จำนวน 4 ชุมชน ประมาณ 280 หน่วย วงเงินลงทุน 3.98 ล้านบาท

- โครงการปรับปรุงชุมชนแออัดด้านโครงสร้างพื้นฐานเทศบาลเมืองนนทบุรี จำนวน 1 ชุมชน ประมาณ 490 หน่วย วงเงินลงทุน 1.21 ล้านบาท

- โครงการปรับปรุงชุมชนแออัด ด้านเศรษฐกิจและสังคม กรมการปกครอง จำนวน 10 ชุมชน ประมาณ 2,400 หน่วย ในเขตเทศบาลเมืองปริมณฑลทั้ง 5 แห่ง วงเงินลงทุน 5.20 ล้านบาท โดยทั้งนี้เห็นควรให้เทศบาลเมืองสมุทรปราการ และนนทบุรี ร่วมรับภาระสมทบในสัดส่วน 1 ใน 3 ของวงเงินลงทุนโครงการ

3.3) แผนงานปรับปรุงชุมชนแออัด ของ กรุงเทพมหานคร รวม 11,900 หน่วย โดยใช้รายได้ของกรุงเทพมหานครเองประกอบด้วย 3 โครงการหลัก ได้แก่

- โครงการปรับปรุงด้านกายภาพของ ชุมชนแออัดในที่เดิม ประมาณ 9,600 หน่วย
- โครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ประมาณ 2,300 หน่วย
- โครงการปรับปรุง ด้านเศรษฐกิจ และสังคมตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต และบริการสังคม

3.2.5.3 นโยบายการพัฒนาชนบทจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2530 แผนพัฒนาชนบทจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2530 ได้กำหนดแนวนโยบาย และแผนงานในการพัฒนาไว้ดังนี้

3.2.5.3.1 แนวนโยบาย

1) ด้านการเกษตรและสหกรณ์เพื่อยั่งยืน การยก ระดับรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยการส่งเสริมปัจจัยการผลิต เช่น แหล่งน้ำ พันธุ์พืช ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน ส่งเสริมการกลไกกรรม ปลูกสัตว์ ประมง และสถาบันทางการเกษตร

2) ด้านความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุน บทบาทการช่วยตัวเอง หักศนคติ ค่านิยม ของการปกครองในระบบประชาธิปไตย การพัฒนาเล็กเล็กก่อนวัยเรียน และการสร้างงานในชนบท โดยพัฒนาอาชีพในรูปแบบของกลุ่ม และเร่งรัดการจัดทำกินแก่เกษตรกรรายากจน การปรับปรุงและขยายบริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจประเภทแหล่งน้ำ ทางคมนาคมและไฟฟ้า การส่งเสริมอาชีพ การจัดตั้งตลาดกลาง การพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งนี้ได้กำหนดไว้ 3 แผนงานหลักได้แก่ แผนงานบริการขั้นพื้นฐาน แผนงานการผลิตและพัฒนาอาชีพและแผนงานพัฒนาองค์กร และการมีส่วนร่วมของประชาชน

3) ด้านการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชนบท ให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนทักษะในการประกอบอาชีพ ในด้านการรณรงค์การรู้หนังสือให้สามารถปรับปรุง ฐานะความเป็นอยู่ และในด้านปรับปรุงการจัดทำแผนงานและ โครงการพัฒนาชนบทให้มีลักษณะเป็นแบบผสมผสาน และมีเอกภาพ

4) ด้านสาธารณสุข มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทางด้านสุขภาพอนามัย มีการดำเนินการเพื่อให้ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน โดยยึดหลักการเสริมสร้างความเป็นธรรมทางสังคมและพึ่งตนเองได้ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน จัดให้มีบริการที่จำเป็นเพิ่มขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน

5) ด้านอุตสาหกรรม มุ่งเน้นสนับสนุนการสร้างงานในชนบท การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ และมีมูลค่าเพิ่มขึ้น การช่วยให้ราษฎรมีรายได้ เริ่มขึ้นจากรายได้หลัก การอนุรักษ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน และการพัฒนาแหล่งน้ำกินน้ำใช้ของราษฎร

3.2.5.3.2 แผนงานหลัก ตามแผนพัฒนาชนบท จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2530

1) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ แผนงานที่สำคัญ ได้แก่

- แผนงานส่งเสริม กลไกกรรม ประกอบด้วยการผลิตและขยายพันธุ์พืช เช่น พืชไร่ พืชสวน จัดไร่นาตัวอย่าง

- แผนงานส่งเสริมปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงโค-กระบือ สุกร สัตว์ปีก การป้องกัน กำจัดโรค สัตว์แพทย์เคลื่อนที่

- แผนงานการพัฒนาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ส่งเสริมการประมงทั่วไป

- แผนงานจัดสรรน้ำ และระบบป้องกันอุทกภัย ในเขตพื้นที่จังหวัด

เผยแพร่และฝึกอบรม

- แผนงานสถาบันเกษตรกร เช่น งานสหกรณ์

- แผนงานปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน

- แผนงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

2) ด้านความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย

- แผนงานบริการขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การ
 จัดหาน้ำสะอาด ปรับปรุงแหล่งน้ำ ถนนและการคมนาคม งานไฟฟ้าหมู่บ้าน และงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชนบทอื่น ๆ

- แผนงานผลิตและพัฒนาอาชีพ ประกอบด้วย
 งานพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมอาชีพ งานธุรกิจเศรษฐกิจ งานจัดที่ดิน และงานรังวัด ออกหนังสือสำคัญ-เอกสารสิทธิ์

- แผนงานพัฒนาองค์กรและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
 ของประชาชน ประกอบด้วยงานฝึกอบรมผู้นำงานพัฒนาส่งเสริมอาชีพ พัฒนาเด็ก-เยาวชน
 งานการพัฒนาเพื่อความมั่นคงต่าง ๆ

3) ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม

- แผนงานให้ความรู้พื้นฐานเพื่อการพัฒนา

- แผนงานจัดบริการข่าวสารข้อมูลเพื่อการ
 คงสภาพการรู้หนังสือ ได้แก่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โครงการโสตทัศนศึกษา และโครงการ
 ห้องสมุดประชาชน (ระดับอำเภอ)

- แผนงานส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

- แผนงานส่งเสริมสุขภาพ และพละนาถมิยเพื่อ

พัฒนาคุณภาพชีวิต

- แผนงานส่งเสริม การพัฒนาอาชีพในชนบท ประกอบด้วย การฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรระยะสั้น การเผยแพร่ ความรู้และเทคโนโลยีด้านอาชีพที่เหมาะสม

4) ด้านสาธารณสุข

- แผนงานการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน ได้แก่ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การเสริมบทบาทภาคเอกชนในงานสาธารณสุขมูลฐาน งานสุขภาพจิตและทันตสาธารณสุขชุมชน งานการจัดตั้งและพัฒนากองทุนต่าง ๆ

- แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของระบบสาธารณสุข ได้แก่ การจัดบริการสาธารณสุข ระดับตำบล อำเภอ และในเขตพื้นที่เป้าหมายเฉพาะ

- แผนงานเพื่อการระดมทรัพยากร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการคุ้มครองผู้บริโภคทางด้านสาธารณสุข อนามัย และสิ่งแวดล้อม

5) ด้านอุตสาหกรรม

- แผนงานฝึกอบรมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว และหัตถกรรม โดยการจัดหลักสูตร และหน่วยสาธิต

- แผนงานการประสานงาน ในส่วนการพัฒนาแหล่งน้ำกินน้ำใช้ของราษฎร ทำการสำรวจ พัฒนาและขุดเจาะน้ำบาดาล

6.2.5.4 แนวนโยบายในการพัฒนาเมืองนนทบุรี (สำนักผังเมือง, ค2530:4-1 ถึง 4.2) จากการศึกษาวเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อการวางผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปรากฏว่า เมืองนนทบุรี (ซึ่งเป็นชุมชนอยู่ในกลุ่มที่มีความสำคัญระดับ 2) อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครมาก จึงตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรุงเทพมหานครทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ขยายตัวต่อเนื่องจากกรุงเทพมหานครเข้ามายังพื้นที่ต่อเนื่องในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นย่านพักอาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ การรุกรานพื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ การจราจร และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ผังภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จึงได้กำหนดแนวทางให้จังหวัดนนทบุรี นอกจากให้มีการพัฒนาตามแนวโน้มความเจริญที่เกิดขึ้นในจังหวัดแล้วได้มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาเพื่อรองรับการรองรับ การกระจายและขยายตัวของกิจกรรมต่าง ๆ จากกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้ชุมชนเวียงนนทบุรี ทำหน้าที่เป็นชุมชนหลัก เป็นศูนย์กลางพักอาศัยของประชากรที่มีแหล่งงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร เป็นย่านพาณิชย์กรรม และบริการแก่เมืองรองและพื้นที่โดยรอบในเขตอิทธิพลของจังหวัด

3.2.5.4.1 แนวนโยบายหลักในการพัฒนาผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี
ครอบคลุมพื้นที่ 254.74 ตร.กม.

1) ส่งเสริมให้ชุมชนเมืองนนทบุรี เป็นชุมชนสมบูรณ์ในตัวเอง โดยพึ่งกรุงเทพมหานครให้น้อยที่สุด

2) สนับสนุนให้มีการสร้าง โครงข่ายคมนาคมหลัก เชื่อมโยงระหว่างชุมชนศูนย์กลางต่าง ๆ ในเขตปริมณฑล เพื่อให้การคมนาคมคล่องตัว และมีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมเกิดขึ้นใหม่อย่างเคร่งครัด

3) สนับสนุนให้มีการวางผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี ซึ่งเป็นชุมชนหลักที่สำคัญชุมชนหนึ่งในเขตปริมณฑล โดยยึดผังเค้าโครงกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นแนวทางในการวางผัง

3.2.5.4.2 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาผังเมืองรวมเมืองนนทบุรี

1) ส่งเสริมชุมชนเมืองนนทบุรีให้เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง ศูนย์กลางการค้าและบริการของจังหวัด

2) พัฒนาบริการสังคม การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง

3) ส่งเสริมการพัฒนาที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับประชากรที่กระจายตัวมาจากกรุงเทพมหานคร

4) ส่งเสริมด้านพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม ขณะเดียวกันก็ลงทุนพื้นที่เกษตรกรรมไว้ด้วย

5) ควบคุมสภาพแวดล้อมของชุมชน

นอกจากนี้ยังได้กำหนดเค้าโครงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตและโครงข่ายคมนาคม-ขนส่งทางถนนในอนาคตไว้ ดังแสดงในแผนที่ 3.40

3.2.5.5 นโยบายเทศบาลเมืองนนทบุรี

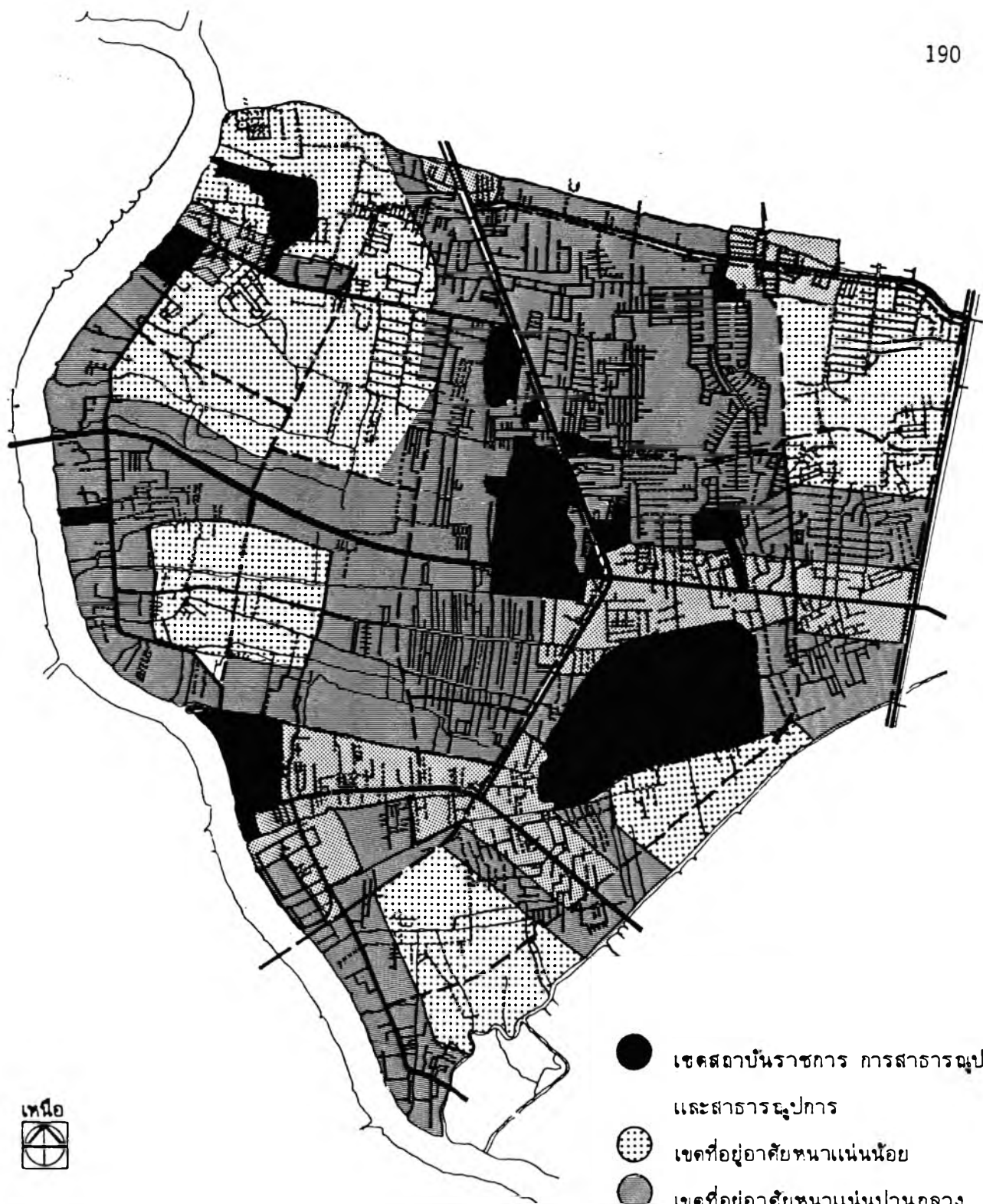
3.2.5.5.1 แนวนโยบาย

แผนพัฒนาเทศบาลเมืองนนทบุรีระยะปานกลางปี พ.ศ. 2530-2534* ได้กำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาไว้ คือ

- 1) ด้านการบริการขั้นพื้นฐาน
  - จะเร่งปรับปรุงขยายเขตเทศบาล เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของท้องถิ่น
  - จะทำการปรับปรุง และขยายถนนหนทางให้เหมาะสมกับการขยายตัวของเมือง
  - จะทำการปรับปรุงตลาดสดเทศบาลให้พ่อค้าแม่ค้ามีที่ขายเป็นอิสระส่วน
  - จะปรับปรุง สาธารณูปโภค สาธารณูปการที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลให้เพียงพอกับความต้องการ

---

* เทศบาลเมืองนนทบุรีได้ขยายเขตออกไป ครอบคลุมพื้นที่อีก 4 ตำบล ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออก คือ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอบ และตำบลท่าทราย ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2531 ตามราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 1 เล่ม 105 ตอนที่ 119.

- เขตสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค-และสาธารณูปการ
- เขตที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
- เขตที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
- เขตพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัย - หนาแน่นมาก

การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาพื้นที่ เทศบาลเมืองนนทบุรี		
แสดง การใช้ประโยชน์ที่ดินและโครงข่ายคมนาคม-ขนส่งทางถนนในอนาคต ความเข้มนอหึ่ง เมืองรวม เมืองนนทบุรี		
มาตราส่วน 1:50,000	ที่มา: สำนักหึ่งเมือง	แผ่นที่ 3.40

2) ด้านเศรษฐกิจ

- จะส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร เพื่อลดปัญหาการว่างงาน
- จะหามาตรการทำให้ประชาชน ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้า และได้รับความสะดวกรวดเร็ว

3) ด้านสังคม

- จะส่งเสริมความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง
- จะส่งเสริมให้ประชาชน มีสุขภาพแข็งแรง โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันโรค และการรักษาให้ดียิ่งขึ้น
- จะส่งเสริมการศึกษาให้เด็กมีความรู้ ความสามารถที่ดี พร้อมทั้งจะนำไปประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

4) ด้านการเมืองและการบริหาร

- พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น
- เร่งรัดและปรับปรุงเทศบาล ให้สามารถบริการประชาชน ให้ได้รับความสะดวกเร็วอย่างสม่ำเสมอ
- จะส่งเสริมให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- พัฒนาและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เทศบาล

3.2.5.5.2 วัตถุประสงค์

จากแนวนโยบายดังกล่าว ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโดยรวมไว้ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อให้มีการบริหารสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ในเขตเทศบาลอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ของที่ดิน อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน ให้ทัดเทียมกัน และส่งเสริมให้มีสถานที่ประกอบการค้าที่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพของประชาชน
- 4) เพื่อพัฒนาสุขภาพและอนามัยของประชาชน ในเขตเมือง โดยการให้การรักษายาบาลและความรู้ในเรื่องสุขศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น ตลอดจนการจัดให้มีสถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
- 5) เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี ของท้องถิ่นให้คงอยู่ และเป็นมรดกแก่อนุชนรุ่นหลัง
- 6) เพื่อให้หน่วยงานเทศบาล เป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.6 การบริหารราชการและการพัฒนา

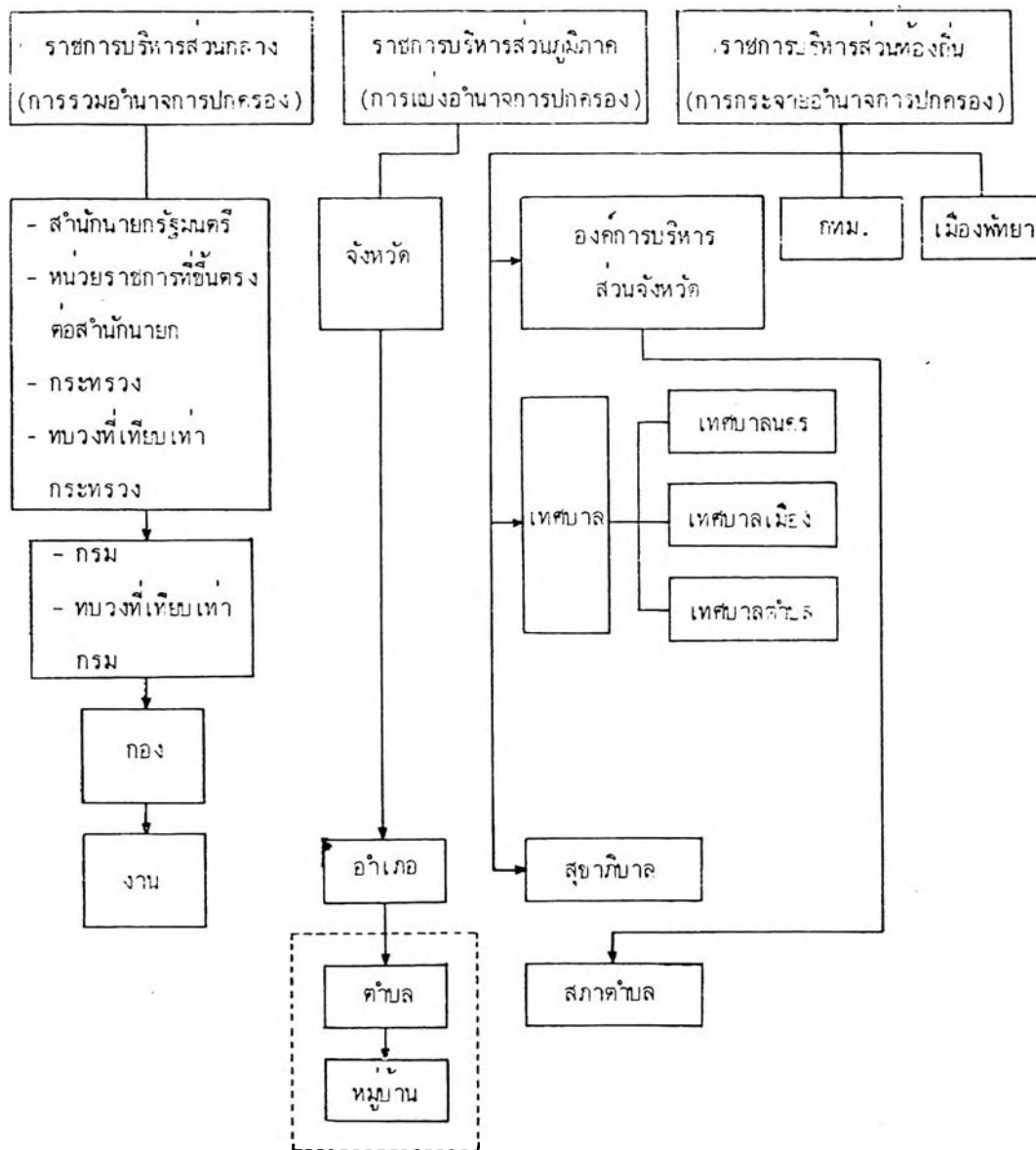
ในปี พ.ศ. 2529 ระบบการบริหารราชการในเขตพื้นที่ศึกษาได้เป็นไปตามระบบบริหารราชการของไทย (แผนภูมิที่ 3.7) ตามหลักการของการรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจการปกครอง โดยอาจแบ่งออกเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานองค์การและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ อีกหลายหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินการพัฒนาและให้บริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการพื้นฐานต่าง ๆ แก่ประชาชนภายในเขตพื้นที่แห่งนี้

ราชการบริหารส่วนกลาง ได้แก่หน่วยงานของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ซึ่งเข้ามาบริหารและดำเนินการอยู่ในพื้นที่ โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมในเขตพื้นที่ จังหวัดนนทบุรีทั้งจังหวัด

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือหน่วยงานที่ได้รับการแบ่งอำนาจจากส่วนกลางให้ทำการบริหารและดำเนินการอยู่ในพื้นที่ ได้แก่หน่วยงานจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยถือว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน สำหรับในเขตพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่ประมาณ 37.00 ตร.กม. (ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี) จะอยู่ภายในเขตดำเนินการของราชการบริหารส่วนภูมิภาค

ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น คือหน่วยงานที่ได้รับการกระจายอำนาจให้ทำการบริหารและดำเนินการอยู่ในเขตพื้นที่ สำหรับในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรีฝั่งตะวันออกนี้ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจะประกอบด้วยหน่วยงานหลัก 2 หน่วย ได้แก่ เทศบาลเมืองนนทบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นโดยตรง รับผิดชอบพื้นที่ตำบลสวนใหญ่ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 2.50 ตร.กม. และองค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบพื้นที่ 4 ตำบล (ที่อยู่นอกเขตเทศบาลฯ) ได้แก่ ตำบลตลาดขวัญ บางกระสอ บางเขน และท่าทราย

แผนภูมิที่ 3.7 การบริหารราชการของไทย ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218

ที่มา: ประสงค์ หงษ์ทองคำ และ พรรคคี ห่องแก้ว. ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารเทศบาลไทย. (2529:4)